

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний педагогічний університет
імені А. С. Макаренка

**КУРСОВА РОБОТА З ПЕДАГОГІКИ:
МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ ДОСЛІДЖЕННЯ
ТА ОРІЄНТОВНА ТЕМАТИКА**

Навчально-методичний посібник

Суми – 2021

УДК 378.147:371.134 (075.8)
К 93

Друкується згідно з рішенням вченої ради
Сумського державного педагогічного університету ім. А. С. Макаренка
(протокол № 11 від 26. 04. 2021 р.)

Рецензенти:

Мукан Н. В. – доктор педагогічних наук, професор;
Бахмат Н. В. – доктор педагогічних наук, професор.

Автори розділів:

ВСТУП: кандидат педагогічних наук, доцент *Кривонос Ольга Борисівна*;
доктор педагогічних наук, професор *Сбруєва Аліна Анатоліївна*;

РОЗДІЛ I: доктор педагогічних наук, професор *Сбруєва Аліна Анатоліївна*,
кандидат педагогічних наук, доцент *Кривонос Ольга Борисівна*;

РОЗДІЛ II: кандидат педагогічних наук, доцент *Волошко Ганна Валеріївна*,
кандидат педагогічних наук, доцент *Коваленко Наталія Володимирівна*;

РОЗДІЛ III: кандидат педагогічних наук, ст. викладач *Бикова Марія Миколаївна*,
кандидат педагогічних наук, доцент *Проценко Ірина Іванівна*;

РОЗДІЛ IV: кандидат педагогічних наук, доцент *Осьмук Наталія Григорівна*,
кандидат педагогічних наук, доцент *Чернякова Жанна Юріївна*;

РОЗДІЛ V: доктор педагогічних наук, професор *Бойченко Марина Анатоліївна*,
кандидат педагогічних наук, доцент *Чистякова Ірина Анатоліївна*;

РОЗДІЛ VI: кандидат педагогічних наук, доцент *Осьмук Наталія Григоріївна*;

РОЗДІЛ VII: доктор педагогічних наук, професор *Бойченко Марина Анатоліївна*,
кандидат педагогічних наук, доцент *Чистякова Ірина Анатоліївна*.

К 93 Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження та орієнтовна тематика: навчально-методичний посібник. А. А. Сбруєва, М. А. Бойченко (заг. ред.). Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2021. 227 с.

У навчально-методичному посібнику викладено основні етапи роботи над курсовим дослідженням, вимоги до оформлення та захисту. Матеріали допоможуть студентові вибрати актуальну тему курсової роботи відповідно до особливостей майбутньої педагогічної діяльності, наукових інтересів та індивідуальних можливостей.

Для студентів та викладачів педагогічних закладів вищої освіти.

УДК 378.147:371.134 (075.8)
К 93

© Колектив авторів, 2021

© СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2021

ВСТУП

Модернізація національної системи освіти в контексті розбудови суспільства знань та євроінтеграційного поступу України вимагає інноваційного, якісно нового теоретичного й методичного рівня підготовки майбутнього вчителя.

Відповідно до Закону України «Про освіту» та Концепції «Нова українська школа» відбулися кардинальні зміни пріоритетів діяльності закладів освіти, зокрема, організація освітнього процесу на засадах компетентнісного підходу та педагогіки партнерства.

Підготувати компетентного учня зможе тільки компетентний учитель, який володіє здатністю формувати ключові компетентності, що є наскрізними у змісті підготовки школяра, спроможного до свідомого професійного вибору, до самореалізації, до навчання протягом усього життя, здатного жити та творити в умовах неперервних змін, гідно представляти націю у світовому культурному й економічному просторі, забезпечити їй успішне входження у світове співтовариство.

Формування такого вчителя в закладі вищої педагогічної освіти уможливорює якісне оновлення його професійної підготовки, передусім, забезпечення спрямованості на формування високого рівня професійно-педагогічної компетентності, що передбачає творчий рівень володіння професійними знаннями й уміннями. Професійно-педагогічна компетентність набувається, насамперед, у процесі вивчення психолого-педагогічних дисциплін.

Важливою умовою підготовки компетентного вчителя є залучення його до навчально-дослідної роботи. Завдяки науковому пошуку студент зможе глибше зрозуміти сутність педагогічних явищ, сформувати здатність до пошуку інноваційних шляхів розв'язання складних педагогічних завдань, оволодіти методами наукового пізнання, розвивати власну дослідницьку компетентність, творче мислення.

Успішне володіння дослідницькою компетентністю допоможе майбутнім педагогам ефективніше включатися в професійну діяльність, переводити наукові знання в площину практичного використання.

Запропонований навчальний посібник допоможе студентам I – III курсів закладів педагогічної освіти ознайомитися з вимогами до виконання курсової роботи, а саме: вибором актуальної теми дослідження відповідно до особливостей майбутньої педагогічної діяльності та наукових інтересів студента, етапами й методами виконання курсового дослідження, його оформленням, критеріями оцінки, процедурою захисту.

РОЗДІЛ I. МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ КУРСОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ З ПЕДАГОГІКИ

1.1. Загальні завдання курсового дослідження

Курсова робота є самостійною, науково-практичною роботою здобувачів вищої педагогічної освіти, що підсумовує набуті професійні компетентності, а саме: знання, вміння й навички з психолого-педагогічних дисциплін, готовність застосовувати сучасну методологію та методи науково-педагогічного дослідження, розвиток наукового та творчого мислення студентів, їх пізнавальних інтересів, творчого ставлення до майбутньої професійної діяльності вчителя.

У процесі виконання курсової роботи студенти досліджують обрану педагогічну проблему на основі самостійного пошуку, творчої переробки, узагальнення, систематизації наявних знань із педагогіки та сумісних дисциплін, а також вивчення передового педагогічного досвіду.

Написання та захист курсової роботи передбачено навчальним планом освітньо-професійної програми і є обов'язковим.

Курсова робота з психолого-педагогічних дисциплін може бути як суто теоретичним дослідженням, так і мати експериментальну складову.

Метою курсової роботи є:

- закріплення, поглиблення й узагальнення знань, одержаних здобувачами за час навчання та їх застосування для комплексного вирішення завдань у конкретній галузі педагогічної науки;
- стимулювання студентів до самостійного наукового пошуку;
- формування дослідницьких компетентностей майбутнього педагога із самостійного критичного опрацювання наукових джерел, аналізу передового досвіду й узагальнення власних спостережень; здатності: самостійно формулювати проблему; визначати мету, основні завдання, об'єкт та предмет дослідження; логічно й послідовно висловлювати власні думки, пропозиції, робити аргументовані висновки щодо теоретичного матеріалу, явищ та фактів педагогічної діяльності; правильно оформлювати науково-дослідницький матеріал; публічно захищати підготовлену курсову роботу (створювати презентацію, робити наукові повідомлення, відповідати на поставлені запитання, захищати власну точку зору тощо).

Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження та орієнтовна тематика

- формування здатності практичної реалізації результатів дослідження педагогічної проблеми в самостійно виконаних розробках.

Завданнями курсової роботи є:

- розвиток компетентностей із проведення наукових досліджень;
- ознайомлення з методами та методикою проведення наукового дослідження;
- розвиток умінь знаходити невирішені проблеми обраної теми дослідження та їх осмислення;
- збирання, аналіз і систематизація інформаційних джерел, нормативно-правових актів;
- узагальнення отриманих теоретичних знань;
- розвиток умінь практичного застосування теоретичних знань;
- формування вмінь самостійно проводити наукове дослідження, аналізувати й узагальнювати отримані теоретичні та практичні результати;
- формулювання висновків, пропозицій і рекомендацій;

Під час роботи над курсовим дослідженням значно розширюється науково-теоретичний кругозір студента з обраної проблеми, вдосконалюються вміння самостійного вивчення літератури, аналізу педагогічного досвіду, засвоюється методика проведення психолого-педагогічного експерименту.

1.2. Загальні вимоги до курсового дослідження

Текст курсової роботи викладається державною мовою або мовою, що вивчається відповідно до спеціальності.

У курсовій роботі необхідно стисло, логічно, точно, послідовно й аргументовано викладати зміст і отримані результати досліджень, обов'язково посилатися на праці авторів і джерела, з яких запозичено матеріали або окремі результати. За достовірність відомостей, фактичного матеріалу, висновків безпосередню відповідальність несе студент-автор курсової роботи.

Контроль за написанням курсової роботи здійснює науковий керівник, який систематично консультує здобувача, перевіряє роботу, допомагає в підготовці до захисту, контролює хід виконання курсової роботи відповідно до встановлених термінів.

Захист курсових робіт має відбуватися до початку підсумкової атестації.

Після захисту курсові роботи передаються на кафедру, де зберігаються три роки. Реєстр курсових робіт веде лаборант кафедри у відповідному журналі.

Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження та орієнтовна тематика

Завершена курсова робота подається на кафедру не пізніше, ніж за три дні до захисту. У випадку порушення термінів і порядку подання курсової роботи здобувач не допускається до захисту.

За умов відсутності здобувача під час захисту з поважних причин завідувач кафедри може перенести дату захисту курсової роботи.

Курсова робота повинна мати достатній *теоретичний рівень*, бути написаною на основі глибокого вивчення сучасних психолого-педагогічних досліджень, робіт із суміжних дисциплін і зібраного дослідником фактичного матеріалу. Напрямок пошукової діяльності під час виконання курсової роботи може мати *реферативний (теоретичний)* або *дослідницький* характер.

У курсовій роботі *реферативного* типу проводиться теоретичний аналіз найбільш вагомих та актуальних досліджень з обраної теми. Для надання дослідженню творчого характеру необхідні:

- ✓ самостійний підхід до аналізу психолого-педагогічних досліджень;
- ✓ визначення етапів розвитку досліджуваного педагогічного процесу з формулюванням критеріїв, за якими їх визначено;
- ✓ порівняння різних точок зору на проблему, що розглядається;
- ✓ власні оцінювальні судження з приводу основних теоретичних положень, а не описовий переказ результатів досліджень з обраної теми;
- ✓ зв'язок зі шкільною практикою.

Реферативні курсові роботи можуть бути виконані за такими напрямами, як історія педагогіки, педагогічне краєзнавство, порівняльна педагогіка тощо.

Робота *дослідницького* характеру передбачає організацію, проведення та аналіз експерименту в період педагогічної практики.

Наприклад, у курсовій роботі «Розвиток міжособистісних відносин у класному колективі молодших підлітків» необхідно провести вивчення цієї проблеми в класному колективі, використовуючи *соціометричний метод* дослідження; *діагностичні бесіди* з класним керівником і вчителями, які працюють у цьому класі; *цілеспрямоване спостереження* різноманітних видів діяльності школярів; *проаналізувати* зміст і характер діяльності класного колективу, стиль педагогічного керівництва, сформованість колективної думки, наявність традицій, рівень розвитку міжособистісних відносин в учнівському колективі.

У курсовому дослідженні на тему «Шляхи підвищення ефективності домашньої навчальної роботи школярів» доцільно провести *хронометрування* домашньої навчальної роботи; *анкетування* й *діагностичні бесіди* з учнями з питань організації їх пізнавальної

Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження та орієнтовна тематика

діяльності вдома; *проаналізувати* зміст і обсяг домашніх завдань із предметів спеціалізації студента-дослідника.

У курсовій роботі має бути чітка структура, виділені окремі частини роботи, абзаци; пронумеровані сторінки; правильно оформлені посилання, висновки, цитати, список використаної літератури.

У процесі виконання курсового дослідження необхідно керуватися такими основними **принципами**, які визначають підхід до вивчення проблеми, методика добору фактів і способів аналізу:

✓ **принцип цілісного вивчення педагогічного явища та процесу**, що зобов'язує проводити будь-яке дослідження в єдності з усебічним формуванням особистості й у цілісному освітньому процесі. Реалізація цього принципу передбачає встановлення зв'язку якостей, що вивчаються, із сутнісними сторонами особистості; розкриття різноманітності зовнішніх впливів на формування якостей особистості, що є предметом вивчення; чітке визначення місця досліджуваного педагогічного явища в цілісному виховному процесі;

✓ **принцип комплексного використання методів дослідження**, що обумовлений складністю самого педагогічного процесу, його діалектичністю. Будь-який факт і явище в цьому процесі пов'язані з іншими, мають відкриті та приховані зв'язки, прості та складні залежності, що вимагає багатоцільової установки за умови вивчення педагогічного явища, охоплення якомога більшої кількості зв'язків, урахування зовнішніх впливів під час проведення дослідження за допомогою різноманітних методів, постійної перевірки й уточнення отриманих даних;

✓ **принцип об'єктивності**, що вимагає вивчення кожного факту за допомогою різних методів, перевірки, уточнення фактичного матеріалу, співставлення даних свого дослідження з даними інших досліджень, фіксації всіх проявів (позитивних і негативних);

✓ **принцип єдності вивчення й виховання особистості**, що обумовлений необхідністю одночасного вирішення декількох завдань: вивчення школярів; стимулювання їх самопізнання й самовиховання, аналізу й узагальнення результатів експериментальної роботи. Отже, необхідно бути одночасно дослідником і вихователем;

✓ **принцип вивчення явища в його зміні та розвитку**, згідно з яким сутність того, що вивчається, можливо вивчити, зрозуміти, виміряти лише у взаємозв'язку з іншими явищами, якість, процесами, у розвитку й суперечностях;

✓ **принцип історизму**, реалізація якого дозволяє досліднику проводити порівняння, аналогії, бачити найбільш суттєві та стійкі

Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження та орієнтовна тематика

зв'язки явища, яке вивчається, протягом тривалого проміжку часу, виявити тенденції, зміни в педагогічному процесі, показати вплив практики на розвиток ідеї;

✓ **принцип поєднання наукової сміливості з обережністю**, що є надзвичайно актуальним у педагогічному дослідженні, оскільки учасниками його є школярі, і ризики є недопустимими. Необхідно шукати нові шляхи вирішення проблем, використовувати сучасні методики, але одночасно передбачати можливі недоліки, періодично робити «зрізи» в ході експерименту, вчасно відмовлятися або вдосконалювати методики, якщо вони не сприяють вирішенню поставлених завдань;

✓ **принцип глибинного розгляду проблеми** означає, що суттєве можна відшукати тільки тоді, коли заглибитися в діалектику явища, яке вивчається.

Навчально-методичні матеріали, розроблені студентами в ході написання курсових робіт, повинні засвідчувати їх уміння реалізувати цікаві прийоми та методи навчання й виховання учнів; будувати власні комплекси вправ з розвитку вмінь і формування певних навичок; виготовляти наочні засоби навчання; добирати та обробляти обрані методи дослідження.

Розроблені матеріали повинні бути впроваджені в навчальний процес під час педагогічної практики та представлені в додатках до наукового дослідження.

1.3. Вибір теми курсової роботи

Написання курсової роботи, як і будь-якого наукового дослідження, – це тривалі роздуми над обраною темою, глибоке вивчення психолого-педагогічної літератури й досвіду професійної діяльності вчителів, пошук шляхів вирішення проблеми, їх реалізація в практичній діяльності під час педагогічної практики, формулювання висновків і, нарешті, клопітка робота із удосконалення остаточного варіанту досліджування роботи – його наукове структурування та літературне оформлення.

Тематика курсових робіт щорічно визначається і затверджується кафедрою педагогіки та оголошується здобувачам освіти на початку навчального року науковими керівниками. Закріплення тем курсових робіт за здобувачами, визначення наукових керівників та термінів захисту затверджується протоколом засідання кафедри.

Теми відображають актуальні питання педагогічної науки, повинні містити елементи науковості та дослідництва, передбачають

Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження та орієнтовна тематика

теоретичну і практичну значимість, сприяють набуттю здобувачем навичок самостійної творчої діяльності. Студенти можуть обрати власну тему дослідження або подати власні пропозиції щодо уточнення тематики курсових робіт на розгляд керівника роботи. Запропоновані здобувачами теми погоджуються керівником і затверджуються рішенням кафедри.

Курсова робота може виконуватися як окрема самостійна робота, або бути складовою кваліфікаційної роботи. У такому разі її тема може бути тісно пов'язана з визначеною проблематикою кваліфікаційної роботи.

Під час вибору теми курсового дослідження *необхідно*:

- ✓ керуватися суспільними потребами в розробці тієї чи іншої проблеми;

- ✓ ґрунтуватися на особистих пізнавальних інтересах і можливостях;

- ✓ ураховувати фахову спеціалізацію, а студентам заочної форми навчання – і характер своєї трудової діяльності, що дозволить їм не тільки поглибити й систематизувати знання, але й пов'язати теоретичні положення з педагогічною практикою, провести змістовне наукове дослідження, сформулювати шляхи вирішення педагогічної проблеми, що вивчається;

- ✓ поєднувати розробку теми курсової роботи з педагогіки з попередньою дослідницькою діяльністю із суміжних дисциплін.

Робота протягом кількох років над органічно пов'язаними між собою проблемами дозволить провести курсове дослідження на більш високому теоретичному й методичному рівнях та перейти до дипломного дослідження. Наприклад, студенту, який виконав із психології реферативне дослідження з вивчення моральної самооцінки підлітків, краще вибрати для курсової роботи тему: «Розвиток моральної самооцінки підлітків у системі роботи класного керівника». Оволодіння методикою вивчення моральної самооцінки дозволить майбутньому вчителю в курсовій роботі більшою мірою акцентувати увагу на вивченні діяльності класного керівника для формування адекватної самооцінки підлітків.

У подальшому в дипломному дослідженні з цієї проблеми доцільно провести порівняльний аналіз моральної самооцінки підлітків, які навчаються в різних класах, виявити причини неадекватності самооцінки й показати її залежність від системи виховної роботи та інших факторів. Експеримент у період педагогічної практики дозволить сформулювати конкретні висновки та методичні пропозиції. Таким чином, виконання курсової, а в подальшому й дипломної роботи

Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження та орієнтовна тематика

сприятиме більш глибокому та свідомому оволодінню психолого-педагогічними, методичними знаннями й методами науково-педагогічного дослідження.

У розробці орієнтовної тематики курсових робіт із педагогіки враховувались актуальні проблеми навчання й виховання на сучасному етапі розвитку нової української школи, їх значення у професійній підготовці майбутніх учителів.

1.4. Етапи проведення дослідження

Здійснювати педагогічне дослідження необхідно за такими етапами:

- 1) вибір теми, ознайомлення з проблематикою теми, обґрунтування її актуальності;
- 2) закріплення теми курсової роботи, визначення термінів подання роботи та захисту;
- 3) складання графіку виконання курсової роботи як обов'язкової форми контролю за виконанням курсової роботи;
- 4) опрацювання, систематизація, узагальнення наукових джерел;
- 5) визначення протиріччя в педагогічному процесі;
- 6) визначення наукової проблеми й мети дослідження;
- 7) визначення стану розв'язання протиріч, їх причин;
- 8) визначення об'єкта і предмета дослідження;
- 9) формулювання конкретних завдань;
- 10) визначення методики дослідження;
- 11) проведення теоретичного та/або експериментального дослідження;
- 12) викладення змісту роботи за планом;
- 13) формулювання висновків, пропозицій, рекомендацій;
- 14) подання роботи науковому керівникові для перевірки;
- 15) у разі потреби, доопрацювання роботи з урахуванням зауважень наукового керівника;
- 16) підготовка ілюстративного матеріалу (презентації);
- 17) подання курсової роботи до захисту;
- 18) захист курсової роботи.

Проведення курсового дослідження – процес тривалий і трудомісткий. Тому студентам необхідно відразу ж приступити до вивчення проблеми згідно з орієнтовним планом-графіком, який погоджується з науковим керівником (див. додаток А). Викладач проводить планові індивідуальні та колективні консультації, які дають можливість своєчасно виявити труднощі, що зустрічаються у процесі

Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження та орієнтовна тематика

самостійної роботи, надає своєчасну допомогу, викликає студентів на позапланові консультації, якщо в цьому виникає необхідність.

Дослідження починається зі встановлення існуючих суперечностей у практичній педагогічній діяльності, у діяльності освітньої системи (системи в цілому або окремої її ланки), суперечностей у трактуванні певних історико-педагогічних явищ і процесів. Таких суперечностей можна виявити багато. Між собою вони відрізняються як за змістом, так і за кількістю та вагомістю завдань, які необхідно вирішити для їх розв'язання.

Розв'язання певної суперечності в організації освітнього, в удосконаленні діяльності освітньої системи може бути метою дослідження.

Мета дослідження спрямовує діяльність дослідника на розв'язання наукової проблеми й досягнення результату. **Наукова проблема** (від грецького *πρόβλημα* – задача, утруднення) – у широкому розумінні складне теоретичне або практичне питання, що потребує розв'язання, вивчення й дослідження. Наукова проблема розв'язується через з'ясування суперечливих позицій, що існують у трактуванні будь-яких явищ і процесів, шляхом проведення експериментальних досліджень із застосуванням нових методів, засобів навчання або спеціально створених і побудованих їх комплексних структур. Правильно поставлена проблема є передумовою успіху її вивчення. Щоб перейти від практичного завдання до наукової проблеми, необхідно виконати два процеси: 1) визначити, які наукові знання потрібні, щоб вирішити практичне завдання; 2) встановити, чи є для цього необхідні наукові знання.

Звідси випливає, що наукова проблема не висувається довільно, а є результатом глибокого вивчення педагогічної практики та науково-педагогічної літератури. Вона характеризує реальний рух пізнавального процесу й фіксує його суперечності на певному етапі розвитку науки. Тому в кожному дослідженні треба вирізнити вихідні засади проблеми, а також довести, що для її вивчення існує необхідне «поле» пошуку, є базові наукові знання та засоби їх практичної реалізації.

Обґрунтування актуальності проблеми передбачає відповідь на запитання: чому цю проблему важливо розв'язувати сьогодні, що включає висвітлення кількох позицій. Передусім, необхідним є посилення на державні документи, у яких визначаються або закладаються соціальні замовлення в галузі освіти.

Загальні соціальні завдання конкретизуються визначенням практичних питань, що мають бути вирішені в діяльності закладів освіти.

Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження та орієнтовна тематика

Визначаючи **об'єкт**, дослідник повинен знайти відповідь на питання: що розглядається? Об'єктом педагогічного дослідження є педагогічні процеси (процес навчання чи виховання тощо) та явища (освітня система, педагогічна концепція, ідея тощо). Часто об'єкт визначається як сукупність споріднених елементів, серед яких виділяється один як предмет дослідження.

Отже, **предмет** визначає аспект розгляду, дає уявлення про спосіб розгляду об'єкта дослідження, про те, які властивості, відношення, аспекти й функції об'єкта розкриваються. Таким чином, об'єктом виступає те, що досліджується, а предметом, те, що в цьому об'єкті дістає наукове пояснення. В об'єкті, яким є розумовий розвиток учнів у процесі навчання, може визначатися предмет: дослідницький і евристичний методи навчання як засіб розумового розвитку учнів або дидактична система вправ для розумового розвитку дітей. У темі «Формування в підлітків потреби в самовихованні» об'єктом виступає процес самовиховання, а предмет – сама потреба у самовихованні, яка формується в процесі навчання й виховання.

Предметом педагогічного дослідження можуть бути зміст, форми й методи організації та здійснення педагогічного процесу, характеристики діяльності учня й учителя, суперечності навчально-виховного процесу, шляхи його вдосконалення, характер педагогічних вимог, впливів, педагогічні умови, особливості, тенденції розвитку навчально-виховних явищ і процесів, різні види педагогічних ситуацій.

Предметом дослідження можуть виступати також різні педагогічні відносини: між дітьми в групах і колективах, колективом і особистістю, між різними колективами, стосунки в педагогічних колективах, між сім'єю та школою, місцевою громадою й школою, стосунки між дітьми різного віку в навчальних і трудових об'єднаннях тощо. Діяльність самої дитини також може бути предметом дослідження: її самопізнання, самовиховання, здатність до навчання й виховання, життєвий досвід, поведінка, особистісні якості, інтереси, мотиви, потреби тощо.

Важливою вимогою є відповідність предмета об'єкту дослідження. Дотримання цієї вимоги допомагає обґрунтовано сформулювати **мету дослідження**. Під час формулювання мети дослідник з'ясовує, який результат він має намір одержати. Визначаючи логіку дослідження, дослідник формулює кілька дослідницьких **завдань**, які у своїй сукупності повинні дати уявлення, що слід зробити для досягнення мети.

Послідовність визначених завдань має бути такою, щоб кожне з них логічно випливало з попереднього. У цілісній єдності завдань

Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження та орієнтовна тематика

відсутність одного може призвести до незавершеності всього дослідження та неможливості його використання в педагогічній практиці.

Єдиного стандарту у формулюванні завдань бути не може, але найчастіше вони пов'язані з виявленням сутності та структури об'єкту, що вивчається, розкриттям загальних способів його перетворення та розробкою конкретних методик педагогічних дій і практичних рекомендацій.

Наведемо приклад визначення послідовності завдань педагогічного дослідження, що передбачає проведення експерименту: з'ясування теоретичних основ дослідження поставленої проблеми (визначення змісту ключових понять, конкретизація їх структури, характеристика стану розроблення досліджуваної проблеми в психолого-педагогічній науці, розробка критеріїв педагогічного діагностування та корекції); вивчення наявних умов вирішення проблеми у практичній діяльності закладів освіти (позашкільних закладів тощо), аналіз типових недоліків і їх причин; обґрунтування нової методики (окремих методів, засобів, прийомів тощо) для розв'язання визначеної проблеми (в основу повинні бути покладені теоретичні дані, одержані дослідником у процесі реалізації першого завдання, та матеріали аналізу практичної діяльності, здобуті в ході виконання наступного завдання); експериментальна перевірка запропонованої методики; розробка методичних рекомендацій щодо використання результатів дослідження в практичній діяльності (учителів, вихователів, методистів).

Далі подамо приклад визначення послідовності завдань історико-педагогічного та порівняльно-педагогічного дослідження (наукові розвідки реферативного характеру). Насамперед слід визначити стан розроблення досліджуваної проблеми (здійснити історіографічний аналіз, який передбачає характеристику типів джерел та генези (етапів) розвитку джерел, аспектів проблеми, що стали предметом розгляду в попередніх наукових пошуках). Далі слід виокремити етапи розвитку досліджуваного процесу на основі чітко визначених критеріїв, що характеризують його сутність (нормативні, організаційні, змістові, процесуальні основи функціонування). Наступні завдання передбачають висвітлення кожного з виокремлених етапів розвитку досліджуваного процесу. Останнє завдання полягає у висвітленні можливостей застосування історичного досвіду, який став предметом дослідження, в умовах сьогодення.

Теоретична значущість дослідження є інтегральною характеристикою впливу проведеного дослідження на педагогічні

Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження та орієнтовна тематика

погляди дослідника, комплексним показником перспективності та доказовості виконаної наукової розвідки. Вона може виявлятися як у сфері загальної педагогіки, так і її окремих дисциплін (дидактики, теорії виховання, історії педагогіки, порівняльної педагогіки тощо).

Практичне значення характеризує реальні можливості в освітній чи виховній роботі, що досягнуті чи можуть бути досягнутими через упровадження в педагогічну практику результатів проведеного дослідження.

Виділяють два можливі шляхи такого впровадження: *безпосередній*, коли отримані результати прямо адресуються школам, закладам позашкільної освіти і педагогам для використання; *опосередкований*, коли результати включаються в систему педагогічних знань (у зміст навчальних курсів, що викладаються у закладах освіти) і як їх складова впливають на педагогічну практику.

У визначенні практичного значення треба вказати, де і з якою метою можна використовувати результати та висновки дослідження, у якому вигляді вони подані (методичні рекомендації, правила, плани уроків та ін.), який соціальний і психолого-педагогічний ефект очікується від їх упровадження (підвищення ефективності професійної діяльності, сформованості професійних компетентностей тощо).

Практичне значення є найважливішою ознакою наукового пошуку, який далеко не завжди може претендувати на важливий теоретичний результат.

Відповідальним етапом дослідницького процесу є визначення методологічних основ наукового пошуку й вибір методів його проведення, що потім перетворюються на конкретні методики, адекватні меті й завданням дослідження.

Термін «*метод*» походить від грецького слова μέθοδος, що означає шлях дослідження чи пізнання.

Поняття «*науковий метод*» можна охарактеризувати як спосіб організації практичного й теоретичного освоєння дійсності, зумовлений закономірностями розглядуваного об'єкта. Ця категорія охоплює комплекс внутрішніх і зовнішніх дій дослідника. Тому, з одного боку, метод розглядають у процесуальному плані як загальну модель дослідницьких процедур, а з другого, – як спосіб їх реалізації в інтелектуальних і практичних операціях дослідника. У такий спосіб під методом слід розуміти систему прийомів, що застосовуються для досягнення мети й завдань дослідження, і схему, якою керується дослідник у ході організації наукової роботи на її окремих етапах.

Методи значною мірою спрямовують досягнення педагогічної реальності, можливості розв'язання певних наукових завдань. Але їхній

Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження та орієнтовна тематика

вибір не може бути безпідставним, бо методи завжди є похідними від предмета і мети дослідження, детерміновані його змістом та умовами проведення, залежними від того, що вивчається. Тому недостатньо просто назвати номенклатуру методів, які використовуються в дослідженні. Необхідно обґрунтувати їх вибір, розкрити способи взаємозв'язку як певної системи, визначити послідовність застосування процедур, тобто методику наукового пошуку.

Термін «методика» означає сукупність засобів, умов, пов'язаних у систему логікою процесу досягнення потрібного результату. Методика включає стратегію отримання нового педагогічного знання, її окремих кроків і в цілому визначає програму дослідження, конкретні завдання.

Розробка методики орієнтована на вивчення педагогічних явищ через накопичення фактів, їх висвітлення й пояснення.

Сучасні педагогічні дослідження не можуть обмежуватись описовим викладом отриманих результатів, що виражені у формі суб'єктивних оцінок «краще – гірше», «більше – менше», «вище – нижче» тощо. Тому важливою вимогою до вибору методів є передбачення можливості якісного й кількісного аналізу експериментальних даних, способів їх взаємозв'язків. Доцільно також кожний результат добувати не одним, а кількома методами, які доповнюють та корегують один одного. Таким чином підвищується надійність дослідження, стає можливим уникнення небажаних помилок, вплив випадкових неврахованих факторів.

Системне використання методів потребує їх певної класифікації. У науковій літературі, як правило, вирізняють *загальнонаукові* та *конкретнонаукові методи дослідження*. До загальнонаукових відносять: *загальнотеоретичні* (абстракція, конкретизація, аналіз, синтез, порівняння, протиставлення, індукція, дедукція тощо); *соціологічні* (анкетування, інтерв'ювання, експертні опитування, рейтинг тощо); *соціально-психологічні* (соціометрія, тестування, тренінг тощо); *математичні* (ранжування, шкалування, індексування, кореляція, статистичні методи тощо). До конкретнонаукових відносять: *теоретичні* (аналіз літератури, архівних джерел, документації, продуктів діяльності учнів, аналіз поняттєво-термінологічного апарату, аналіз структури досліджуваного явища (структурно-логічний, системно-структурний), аналіз генези досліджуваного процесу (генетичний, діахронний, історико-педагогічний, діахронно-порівняльний тощо), побудова гіпотез, уявного експерименту, прогнозування, моделювання тощо); *емпіричні* (спостереження, бесіди, педагогічний консиліум, визначення й узагальнення масового та індивідуального педагогічного досвіду педагогічний експеримент, науково-педагогічна експедиція).

Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження та орієнтовна тематика

На початку дослідження, незалежно від його виду (реферативне, експериментальне) необхідно окреслити загальні контури наукового пошуку, визначити його орієнтири та основні етапи, чітко сформулювати дослідницькі завдання. Ця попередня теоретична робота проводиться дослідником на ґрунті *вивчення наукових джерел*. Хоч ознайомлення з науковою інформацією супроводжує весь процес дослідження, на перших етапах воно відіграє особливо важливу роль. Саме в такий спосіб дослідник отримує та накопичує певний фактичний матеріал, здійснює аналіз, узагальнення й інтерпретацію наукової інформації відповідно до логіки свого дослідження.

Вивчення та аналіз наукового доробку інших авторів за своїм значенням і трудомісткістю є важливою складовою наукового пошуку студента. Існують певні *правила роботи з науковою літературою*, які треба враховувати автору дослідження:

- 1) складання попереднього бібліографічного списку джерел;
- 2) опрацювання джерел.

Так, під час складання бібліографії важливо, передусім, визначити інформаційні джерела, у яких можуть бути публікації з досліджуваної проблеми (статті в періодичних виданнях та збірниках наукових праць, монографії, матеріали конференцій, архіви тощо). Необхідно також з'ясувати коло авторів, які вивчали питання, пов'язані з обраною темою.

У пошуку джерел суттєву допомогу надають каталоги бібліотек, використання бібліографії монографій та актуальних статей у періодичних педагогічних виданнях, довідників, Інтернет-каталогів.

Знайомитися з літературою слід у зворотньо-хронологічному, а не прямо-хронологічному порядку. Зміст видань останніх років може охоплювати матеріали попередніх наукових розробок. Тому, починаючи роботу з новою літературою, дослідник запобігає можливого дублювання та повторного огляду тієї самої інформації.

Усі зібрані матеріали треба систематизувати, для чого виокремлюють певні напрями (аспекти) до вивчення наукової проблеми, що характеризують якісні зрушення її становлення та розвитку. Кожний із цих напрямів спрямовує критичний аналіз, який дає можливість визначити «білі плями», тобто ще недостатньо досліджені аспекти проблеми, і на цій основі окреслити свої наукові завдання.

Іншим варіантом огляду літератури є тематичний аналіз. Він передбачає систематизацію всієї інформації за різними аспектами розглядуваної теми. Накопиченню матеріалів у процесі критичного аналізу допомагають такі засоби:

а) тематичні папки, які об'єднують публікації за виокремленими аспектами розгляду проблеми;

Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження та орієнтовна тематика

- б) цитування – дослівний запис авторського тексту;
- в) витяги – скорочений або повний виклад змісту окремих фрагментів джерел;
- г) складання словника нових термінів та ключових понять дослідження;
- д) анотація – коротка характеристика змісту публікації;
- е) конспекти – детальний виклад змісту інформації. Головна вимога до нього полягає в тому, щоб виділити основні положення, зафіксувати ті з них, які є найсуттєвішими для даної роботи.

У всіх формах накопичення матеріалу необхідно точно вказувати вихідні дані інформаційного джерела, а саме: прізвище та ініціали автора, назву публікації, видавництво, місце та рік видання, відповідні сторінки тексту (цитованого та загального обсягу роботи).

У процесі наукового пошуку дослідник звертається до великої кількості наукових джерел, у яких можна зустріти неоднакові тлумачення окремих понять. Це зумовлює необхідність проведення теоретичної роботи з уточнення поняттєво-термінологічного апарату дослідження, що передбачає вибір та осмислення тих наукових визначень, які найбільш точно характеризують поставлену проблему. Доцільним є укладання порівняльних термінологічних таблиць, у яких можна наочно співставити різні підходи до інтерпретації поняттєво-термінологічного апарату.

Робота над поняттєво-термінологічним апаратом є конче важливою. Слід мати на увазі, що в гуманітарних науках наукові визначення іноді межують з побутовою, загальноживаною мовою, а це призводить до їх некоректного використання.

Правильним є застосування вже апробованих, поширених, зрозумілих у педагогічному вжитку термінів. Коректність їх використання є суттєвою ознакою високого рівня проведеного дослідження. Цього можна досягти глибоко вивчаючи джерела, ознайомлюючись з різними існуючими підходами до визначення змісту наукових понять, вибору однієї з можливих точок зору та пояснення зробленого вибору в теоретичній частині дослідження.

Важливим джерелом накопичення інформації є *вивчення та аналіз педагогічного досвіду*. Цей метод становить складову педагогічного пошуку і застосовується з різними дослідницькими цілями. Він допомагає виявленню існуючого рівня функціонування навчально-виховного процесу, властивих йому суперечностей, розкриттю елементів нового у практиці кращих учителів. Цілеспрямоване вивчення педагогічного досвіду вимагає чіткого плану дій, тобто усвідомлення дослідником того, що саме треба вивчати.

Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження та орієнтовна тематика

Основними критеріями, що характеризують сутність і зміст передового педагогічного досвіду, є новизна, результативність, актуальність, перспективність і стабільність.

В аналізі педагогічного досвіду можна виділити окремі етапи: виявлення, описання, вивчення й узагальнення. Здійснення кожного з них вимагає використання певних дослідницьких прийомів (спостереження, фіксації результатів, експертної оцінки та ін.), що є складовими аналізу педагогічного досвіду як наукового методу.

Діагностування педагогічного досвіду спрямовує на визначення його позитивного змісту, шляхів становлення, об'єктивних можливостей використання в інших умовах та іншими особами. Цей процес ґрунтується на певній програмі дослідницьких дій

Далі схарактеризуємо докладно теоретичні та емпіричні методи педагогічного дослідження. До загальнонаукових методів пізнання належать, передусім аналіз і синтез, що, не існують ізольовано один від одного. *Аналіз* – це уявне або фактичне розкладання цілого на частини; *синтез* – відновлення цілісності розглядуваного предмета в усьому розмаїтті його виявлень.

За допомогою аналізу виділяються й досліджуються окремі ознаки предмета чи явища. Це дає можливість вивчити його структуру, відокремити суттєві риси від несуттєвих, розкрити різнобічні зв'язки розглядуваного предмета з іншими предметами педагогічної реальності, з'ясувати властиві йому протиріччя.

Але виділені в такий спосіб ознаки є недостатніми, оскільки вони досліджуються окремо й не зіставляються між собою. Для того, щоб розглянути їх як елементи цілого, використовується синтез, що встановлює єдність складових предмета.

Методи аналізу й синтезу застосовуються в теоретичних дослідженнях під час визначення проблеми пошуку, наукової концепції тощо. Вони відіграють суттєву роль і в процесі експерименту, висновки про результати якого формуються на основі аналізу й доводяться теоретичним шляхом за допомогою синтезу, що є не просто складанням частин предмету, а досить непростюю логіко-конструктивною операцією наукового пізнання.

У науковому пошуку використовують також *метод порівняння*. Метод, за яким відбувається зіставлення досліджуваних предметів та встановлення їх подібності або відмінності, називається порівнянням. На рівні чуттєвого пізнання педагогічної реальності порівняння фіксує зовнішню подібність або відмінність, на рівні раціонального – подібність або відмінність внутрішніх зв'язків, що дозволяє виявити певні закономірності, розкрити сутність матеріалу, що вивчається тощо.

Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження та орієнтовна тематика

Для досягнення об'єктивних наукових результатів у процесі порівняння необхідно дотримуватися таких вимог: зіставляти тільки однорідні об'єкти чи поняття; порівнювати предмети за такими ознаками, які мають суттєве значення.

На початкових стадіях дослідження використовується *метод класифікації*, який дає можливість упорядкувати й систематизувати педагогічні явища на основі визначення їх однорідності. Тим самим класифікація відкриває шляхи подальшого наукового пізнання.

Продуктивність класифікації залежить від вибору єдиних ознак, за якими вона відбувається. Нечіткість такого вибору є типовою помилкою молодих дослідників, що заважає їм усвідомити та чітко охарактеризувати зміст явищ і процесів, що вивчаються.

В історико-педагогічних та порівняльно-педагогічних дослідженнях використовуються зокрема такі теоретичні методи:

- ✓ *термінологічний*, що дозволяє проаналізувати визначення термінів і ключових понять дослідження;

- ✓ *системний*, що використовується для цілісного висвітлення досліджуваного явища або процесу, тобто для з'ясування мети, завдань, змістових і процесуальних характеристик, результатів і зворотних зв'язків у функціонуванні різних рівнів освітньої системи;

- ✓ *конструктивно-генетичний*, за допомогою якого здійснюється характеристика процесів розвитку досліджуваних історико-педагогічних та порівняльно-педагогічних явищ і феноменів та розробляється періодизація їх вивчення;

- ✓ *історико-типологічний*, що застосовується з метою характеристики різних підходів до типології досліджуваних історико-педагогічних або порівняльно-педагогічних явищ.

- ✓ *діахронний*, що дає змогу вивчити й схарактеризувати досліджувані педагогічні явища та процеси на різних історичних етапах їх розвитку;

- ✓ *системно-структурний*, що дозволяє схарактеризувати чинники впливу на досліджувані процеси та їх теоретичні засади;

- ✓ *компонентно-структурний*, що уможлиблює виявлення особливостей діяльності складових досліджуваних освітніх систем і педагогічних явищ у їх єдності та взаємозалежності

- ✓ *наукової екстраполяції*, що дає можливість виявити можливості використання досліджуваних зарубіжних педагогічних явищ і процесів у контексті розвитку української освіти й педагогічної думки.

У педагогічній науці широко використовуються *емпіричні методи* дослідження.

Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження та орієнтовна тематика

До емпіричного рівня наукового пізнання належать методи, що безпосередньо пов'язані з вивченням педагогічної реальності й забезпечують накопичення, фіксацію та узагальнення вихідного дослідного матеріалу. Провідним серед них є аналіз змісту педагогічної документації та результатів діяльності, педагогічне спостереження, письмове й усне опитування, тестування, експертна оцінка. Отримані за допомогою цих методів дані є основою подальшого теоретичного осмислення педагогічних процесів. Тому емпіричні й теоретичні методи створюють цілісну єдність наукового пізнання, без якої неможливо здійснити педагогічний пошук.

Аналіз документів може бути якісним і кількісним. Якісний аналіз передбачає описання документів, їх класифікацію та інтерпретацію. Кількісний аналіз визначається поняттям «контент-аналіз». За його допомогою можна встановити частоту використання певних термінів, виступів окремих персоналій, висловлених пропозицій, думок, ідей тощо. Успішність використання цього методу залежить від точності визначення предмета аналізу, конкретності вихідної позиції дослідника й мети пошуку.

Методи *аналізу результатів діяльності* мають назву проєктивних методів, їхнє використання в педагогічних дослідженнях є суттєвим і необхідним, тому що саме на основі цих методів можна зробити висновки щодо реальних мотивів, позицій, потреб, цілей особистості.

Одним з основних методів наукового пізнання є *педагогічне спостереження*, що ґрунтується на безпосередньому та опосередкованому сприйманні педагогічних явищ. Наукове спостереження від побутового відрізняється цілеспрямованістю, послідовністю й фіксацією отриманих результатів. Так, воно завжди визначається певною пошуковою ідеєю та має чітко визначену мету. Разом із метою уточнюється програма спостереження, яка охоплює план роботи, засоби й техніку відбору потрібних даних, критерії їх оцінки. Адекватність сприймання педагогічних явищ передбачає ведення протоколів спостереження, що можуть бути доповненими аудіо- і відеозаписами.

Спостереження класифікують за ознаками способів і тривалістю їх проведення. За способами проведення вирізняють такі види спостережень: безпосереднє й опосередковане; причетне й непричетне. Залежно від тривалості вирізняють довгочасне та короткочасне, безперервне та дискретне спостереження.

У педагогіці є поширеними *методи опитування*. Ця група методів охоплює бесіду, інтерв'ю, анкетування. Усі вони характеризуються спільною ознакою: за допомогою методів опитування дослідник дізнається про власні судження, мотиви дій, потреби, інтереси, позиції,

Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження та орієнтовна тематика

погляди, смаки респондентів. Ефективність отримання усних і письмових висловлювань залежить від бажання опитуваних відповідати на запитання та від ступеня їх підготовки до спілкування з дослідником на визначену тему. Тому в процесі опитування необхідно створювати доброзичливу атмосферу, яка спонукає до щирих відповідей, викликає довірливе ставлення співрозмовників один до одного.

У процесі *бесіди* опитуваний і дослідник виступають активними учасниками діалогу, у якому відбувається взаємний обмін думками. Бесіда проводиться у вільній формі. Дослідник лише визначає загальну тему, основні етапи та межі її обговорення, окреслює центральні питання й висуває для себе припущення щодо можливих результатів опитування.

На відміну від бесіди *інтерв'ю* є системою заздалегідь підготовлених запитань, які дослідник ставить опитуваному, утримуючись від власних коментарів. Таким чином, інтерв'юер не впливає на думку свого співрозмовника.

За кількістю учасників виділяють індивідуальне та групове інтерв'ю. За формою інтерв'ю буває стандартизованим (відбувається точно за розробленим текстом), нестандартизованим (дозволяє певну свободу запитань та відповідей на них. У такому інтерв'ю використовуються відкриті запитання, характер відповідей на які заздалегідь не передбачений), *напівстандартизованим* (ставлять напівзакриті запитання, які пропонують респонденту вибрати один чи декілька варіантів відповідей із низки запропонованих, і, у той же час, йому надається можливість висловити власну думку).

У проведенні інтерв'ю дослідник повинен уникати таких типових помилок: ситуаційних (невірно вибрано місце та час розмови, опитуваного не попереджено, тому він поспішає, не може зосередитися); соціологічних (вік інтерв'юера викликає заперечення опитуваних, у розмові дослідник припускається мовленнєвих огріхів, не володіє предметом та технікою опитування); психологічних (інтерв'юер має упереджувальне ставлення до опитуваного, оцінює добути результати за стереотипом, навіть нейтральні відповіді сприймає тенденційно).

Широко вживаним є *метод анкетування*, що проводиться у вигляді письмового опитування. Різноманітні види анкетування групуються за кількома ознаками: за кількістю охоплення опитуваних (повне й вибіркоче); за характером спілкування (особисте й заочне); за формою здійснення (групове й індивідуальне); за способом вручення анкет (поштове й роздавальне).

Структура анкети, як правило, складається з трьох частин: вступної, основної, демографічної («паспортички»).

Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження та орієнтовна тематика

Вступна частина анкети містить звернення до респондента, у якому вказується наукова установа, що проводить дослідження, завдання анкетування, гарантії анонімності відповідей, правила заповнення анкет. Ця частина може викладатися дослідником в усній формі перед початком анкетування.

Основна частина анкет складається з низки запитань, які дають інформацію про певні факти, події, мотиви, думки, оціночні судження респондентів у галузі досліджуваної проблеми.

У демографічній частині анкети визначаються паспортні характеристики опитуваних: вік, ступінь освіти, кваліфікацію тощо, її призначення полягає в тому, щоб визначати репрезентативність отриманого матеріалу. Ця частина може розміщуватись як у кінці, так і на початку анкети.

Запитання основної частини анкети розподіляються на такі види: відкриті, закриті та напівзакриті; прямі та непрямі. До відкритих запитань належать такі, що передбачають вільну форму відповіді, нічим не регламентують її ракурси. Вони дають досліднику цікавий різнобічний матеріал, але водночас є незручними для обробки. Відповіді респондентів на них бувають недостатньо конкретними й віддаленими від теми опитування. З метою зменшення цих недоліків у анкету разом із відкритими вводять закриту форму запитань, формулювання яких містить певні варіанти відповідей, один чи декілька з яких має вибрати респондент.

Найпростішим видом закритих запитань є дихотомічні, у яких опитуваний має відповісти лише «так» або «ні». При цьому необхідно, щоб серія закритих запитань передбачала однакову кількість позитивних і негативних відповідей.

Більш складним є вид запитань з кількома варіантами відповідей, що можуть бути різними або за змістом, або тільки за інтенсивністю оцінки (наприклад: «дуже задоволений», «задоволений», «байдужий», «незадоволений», «зовсім незадоволений»). У тому випадку, коли крім запропонованих відповідей існує графа «Інше», у якій респондент може висловити свою власну незапрограмовану думку, запитання називається напівзакритим. Ця форма поєднує можливості відкритих і закритих запитань, а тому досить часто використовується в анкетах.

Стандартизована низка відповідей, як правило, визначається балами («дуже задоволений – 5», «задоволений – 4» і тощо) це дає можливість не лише якісно, а й кількісно проаналізувати результати опитування, вирахувати середнє арифметичне тощо.

Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження та орієнтовна тематика

Вибір та формулювання запитань анкети повинні відповідати таким правилам: не використовувати запитань «про всяк випадок», що не стосуються проблеми дослідження, а тому ускладнюють обробку результатів; не задавати таких запитань, які можуть викликати негативне ставлення опитуваних до дослідника, небажання відповідати; подавати запитання в такій формі, яка передбачає однозначне тлумачення його змісту та спонукає до лаконічної відповіді; дотримуватися співвідношення запитань, що мають бути взаємообумовленими та створювати певну систему.

Після складання серії запитань анкету треба перевірити у пробному дослідженні на невеличкому масиві опитуваних, що дає можливість уточнити запитання, відкинути невдалі формулювання, внести необхідні корективи у зміст і послідовність збору інформації.

Крім анкетування часто використовується *метод тестування*. Це система психолого-педагогічних завдань, спрямованих на дослідження окремих рис і властивостей людини. Існує декілька класифікацій тестів. За природою оцінювання якостей їх поділяють на три основні категорії: тести успішності, тести здібностей та індивідуальні тести.

Вимогами до тестування є такі: обов'язковий для всіх досліджуваних комплекс випробувальних завдань; чітка стандартизація зовнішніх умов, у яких здійснюється тестування; наявність більш-менш стандартної (фіксованої) системи оцінювання та інтерпретації одержуваних результатів; під час оцінювання досліджуваних використовувати середні показники результатів тестування. Це зумовлене тим, що тестові оцінки мають не абсолютний, а відносний характер. Вони вказують лише на місце, яке посідає досліджуваний щодо відповідної норми.

За формою, у якій подаються завдання, бувають вербальні й невербальні тести. Вербальні тести побудовані на основі завдань, виражених, у словесній формі, а невербальні – у формі різноманітних наочних і слухових образів.

Щодо співвідношення форми завдань і форми, у якій подаються відповіді, розрізняють тести багаторазового вибору та проєктивні тести.

Найпростішими є запитання з альтернативними відповідями «так» чи «ні» (відповідно 1 чи 0 балів). Більш складним є запитання, що передбачають вибір досліджуваним правильного варіанту відповіді серед багатьох запропонованих. Повнішу інформацію про рівень підготовки або розвитку досліджуваного дає тест, запитання якого розраховані не на одну, а на кілька правильних відповідей (багаторазовий вибір). Він наближається до так званого тесту з конструюванням відповіді, тобто для відповіді на запитання треба скласти окремі запропоновані елементи. До цього ж виду тестів

Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження та орієнтовна тематика

належать такі, у яких треба доповнити готову відповідь (пропущені слова, знаки, літери тощо).

Формулювання запитань і відповідей до них мають бути лаконічними, чіткими, точними, орієнтованими на характеристики якості досліджуваного, яка вивчається.

Під час проведення тестування досліджуваний повинен зафіксувати свої відповіді в такій формі, яка полегшує підрахунок отриманих даних, складання таблиць, оцінку результатів опитування. Залежно від виду тесту використовуються різні засоби фіксації відповідей: тестові картки, бланки, у яких відповідь фіксується записом потрібного номеру, знаком «плюс» або «мінус», відповідною цифрою тощо; картки з тестами, у яких треба заповнити пропуски, внести доповнення; картки, які заповнюються за допомогою технічних засобів.

Оскільки тести дають можливість кількісної обробки даних дослідження, вони характеризуються такими поняттями, як надійність та валідність. Надійність – це ступінь стабільності оцінок у процесі тестування одних і тих самих досліджуваних. Цей показник визначається коефіцієнтом кореляції. Валідність за змістом є ступенем представленості в тесті знань і вмінь, передбачених програмою викладання відповідного навчального предмета. Педагогічні проблеми, що не піддаються формалізації, досліджуються за допомогою методу експертної оцінки (методу рейтингу).

Окремий вид тестів складають *проективні методики, експертна оцінка*. За допомогою методу експертної оцінки (методу рейтингу) досліджуються педагогічні проблеми, що не піддаються формалізації. Цей метод поєднує опосередковане спостереження й опитування, які пов'язані із залученням до оцінки явищ, що вивчаються найкомпетентнішими фахівцями. Спеціально підібрана група експертів робить свої висновки на основі логіко-інтуїтивного аналізу з використанням порівняльної оцінки фактів. Від простого збору відгуків і думок метод експертних оцінок відрізняється чіткою та цілісною програмою оцінювання, застосуванням шкали кількісного аналізу й певних критеріїв виставлення балів.

Відбір групи експертів має відповідати таким вимогам: компетентність у певній галузі знань; креативність, тобто здатність вирішувати складні завдання, творчий підхід до справи; позитивне ставлення до участі в експертизі; відсутність конформізму, схильності до впливу чужих думок; аналітичність і широта мислення; дотримання норм етики наукових взаємин; самокритичність.

Використання методу експертних оцінок передбачає вибір достатньо точної та зручної системи оцінок й відповідних шкал, що

Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження та орієнтовна тематика

впорядковує судження й дає можливість замінити їх числами. Крім того, необхідним є розробка документа, у якому вказується склад і завдання групи експертів, їх обов'язки та права, керівник експертизи.

За допомогою методу експертної оцінки можна виявляти рівень освіченості, вихованості й розвитку учнів, характеризувати педагогічну майстерність викладачів, установлювати альтернативні варіанти рішення певного педагогічного завдання, визначати якість програм, методичних посібників, технічних та інших засобів навчання, прогнозувати педагогічні явища і процеси тощо.

Важливим етапом педагогічного дослідження є *педагогічний експеримент*, що має складну структуру та здійснюється за допомогою групи методів емпіричного пізнання. Основна мета експерименту полягає в перевірці теоретичних положень, підтвердженні робочої гіпотези та більш широкому та глибокому вивченні теми дослідження. Тому експеримент вважається одним із головних способів одержання нового педагогічного знання.

Експериментом є дослідження педагогічного процесу шляхом внесення в нього принципово важливих змін відповідно до поставлених завдань і висунутої гіпотези, що дає можливість розкрити відношення між явищами, що вивчаються, та описати їх якісно й кількісно. Суттєвою ознакою експерименту виступає активне втручання дослідника в об'єкт педагогічного пошуку.

За умовами проведення педагогічні експерименти класифікують на природні та лабораторні, а за ознаками мети – на констатуючі (діагностичні, контрольні), пошукові та формувальні (перетворювальні).

Природний експеримент проводиться у звичайному, «природному» середовищі, тобто в межах навчально-виховного процесу, який дослідник не може принципово змінювати введенням нового фактора педагогічного впливу.

Лабораторний (штучний) експеримент здійснюється шляхом ізолювання явища, яке вивчається, до такого ступеня, який дає змогу найповніше дослідити дію активного фактора педагогічного впливу. Ця форма експериментальних занять проходить у строго визначених і контрольованих умовах з відхиленням від усталених вимог навчально-виховного процесу (змісту дидактичного матеріалу, робочого плану тощо).

Констатувальний (діагностичний) експеримент спрямований на вивчення педагогічного явища в умовах дії існуючого складу факторів, тобто тих, які були визначені до експерименту й не змінювались.

Пошуковий експеримент – це особливий вид експерименту, під час якого дослідник не знає факторів, що впливають на педагогічний

Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження та орієнтовна тематика

процес, і проводить його розвідку для одержання первинної інформації. У педагогіці такий експеримент зустрічається досить рідко.

Формувальний експеримент є основним видом дослідження реальних педагогічних явищ, мета якого полягає в тому, щоб довести, завдяки впливу яких активних факторів можна досягти потрібних результатів навчально-виховного процесу.

Підготовка формувального експерименту передбачає дотримання такої послідовності дій: розробка плану-програми, вибір засобів проведення експерименту та вимір його результатів, обробка й аналіз експериментальних даних, установлення адекватності одержаних висновків педагогічній реальності.

План-програма містить назву теми, методику експерименту, перелік необхідних матеріалів, список виконавців, календарний план роботи. У його основу покладена методика, тобто система способів чи прийомів виконання ефективного педагогічного дослідження. Методика зумовлюється метою та завданнями експерименту, вибором активних факторів, потрібними вимірами, перебігом аналізу педагогічного явища.

Існують дві структури експериментального дослідження: паралельна та послідовна. Оскільки об'єкти педагогічних досліджень (учні, класи, педагоги) постійно змінюються в навчально-виховному процесі, з ними не можна проводити експеримент двічі: спочатку без введення активного фактора впливу, а потім із ним. Адже ті самі учні в повторному експерименті будуть дещо іншими. Тому в практиці педагогічних досліджень, як правило, використовується паралельний експеримент: обираються по можливості два однорідних об'єкти (два класи чи групи учнів) – експериментальний і контрольний. В експериментальній групі вводиться в дію активний фактор впливу, а в контрольній – навчальний процес залишається незмінним. Спостерігаються й зіставляються два об'єкти, причому, як і до початку експерименту, так і після нього. Це дає можливість порівняти вихідні та кінцеві характеристики досліджуваного педагогічного явища й таким чином, довести ефективність проведеного експерименту. Результати паралельного експерименту фіксувати в порівняльній таблиці:

Експериментальна	Контрольна
------------------	------------

Для підвищення об'єктивності результатів дослідження, а також виключення впливу особливостей тієї чи іншої групи проводиться перехресне вивчення, під час якого послідовно змінюються експериментальні групи.

Умовою одержання об'єктивних даних є вирівнювання експериментального та контрольного об'єктів за тими факторами, які

Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження та орієнтовна тематика

можуть впливати на результати дослідження (наприклад, рівень успішності в класі, їх попередня підготовка, умови проведення навчально-виховного процесу тощо).

В окремих випадках, як виняток, проводиться послідовний експеримент, що ґрунтується на вивченні одного й того самого об'єкта двічі: без введення активного фактора впливу та з його введенням. У такому випадку необхідно довести, що в першому варіанті експериментальних дій характеристики об'єкта не змінилися, тобто дії виявились нерезультативними. А в другому – введення певного експериментального фактора змінило ситуацію, що засвідчило ефективність педагогічного впливу.

Важливо підкреслити, що будь-який вид педагогічного експерименту буде результативним, якщо його сплановано відповідно до вимог вірогідності, надійності, репрезентативності здобутих даних. Можливість досягнення цього закладається вже на підготовчому етапі, коли обираються залежні й незалежні змінні, кількість досліджуваних, обсяг і характер потрібних результатів, засоби та методика їх якісного аналізу і кількісної обробки.

Науково-педагогічне дослідження повинно включати не лише якісний аналіз явищ, що вивчаються, а й кількісний вимір отриманих експериментальних результатів, який підвищує ступінь вірогідності й об'єктивності їх оцінки.

Педагогічні процеси завжди мають імовірний характер, оскільки зв'язки між причиною та наслідками не є однозначними, а залежать від численних факторів, які не можна передбачити наперед і повністю врахувати.

Для практичного здійснення розрахунків необхідно: чітко визначити складові педагогічного процесу, які можуть бути зафіксовані в певних одиницях вимірювання (балах, кількості відповідей, виконаних завдань, витраченого часу, подій, що відбулися тощо); розробити експериментальну методику, яка стимулює відповідні дії досліджуваних (тести, опитувальні листки); отримати результати експерименту і надати їм зручного для обчислення вигляду (таблиці, графіки); обрати доцільний для певного педагогічного явища спосіб розрахунків (відсотки, середнє значення характеристик, межі відхилень від середніх значень, дисперсія та ін.); подати кількісні результати у формі, що забезпечує можливість їх педагогічної інтерпретації, тобто єдності якісної та кількісної оцінок.

Отже, уже на початку дослідження треба знати, які параметри педагогічного об'єкта вивчатимуться, методику їх вивчення, засоби

Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження та орієнтовна тематика

збору та фіксації спостережень, техніку обчислення. Інакше кажучи, розробку експериментальної методики слід розпочати з передбачення кінцевого результату, якому мають підпорядковуватися попередні процеси.

1.5. Структура курсової роботи

Курсова робота має характер завершеного наукового дослідження за змістом, логікою викладу теми, структурою та оформленням відповідно до вимог. Курсова робота має таку структуру:

- титульний аркуш;
- зміст;
- вступ;
- основна частина: розділи, підрозділи;
- висновки;
- список використаних джерел;
- додатки (за необхідністю).

Титульний аркуш курсової роботи повинен містити повну назву університету, навчально-наукового інституту/факультету, кафедри, де виконана робота; прізвище, ім'я, по батькові автора; назву роботи; шифр і найменування спеціальності; науковий ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я, по-батькові наукового керівника, оцінку курсової роботи за національною шкалою, кількість балів та оцінку ECTS, місто і рік (додаток Б).

У змісті послідовно вказуються назви розділів і підрозділів курсової роботи із зазначенням сторінок. Формулювання назв має бути лаконічним та відповідати змісту розділів/підрозділів.

Важливим моментом курсової роботи є *складання плану*. Необхідно мати на увазі, що без попереднього вивчення теми важко визначити питання плану, які відображають зміст. Починати вивчення проблеми потрібно з відповідних розділів навчальних посібників, енциклопедій і монографічної психолого-педагогічної літератури, рекомендованої науковим керівником. Усі питання плану повинні бути чітко й лаконічно сформульовані, логічно взаємопов'язаними та відображати сутність проблеми. План курсової роботи затверджується керівником перед початком виконання роботи. Зміни, які вносяться у зміст і структуру дослідження, рекомендується своєчасно погоджувати з керівником.

У *вступі* необхідно довести актуальність обраної теми, схарактеризувати стан її наукової розробки; визначити об'єкт,

Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження та орієнтовна тематика

предмет, мету та завдання курсової роботи, методи вивчення й вирішення проблеми; з'ясувати її теоретичне та практичне значення.

Побудова **основної частини** залежить від характеру курсового дослідження: теоретичного (реферативного) або експериментального.

У першому розділі теоретичного (історико-педагогічного або порівняльно-педагогічного) дослідження необхідно подати характеристику стану розробки проблеми в науково-педагогічній літературі, тобто висвітлити різні аспекти та підходи до її розгляду в історико-педагогічних або порівняльно-педагогічних дослідженнях. Бажано визначити етапи розвитку джерельної бази дослідження. Далі необхідно дати докладну характеристику поняттєво-термінологічного апарату дослідження, окреслити різні теорії, концепції, які існують в сучасній науці щодо трактування досліджуваних явищ, процесів, феноменів. Важливою є також характеристика зовнішнього контексту, чинників й детермінант, що зумовили виникнення й розвиток досліджуваних явищ і процесів (соціально-економічних, політичних, культурологічних чинників тощо).

У другому розділі теоретичного дослідження необхідно дати характеристику цільових, змістових, процесуальних тощо аспектів досліджуваного явища або процесу на різних етапах його розвитку. Така характеристика здійснюється на основі аналізу теоретичних джерел шляхом порівняння підходів, що існують у дослідженнях (предметом порівняння є погляди науковців різних історичних періодів, галузей знань, наукових шкіл, політичних та ідеологічних орієнтацій тощо). Необхідною складовою теоретичного дослідження є науково обґрунтоване визначення перспектив використання окремих аспектів досліджуваних явищ і процесів в умовах розвитку сучасної вітчизняної системи освіти й педагогічної думки.

У експериментальній роботі основна частина поділяється на теоретичний та практичний розділи. У теоретичному розкриваються методологічні основи проблеми, висвітлюються основні теоретичні положення, дається аналіз сучасних психолого-педагогічних джерел відповідно до завдань дослідження а також певні авторські висновки з визначенням перспектив подальших дослідницьких пошуків. Практичний розділ містить характеристику методики дослідження й отриманих під час педагогічної практики результатів проведення експерименту; розробки навчально-методичних матеріалів, практичні рекомендації тощо.

Висновки розміщуються після кожного розділу роботи та зумовлюються її змістом.

У **загальних висновках** стисло викладаються результати вирішення завдань дослідження. Зазначаються основні наукові та

Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження та орієнтовна тематика

практичні результати проведеного дослідження, пропозиції і рекомендації з їх стислим обґрунтуванням, визначаються можливості практичного використання результатів дослідження, а також зазначаються проблеми, що залишилися невирішеними і потребують подальшого дослідження.

Бібліографія включає список використаних джерел (20–25 джерел). На всі джерела, що представлені в бібліографії, повинні бути посилання в тексті курсової роботи. Джерела подаються в алфавітному порядку й мають бути оформлені з урахуванням сучасних вимог до бібліографічного опису АРА (додаток В). У списку наукових джерел повинні переважати актуальні видання за останні 5–10 років.

У **додатки** виносяться таблиці, схеми, карти, малюнки, фотографії, зразки планів-конспектів уроків, дидактичного матеріалу, робіт учнів, анкети, тести тощо. Вони розміщуються на окремих аркушах в кінці роботи після списку використаних джерел. Кожен з них повинен мати назву і нумерацію.

1.6. Обсяг і правила оформлення курсової роботи

Курсова робота оформлюється у вигляді рукопису в друкованому вигляді на листках паперу А4 (210 x 297 мм) на одній сторінці аркушу.

Кожна сторінка повинна мати однакові поля: розмір лівого поля – 30 мм, правого – 10 мм, верхнього та нижнього – по 20 мм, рамки для сторінок не використовуються.

Обсяг основного тексту курсової роботи становить 25–35 сторінок. Набір тексту повинен задовольняти таким вимогам: шрифт Times New Roman, кегль 14, через 1,5 комп'ютерного інтервалу. Формат тексту: вирівнювання по ширині, без переносів, абзац – відступ 1,25 мм, щільність тексту – 100%.

Заголовки структурних частин курсової роботи: «ЗМІСТ», «ВСТУП», «РОЗДІЛ», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ», «ДОДАТКИ» – друкують великими літерами, напівжирним, з вирівнюванням по центру. Заголовки підрозділів друкують маленькими літерами (крім першої великої), напівжирним, з абзацу. Крапку в кінці заголовка не ставлять. Основний текст оформляється без використання оригінальних стилів, бажано уникати підтекстових зносок; він має бути ретельно вичитаний, не містити прихованого тексту та тексту, розміченого кольорами. По тексту використовуються однакові лапки, а саме: «» та апостроф: '.

Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження та орієнтовна тематика

Першою сторінкою курсової роботи є титульна, яка включається до загальної нумерації сторінок роботи. На титульній сторінці номер не ставлять, на наступних сторінках номер проставляють у правому верхньому куті сторінки без крапки. До основного обсягу курсової роботи не входять додатки, список використаних джерел, таблиці, картосхеми та рисунки, які повністю займають площу сторінки. Однак, усі сторінки зазначених структурних частин та елементів курсової роботи підлягають суцільній нумерації.

Нумерацію сторінок, розділів, підрозділів, пунктів, підпунктів, рисунків, таблиць, формул подають арабськими цифрами без знака №. 5.6. Такі структурні частини курсової роботи, як зміст, вступ, висновки, список використаних джерел, додатки не мають порядкового номера. Номер розділу ставлять після слова «РОЗДІЛ». Після номера крапку не ставлять, потім з нового рядка друкують заголовок розділу. Назву розділу друкують великими літерами з вирівнюванням по центру.

Підрозділи нумерують у межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу і порядкового номера підрозділу, між якими ставлять крапку. У кінці номера підрозділу теж ставиться крапка, наприклад: «2.3.» (третій підрозділ другого розділу). Потім, у тому ж рядку, наводять заголовок підрозділу. За необхідності, у межах підрозділу можуть бути виокремлені пункти. Пункти нумерують у межах кожного підрозділу. Номер пункту складається з порядкових номерів розділу, підрозділу, пункту, між якими ставлять крапку. У кінці номера теж ставиться крапка, наприклад: «1.3.2.» (другий пункт третього підрозділу першого розділу). Потім, у тому ж рядку, наводять заголовок пункту. Пункт може не мати заголовка. Нумери та назви підрозділів і та пунктів друкують з абзацу з вирівнюванням по ширині.

Ілюстрації (фотографії, креслення, схеми, графіки, карти, діаграми, рисунки) і таблиці необхідно подавати в курсовій роботі безпосередньо після тексту, де вони згадані вперше, або на наступній сторінці. Ілюстрації і таблиці, розміщені на окремих сторінках, включають до загальної нумерації сторінок. Ілюстрації (за винятком ілюстрацій, поданих у додатках) позначають словом «Рис.» і нумерують послідовно в межах розділу з абзацу з вирівнюванням по ширині.

Таблиці нумерують послідовно (таблиці, подані у додатках, містять окрему нумерацію відповідно до означення самого додатка та номера таблиці в цьому) в межах розділу. У правому верхньому куті над відповідним заголовком таблиці розміщують напис «Таблиця» із зазначенням її номера.

Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження та орієнтовна тематика

Формули, рівняння в курсовій роботі (якщо на них є посилання в тексті) нумерують у межах розділу. Номер формули складається з номера розділу і порядкового номера формули в розділі, між якими ставлять крапку. Номери формул пишуть біля правого поля аркуша на рівні відповідної формули в круглих дужках, наприклад: (3.1) (перша формула третього розділу).

Під час написання курсової роботи автор повинен посилатися на джерела, включені до бібліографії за текстом, після згадування про них у круглих дужках за АРА вказують прізвище автора, на якого посилаються, рік видання наукової роботи, сторінки, наприклад (Стрілько, 2018) або (Карпенко, 2019, с. 78). Якщо ж посилаються на кілька джерел, між ними ставиться крапка з комою.

Список використаних джерел містить бібліографічні описи використаних джерел і розміщується після висновків. Автор повинен дотримуватися вимоги щодо використання наукових джерел (АРА – за вибором кафедри педагогіки). Дозволяється використання наукових джерел, переважно опублікованих за останні 5–10 років.

При посиланні на розділи, підрозділи, пункти, підпункти, ілюстрації, таблиці, формули, рівняння, додатки зазначають їх номери (зокрема: «у розділі 2», «відповідно до 2.3.4» «рис. 1.3.», «за формулою (3.1)», «у рівнянні (1.12)», «у додатку Б», «у табл.1.2». У повторних посиланнях на таблиці та ілюстрації потрібно вказувати скорочено слово «дивись» (див.).

Додатки оформлюють як продовження курсової роботи, розміщують після списку використаних джерел у порядку посилань на них у тексті роботи. Кожний додаток починається з нової сторінки. Він повинен мати заголовок, надрукований угорі малими літерами з першої великої симетрично до тексту сторінки. Посередині рядка над заголовком малими літерами з першої великої друкується слово «Додаток __» і велика літера, що позначає додаток, наприклад, додаток А. Додатки слід позначати послідовно великими літерами української абетки, за винятком літер Г, Є, І, Ї, Й, О, Ч, Ь.

1.7. захист курсової роботи

Курсова робота подається на кафедру в терміни, передбачені графіком навчального процесу, але не пізніше 3 днів до захисту. До курсової роботи додається звіт перевірки на ознаки плагіату, з використанням програм, які можна використовувати в Україні (Додаток В).

Здобувач освіти допускається до захисту курсової роботи при наявності в ній не менше 51 % унікального тексту.

Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження та орієнтовна тематика

Захист курсової роботи проводиться публічно до початку заліково-екзаменаційної сесії згідно з розкладом.

Процедура захисту передбачає стислий виклад здобувачем головних завдань дослідження, отриманих результатів, висновків та відповідей на запитання.

У вступному слові необхідно викласти в лаконічній формі мету й завдання курсового дослідження; його предмет, об'єкт; методи дослідження; основні положення проблеми та сформулювати висновки.

Захист курсової роботи передбачає розгорнуту співбесіду не тільки з питань, що знайшли в ній відображення, але й з інших, що мають безпосереднє відношення до дослідженої проблеми. Ця вимога до захисту дослідження передбачає глибокі знання не тільки змісту курсової роботи, але й обраної проблеми в цілому. Для підвищення інтересу й активності студентів у обговоренні сучасних проблем навчання та виховання учнів захист курсових робіт може відбуватися не в академічних, а у творчих науково-дослідних групах. Особливу увагу необхідно звернути на практичну частину роботи: отримані результати виконання дослідницького завдання або методичні розробки. Виступ завершується формулюванням висновків.

Студенти, які виступили на науково-практичній конференції з доповіддю з досліджуваної проблеми, можуть звільнятися науковим керівником від офіційного захисту курсового дослідження.

Здобувач не допускається до захисту курсової роботи у випадках: порушення термінів подачі робіт на кафедру без поважних причин, про що робиться відмітка в журналі обліку курсових робіт; грубих порушень академічної доброчесності – керівник курсової роботи повідомляє про такий факт завідувача кафедри, після чого приймається спільне рішення про допуск курсової роботи до захисту. В обох випадках вважається, що здобувач має академічну заборгованість з курсової роботи. Йому виставляється незадовільна оцінка й рішенням кафедри пропонується доопрацювання даної теми, яку здобувач повинен доопрацювати та захистити у встановлений в університеті термін ліквідації академічної заборгованості. В інших випадках (хвороба, відрядження тощо) здобувач має право на продовження термінів семестрового контролю.

1.8. Оцінювання курсової роботи

Оцінка якості виконання і захисту здобувачем освіти курсової роботи, що включена до структури навчальної дисципліни, входить до кількості балів, відведених на поточне оцінювання навчальних досягнень здобувачів (за рішенням кафедри при оцінюванні можуть

Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження та орієнтовна тематика

використовуватися різноманітні коефіцієнти). Оцінка якості виконання і захисту здобувачами курсової роботи, що виконується як окремий вид навчальної діяльності відбувається за 100-бальною шкалою.

Критерії оцінювання курсової роботи розробляються провідними викладачами та затверджуються на засіданні кафедри. Об'єктами оцінювання є три складові: зміст, оформлення та захист курсової роботи.

Критерії оцінювання змісту курсової роботи:

- якість обґрунтування теми (опрацювання навчально-наукової проблеми, її зв'язок з практикою, сучасними інноваційними процесами в галузі педагогіки);

- науково-теоретичний рівень змісту: творчий підхід до аналізу явищ і процесів, уміння самостійно працювати з інформаційними джерелами, аналізувати концепції й використовувати теоретичні положення стосовно теми дослідження, узагальнювати окремі факти і процеси, робити висновки;

- науково-прикладний (практичний) рівень змісту: уміння виокремлювати практичні елементи наукової проблеми й формулювати припущення, які можна перевірити експериментально; уміння здійснювати обробку одержаних результатів; наявність і практична цінність додатків; практичне застосування результатів роботи;

- ступінь розкриття теоретичних аспектів проблеми, обраної для дослідження;

- логічний взаємозв'язок теоретичного матеріалу;

- наочність та якість ілюстративного матеріалу;

- дослідження вітчизняних та зарубіжних інформаційних джерел (літератури);

- рівень обґрунтування запропонованих рішень;

- ступінь самостійності проведеного дослідження;

- відповідність побудови структури роботи поставленим цілям і завданням;

- використання методів дослідження, їх різноманітність та логіка застосування;

- систематичність роботи здобувача, дотримання графіку та проходження проміжної атестації (облік результатів проміжної атестації – оцінка «атестовано» або «не атестовано» – ведеться у окремій відомості проміжного контролю, яка зберігається на кафедрі у паперовому вигляді).

Критерії оцінювання оформлення курсової роботи:

- відповідність обсягу та оформлення роботи встановленим вимогам;

Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження та орієнтовна тематика

- наявність у додатках до роботи самостійно розроблених матеріалів (фрагментів уроків, анкет, журналів спостережень та ін.);
- посилення на використанні джерела і нормативні документи.

Критерії оцінювання захисту курсової роботи:

- вміння чітко, зрозуміло та стисло викладати основні положення проведеного дослідження;
- повнота, глибина, обґрунтованість відповідей на питання членів комісії за змістом роботи; ґрунтовність висновків та рекомендацій щодо практичного використання результатів дослідження.

Оцінка за курсову роботу, що виконується як окремий вид самостійної навчальної діяльності вноситься до відомості обліку успішності, індивідуального навчального плану здобувача та залікової книжки.

У випадку незадовільної оцінки курсової роботи оцінка виставляється у відомість обліку успішності, а робота повертається здобувачу. Повторний захист курсової роботи здійснюється під час ліквідації академічної заборгованості.

До *типових недоліків* курсових робіт, як правило, відносять: неправильне визначення наукового апарату дослідження; недостатнє використання сучасних психолого-педагогічних досліджень, що веде до поверхового висвітлення теоретичних питань; слабкий зв'язок із педагогічною практикою та педагогічною спеціальністю автора роботи; відсутність висновків, неправильне оформлення дослідження тощо.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Кількість балів	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	Рівень компетентності	Критерії оцінювання
90 - 100	A	відмінно	Високий (творчий)	Оцінка «відмінно» (A) виставляється за курсову роботу, що носить дослідницький характер, оформлена за встановленими вимогами, матеріал викладено логічно і послідовно з відповідними висновками. При захисті здобувач показує глибокі знання з питань теми, оперує даними дослідження, вносить пропозиції з теми дослідження, під час доповіді вміло використовує презентацію, впевнено і докладно відповідає на поставлені запитання, вільно володіє науковою термінологією.

**Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження
та орієнтовна тематика**

85 - 89	В	добре	Достатній (конструктивно-варіативний)	Оцінка «добре» (В) виставляється за курсову роботу, що носить дослідницький характер, оформлена за встановленими вимогами, матеріал викладено логічно і послідовно з відповідними висновками. При захисті здобувач показує знання з питань теми, оперує даними дослідження, під час доповіді вміло використовує презентацію, відповідає на поставлені запитання. У змісті роботи та мовленні є незначні погрішності, володіє науковою термінологією
75 - 84	С	добре	достатній	Оцінка «добре» (С) виставляється за курсову роботу, що носить дослідницький характер, оформлена за вимогами, які висуваються до курсових робіт, матеріал викладено логічно і послідовно з відповідними висновками. При захисті роботи здобувач виявляє знання з питань теми, оперує даними дослідження, під час доповіді використовує презентацію, відповідає на поставлені запитання. У структурі, мові і стилі роботи є лише незначні погрішності, в основному володіє науковою термінологією
70 - 74	Д	задовільно	середній (репродуктивний)	Середній (репродуктивний) Оцінка «задовільно» (D) виставляється за курсову роботу, що носить дослідницький характер, оформлена за вимогами, які висуваються до курсових робіт, але має поверхневий аналіз, матеріал викладено непослідовно та необґрунтовано. До захисту підготовлена презентація доповіді, але наочна інформація не коментується. Основні тези роботи розкриті, але недостатньо обґрунтовані, нечітко сформульовано висновки, пропозиції і рекомендації. При захисті здобувач виявляє невпевненість, слабкі знання питань з теми, відповіді на запитання неточні, неаргументовані. Здобувач відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; за

Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження та орієнтовна тематика

				вживає не за їх призначенням допомогою викладача може аналізувати матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих. Деякі наукові терміни здобувач
60 - 69	E	задовільно	середній	Оцінка «задовільно» (E) виставляється за роботу, що не носить дослідницького характеру, оформлена відповідно до вимог, але має недостатньо критичний аналіз, матеріал викладено непослідовно та необґрунтовано. До захисту підготовлена презентація доповіді, але наочна інформація не коментується. Основні тези роботи розкриті, але недостатньо обґрунтовані, нечітко сформульовано висновки і рекомендації. При захисті здобувач виявляє невпевненість, показує слабкі знання питань теми, не дає вичерпних аргументованих відповідей на запитання. Здобувач відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень і лише за допомогою викладача може виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих. Деякі наукові терміни здобувач використовує не за їх призначенням
35 - 59	Fx	незадовільно	Низький (рецептивно-продуктивний)	Оцінка «незадовільно» (Fx) виставляється за курсову роботу, що не носить дослідницького характеру, не має аналізу і не відповідає вимогам, які висуваються до курсових робіт. У роботі немає висновків або вони носять декларативний характер. До захисту не підготовлена презентація доповіді. При захисті курсової роботи здобувач дає переважно неправильні відповіді, припускається грубих помилок. Знання наукових термінів незадовільне.

Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження та орієнтовна тематика

0 - 34	F	незадовільно	низький	Оцінка «незадовільно» (F) виставляється за курсову роботу, що не носить дослідницького характеру, не має аналізу і не відповідає вимогам, які висуваються до курсових робіт. У роботі немає висновків або вони носять декларативний характер. До захисту не підготовлена презентація доповіді. При захисті кваліфікаційної роботи здобувач не може відповісти на жодне поставлене запитання з її теми, не знає теорії.
--------	---	--------------	---------	--

Слід пам'ятати, що висока якість виконаної курсової роботи не є гарантією її високої оцінки, оскільки оцінка може бути зниженою через некваліфікований захист курсової роботи.

1.9. Академічна доброчесність

У процесі підготовки курсової роботи особлива увага звертається на недопущення порушення здобувачами правил академічної доброчесності. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- самостійне та добросовісне виконання курсової роботи, відповідальне ставлення до своїх обов'язків;
- надання достовірної інформації про результати власної діяльності при написанні курсової роботи, використанні методики досліджень і джерела інформації;
- повага до честі та гідності інших осіб;
- посилання на джерела інформації у разі запозичення ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- використання у дослідницькій діяльності лише перевірених та достовірних джерел інформації, грамотне посилатися на них;
- у разі виникнення труднощів під час написання курсової роботи звернення до інших за допомогою, яка є у межах прийнятної, (щодо редагування тексту, обговорення власних ідей тощо).

Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження та орієнтовна тематика

До порушень академічної не доброчесності належать:

- плагіат передбачає наявність прямих запозичень без відповідних посилань з усіх друкованих та електронних джерел, захищених раніше курсових та випускних кваліфікаційних робіт, кандидатських і докторських дисертацій.

- фальсифікація передбачає підробку або зміну вихідних даних з метою доведення правильності висновку (гіпотези тощо), а також умисне використання неправдивих даних як основу для аналізу.

- помилковим вважається цитування, яке має посилання на джерело, яке такої інформації не містить.

За порушення норм академічної доброчесності здобувачі вищої освіти можуть бути притягнутими до таких форм відповідальності як: попередження; повторне проходження оцінювання курсової роботи; зниження оцінки за курсову роботу; недопущення до захисту курсової роботи.

Список використаних джерел

- Аносов, І. П., Елькін, М. В., Головова, М. М., Коробченко, А. А. (2015). *Основи науково-педагогічних досліджень*. Мелітополь: ТОВ «Видавничий будинок ММД».
- Антонюк, В. С., Полонський, Л. Г., Аверченко, В. І., Малахов, Ю. А. (2015). *Методологія наукових досліджень*. К.: НТУУ «КПІ».
- Важинський, С. Е., Щербак, Т. І. (2016). *Методика та організація наукових досліджень*. Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка.
- Закон України від «Про освіту» (2017). Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19/stru>
- Закон України «Про повну загальну середню освіту». (2020). Режим доступу: <https://zakon.help/law/651-XIV/>.
- Закон України «Про вищу освіту». (2014). Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.
- Каламбет, С. В., Іванов, С. І., Півняк, Ю. В. (2015). *Методологія наукових досліджень*. Дн-вськ: Вид-во Маковецький.
- Концепція Нової української школи (2016). Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/media/reforms/ukrainska-shkola-compressed.pdf>
- Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження та орієнтовна тематика (2014). А. А. Сбруєва (ред.). Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка.

Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження та орієнтовна тематика

Положення про курсову роботу в Сумському державному педагогічному університеті імені А. С. Макаренка (2021). Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка.

Професійний стандарт за професіями «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти», «Вчитель загальної середньої освіти», «Вчитель з початкової освіти (з дипломом молодшого спеціаліста)» (2020). Київ: Мін-во розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України.

Рекомендації з оформлення посилань в наукових роботах: Стиль Американської психологічної асоціації (APA style (2016)). Режим доступу: https://ztu.edu.ua/ua/science/files/6_APA-style.pdf

Хриков, М. Є. (2017). Методологія педагогічного дослідження. Харків: ФОП Панов А. М.

РОЗДІЛ II. ОРІЄНТОВНА ТЕМАТИКА КУРСОВИХ РОБІТ З ПРОБЛЕМ ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ НАВЧАННЯ І ОСВІТИ В СУЧАСНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ШКОЛІ

2.1. Процес навчання в сучасній українській школі

Тема 2.1.1. Компетентісно орієнтований підхід до навчання в контексті неперервної освіти.

Тема 2.1.2. Педагогіка партнерства в освітньому процесі основної школи.

Тема 2.1.3. Педагогіка партнерства як основа формування інноваційного освітнього середовища нової української школи.

Тема 2.1.4. Особливості організації освітнього середовища сучасної школи.

Тема 2.1.5. Інтеграція в змісті сучасної освіти.

Тема 2.1.6. Шляхи реалізації інклюзивної освіти в умовах нової української школи.

Тема 2.1.7. Принципи навчання та шляхи їх реалізації у процесі викладання предмету зі спеціальності.

Тема 2.1.8. Шляхи та засоби створення ситуації успіху в навчальному процесі.

Тема 2.1.9. Психологічні основи-гуманізації педагогічного процесу.

Тема 2.1.10. Діяльнісний підхід у процесі навчання та його роль у розвитку творчої особистості школяра.

Тема 2.1.11. Сутність та шляхи впровадження особистісно-орієнтованого навчання в практику загальної середньої школи.

Тема 2.1.12. Дидактичні основи розвиваючого навчання в сучасній школі.

Тема 2.1.13. Закономірності евристичного навчання.

Тема 2.1.14. Психологічні основи пізнавальної діяльності учнів.

Тема 2.1.15. Інтенсифікація навчального процесу загальноосвітнього закладу.

Тема 2.1.16. Оптимізація навчального процесу шляхом сучасних технологій.

Тема 2.1.17. Особливості організації навчального процесу в різних типах шкіл (гімназії, ліцеї або приватних школах).

Орієнтовний список рекомендованої літератури

Білецька, І. О., Коберник, О. М. (2018). Педагогіка партнерства та її реалізація в творчій спадщині В. Сухомлинського. *Наукові записки*

Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження та орієнтовна тематика

- Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка. Сер.: Педагогічні науки, 171, 34–39. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nz_p_2018_171_7
- Вишківська, В. Шикиринська, О. (2019). Організація процесу навчання в новій українській школі: теоретико-практичний аспект. *Молодь і ринок*, 11, 115–119. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Mir_2019_11_23
- Дистанційне навчання: виклики, результати та перспективи. *Порадник. З досвіду роботи освітян міста Києва* (2020). Воротникова І.П., Чайковська Н.В. (упоряд.). К.: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка.
- Дистанційне та змішане навчання в школі. *Путівник* (2020). Воротникова І. П. (упоряд.). К.: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка.
- Зеленська, Л. Д., Саакова, С. О. (2019). Нова українська школа – стан і перспективи. *Імідж сучасного педагога*, 1, 5–7. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/isp_2019_1_3
- Кен, Робінсон, Лу, Ароніка (2016). *Школа майбутнього*. К.: Літопис.
- Кириленко, С. (2019). Сучасні виклики Нової української школи у вихованні: пошуки, ресурсне та навчально-методичне забезпечення. *Нова педагогічна думка*, 2, 156-160. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npd_2019_2_42
- Концептуальні засади реформування середньої школи «Нова українська школа». Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/media/reforms/ukrainska-shkola-compressed.pdf>
- Крижановська, Т. В. (2018). Нова українська школа – інклюзивне навчання дітей з особливими потребами. *Педагогічні науки*, 82 (3), 210–214. Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/znppn_2018_82\(3\)_45](http://nbuv.gov.ua/UJRN/znppn_2018_82(3)_45)
- Кузьминський, А. І., Омеляненко, В. Л. (2003). *Педагогіка*. К.: Знання–Прес.
- Лавренчук, В., Лавренчук, М. (2019). Ціннісні концепти Василя Сухомлинського в контексті Нової української школи. *Нова педагогічна думка*, 4, 158-161. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npd_2019_4_37
- Малецька, Т., Фурман, В. (2019). Мейнстрім «педагогіки серця» в контексті ідей гуманізму В. Сухомлинського в діалозі з актуальними проблемами Нової української школи. *Нова педагогічна думка*, 3, 160-163. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npd_2019_3_44
- Микитась, Т. (2018). Особистісно орієнтований підхід в організації освітнього процесу в Новій українській школі. *Директор школи, ліцею, гімназії*, 4, 96-100.
- Міськова, Н. М., Міськова, І. О. (2019). Особливості запровадження компетентнісного підходу в навчанні математики у контексті нової української школи. *Психолого-педагогічні основи гуманізації навчально-виховного процесу в школі та ВНЗ*, 1, 116-123. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ppog_2019_1_15

Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження та орієнтовна тематика

- Нова українська школа: порадник для вчителя (2017). Бібік Н. М. (ред.). К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди».
- Новий освітній простір: Інформаційний посібник (2019). Режим доступу: http://www.minregion.gov.ua/wp-content/uploads/2019/04/NOP_Motivuyuchiy-prostir.pdf?fclid=IwAR1wgpWNjVUhfE6uJH0abN7iFcWAxQAWMTnMoGjlep bBQUXX47kRw_Z8Qc.
- Організація дистанційного навчання в школі: методичні рекомендації. Режим доступу: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/metodichni%20recomendazii/2020/metodichni%20recomendazii-dustanciyna%20osvita-2020.pdf>
- Островська, Г. (2020). Готовність учителя до формування національної ідентичності учнів на уроках зарубіжної літератури. *Неперервна професійна освіта: теорія і практика*, 2, 57–64. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/NPO_2020_2_10
- Протопопова, К. О., Шехавцова, С. О. (2019). Лінгводидактична технологія «ситуація успіху» в контексті позакласної діяльності з англійської мови в умовах розвитку Нової української школи. *Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Філологічні науки*, 2, 382–390. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vluf_2019_2_44
- Сільвейстр, А. М., Моклюк, М. О., Іванюк, В. Ф. (2018). Реалізація принципу практичної спрямованості під час навчання фізики у новій українській школі. *Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. Серія: Педагогічні науки*, 153, 126–129. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VchdpuP_2018_153_29
- Тед, Дінтерсміт, Тоні, Вагнер (2017). *Мистецтво навчати. Як підготувати дитину до реального життя*. К.: Наш формат.
- Тесленко, О. В. (2019). Концепція нової української школи в системі філологічної освіти. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія: Філологія*, 80, 81–83. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VKhIFL_2019_80_16
- Унгурян, І. К. (2017). Формування гуманних взаємовідносин педагога та учня як складова педагогіки партнерства нової української школи. *Духовність особистості: методологія, теорія і практика*, 4, 330–335. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/domtp_2017_4_37
- Упровадження нової української школи (НУШ) (2019). *Освітня аналітика України*, 2, 42–53. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/educanalukr_2019_2_6
- Федірчик, Т., Дідух, В. (2019). Педагогіка партнерства як чинник формування ефективної взаємодії учасників освітнього процесу в умовах нової української школи. *Гірська школа Українських Карпат*, 21, 50–54, Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/gsuk_2019_21_12

Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження та орієнтовна тематика

Хренова, В. В. (2020). Інклюзивна освіта в умовах нової української школи: проблеми та перспективи. *Education and pedagogical sciences*, 1, 3–13.
Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/OsDon_2020_1_3

2.2. Виховні та розвиваючі аспекти навчання

Тема 2.2.1. Розвиток громадянської та соціальної компетентності в освітньому процесі.

Тема 2.2.2. Виховання національної духовності школярів у навчальному процесі.

Тема 2.2.3. Чинники розвитку емоційного інтелекту учнів контексті нової української школи

Тема 2.2.4. Розвиток критичного мислення в навчальному процесі (на прикладі вивчення предметів спеціалізації студента).

Тема 2.2.5. Методи і засоби формування Soft skills в сучасній українській школі.

Тема 2.2.6. Розвиток топ компетентностей 21 століття старшокласників.

Тема 2.2.7. Уміння вчитися як мета уміння в змісті та методах сучасної школи.

Тема 2.2.8. Формування умінь співробітництва в груповій роботі

Тема 2.2.9. Розвиток емоційного інтелекту в навчальній діяльності учнів (на прикладі вивчення предметів спеціалізації студента).

Тема 2.2.10. Розвиток лідерських якостей учнів на уроках.

Тема 2.2.11. Педагогічна підтримка обдарованих учнів у загальноосвітніх школах.

Тема 2.2.12. Шляхи і засоби формування відповідального ставлення учнів до навчальної діяльності.

Тема 2.2.13. Взаємозв'язок навчальної, розвиваючої та виховної функції навчання.

Тема 2.2.14. Формування загальнолюдських моральних цінностей у навчальному процесі.

Тема 2.2.15. Формування рефлексивних умінь школярів у навчальній діяльності.

Тема 2.2.16. Формування наукового світогляду учнів у процесі навчання (на прикладі вивчення предметів спеціалізації студента).

Тема 2.2.17. Розвиток мотивів самоосвіти в навчальній діяльності школярів.

Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження та орієнтовна тематика

Тема 2.2.18. Формування пізнавальних інтересів учнів у навчальному процесі (на прикладі вивчення предмета спеціалізації студента).

Тема 2.2.19. Методи та засоби активізації навчально-пізнавальної діяльності учнів.

Тема 2.2.20. Розвиток пізнавальної активності учнів засобами музейної педагогіки.

Тема 2.2.21. Розвиток здібностей школярів у позакласній навчальній роботі (з предмету спеціалізації студента).

Тема 2.2.22. Формування міжособистісних стосунків підлітків у навчальному процесі.

Тема 2.2.23. Формування краєзнавчих знань в учнів основної школи у процесі навчання предметів природничого циклу.

Тема 2.2.24. Формування здорового способу життя та ціннісного ставлення до здоров'я в структурі діяльності Нової української школи

Орієнтовний список рекомендованої літератури

- Барболіна, О. С. (2016). Розвиток критичного мислення учнів шляхом розв'язання математичних задач. *Таврійський вісник освіти*, 4, 190–196. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Tvo_2016_4_38
- Белешко, Д. (2020). Активізація пізнавальної діяльності учнів на уроках математики. *Нова педагогічна думка*, 1, 78–81.
- Булавенко, С. (2019). Змістова структура соціальної активності учнів закладів загальної середньої освіти. *Молодь і ринок*, 5, 126–133. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Mir_2019_5_23
- Вакуленко, В. М., Бодик, О. П. (2019). Організація наскрізного виховання на цінностях народної педагогіки в умовах нової української школи. *Духовність особистості: методологія, теорія і практика*, 3, 30–39. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/domtp_2019_3_5
- Варяниця, Л. О. (2018). Розвиток критичного мислення в умовах нової української школи. *Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогічні науки*, 1 (2), 211–219. Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/vlup_2018_1\(2\)_31](http://nbuv.gov.ua/UJRN/vlup_2018_1(2)_31)
- Гавлітіна, Т. (2020). Наскрізне виховання цінностей у Новій українській школі. *Нова педагогічна думка*, 2, 141–145. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npd_2020_2_33
- Горбулінська, С., Боднар, Л. (2019). Активізація пізнавальної діяльності учнів на уроках біології у загальноосвітній середній школі. *Психолого-педагогічні проблеми сучасної школи*, 1, 41–49. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ppps_2019_1_8

Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження та орієнтовна тематика

- Гуменюк, І. Б. (2019). Розвиток емоційного інтелекту учнів на уроках англійської мови як чинник їх адаптації до сучасних умов життя. *Адаптивне управління: теорія і практика. Педагогіка*, 7. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/adupped_2019_7_7
- Жорова І. Я. (2019). Розвиток дослідницьких умінь учнів на уроках природничих дисциплін у шкільній освіті України (50- 90-ті роки ХХ століття). *Педагогічний альманах*, 44, 234–240. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pedalm_2019_44_36
- Іванова, Є. О. (2017). Психологічні умови розвитку емоційного інтелекту підлітків. *Український психологічний журнал*, 2, 23–36.
- Калита, Н. І. (2019). Ціннісний підхід у концепції Нової української школи. *Молодий вчений*, 4 (2), 252–256. Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2019_4\(2\)_18](http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2019_4(2)_18)
- Калінін, В., Калініна, Л. (2018). Формування інформаційно-цифрової компетентності учнів старшої школи засобами іноземної мови як ключової компетентності нової української школи. *Молодь і ринок*, 9, 85–90. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Mir_2018_9_18
- Карпова, Л. Г. (2018). Модернізація методів роботи з обдарованими дітьми як складова процесу реалізації Концепції Нової української школи. *Проблеми інженерно-педагогічної освіти*, 60, 81–88. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Piro_2018_60_11
- Кобринчук, З. П. (2018). Розвиток емоційного інтелекту підлітків. *Молодий вчений*, 4 (1), 215–217. Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2018_4\(1\)_52](http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2018_4(1)_52)
- Коваль, В., Несен, А. (2020). Екологічне виховання учнів старшої школи на уроках математики. *Нова педагогічна думка*, 1, 81–84. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npd_2020_1_20
- Лобова, О., Сбруєва, А., Бойченко, М. Формування культурної компетентності школярів у процесі мистецької освіти в «Новій українській школі». *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*, 3–4, 266–276. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pednauk_2020_3-4_26
- Маринченко, Г. М. (2020). Метод «гексагон» і розвиток критичного мислення на уроках історії. *Науковий вісник Мукачівського державного університету. Серія: Педагогіка та психологія*, 1, 154–157. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvmdupp_2020_1_43
- Могиляста, С. М. (2020). До питання розвитку емоційного інтелекту старшокласників психолого-педагогічними засобами. *Психологічні перспективи*, 36, 174–188. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ppst_2020_36_15
- Мозговий, В. (2020). Компетентності і знання учнів: взаємопідпорядкованість компонентів Нової української школи. *Імідж сучасного педагога*, 5, 5–8.

Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження та орієнтовна тематика

- Овдійчук, В. А. (2019). Розвиток критичного мислення на уроках інформатики в закладі загальної середньої освіти. *Психолого-педагогічні основи гуманізації навчально-виховного процесу в школі та ВНЗ*, 2, 118–128. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ppog_2019_2_16
- Паніна, Л. (2020). Національно-патріотичне виховання учнівської молоді в умовах Нової української школи. *Нова педагогічна думка*, 1, 118–120. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npd_2020_1_29
- Пометун, О., Гупан, Н. (2019). Таксономія Б. Блума і розвиток критичного мислення школярів на уроках історії. *Український педагогічний журнал*, 3, 50–58. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ukrpj_2019_3_8
- Ремех, Т. О. (2018). Сутність і структура громадянської компетентності учня нової української школи. *Український педагогічний журнал*, 2, 34–41. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ukrpj_2018_2_7
- Романовська, Д. (2020). Алгоритм психологічного супроводу обдарованих підлітків у Новій українській школі. *Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи*, 1, 104–112. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ped_in_2020_1_17
- Стельмашук, Ж. Г., Панчук, А. П. (2018). Проблема дисциплінованості учнів у контексті формування нової української школи. *Іноватика у вихованні*, 7 (2), 205–212.
- Сухопара, І. Г. (2019). Чинники розвитку емоційного інтелекту молодших школярів у контексті нової української школи. *Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського. Педагогічні науки*, 2, 296–301. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvmdup_2019_2_57
- Хупавцева, Н. (2020). Місце фасилітації у структурі пізнавальної діяльності на уроках англійської мови в закладах середньої освіти. *Problems of modern psychology*, 48, 293–312. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pspl_2020_48_15
- Чебикін, О. (2020). Емоційний інтелект, його пізнавально-мисленнєві ознаки та функції. *Наука і освіта*, 1, 19–28. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/NiO_2020_1_5
- Шило, Т. О. (2016). Розвиток навичок критичного мислення учнів під час роботи з джерелами на уроках історії. *Таврійський вісник освіти*, 4, 263–270. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Tvo_2016_4_50
- Шпак, М. (2020). Психологічна концепція розвитку емоційного інтелекту особистості в онтогенезі. *Науковий часопис національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 12: Психологічні науки*, 10, 125–134. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nchnpu_012_2020_10_14

2.3. Зміст освіти в контексті вимог сучасної освітньої реформи НУШ

Тема 2.3.1. Актуальні проблеми змісту освіти на сучасному етапі розвитку школи.

Тема 2.3.2. Обов'язкові результати навчання учнів на рівні базової середньої освіти.

Тема 2.3.3. Реалізація емоційно-ціннісного компонента змісту освіти у процесі навчання предметів природничого циклу учнів основної школи.

Тема 2.3.4. Формування громадянської компетентності учнів в освітніх галузях державного стандарту

Тема 2.3.5. Педагогічні умови формування ключової компетентності «навчання впродовж життя» в навчальному процесі сучасної школи.

Тема 2.3.6. Ключова компетентність «інноваційність» як підґрунтя успішного навчання учнів і досягнення успіхів у житті.

Тема 2.3.7. Методи і засоби розвитку критичного і системного мислення як наскрізних умінь в освітньому процесі.

Тема 2.3.8. Особливості формування компетентності старшокласників «підприємливість і фінансова грамотність» (на прикладі вивчення предмету спеціалізації студента).

Тема 2.3.9. Розвиток інформаційно-комунікаційної компетентності старшокласників загальноосвітніх навчальних закладах.

Тема 2.3.10. Педагогічні умови формування наскрізного уміння «співпрацювати з іншими» в груповій навчальній роботі.

Тема 2.3.11. Формування наскрізних умінь - приймати рішення та оцінювати ризики в навчальних та виховних завданнях.

Тема 2.3.12. Дослідження умінь учнів основної та старшої школи конструктивно керувати емоціями.

Тема 2.3.13. Інтеграція змісту освіти у сучасному освітньому процесі.

Тема 2.3.14. Зміст освіти як засіб формування національної самосвідомості учнів.

Тема 2.3.15. Національний компонент змісту освіти та шляхи його реалізації в шкільній практиці.

Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження та орієнтовна тематика

Тема 2.3.16. Міжпредметні зв'язки та шляхи їх реалізації в навчальному процесі (на прикладі вивчення предметів спеціалізації студентів).

Тема 2.3.17. Дидактичні умови використання Інтернет ресурсів у процесі навчання гуманітарних (природничих) дисциплін старшокласників загальноосвітньої школи.

Тема 2.3.18. Шляхи диференціації змісту освіти в сучасній школі.

Тема 2.3.19. Порівняльний аналіз змісту освіти у вітчизняній і зарубіжних школах.

Тема 2.3.20. Актуальні проблеми профільної освіти в сучасній загальноосвітній школі.

Тема 2.3.21. Шляхи гуманізації змісту освіти в сучасній загальноосвітній школі.

Тема 2.3.22. Міжпредметні зв'язки у процесі формування пізнавального інтересу школярів.

Тема 2.3.23. Шляхи реалізації принципу інтеграції змісту навчання природничо-математичних дисциплін.

Тема 2.3.24. Гуманістичні аспекти змісту навчальних дисциплін (на прикладі вивчення предмету спеціалізації студента).

Орієнтовний список рекомендованої літератури

- Бех, І. Д., Козловський, Ю. М., Марусинець, М. М. (2020). Інтеграція змісту навчання природничо-математичних дисциплін засобами хмарних технологій у віртуальному середовищі закладу вищої освіти технічного профілю. *Інформаційні технології і засоби навчання*, 76 (2), 70–85. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ITZN_2020_76_2_8
- Белінська, І. В., Гірний, О. І. (2019). Які математичні компетентності слід формувати в новій українській школі: думка вчителів. *Фізико-математична освіта*, 2, 11–16. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/fmo_2019_2_4
- Бурдун, В. В. (2020). Формування в учнів закладів загальної середньої освіти підприємницької компетентності на уроках трудового навчання. *Education and pedagogical sciences*, 1, 79–90. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/OsDon_2020_1_10
- Головач, Н. В., Дмитренко, Г. А. (2020). Інноваційна змістовна складова модернізації освіти в Україні. *Науковий вісник: державне управління*, 2, 81–89. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nauvisdu_2020_2_10
- Горошкіна, О. (2019). Зміст і структура сучасного шкільного підручника української мови в компетентнісному вимірі української освіти. *Проблеми сучасного підручника*, 22, 57–66. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/psp_2019_22_9

Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження та орієнтовна тематика

- Державний стандарт базової середньої освіти.* Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/derzhavni-standarti>.
- Жмуренко, О. (2019). Математична компетентність як ключова компетентність нової української школи. *Гуманізація навчально-виховного процесу*, 4, 77–91. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/gnvp_2019_4_9
- Завада, Т. О. (2018). Напрями вдосконалення змісту освіти у сучасній школі. *Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. Серія: Педагогічні науки*, 150, 46–48. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VchdpuP_2018_150_13
- Концептуальні засади реформування середньої школи «Нова українська школа».* Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/media/reforms/ukrainska-shkola-compressed.pdf>
- Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів початкових класів (2014). *Початкова освіта. Шкільний світ: Перша українська газета для першого вчителя*, 4 (спецвип.), 3–87.
- Кучерук, О. А.Ю Магдич Т. П. (2020). Використання електронних освітніх ресурсів для формування громадянської компетентності учнів ліцею на уроках української мови. *Інформаційні технології і засоби навчання*, 75 (1), 56–75. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ITZN_2020_75_1_7
- Ляшенко, О. (2020). Основні підходи до проектування змісту базової середньої освіти. *Проблеми сучасного підручника*, 24, 109–119. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/psp_2020_24_13
- Мозгова, Н. Г. (2020). Постнекласичні трансформації в освіті: зміст та значення. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 7: Релігієзнавство. Культурологія. Філософія*, 42, 160–166. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nchnpu_7_2020_42_22
- Ногас, Н. І. (2020). Державна політика у галузі освіти України: сутність та зміст. *Актуальні проблеми правознавства*, 1, 87–95. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/aprpr_2020_1_16
- Онаць, О. (2019). Управління формуванням особистісного ставлення учнів до професійного самовизначення в опорному закладі освіти у змісті підручника для керівника. *Проблеми сучасного підручника*, 22, 188–200. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/psp_2019_22_21
- Пасічник, О. С. (2018). Компонентний склад змісту навчання іноземних мов у закладах загальної середньої освіти – сучасна інтерпретація. *Український педагогічний журнал*, 1, 93–103. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ukrpj_2018_1_14
- Смолюк, В., Смолюк, І. (2019). Національно-орієнтований компонент змісту освіти в системі професійної підготовки вчителя.

Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження та орієнтовна тематика

- Педагогічний часопис Волині*, 1, 65–70. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pchv_2019_1_12
- Туташинський, В. (2019). Науково-методичне забезпечення варіативного складника змісту технологічної освіти у професійному ліцеї. *Молодь і ринок*, 3, 127–131. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Mir_2019_3_25
- Удовиченко, І. (2020). Міжпредметні зв'язки змісту профільного навчання географії учнів закладів загальної середньої освіти. *Нова педагогічна думка*, 2, 137–140. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npd_2020_2_32
- Хоружа, Л. Л. (2020). Сучасні стратегії трансформації змісту педагогічної освіти. *Педагогічна освіта: теорія і практика. Психологія. Педагогіка*, 33, 8–16. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Potip_2020_33_3
- Шацька, Н. (2018). Міжпредметні зв'язки на уроках української літератури як засіб формування ключових компетентностей школярів в умовах упровадження Концепції Нової української школи. *Нова педагогічна думка*, 2, 100–104. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npd_2018_2_28

2.4. Методи та засоби навчання в сучасній школі

Тема 2.4.1. Педагогічне забезпечення міцності знань із предмету гуманітарного (природничо-математичного) циклу в навчальному процесі.

Тема 2.4.2. Використання діалогічних методів у процесі навчання старшокласників.

Тема 2.4.3. Дидактичні ігри та їх роль в активізації пізнавальної діяльності підлітків.

Тема 2.4.4. Інтерактивні методи формування пізнавальних і професійних інтересів старшокласників.

Тема 2.4.5. Методи розвитку критичного мислення в умовах дистанційного навчання учнів.

Тема 2.4.6. Проблемні ситуації в навчальному процесі та їх роль у формуванні міжособистісних відносин у колективі.

Тема 2.4.7. Дидактичні умови активізації творчої діяльності старшокласників засобами проектних технологій.

Тема 2.4.8. Дидактичні завдання мультимедійних засобів навчання (на прикладі предметів спеціалізації).

Тема 2.4.9. Проблемні методи та їх роль у розвитку пізнавальних інтересів школярів.

Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження та орієнтовна тематика

Тема 2.4.10. Метод проектів як засіб розвитку творчих здібностей учнів.

Тема 2.4.11. Методи та засоби оптимізації та інтенсифікації навчання в сучасній школі.

Тема 2.4.12. Інтерактивні методи навчання старшокласників.

Тема 2.4.13. Формування пізнавальних і творчих здібностей учнів у процесі проблемного навчання.

Тема 2.4.13. Візуалізація знань як шлях інтенсифікації навчання.

Тема 2.4.14. Технологія візуалізації в інтерактивному навчанні.

Тема 2.4.15. Особливості використання візуальних засобів навчання.

Тема 2.4.16. Методи взаємного навчання (на прикладі вивчення предметів спеціалізації студента).

Орієнтовний список рекомендованої літератури

- Анісімов, М. (2014). Наочність в процесі виконання лабораторних робіт. *Наукові записки Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка. Сер.: Педагогічні науки, 132*, 54–58. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nz_p_2014_132_16
- Вдовиченко, І. Н. (2020). Формування груп для використання методу взаємного навчання. *Системні технології, 3*, 13–20. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/st_2020_3_4
- Веркалець, Т. (2020). «Хмари слів» як метод формування основних предметних компетентностей на уроках історії. *Імідж сучасного педагога, 5*, 80–84.
- Власюк, І. В. (2018). Застосування інтелект-карт як компетентнісного підходу вивчення іноземних мов у школі. *Молодий вчений, 6 (1)*, 96–102. Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2018_6\(1\)_24](http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2018_6(1)_24)
- Гін, А. О. (2019). *Прийоми педагогічної техніки: свобода вибору, діяльність, зворотний зв'язок, ідеальність*. Х.: Вид. група (основа).
- Гайдамака, О. В. (2020). Теоретико-методичні орієнтири навчання мистецтва учнів закладів загальної середньої освіти на засадах компетентнісного підходу. *Мистецтво та освіта, 3*, 6–12.
- Деркач, Л., Констанкевич, Л. (2020). Використання інтерактивної платформи Mozaik як об'єкта навчальної взаємодії між учасниками освітнього процесу. *Наука і освіта, 1*, 66–75. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/NiO_2020_1_12
- Дмитренко, К. А., Коновалова, М. В., Семиволос, О. П., Бекетова, С. В. (2018). *Звичайні форми роботи – новий підхід: розвиваємо ключові компетентності*. Х.: ВГ «Основа».

Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження та орієнтовна тематика

- Дорожко, І., Малихіна, О., Туріщева, Л. (2020). Прийоми з активізації пізнавальної активності старшокласників у груповій роботі. *Новий Колегіум*, 1, 60–64. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/NovKol_2020_1_12
- Дячкова, В. Б. (2020). Психолого-методична основа розвитку метакогнітивних вмінь у процесі навчання математики. *Соціально-гуманітарний вісник*, 32–33, 138–104. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/sochumj_2020_32-33_68
- Житеньова, Н. В., Шигимага, В. А. (2018). Потенціал технологій візуалізації в навчанні шкільного курсу математики. *Відкрите освітнє е-середовище сучасного університету*, 5, 97–106. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/oeeetu_2018_5_13
- Заволодько, Г. Є., Касілов, О. В. (2020). Інтерактивні засоби в онлайн-освіті. *Цифрова платформа: інформаційні технології в соціокультурній сфері*, 3 (1), 11–21. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/dpitsca_2020_3_1_3
- Ігнатенко, Г. В., Єрмоленко, Є. І. (2017). Знаково-символічна наочність: сутність та класифікація. *Вісник Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка. Сер.: Педагогічні науки*, 1, 111–119. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vgnpu_2017_1_15
- Ігнатишин, М. І., Горобець, В. В., Швардак, Т. М. (2020). Застосування анімації та BYOD - технології на уроках фізики в закладах загальної середньої освіти. *Науковий вісник Мукачівського державного університету. Серія: Педагогіка та психологія*, 1, 132–134. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvmdupp_2020_1_37
- Калініна, Л. В. Кадащук, А. Р. (2019). Формування вмінь креативного мислення учнів старшої школи на основі інтерактивних технологій. *Науковий вісник Мукачівського державного університету. Серія: Педагогіка та психологія*, 1, 142–145. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvmdupp_2019_1_40
- Козаченко, О. М. (2020). Ситуація як методична проблема та її роль у навчанні іноземної мови. *Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного університету ім. К. Д. Ушинського*, 2, 73–79. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/punpu_2020_2_12
- Корп'як, Н. П. (2019). Навчальні проекти на уроках фізики із використанням мультимедійних презентацій. *Комп'ютерно-інтегровані технології: освіта, наука, виробництво*, 36, 41–46. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/kint_2019_36_9
- Краснобрижій, І. В., Прокопов, С. О. (2019). Деякі аспекти використання в навчальному процесі тренінгів з елементами квест-технологій. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*, 2, 213–217. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvdduvs_2019_2_37

Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження та орієнтовна тематика

- Кузьменко, Г. М. (2015). Інтелект-карти як інструмент реалізації системного підходу до підготовки вчителя фізики. *Імідж сучасного педагога*, 9, 22–25. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/isp_2015_9_7
- Куленко, О. А. (2015). Шкільний хімічний експеримент в умовах профілізації загальноосвітньої школи. *Молодий вчений*, 2 (6), 274–278. Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2015_2\(6\)_72](http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2015_2(6)_72)
- Кучерявий, Р. М. (2020). Методи навчання на заняттях фізичної культури. *Народна освіта*, 2, 56–61. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/NarOsv_2020_2_10
- Лаврова, А. В., Заболотний, В. Ф. (2014). Шкільний фізичний експеримент з використанням комп'ютерно орієнтованих засобів навчання. *Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету ім. Івана Огієнка. Серія: Педагогічна*, 20, 136–139. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/znpkr_ped_2014_20_46
- Лобачова, І. (2020). Метод комунікативних завдань у сучасній практиці навчання англійської мови. *Проблеми підготовки сучасного вчителя*, 1 (1), 91–96. Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/ppsv_2020_1\(1\)_14](http://nbuv.gov.ua/UJRN/ppsv_2020_1(1)_14)
- Луців, С. (2019). Дискусія як метод навчання та виховання на уроках української мови в Новій українській школі. *Рідне слово в етнокультурному вимірі*, 194–201. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/rsev_2019_2019_22
- Маринченко, Г. М. (2020). Метод "гексагон" і розвиток критичного мислення на уроках історії. *Науковий вісник Мукачівського державного університету. Серія: Педагогіка та психологія*, 1, 154–157. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvmdupp_2020_1_43
- Маслова, Н. М., Мирза-Сіденко, В. М. (2020). Застосування інтерактивних технологій навчання на уроках географії як спосіб підвищення рівня пізнавальної активності учнів. *Наукові записки Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка. Сер.: Педагогічні науки*, 185, 134–139. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nz_p_2020_185_30
- Матюха, Г. В., Салло, О. Ю. (2013). Організація групової роботи на уроках англійської мови. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*, 33, 270–276. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pfto_2013_33_45
- Мірошник, С. І. (2018). Організація квесту у вивченні літератури. *Народна освіта*, 2, 32–40. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/NarOsv_2018_2_7
- Муха, А. П. (2019). Застосування методу проєктів як інструмент формування підприємницької компетентності на уроках фізики. *Наукові записки Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка. Сер.: Педагогічні науки*, 179, 187–194. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nz_p_2019_179_31

Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження та орієнтовна тематика

- Назаренко, Т. (2020). Компетентнісно орієнтовані методи навчання економіки в ліцеї. *Український педагогічний журнал*, 1, 71-79.
- Напалков, С. В. (2019). Об одном методическом аспекте конструирования образовательных Web-квестов по математике при обучении школьников. *Наукові записки Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка. Сер.: Педагогічні науки*, 177 (2), 29–33.
- Оксінчук, Т. В., Семенюк, І. В. (2018). Інтеграція технології веб-квесту в освітній навчальний простір. *Педагогічний пошук*, 1, 74–76. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pedpr_2018_1_20
- Олинець, Т. (2019). Використання колажної наочності на уроках англійської мови в початковій школі. *Педагогічна освіта: теорія і практика*, 27, 386–391. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/znppo_2019_27_68
- Папіш, Л. В. (2020). Діалог на уроках мистецтва. *Мистецтво та освіта*, 2, 31–37.
- Позднякова, Т. (2020). QR-коди: їх створення та використання на уроках біології. *Нова педагогічна думка*, 1, 36–42. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npd_2020_1_9
- Позднякова, Т., Тимчина, В., Тимчина, Н. (2019). Створення та ідеї використання хмарин слів на уроках біології. *Нова педагогічна думка*, 1, 49–54. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npd_2019_1_13
- Покась, Л. А., Діхтяренко, А. М. (2020). Результати педагогічного дослідження щодо впливу інтерактивних методів на формування інтересу старшокласників до географії на профільному рівні навчання. *Молодий вчений*, 5 (1), 91–94. Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2020_5\(1\)_21](http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2020_5(1)_21)
- Садкіпа, В. І. (2019). *С14 Маленькі секрети учительського успіху. Навчаємо з радістю*. Х.: Вид. група.
- Семеніхіна, О. В., Друшляк, М. Г. (2017). Принцип когнітивної візуалізації і його використання у навчанні математики. *Фізико-математична освіта*, 3, 136–140. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/fmo_2017_3_26
- Сокол, М., Царик, О., Гупка-Макогін, Н. (2020). Ефективність методу "фішбоун" у процесі навчання англійської мови. *Нова педагогічна думка*, 2, 102–106. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npd_2020_2_25
- Ставицька, А. В. (2020). Гейміфікація та ігрове навчання на уроках історії. *Гілея: науковий вісник*, 156, 114–117. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/gileya_2020_156_20
- Степанченко, О. В., Чумак, М. Є., Сиротюк, В. Д. (2013). Шкільний фізичний експеримент як засіб формування дослідницьких умінь учнів. *Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету ім. Івана Огієнка. Сер.: Педагогічна*, 19, 51–55. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/znprkp_ped_2013_19_20

Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження та орієнтовна тематика

- Турищева, Л. В. (2012). Самостійна робота учнів в процесі групового виконання завдання. *Вісник Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди. Психологія*, 42 (2), 173–178. Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/VKhnpu_psykhol_2012_42\(2\)_22](http://nbuv.gov.ua/UJRN/VKhnpu_psykhol_2012_42(2)_22)
- Упатова, І. (2020). Інтерактивні методи навчання майбутніх учителів біології. *Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. Сер.: Педагогічні науки*, 2, 409–417. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nzbdpu_2020_2_43
- Царенко, О. (2016). Інтелект-карти в методології інформаційно-технічних засобів навчання. *Наукові записки Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка. Серія: Проблеми методики фізико-математичної і технологічної освіти*, 10 (1), 231–235. Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/nz_pmfm_2016_10\(1\)_39](http://nbuv.gov.ua/UJRN/nz_pmfm_2016_10(1)_39)
- Черних, В. В., Черних, Д. А. (2019). Використання платформи go-lab як інструменту реалізації формату IBL в рамках концепції нової української школи. *Наукові записки Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка. Сер.: Педагогічні науки*, 177 (2), 147–149. Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nz_p_2019_177\(2\)_34](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nz_p_2019_177(2)_34)
- Черновол, Н. (2020). Інтерактивне навчання: закордонний досвід у вітчизняну практику. *Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини*, 1, 230–237. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/znpumdp_2020_1_30
- Шелудько, І. (2018). Веб-квест як інноваційний метод формування творчої особистості. *Молодь і ринок*, 6, 61–65. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Mir_2018_6_13
- Шимановська-Діанич, Л. М., Манжура, О. В., Іщейкін, Т. Є. (2018). Майнд-менеджмент та інтелект-карти як інструменти креативного менеджменту та розвитку інтелектуального капіталу в умовах формування економіки знань. *Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. Серія: Економічні науки*, 2, 163–168, Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvpusk_2018_2_24
- Школа, О., Ашифіна, О. (2020). Формування предметної компетентності учнів з фізики в умовах інтерактивного навчання. *Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. Сер.: Педагогічні науки*, 2, 227–235. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nzbdpu_2020_2_25
- Яблоков, С., Бойко, Д. (2019). Ділова гра як педагогічний прийом створення комунікативних ситуацій на уроках з англійської мови у середніх класах закладу загальної середньої освіти. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*, 8, 142–155. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pednauk_2019_8_16

Ярошенко, О. М. (2018). Метод візуалізації Mind Maps (інтелект-карти) в системі підготовки вчителя музичного мистецтва. *Наукові записки Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка. Сер.: Педагогічні науки*, 170, 193–197. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nz_p_2018_170_45

2.5. Форми організації навчання в школі

Тема 2.5.1. Нестандартні уроки й методика їх підготовки та проведення (на прикладі вивчення предметів спеціалізації студента).

Тема 2.5.2. Впровадження нетрадиційних форм організації навчання в сучасній загальноосвітній школі (на прикладі предметів зі спеціалізації).

Тема 2.5.3. Урок розвитку критичного мислення учнів (на прикладі вивчення предметів спеціалізації студента).

Тема 2.5.4. Значення позакласної роботи в підвищенні інтересу учнів до вивчення (на прикладі предмету за фахом).

Тема 2.5.5. Педагогічні основи організації самостійної роботи учнів із навчальних дисциплін (на прикладі предметів спеціалізації).

Тема 2.5.6. Шляхи та засоби активізації навчальної роботи школярів на уроці.

Тема 2.5.7. Шляхи підвищення ефективності уроку в сучасній школі.

Тема 2.5.8. Формування в учнів основної школи дослідницьких умінь засобами позанавчальної роботи.

Тема 2.5.9. Розвиток пізнавальних інтересів учнів у позакласній навчальній діяльності.

Тема 2.5.10. Індивідуалізація та диференціація домашньої навчально-пізнавальної роботи школярів.

Тема 2.5.11. Шляхи реформування класно-урочної системи навчання в загальноосвітній школі.

Тема 2.5.12. Дидактичні умови застосування дистанційної форми навчання.

Тема 2.5.13. Дидактичні умови вивчення природничих дисциплін засобами мультимедійних технологій.

Тема 2.5.14. Педагогічні основи підвищення ефективності факультативних форм навчальної роботи учнів.

Тема 2.5.15. Освітні й виховні функції екскурсії як форми навчальної роботи.

Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження та орієнтовна тематика

Тема 2.5.16. Майстер клас як сучасна форма навчання (на прикладі вивчення предметів спеціалізації студента)

Тема 2.5.17. Організація гурткової навчально-пізнавальної діяльності школярів.

Тема 2.5.18. Семінарські заняття та їх роль у розвитку самостійності старшокласників у навчальному процесі.

Тема 2.5.19. Організація індивідуального профільного навчання в сільській школі.

Тема 2.5.20. Урок розвитку критичного мислення.

Тема 2.5.21. Компетентнісно-орієнтований урок (на прикладі предметів зі спеціалізації).

Орієнтовний список рекомендованої літератури

- Андрієнко, А. В., Носовець, Н. М. (2016). Гурткова робота – невід’ємна складова навчально-виховного процесу в сучасному ліцеї. *Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. Серія: Педагогічні науки*, 140, 284–287. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VchdpuP_2016_140_68
- Войтович, О., Костолович, М. (2020). Підготовка майбутніх учителів географії до проведення уроків міжпредметного змісту. *Нова педагогічна думка*, 2, 123–126. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npd_2020_2_29
- Ворожейкіна, О. М. (2011). *100 цікавих ідей для проведення уроку*. Х.: Вид. група «Основа».
- Гін, А. О. (2019). *Прийоми педагогічної техніки: свобода вибору, діяльність, зворотний зв'язок, ідеальність*. Х.: Вид. група (основа).
- Генкал, С. (2019). Формування критичного мислення учнів засобами проблемного навчання на уроках біології. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*, 4, 256–267. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pednauk_2019_4_24
- Глінчук, Ю. (2020). Здоров'язберігаючий урок в освітньому просторі сьогодення. *Нова педагогічна думка*, 1, 98–101. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npd_2020_1_24
- Гостра, К. В. (2020). Методична розробка інтегрованого уроку «Зарубіжна література – російська мова – англійська мова». *Іноземні мови*, 3, 55–60. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/im_2020_3_10
- Граузе, О. Е. (2019). Сучасний урок зарубіжної літератури – урок життя і сили людського співчуття. *Педагогічний пошук*, 4, 66–68. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pedp_2019_4_16
- Греб, М. М. (2019). Особливості використання дидактичного потенціалу проблемного підходу на уроках української мови у профільній школі. *Вісник Луганського національного університету імені Тараса*

Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження та орієнтовна тематика

- Шевченка. *Педагогічні науки*, 1 (2), 123–132. Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/vlup_2019_1\(2\)_15](http://nbuv.gov.ua/UJRN/vlup_2019_1(2)_15)
- Гріньова, В. (2019). Нестандартні форми проведення уроків із музично-теоретичних дисциплін у сучасній музичній школі. *Педагогічна освіта: теорія і практика*, 27, 185–191. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/znppo_2019_27_33
- Дмитренко, К. А., Коновалова, М. В., Семиволос, О. П., Бекетова, С. В. (2018). *Звичайні форми роботи – новий підхід: розвиваємо ключові компетентності*. Х.: ВГ «Основа».
- Жемеров, О. О., Янченко, А. І. (2015). Розробка нової системи шкільних географічних екскурсій у природу. *Проблеми безперервної географічної освіти і картографії*, 22, 62–64. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pbgo_2015_22_19
- Ігнатишин, М. І., Горобець, В. В., Швардак, Т. М. (2020). Застосування анімації та BYOD - технології на уроках фізики в закладах загальної середньої освіти. *Науковий вісник Мукачівського державного університету. Серія: Педагогіка та психологія*, 1, 132–134. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvmdupr_2020_1_37
- Каплун, В. М., Маріна, М. С., Тадеуш, О. Х. (2019). Формування ключових компетентностей учнів на уроках фізики за задачним підходом. *Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного університету ім. К. Д. Ушинського. Педагогічні науки*, 1, 44–51. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvriurupr_2019_1_8
- Коваль, В., Несен, А. (2020). Екологічне виховання учнів старшої школи на уроках математики. *Нова педагогічна думка*, 1, 81–84. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npd_2020_1_20
- Ковальова, О. В., гавриш, О. Г. (2019). Національно-патріотичне виховання учнів на уроках математики у загальноосвітній школі. *Духовність особистості: методологія, теорія і практика*, 1, 80–87. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/domtp_2019_1_10
- Колток, Л. Б., Стахів, Л. Г. (2019). Уроки серед природи в рамках Нової української школи. *Збірник наукових праць Херсонського державного університету. Педагогічні науки*, 88, 42–47. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/znppn_2019_88_9
- Кузьминський, А. І., Омеляненко, В. Л. (2003). *Педагогіка*. К.: Знання-Прес.
- Лисицька, О. О. (2016). Роль нестандартних уроків географії в розвитку творчих здібностей учнів. *Таврійський вісник освіти*, 2, 194–202. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Tvo_2016_2_34
- Лупенко-Ковтун, С. М. (2017). Нестандартний урок в інтерактивному режимі. *Молодий вчений*, 9, 386–389. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2017_9_88
- Маслова, Н. М., Мирза-Сіденко, В. М. (2020). Застосування інтерактивних технологій навчання на уроках географії як спосіб підвищення рівня пізнавальної активності учнів. *Наукові записки*

Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження та орієнтовна тематика

- Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка. Сер.: Педагогічні науки, 185, 134–139. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nz_p_2020_185_30
- Мирончук, О. П., Трофімук, М. Б., Кащенко, М. Р. (2019). Бінарні уроки як форма STEM-орієнтованої організації освітнього процесу. *Педагогічний пошук*, 4, 57–61. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pedp_2019_4_14
- Нетрадиційні уроки з інформатики (2014). Київ: Редакції газет природничо-математичного циклу.
- Нова українська школа: порадник для вчителя (2017). Бібік Н. М. (ред.). К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди».
- Новий освітній простір: Інформаційний посібник (2019). Режим доступу: http://www.minregion.gov.ua/wp-content/uploads/2019/04/NOP_Motivuyuchiy-prostir.pdf?fclid=IwAR1wgpWNjVUhfE6uJH0abN7iFcWAxQAWMTnMoGjlerbBQUXX47kRw_Z8Qc
- Оконевская, О. (2019). За кулисами урока. *Новий Колегіум*, 3, 85–94. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/NovKol_2019_3_16
- Остапчук, Н., Полюхович, Н. (2020). Використання GOOGLE CLASSROOM для організації уроків інформатики: структура віртуального класу. *Нова педагогічна думка*, 1, 27–32. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npd_2020_1_7
- Островерхова, Н. М. (2014). Дидактична субсистема уроку та технологія аналізу її ефективності. *Освіта та розвиток обдарованої особистості*, 7, 5–18. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Otros_2014_7_3
- Островерхова, Н. М. (2014). Організаційна субсистема уроку та технологія аналізу її ефективності. *Освіта та розвиток обдарованої особистості*, 6, 5–14. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Otros_2014_6_3
- Островерхова, Н. М. (2014). Виховна субсистема уроку та аналіз її ефективності. *Освіта та розвиток обдарованої особистості*, 9-10, 11–23. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Otros_2014_9-10_4
- Пазич, С. В. (2015). Нестандартні уроки інформатики як засіб підвищення ефективності навчання. *Комп'ютер у школі та сім'ї*, 2, 19–21. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/komp_2015_2_7
- Пелагейченко, М. Л. (2020). *Урок твоєї мрії: плануємо, мотивуємо, проводимо*. Х.: Вид. група (Основа).
- Пометун, О. І., Пироженко, Л. В. (2006). *Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання*. К.: А.С.К.
- Садкіпа, В. І. (2019). *С14 Маленькі секрети учительського успіху. Навчаємо з радістю*. Х.: Вид. група.
- Сучасний урок: Панорама методичних ідей (2004). Н. Харківська (ред.). Харків: Основа.

Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження та орієнтовна тематика

- Федан, Т. В. (2016). Місце і роль гурткової роботи в освітньому процесі. *Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. Серія: Педагогічні науки*, 140, 341–343. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VchdpuP_2016_140_81
- Федяєва, В. (2019). Аналіз уроків – основа успішності методичної роботи директора Павлиської школи В. Сухомлинського. *Іноватика у вихованні*, 10, 103–110. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/inuv_2019_10_14
- Форми навчання в школі* (1992). Ю. І. Мальований (ред.). К.: Освіта.
- Чумаченко, Т. І. (2017). Підвищення пізнавальної активності учнів з використанням нестандартних форм проведення уроків математики. *Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. Серія: Педагогічні науки*, 2, 144–149. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nzbdpu_2017_2_22
- Швед, С. (2018). Організація роботи наукових гуртків МАН України в умовах розвитку ІТ-технологій. *Наукові записки Малої академії наук України. Серія: Педагогічні науки*, 12, 81–87. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/snjasu_2018_12_11
- Шепенюк, І. (2015). Сучасна технологія організації роботи з домашніми завданнями учнів при вивченні природничих дисциплін. *Актуальні питання гуманітарних наук*, 12, 330–335. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/argnd_2015_12_49
- Юрченко, А. О. (2019). Організації та проведення гурткової роботи з інформатики в основній школі. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Педагогіка. Соціальна робота*, 1, 214–218. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuuped_2019_1_45

2.6. Дитиноцентроване освітнє середовище: диференціація, індивідуалізація, інклюзія

Тема 2.6.1. Диференціація навчання як стратегічне завдання сучасної освіти.

Тема 2.6.2. Шляхи реалізації диференційованого підходу в навчальному процесі.

Тема 2.6.3. Концептуальні основи диференціації та індивідуалізації навчально-пізнавальної діяльності учнів.

Тема 2.6.4. Профільна диференціація та шляхи її реалізації в загальноосвітній школі.

Тема 2.6.5. Шляхи та засоби здійснення рівневої диференціації навчання в загальноосвітній школі.

Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження та орієнтовна тематика

Тема 2.6.6. Фізіологічні, психологічні й педагогічні аспекти диференційованого навчання учнів.

Тема 2.6.7. Шляхи й засоби здійснення диференціації та індивідуалізації навчання в зарубіжній школі.

Тема 2.6.8. Формування творчого саморозвитку обдарованих учнів у навчальній діяльності.

Тема 2.6.9. Індивідуалізація навчання як умова оптимізації пізнавальної діяльності обдарованих учнів.

Тема 2.6.10. Дидактичні умови до профільної підготовки учнів основної школи з предметів природничо-освітньої галузі.

Тема 2.6.11. Шляхи та засоби індивідуалізації навчально-пізнавальної діяльності старшокласників (на прикладі предмету спеціалізації студента).

Тема 2.6.12. Проектування індивідуальної освітньої траєкторії.

Тема 2.6.13. Організація моделі школи вільного вибору індивідуальної освітньої траєкторії

Тема 2.6.14. Особливості організації адаптивного навчання в закладах освіти.

Тема 2.6.15. Інформаційно-комунікаційні інструменти побудови індивідуальної освітньої траєкторії учнів.

Тема 2.6.16. Індивідуалізація освітнього процесу як фактор підвищення якості освітньої діяльності.

Тема 2.6.17. Умови організації тьюторського супроводу учнів старшої школи.

Тема 2.6.18. Органзація навчання на основі запиту учнів.

Орієнтовний список рекомендованої літератури

- Абрамова, О. В., Онуфрак, О. В. (2019). Проектування освітнього процесу технологічної підготовки старшокласників засобами індивідуалізації. *Наукові записки Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка. Сер.: Педагогічні науки, 183*, 50–54. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nz_p_2019_183_11
- Алексеева, С. (2021). Індивідуалізація навчання у закладах загальної освіти як педагогічна проблема. *InterConf*, 290-296. Режим доступу: <https://ojs.ukrlogos.in.ua/index.php/interconf/article/view/9305>
- Богачков, Ю. М., Милашенко, В. М., Ухань, П. С., Сагадіна, О. Ю. (2018). Інформаційно-комунікаційні інструменти побудови індивідуальної освітньої траєкторії старшокласників. *Інформаційні технології і*

Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження та орієнтовна тематика

- Дрижак, В. В., & Єрмак, С. М. (2019). Індивідуалізація освітнього процесу як фактор підвищення якості освітньої діяльності. *Вісник Чернігівського національного університету*, 64-68.
- Дрижак, В. В., Єрмак, С. М. (2019). Індивідуалізація освітнього процесу як фактор підвищення якості освітньої діяльності. *Вісник Чернігівського національного університету*, 64-68. Режим доступу: <https://visnyk.chnpu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/05/Dryzhak-and-Yermak.pdf>
- Єльнікова, Г. (2020). Деякі питання організації адаптивного навчання в закладах освіти. *Adaptive Management: Theory and Practice. Series Pedagogics*, 10 (19). Режим доступу: <https://amtp.org.ua/index.php/journal/article/view/282>
- Єльнікова, Г. (2020). Деякі питання організації адаптивного навчання в закладах освіти. *Adaptive Management: Theory and Practice. Series Pedagogics*, 10 (19).
- Загвязинский, В. (1998). О дифференцированном подходе. *Народное образование*, 10, 85–87.
- Загородня, А. (2019). Профілізація загальної середньої освіти в контексті ідей НУШ. *Молодь і ринок*, 10 (177). Режим доступу: <http://mir.dspu.edu.ua/article/view/187320>
- Загородня, А. А. (2020). *Реформування середньої школи через систему профільного навчання у добу незалежності*. Режим доступу: https://lib.iitta.gov.ua/720426/1/DYNAMICS-OF-THE-DEVELOPMENT-OF-WORLD-SCIENCE_13-15.05.20-537-542.pdf
- Казанжи, І. (2019). Застосування педагогіки партнерства у побудові індивідуальної освітньої траєкторії майбутніх фахівців початкової освіти. *Актуальні питання гуманітарних наук*, 23 (2), 106-111. Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/apgnd_2019_23\(2\)_22](http://nbuv.gov.ua/UJRN/apgnd_2019_23(2)_22)
- Каленик, М. В. (2018). Реалізація індивідуалізації навчання при вивченні фізики в школі. *Фізико-математична освіта*, 3, 51–56. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/fmo_2018_3_11
- Коновал, О. А., Здешиц, В. М., Туркот, Т. І. (2018). Нові підходи до індивідуалізації навчання фізики школярів з особливими освітніми потребами. *Наукові записки Національного педагогічного університету ім. М. П. Драгоманова. Серія: Педагогічні науки*, 140, 94–100. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nzped_2018_140_14
- Коршун, Т. С. (2018). Можливості індивідуалізації навчання на онлайн-платформах. *Вісник Університету імені Альфреда Нобеля. Серія: Педагогіка і психологія*, 2, 301–306. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vduer_2018_2_46
- Костюк, Ю. С., Єловець, О. І., Іщенко, С. М., Лимаренко, Н. П. (2020). Ефективність упровадження методики диференційованого навчання фізичних вправ дівчат 5-9 класів на заняттях з баскетболу. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П.*

Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження та орієнтовна тематика

- Драгоманова. Серія 15: Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт), 5, 95–99. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nchnpu_015_2020_5_19
- Костюк, Ю. С., Єловець, О. І., Іщенко, С. М., Лимаренко, Н. П. (2020). Ефективність упровадження методики диференційованого навчання фізичних вправ дівчат 5-9 класів на заняттях з баскетболу. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 15: Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт)*, 5, 95–99. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nchnpu_015_2020_5_19
- Лавриш, Ю. (2020). Індивідуалізація навчання іноземних мов: дидактична модель та експериментальне впровадження. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*, 3–4, 66–76. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pednauk_2020_3-4_9
- Лернер, П., Лікарчук, І., Піщалковська, М., Покроєва, Л., Сікорський, П., Шиян, Н., Сологуб, А. Профілізація освіти учнів старшої школи-один із напрямів розвитку освітньої галузі. Режим доступу: <https://core.ac.uk/download/pdf/187724269.pdf>
- Лов'янова, І. (2017). Роль ігрових форм у професійно спрямованому навчанні старшокласників математики. Режим доступу: <http://repository.spu.sumy.ua/handle/123456789/6504>
- Ляшенко, О. І. (2017). Адаптивне навчання як ознака сучасних дидактичних систем. *Анотовані результати науково-дослідної роботи Інституту педагогіки НАПН України*, 56-57. http://appsychology.org.ua/data/jrn/v8/i10/apn_v8_i_10_2019.pdf#page=185
- Макара, Н. В., & Міщук, Н. Й. (2019). Формування індивідуального освітнього маршруту учня у процесі вивчення біології у 6 класі. Режим доступу: http://dspace.tnpu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/14755/1/Makara_Mishchuk.pdf
- Мельничук, С. К., Мельничук, М. Ю. (2020). Місце та роль креативності в процесі індивідуалізації та соціалізації особистості юнацького віку. *Наукові записки Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка. Сер.: Педагогічні науки*, 186, 136–141. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nz_p_2020_186_30
- Овсієнко, О. В., Набатова, О. О. (2020). Технологія tutorial як індивідуальна освітня траєкторія: досвід польських економічних університетів. *Економічна теорія та право*, 2, 193–195. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnyua_etp_2020_2_21
- Олексін, Ю. П., Якубовська, С. С. (2018). Педагогічна супервізія як елемент індивідуалізації дуального навчання. *Молодий вчений*, 4.1, 102–105. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2018_4

Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження та орієнтовна тематика

- Осадча, К. (2017). Специфіка організації тьюторського супроводу учнів старшої школи. *Науковий вісник Мелітопольського державного педагогічного університету. Серія: Педагогіка, (1)*, 177-182. Режим доступу: <http://magazine.mdpu.org.ua/index.php/nv/article/view/1909>
- Плисюк, О. Р. (2019). Диференційоване навчання математики учнів старшої школи в процесі зміни темпу засвоєння знань: теоретичні засади та досвід застосування. *Bulletin of the Cherkasy Bohdan Khmelnytsky National University. Series" Pedagogical Sciences", (2)*.
- Плисюк, О. Р. *Диференційоване навчання математики учнів старшої школи в процесі зміни темпу засвоєння знань: теоретичні засади та досвід застосування.* Режим доступу: <http://ped-ejournal.cdu.edu.ua/article/view/3281>
- Про затвердження Концепції профільного навчання у старшій школі (2014). Наказ № 1456 від 21.10.2013 року. *Школа, 2, 4*.
- Прядко, Л. О. (2019). Аспекти реалізації індивідуалізації навчання дітей з особливими освітніми потребами у закладі загальної середньої освіти. *Актуальні питання корекційної освіти, 13*, 210–219. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apko_2019_13_19
- Слободяник, О. В. (2019). Реалізація принципу індивідуалізації під час роботи з комп'ютерними моделями на уроках фізики. *Наукові записки Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка. Сер.: Педагогічні науки, 183*, 146–150. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nz_p_2019_183_34
- Столяр, Г. І. (2020). Навчання на основі учнівського запиту шляхом дослідження. *Актуальні питання сучасної педагогіки: творчість, майстерність, 368.* Режим доступу: <http://www.pu.org.ua/%D0%A2%D0%95%D0%97%D0%98%2013.03.2020.pdf#page=368>
- Тарадюк, Д. О. (2018). Принцип індивідуалізації - основа розбудови інклюзивного освітнього середовища в закладах дошкільної освіти. *Інноватика у вихованні, 7 (2)*, 256–265.
- Тарасенкова, Н. А., Лов'янова, І. В., Железняк, Н. П., & Окунев, Б. Й. (2017). Реалізація індивідуальних освітніх траєкторій учнів в освітньому середовищі багатопрофільної школи. *Science and education a new dimension, 5 (126)*, 47–52. Режим доступу: <https://core.ac.uk/download/pdf/187724214.pdf>
- Теорія і практика інклюзивної освіти (2019)*. Бондар К. М. (упоряд.). Кривий Ріг.
- Хмельяр, І., Онищук, Т. (2019). Індивідуалізація та диференціація як важливі педагогічні умови формування навчальних компетентностей студентів на заняттях із хімії. *Нова педагогічна думка, 2*, 151–155. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npd_2019_2_41

Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження та орієнтовна тематика

- Шестопалова, О. П., Шулюк, Н. І. (2018). Прогнозування професійної кар'єри та вибір освітньої траєкторії майбутніми старшокласниками методами профільного орієнтування. *Наукові студії із соціальної та політичної психології*, 42, 114–125. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nsspp_2018_42_13
- Ярмола, Н. А. (2019). Індивідуальна освітня траєкторія дитини з порушеннями інтелектуального розвитку: практичні кроки. *Вісник науково-дослідної лабораторії інклюзивної педагогіки*, 5 (14), 195–201. Режим доступу: <https://core.ac.uk/download/pdf/286032297.pdf>
- Ярмола, Н. А. (2019). Індивідуальна освітня траєкторія дитини з порушеннями інтелектуального розвитку: практичні кроки. *Вісник науково-дослідної лабораторії інклюзивної педагогіки*, 5 (14), 195–201.

2.7. Педагогічна діагностика навчальних досягнень учнів

Тема 2.7.1. Теоретико-методичні засади моніторингу якості результатів навчального процесу.

Тема 2.7.2. Моніторинг якості навчальної підготовки учнів загальноосвітньої школи.

Тема 2.7.3. Тестовий контроль як засіб діагностики самостійної пізнавально-творчої діяльності учнів.

Тема 2.7.4. Дидактичні умови застосування тестових технологій у моніторингу навчальних досягнень учнів.

Тема 2.7.5. Міжнародні моніторингові дослідження якості навчальних досягнень учнів (TIMSS, PIRLS, IEAP, CIVICS, SITES).

Тема 2.7.6. Українська система освіти через призму міжнародних моніторингових досліджень якості навчальних досягнень учнів.

Тема 2.7.7. Технологія міжнародного порівняльного дослідження якості природничо-математичної освіти TIMSS.

Тема 2.7.8. Практично зорієнтовані завдання контролю навчальних досягнень учнів (на приклади завдань міжнародних порівняльних досліджень TIMSS, PISA).

Тема 2.7.9. Світовий досвід використання тестів здатностей до навчання (ability tests: SAT, SweSAT, PET, GAT тощо).

Тема 2.7.10. Національні стандартизовані системи оцінювання навчальних досягнень учнів.

Тема 2.7.11. Зовнішнє незалежне оцінювання: до історії питання.

Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження та орієнтовна тематика

Тема 2.7.12. Сучасні інформаційні технології оцінювання навчальних досягнень учнів.

Тема 2.7.13. Дидактичні умови контролю й оцінювання знань учнів з гуманітарних (природничих) дисциплін із застосуванням інформаційних технологій.

Тема 2.7.14. Шляхи подолання формалізму в оцінці знань школярів.

Тема 2.7.15. Концептуальні основи оцінки знань школярів у досвіді роботи В. Ф. Шаталова.

Тема 2.7.16. Особливості оцінки знань молодших школярів у досвіді роботи Ш. А. Амонашвілі.

Тема 2.7.17. Дванадцятибальна система оцінювання навчальних досягнень учнів.

Тема 2.7.18. Вплив оцінюючої діяльності вчителя на психологічний клімат у класному колективі.

Тема 2.7.19. Взаємоконтроль і самоконтроль у навчальній роботі школярів.

Тема 2.7.20. Рейтингова технологія оцінки навчальних досягнень учнів та її реалізація в навчальному процесі.

Тема 2.7.21. Методика організації підсумкових форм контролю знань школярів.

Тема 2.7.22. Форми та прийоми вербального оцінювання навчальної діяльності учнів.

Тема 2.7.23. Самоконтроль і самооцінка результатів навчально-пізнавальної діяльності старшокласників.

Тема 2.7.24. Соціологія шкільної оцінки

Тема 2.7.25. Формувальне оцінювання навчальних досягнень учнів у новій українській школі

Тема 2.7.26. Методи формування та сумативного оцінювання

Тема 2.7.27. Технології портфоліо в контексті нової української школи.

Тема 2.7.28. Формувальне оцінювання вмінь і компетентностей школярів

Тема 2.7.29. Оцінювання як навчання: стратегії формування оцінювання.

Тема 2.7.30. Домашні завдання як засіб формування оцінювання

Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження та орієнтовна тематика

Тема 2.7.31 Методи рефлексії на уроці

Тема 2.7.32 Способи організації рефлексії на уроці

Тема 2.7.33 Поняття про відгук вчителя і його значення.

Тема 2.7.34 Типи зворотнього зв'язку в освітньому середовищі

Тема 2.7.35 Правила надання зворотнього зв'язку учням.

Тема 2.7.36 Право учнів на помилку сучасні погляди науковців.

Тема 2.7.37 Синдром навченої безпорадності, врахування при оцінюванні

Орієнтовний список рекомендованої літератури

- Ulishchenko, V. (2019). Особливості реалізації формувального й сумативного оцінювання навчальних досягнень учнів (під час вивчення української та зарубіжної літератури). *Intercultural Communication*, 1 (6), 103-116. Режим доступу: <https://www.ceeol.com/search/article-detail?id=760058>
- Аванесов, В. С. (2002). *Композиция тестовых заданий*. М.: Центр тестирования.
- Безена, І. М., Богатирьова, Т. М., Дорошенко, О. А. (2020). Формувальне оцінювання вмінь і компетентностей школярів в контекстах стратегій сучасної середньої освіти. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки*, (189), 95-101. Режим доступу: <https://pednauk.cuspu.edu.ua/index.php/pednauk/article/view/584>
- Бісик, О. П. (2020). Використання освітніх платформ для розвитку рецептивних умінь учнів основної школи в умовах гібридного навчання. Режим доступу: <http://eprints.zu.edu.ua/31741/1/%D0%97%D0%B1%D1%96%D1%80%D0%BD%D0%B8%D0%BA%20%D0%BC%D0%B0%D1%82%D0%B5%D1%80%D1%96%D0%B0%D0%BB%D1%96%D0%B2%20%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D1%84%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%BD%D1%86%D1%96%D1%97%2006.11.2020%20-%20%D0%B4%D0%BB%D1%8F%20%D0%B1%D1%96%D0%B1%D0%BB%D1%96%D0%BE%D1%82%D0%B5%D0%BA%D0%B8.pdf#page=42>
- Борбич, Н., Гузенко, О., Оксенчук, Т. (2019). *Гуманістичний підхід в оцінюванні результатів навчання школярів: історико-педагогічний аспект*. Режим доступу: <https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/15892/1/%D0%91%D0%BE%D1%80%D0%B1%D0%B8%D1%87%2C%20%D0%93%D1%83%D0%B7%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE%2C%20%D0%9E%D1%81%D1%82%D0%B0%D0%BF%D1%87%D1%83%D0%BA%2C%2019-25.pdf>

Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження та орієнтовна тематика

- Бугрін, А. (2020). Оцінювання як навчання: стратегії формувального оцінювання. *Збірник наукових праць ЛОГОС*, 79-80. Режим доступу: <https://ojs.ukrlogos.in.ua/index.php/logos/article/view/2808>
- Буйдіна, О. О. (2019). *Інструменти формувального оцінювання в освітньому процесі*. Режим доступу: <http://dspace.pnpu.edu.ua/handle/123456789/12261>
- Вороненко, Т. І. (2019). Компетентнісно орієнтовані завдання з хімії як шлях реалізації компетентнісного підходу в освіті. *Редакційна колегія*, 29. Режим доступу: http://undip.org.ua/upload/iblock/634/zbirnyk-tezy_12_tezy.pdf#page=30
- Гапон, Л. О. (2020). *Формувальне оцінювання на уроках української мови й літератури у 5-9 класах*. Режим доступу: http://dspace.tnpu.edu.ua/bitstream/123456789/16585/1/gapon_l.pdf
- Гонгало, Т. В., Шкребець, О. О. (2019). Нова українська школа: медіаконтенти в рефлексивній освітній діяльності учнів. *Упорядники*, 174. Режим доступу: https://www.researchgate.net/profile/Hanna-ganna-Anna-Onkovych/publication/334599989_Pedagogicna_blogodidaktika_ta_ii_skladniki/links/5d34ef854585153e59166fa8/Pedagogicna-blogodidaktika-ta-ii-skladniki.pdf#page=174
- Горошкіна, О. М. (2019). *Текст як засіб реалізації завдань компетентнісно орієнтованого навчання української мови*. Режим доступу: <https://lib.iitta.gov.ua/718548/>
- Деньга, Н. М. (2020). Упровадження цифрових інструментів формувального оцінювання в освітній процес з підготовки майбутніх вчителів початкових класів. *Актуальні питання сучасної педагогіки: творчість, майстерність*, 280. Режим доступу: <https://ojs.ukrlogos.in.ua/index.php/conferences/article/view/1576>
- Кабан, Л. В. (2017). Формувальне оцінювання навчальних досягнень учнів у новій українській школі. *Народна освіта*, 1, 88-95. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/NarOsv_2017_1_15
- Калініна, І. (2020). *Індивідуальні домашні завдання як засіб формувального оцінювання*. Режим доступу: https://www.researchgate.net/profile/Aleksander-Hejna/publication/347998687_DETERMINATION_OF_THE_HYDROXYL_NUMBER_OF_GROUND_TIRE_RUBBER_PARTICLES_VIA_MODIFIED_TEST_METHOD_FOR_ISOCYANATE_GROUPS/links/5fec440892851c13fed3ae28/DETERMINATION-OF-THE-HYDROXYL-NUMBER-OF-GROUND-TIRE-RUBBER-PARTICLES-VIA-MODIFIED-TEST-METHOD-FOR-ISOCYANATE-GROUPS.pdf#page=596
- Козленко, О. Г. (2019). Компетентнісно орієнтовані завдання в навчанні біології. *Біологія і хімія в рідній школі*, 5 (134), 11-14. Режим доступу: <https://lib.iitta.gov.ua/718764/>
- Коршевнік, Т. В. (2020). *Засоби розвитку компетентностей учнів: ситуаційні завдання з біології*. Режим доступу:

Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження та орієнтовна тематика

[https://lib.iitta.gov.ua/722837/1/suchasni-tendencii-ta-konceptualni-shljahi-rozvitku-osviti-i-pedagogiki_2020_11_27-220-223%20\(1\).pdf](https://lib.iitta.gov.ua/722837/1/suchasni-tendencii-ta-konceptualni-shljahi-rozvitku-osviti-i-pedagogiki_2020_11_27-220-223%20(1).pdf)

- Лучик, Г. М. Нетрадиційні системи оцінювання і контролю знань. *Наука, технології, інновації: світові тенденції та регіональний аспект*, 13. Режим доступу: <https://novaosvita.com/wp-content/uploads/2020/10/ScTechInn-Odesa-Sept2020.pdf#page=8>
- Мартинюк, О. (2020). *Перспективи використання хмаро-орієнтованого навчального середовища Google Classroom для контролю рівня знань учнів з фізики*. Режим доступу: <https://dspace.bdpu.org/handle/123456789/3084>
- Морзе, Н., Вембер, В., Гладун, М. (2019). Використання цифрових технологій для формування оцінювання. *Відкрите освітнє е-середовище сучасного університету*, 202-214. Режим доступу: <https://core.ac.uk/download/pdf/231880545.pdf>
- Мороз, П. (2019). Компетентнісний підхід до контролю та оцінювання навчальних досягнень учнів з історії. *Редакційна колегія*, 88. Режим доступу: <http://undip.org.ua/upload/iblock/18d/tezy-internet-konferentsiya-2019.pdf#page=88>
- Мочалова, Н. С. (2019). *Формувальне та сумативне оцінювання у викладанні англійської мови*. Режим доступу: <http://eir.nuos.edu.ua/xmlui/handle/123456789/2666>
- Музиченко, С. В., Ступак, І. Ю., Ступак, І. Ю. (2019). *Тестування як засіб діагностики навчальних досягнень учнів основної школи*. Режим доступу: <http://dspace.vspu.edu.ua/handle/123456789/4826>
- Обач, Я., Шугай, М. (2020). *Соціальне схвалення як чинник ілюзії знання при вирішенні проблемних завдань учнями старших класів*. Режим доступу: <https://www.ukrlogos.in.ua/10.11232-2663-4139.09.23.html>
- Онопрієнко, О. В. (2021). Контрольно-оцінювальна діяльність у новій українській школі: характеристика особистісних досягнень учнів. *Вісник Національної академії педагогічних наук України*, 3 (1). Режим доступу: <https://base.kristti.com.ua/wp-content/uploads/2021/02/117-Naukove-povidomlennya-242-1-10-20210208.pdf>
- Онопрієнко, О. В. (2016). Формувальне оцінювання навчальних досягнень учнів: сутність і методика здійснення. *Український педагогічний журнал*, 4, 36-42. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ukrpj_2016_4_8
- Основи педагогічного оцінювання* (2005). Част. 1. Теорія: навчально-методичні та інформаційно-довідкові матеріали для педагогічних працівників. К.: Майстер-клас.
- Оцінювання навчальних досягнень учнів початкових класів в умовах Нової української школи (НУШ)*. Режим доступу: https://dnpg.gov.ua/wpcontent/uploads/2020/08/Assessment_of_academic_achievement_2020.pdf

Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження та орієнтовна тематика

- Павленко, А. І. (2019). Сучасна методологія педагогіки: значення, роль і місце вчення про рефлексію. *Науковий журнал Хортицької національної академії*, (1), 28-38. Режим доступу: <https://journal.khnnra.edu.ua/index.php/njKhNA/article/view/26>
- Парфьонова, Н. (2020). Формувальне оцінювання в сучасній системі оцінювання навчальних досягнень учнів. *Матеріали конференцій МЦНД*, 25-25. Режим доступу: <https://ojs.ukrlogos.in.ua/index.php/mcnd/article/view/4831>
- Пащенко, Т. *Категоріально-понятійний апарат, що характеризує якість освіти*. Режим доступу: <https://lib.iitta.gov.ua/721810/1/%D0%A1%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%8F%D0%9A%D0%B0%D1%82%D0%B5%D0%B3%D0%BE%D1%80-%D0%BF%D0%BE%D0%BD%D1%8F%D1%82.pdf>
- Педагогічне оцінювання і тестування. Правила, стандарти, відповідальність* (2007). К.: Майстер-клас.
- Покудіна, Л. Формувальне оцінювання як інструмент підвищення якості математичної освіти. *II Шкловські читання «Проблеми сучасних природничо-математичних наук та методик їх викладання*, 163. Режим доступу: https://lnau.in.ua/DOCS/Accreditation/%D0%90%D0%BA%D0%B0%D0%B4%D0%B5%D0%BC%D1%96%D1%87%D0%BD%D0%B0%20%D0%BC%D0%BE%D0%B1%D1%96%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D1%96%D1%81%D1%82%D1%8C%20%D0%9D%D0%9F%D0%9F/%D0%BF.14_3_%D0%91%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%B7%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE_%D0%97%D0%91%D0%86%D0%A0%D0%9D%D0%98%D0%9A_%D0%A8%D0%BA%D0%BB%D0%BE%D0%B2%D1%81%D1%8C%D0%BA%D1%96_%D1%87%D0%B8%D1%82%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F.pdf#page=163
- Положення про національну систему рейтингового оцінювання загальноосвітніх навчальних закладів (2013). *Директор школи, ліцею, гімназії*, 4, 104–105.
- Пометун, О. І., Ремех, Т. О. (2020). Формувальне оцінювання у навчанні історії та громадянської освіти в контексті Нової української школи, 108-110. Режим доступу: <https://lib.iitta.gov.ua/721283/>
- Сагач, О. М. (2019). Педагогічна рефлексія як одна з основоположних складових професійного зростання вчителя. *Вісник Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка. Серія: Педагогічні науки*, 3, 208-212. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vnuchkpn_2019_3_35
- Терещук, А. (2019). Формувальне оцінювання результатів навчання в проектно-технологічній діяльності учнів у закладах середньої освіти. *Психолого-педагогічні проблеми сучасної школи*, 2, 141–146. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ppps_2019_2_21

Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження та орієнтовна тематика

- Толмачова, І. М., Ярошенко, А. Д. (2019). Характеристика технології портфоліо в контексті нової української школи. *Педагогіка і психологія: актуальні проблеми досліджень*, 41. Режим доступу: <http://repositsc.nuczu.edu.ua/bitstream/123456789/8948/1/knopp.org.ua%20%D0%9A%D0%B8%D0%B5%D0%B2%20%D0%B0%D0%BF%D1%80%D0%B5%D0%BB%D1%8C%2019.pdf#page=41>
- Третяк, О., Міщеня, О. (2020). Педагогічна рефлексія у контексті професійної компетентності майбутнього вчителя початкової школи, фахівця з інклюзивної освіти. *Інноватика у вихованні*, 11 (1), 144-152. Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/inuv_2020_11\(1\)_19](http://nbuv.gov.ua/UJRN/inuv_2020_11(1)_19)
- Упатова, І., Заїка, О. *Проблеми оцінювання навчальних досягнень учнів закладів загальної середньої освіти*. Режим доступу: <http://ekhsuir.kspu.edu/bitstream/handle/123456789/12262/%D0%97%D0%9D%D0%A3%20%D0%B7%D0%B1%D1%80%D0%BD%D0%B8%D0%BA%D1%82%D0%B5%D0%B7%20%D1%80%D0%B5%D0%B4%20%D0%9A%D0%BE%D0%B3%D0%BD%D1%96%D1%82%D0%B8%D0%B2%D0%BD%D0%B0%20%D0%93%D0%B0%D0%B9%D0%B4%D0%B0%D1%94%D0%BD%D0%BA%D0%BE.pdf?sequence=1#page=59>
- Федчишин, О. М., Мохун, С. В. (2020). Тестові завдання міжпредметного змісту для формування природничо-наукової компетентності учнів на уроках фізики. *Фізико-математична освіта*, 1, 129-133. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/fmo_2020_1_23
- Фідкевич, О., Бакуліна, Н. В. (2019). *Навчально-методичний посібник «Нова українська школа: теорія і практика формування оцінювання у 1-2 класах закладів загальної середньої освіти»*. Режим доступу: https://geneza.ua/sites/default/files/ebooks/%D0%A4%D1%96%D0%B4%D0%BA%D0%B5%D0%B2%D0%B8%D1%87%20%D0%9D%D0%A3%D0%A8%D0%A4%D0%BE%D1%80%D0%BC%D0%9E%D1%86%D1%96%D0%BD%20%D0%9C%D0%B5%D1%82%D0%BE%D0%B4%20%D0%A3%D0%BA%D1%80%2028078-2029_V.indd.pdf
- Філіппова, Л. В. (2019). Педагогічна рефлексія у вищій школі. *Молодий вчений*, 2 (1), 132-135. Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2019_2\(1\)_31](http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2019_2(1)_31)
- Формувальне оцінювання в освітньому процесі початкової школи* (2020). Харків: Друкарня Мадрид. Режим доступу: <http://cprppl.osv.org.ua/news/1611053221/>
- Шепель, І. В. *Місце та роль тестування в процесі контролю якості навчання*. Режим доступу: https://www.researchgate.net/profile/Viktoriiia-Vovk/publication/330689530_Realizacia_kompetentnogo_pidhodu_u_pidgotovci_fahivciv_z_obliku_i_opodatкування_materiali_Vseukrainskoi_naukovo-prakticnoi_konferencii_prisvacenoj_30-riccu_kafedri_obliku_i_auditu_22_list_2018_roku/links/5c4f8eac92851c22a3984db3/Realizacia-kompetentnogo-pidhodu-u-pidgotovci-fahivciv-z-obliku-i-opodatкування-materiali-Vseukrainskoi-naukovo-practicnoi-

Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження та орієнтовна тематика

konferencii-prisvacenoi-30-riccu-kafedri-obliku-i-auditu-22-list-2018-ro.pdf#page=292

Шишов, С. Е., Кальней, В. А. (1998). *Мониторинг качества образования в школе*. М.: Российское педагогическое агентство.

Шишов, С. Е., Кальней, В. А. (2000). *Школа: мониторинг качества образования*. М.: Рос. пед. о-во.

2.8. Технології навчання у сучасній школі

Тема 2.8.1. Особистісно-орієнтована технологія навчання

Тема 2.8.2 Особистісно-гуманна технологія навчання (Ш. О. Амонашвілі).

Тема 2.8.3. Розвивальні технології в сучасній освіті

Тема 2.8.4. Технологія розвиваючих ігор Б. П. Нікітіна.

Тема 2.8.5. Технологія перспективно-випереджального навчання з використанням опорних схем (С. М. Лисенкова).

Тема 2.8.6. Технологія навчання як дослідження

Тема 2.8.7 Формування дослідницьких умінь і навичок учнів у процесі проектної діяльності.

Тема 2.8.8. Технологія інтенсифікації навчання на основі схемних і знакових моделей навчального матеріалу. (В. Ф. Шаталов).

Тема 2.8.9. Технологія компетентнісного навчання

Тема 2.8.10. Технологія проблемного навчання

Тема 2.8.11. Технологія евристичного навчання (А. Хуторський).

Тема 2.8.12. Технологія проектної діяльності учнів

Тема 2.8.13. STEM-технології в освіті

Тема 2.8.14. Формування самоосвітньої компетентності старшокласників у процесі проектної діяльності.

Тема 2.8.15. Інтерактивні технології навчання

Тема 2.8.16. Ігрові технології навчання

Тема 2.8.17. Технологія критичного мислення

Тема 2.8.18. Технологія креативного мислення

Тема 2.8.19. Технології навчання дітей з особливими потребами

Тема 2.8.20. Технологія програмованого навчання.

Тема 2.8.21 Здоров`язберігаючі технології. (П. К. Іванов.).

Тема 2.8.22. Персоніфікація навчання в авторській школі М. П. Гузика.

Тема 2.8.23. Технології інтегрованого навчання

Тема 2.8.24 Технологія педагогічного коучингу.

Тема 2.8.25. Технологія особистісно-орієнтованого розвиваючого навчання.

Тема 2.8.26. Технологія проблемно-модульного навчання.

Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження та орієнтовна тематика

Тема 2.8.27. Технологія навчання на основі дидактичного удосконалення та реконструювання змісту навчального предмету.

Тема 2.8.28. Технологія кредитно-модульного навчання.

Тема 2.8.29. Технологія концентрованого навчання (М. П. Щетінін).

Орієнтовний список рекомендованої літератури

- Антонюк, Л. (2019). Упровадження інноваційних технологій в освітній процес. *Управління школою*, 22–24, 88–91.
- Афанасьєва, Ю. І., Варнавська, І. В. *Сутність інноваційних технологій навчання*. Режим доступу: <http://www.ksau.kherson.ua/files/news/2020/202011/%D0%97%D0%B1%D1%96%D1%80%D0%BD%D0%B8%D0%BA%20%D1%82%D0%B5%D0%B7%20%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D1%84%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%BD%D1%86%D1%96%D1%97.pdf#page=14>
- Батраченко, О. В., Чипчева, Л. Ф. (2019). Використання ігрових технологій в освітньому процесі як засіб соціалізації особистості дитини (нетрадиційне засідання педагогічної ради у форматі тренінгу). *Управління школою*, 10–12, 81–89.
- Бузько, В. Л. (2018). Проектна діяльність як засіб реалізації STEM-освіти у навчанні фізики. *Новітні комп'ютерні технології*. Режим доступу: <http://elibrary.kdpu.edu.ua/xmlui/handle/0564/2229>
- Бурцев, М. В. (2019). Школа реформаторських ідей педагогічної системи М. П. Гузика як модель інноваційного закладу освіти. *Управління школою*, 10–12, 22–25.
- Воронюк, В. О. *Інноваційні технології та методи навчання в гуртковій роботі*. Режим доступу: https://kp-pnvo.pp.ua/wp-content/uploads/2020/04/voroniuk_konferencia.pdf
- Гаптельманова, М. М. (2019). Управління процесом упровадження STEM-освіти в закладі загальної середньої освіти. *Управління школою*, 10, 26–28.
- Гулай, О. І. (2009). Компетентнісний підхід як основа нової парадигми освіти. *Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України*, 2.
- Дичківська, І. М. (2015). *Інноваційні педагогічні технології*. Київ: Академвидав.
- Дмитренко, К. А., Коновалова, М. В., Семиволос, О. П., Бекетова, С. В. (2018). *Звичайні форми роботи – новий підхід: розвиваємо ключові компетентності*. Х.: ВГ «Основа».
- Довгопола, Н., Глінка, І. (2019). Інтеграція – шлях до Нової української школи. *Новий Колегіум*, 1, 7–11.
- Дяченко, С. Л. (2019). Інтерактивні навчальні технології. Комунікативна гра «Мозаїка». *Англійська мова та література*, 25, 33–37.

Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження та орієнтовна тематика

- Євдокимова, Н. В. (2020). Експериментальна діяльність в умовах запровадження STEM-освітніх технологій у закладах загальної середньої освіти. *Педагогічна майстерня*, 2, 12–18.
- Жабко, Н. С. (2019). Здоров'я – цінність нашого життя (заняття з елементами тренінгу): бібліотечний урок. *Шкільний бібліотекар*, 2, 35–38.
- Жигайло, О., Олександра, В. (2018). Особливості організації і методики проведення позакласної роботи з математики з використанням елементів квест-технологій. *Актуальні питання гуманітарних наук*, 18, 87-94. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apgnd_2018_18_12
- Жульєва, А. М. (2019). Формування в учнів соціалізованих умінь на основі проектних технологій навчання. *Управління школою*, 28–30, 56–60.
- Задніпрянець, І. І. (2011). *Сучасні освітні технології у викладанні фізики*. К.: Шк. світ.
- Збірник матеріалів «STEM-тиждень – 2020» (2020). К.: Видавничий дім «Освіта». Режим доступу: http://yakistosviti.com.ua/userfiles/file/2020_ZBIRNYK-STEM-TYZHD.pdf
- Інноваційні педагогічні технології (2015). К.
- Климко, Л. В. (2019). Інноваційне освітнє середовище в умовах реформування освіти. *Управління школою*, 22–24, 80–82.
- Климко, Л. В. (2019). Інноваційне освітнє середовище в умовах реформування освіти. *Управління школою*, 22–24, 80–82.
- Коваленко, І. А. (2018). Традиції та інновації в сучасній українській школі: концепції НУШ. *Педагогічне Криворіжжя*, 4, 105–106.
- Концепція розвитку природничо-математичної освіти (STEM-освіти). Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/960-2020-%D1%80#Text>
- Крившенко, Л. М. (2018). Евристичний навчальний діалог як компонент інноваційного навчання. *Інновації в початковій освіті: проблеми, перспективи, відповіді на виклики сьогодення*: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (Полтава, 23-24 травня 2018 р.). Полтава: ПНПУ імені В.Г. Короленка, сс. 119-123.
- Кучеренко, І. А. (2018). *Особистісно зорієнтовне навчання–домінантна модель реалізації концепції «Нова українська школа»*.
- Лазарева, М. О., Нефедченко, О. І. (2018). Професійна підготовка майбутнього педагога із застосуванням технологій евристичної освіти. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 16: Творча особистість вчителя: проблеми теорії і практики*. Київ: Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 31 (41), 84-91.
- Навчаємо демократії: Базові матеріали з освіти для демократичного громадянства та освіти з прав людини для вчителів* (2016). К.: Основа.
- Назарова, В. О. (2020). Інноваційні технології як засіб формування ключових компетентностей. *Англійська мова та література*, 5, 46–48.

Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження та орієнтовна тематика

- Нова українська школа: порадник для вчителя (2017). Н. М. Бібік (ред.). К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди».
- Паламарчук, В. Ф., Барановська, О. В. (2018). Педагогічні технології навчання в умовах нової української школи: вектор розвитку. *Український педагогічний журнал*, 3, 60-66. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ukrpj_2018_3_10
- Перегінець, М., Долженко, Л. *Здоров'яформуючі освітні технології в сучасній системі середньої освіти*. Режим доступу: https://otherreferats.allbest.ru/pedagogics/00943734_0.html
- Петренко, О. (2018). Педагогічний коучинг у діяльності вчителя в контексті реалізації Концепції «Нова українська школа». *Нова педагогічна думка*, 1, 62-66. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npd_2018_1_17
- Підласий, І. П., Підласий, А. І. (2020). Вчителі та технології. *Управління школою*, 10-12.
- План заходів щодо реалізації Концепції розвитку STEM-ОСВІТИ до 2027 року. Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/news/opriilyudneno-plan-zahodiv-shodo-realizaciyi-konceptiyi-rozvitku-stem-osviti-do-2027-roku>
- Пометун О., Пироженко, Л. (2005). *Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання*. Київ: А.С.К.
- Пометун, О. І., Гупан, Н. М., Власов В. С. (2018). *Компетентнісно орієнтована методика навчання історії в основній школі*. К.: ТОВ «КОНВІ ПРІНТ».
- Порівняльна характеристика методик і технологій навчання. Режим доступу: https://studopedia.com.ua/1_137383_porivnyalna-harakteristikametodiki-i-tehnologii-navchannya.html
- Прокопчук, О. А. (2019). Оздоровлювальні технології в освітній діяльності. *Класному керівнику. Усе для роботи*, 5, 4-6.
- Родняна, І. В. (2019). Інноваційні технології навчання. *Фізика в школах України*, 5, 5-7.
- Сапегіна, Н. О., Ярошенко, Л. М. (2020). Квест як сучасна інноваційна технологія. *Завучу. Усе для роботи*, 5, 29-32.
- Сергеева, І. М. (2019). Використання сучасних інноваційних технологій під час підготовки та проведення масових і виховних заходів. *Управління школою*, 28-30, 51-55.
- Скрипник, В. І., Скрипник, О. О. (2019). Освітня робототехніка як напрям сучасної STEM-освіти. *Управління школою*, 13-15, 2-10.
- Сучасні педагогічні технології* (2006). Федорчук Е. І. (Автор-укладач). Кам'янець-Подільський: АБЕТКА.
- Сучасні педагогічні технології* (2006). Федорчук Е. І. (Автор-укладач). Кам'янець-Подільський: АБЕТКА.
- Терно, С. О. (2011). *Теорія розвитку критичного мислення (на прикладі навчання історії)*. Запоріжжя: Запорізький національний університет.
- Технології розвитку критичного мислення учнів* (2006). К.: Видво «Плеяди».
- Франчук, Н. П. (2019). Сучасне освітнє середовище. *Новітні комп'ютерні технології*. Кривий Ріг. Режим доступу: <http://elibrary.kdpu.edu.ua/xmlui/handle/123456789/3153>

Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження та орієнтовна тематика

- Харченко, Н. (2018). *Розвиток критичного мислення. Інноваційні форми роботи для дітей і дорослих*. Київ: «Видавнича група «Шкільний світ».
- Шарко, В. Д. (2015). Підготовка вчителів до компетентнісного-орієнтованого навчання: технологічний аспект. *Сборник научных трудов SWorld*. Одеса, сс. 57-62.
- Шацька, З. Я., Прима, В. І. (2018). Трансформація освітніх технологій у XXI столітті. *Вісник Київського національного університету технологій та дизайну. Серія Економічні науки*, 301-308.
- Шлейхер, А. (2018). Найкращий клас у світі: як створити освітню систему 21-го століття. Львів: Літопис.
- Юрченко, О. *5 технологій майбутнього, які проникають в українські школи вже зараз*. Режим доступу: <https://osvitoria.media/experience/5-tehnologij-majbutnogo-yaki-pronykayut-v-ukrayinskishkoly-vzhe-zaraz>.

2.9. Технології дистанційного та змішаного навчання

Тема 2.9.1. Технологія дистанційного навчання.

Тема 2.9.2 Сучасні інформаційні технології в освіті.

Тема 2.9.3. Використання інформаційно-комунікаційних технологій у процесі формування самоосвітньої компетентності старшокласників.

Тема 2.9.4. Моделі змішаного навчання в сучасній школі.

Тема 2.9.5. Цифрові інструменти формувального оцінювання.

Тема 2.9.6. Онлайн дошки, досвід використання в навчанні.

Тема 2.9.7. Ролі вчителя в організації дистанційної форми навчання.

Тема 2.9.8. Використання вебінарів в навчальному процесі в школі.

Тема 2.9.9. Використання онлайн курсів в навчальному процесі в школі.

Тема 2.9.10. Цифрові конструктори навчальних завдань, умови застосування.

Тема 2.9.11. Педагогічне колесо Алана Керрінгтона, особливості використання.

Тема 2.9.12. Технологія SAMR в шкільному навчанні.

Тема 2.9.13. Досвід організації дистанційного навчання в Україні та за кордоном.

Тема 2.9.14. Онлайн-сервіси для вчителів в умовах дистанційного навчання.

Тема 2.9.15. Онлайн урок, вимоги до підготовки та проведення

Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження та орієнтовна тематика

Тема 2.9.16 Партнерство школи та сім'ї в умовах дистанційного навчання.

Тема 2.9.17. ZOOM як платформа дистанційного навчання в школі

Тема 2.9.18. Електронний посібник, як один з засобів дистанційного навчання.

Тема 2.9.19. Методика використання QR-кодів у процесі навчання.

Тема 2.9.20. Різновиди педагогічних технологій в умовах дистанційного навчання.

Тема 2.9.21. Використання мультимедійних і дистанційних технологій у професійній діяльності педагога-новатора.

Тема 2.9.22. Методика використання QR-кодів у процесі навчання.

Тема 2.9.23. Використання таксономії педагогічних цілей для оцінювання результатів освітнього процесу у відкритому інформаційно-освітньому середовищі навчання учнів.

Тема 2.9.24. Впровадження мобільного навчання у закладах загальної середньої освіти.

Орієнтовний список рекомендованої літератури

Trubacheva, S., Zamaskina, P. (2020). Проектування освітнього середовища гімназії з урахуванням особливостей дистанційного навчання. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: «Педагогіка. Соціальна робота», 2 (47), 195-198.* Режим доступу: <http://visnyk-ped.uzhnu.edu.ua/article/view/218420>

Андрєєва, А. М. *Організація проектної діяльності учнів в умовах дистанційного навчання.* Режим доступу: <http://ekhsuir.kspu.edu/handle/123456789/13249>

Андріянова, Г., Крутін, О., Скора, Н., Шульга, І. (2021). Концепція змішаного навчання (blended learning). Впровадження моделі змішаного навчання для вивчення англійської мови. *Збірник наукових праць SCIENTIA.* Режим доступу: <https://ojs.ukrlogos.in.ua/index.php/scientia/article/view/8262>

Астахова, М., Лапко, Д. (2020). Упровадження дистанційного навчання в закладі загальної середньої освіти: адаптація до змін. *Adaptive Management: Theory and Practice. Series Pedagogics, 9 (17).* Режим доступу: <https://amtp.org.ua/index.php/journal/article/view/260>

Барановська, О. (2020). *Різновиди педагогічних технологій в умовах дистанційного навчання.* Режим доступу:

Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження та орієнтовна тематика

<https://lib.iitta.gov.ua/722802/1/%D0%91%D0%B0%D1%80%D0%B0%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0%D0%9C%D0%B0%D1%82%D0%B5%D1%80%D1%96%D0%B0%D0%BB%D0%B8%20%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D1%84%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%BD%D1%86%D1%96%D1%97.pdf>

Бібік, Н. М. (2020). *Мета як компонент компетентнісно орієнтованого уроку.* Режим доступу:

<https://lib.iitta.gov.ua/720468/2/%D0%A2%D0%B5%D0%B7%D0%B8%D0%91%D1%96%D0%B1%D1%96%D0%BA.pdf>

Воротнікова, І., Ковальчук, В., Кухаренко, В., Олейнік, О., Морзе, Н., & Пінчук, О. (2020). Позитивний досвід організації дистанційного навчання у закладах загальної середньої освіти в Україні та за кордоном. Режим доступу:

https://lib.iitta.gov.ua/723450/1/%D0%97%D0%91%D0%86%D0%A0%D0%9D%D0%98%D0%9A%20%D0%9C%D0%90%D0%A2%D0%95%D0%A0%D0%86%D0%90%D0%9B%D0%86%D0%92_05_05_2020_%D0%94%D0%9E%20%D0%94%D0%A0%D0%A3%D0%9A%D0%A3.pdf#page=45

Галик, С. Д. (2020). *Організація дистанційного навчання в закладі загальної середньої освіти на платформі «Нові знання».* Режим доступу: http://dspace.tnpu.edu.ua/bitstream/123456789/15366/1/26_Halyk.pdf

Гоменюк, Г., Мотало, Г. (2020). *Електронний посібник, як один з засобів дистанційного навчання.* Режим доступу: http://194.44.132.118:8080/bitstream/handle/123456789/1150/Homeniuk_4.05.2020.pdf?sequence=1

Гончарова, О. А., Маслова, А. В. (2020). Особливості використання skype та zoom в процесі дистанційного навчання англійської мови. В *Актуальні проблеми філології та методики викладання іноземних мов у сучасному мультимедіальному просторі: матеріали Всеукр. наук.-теоретичної конф., (25 листопада 2020 р. Вінниця) (pp. 29-32).* Режим доступу:

<http://eprints.mdpu.org.ua/id/eprint/10933/1/%D0%9E%D1%81%D0%BE%D0%B1%D0%BB%D0%B8%D0%B2%D0%BE%D1%81%D1%82%D1%96%20%D0%B2%D0%B8%D0%BA%D0%BE%D1%80.%20Skype%20%D1%82%D0%B0%20Zoom.pdf>

Дистанційне та змішане навчання в школі. Путівник (2020). Режим доступу: <http://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/31741/>

Добровольський, В. В., Костенко, О. К. (2019). Використання мультимедійних і дистанційних технологій у професійній діяльності педагога-новатора. *Управління школою, 28-30, 40-50.* Режим доступу:

http://journal.osnova.com.ua/article/61769-%D0%92%D0%B8%D0%BA%D0%BE%D1%80%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F_%D0%BC%D1%83%D0%BB%D1%8C%D1%82%D0%B8%D0%BC%D0%B5%D0%B4%D1%96%D0%B

Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження та орієнтовна тематика

[9%D0%BD%D0%B8%D1%85 %D1%96 %D0%B4%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%B0%D0%BD%D1%86%D1%96%D0%B9%D0%BD%D0%B8%D1%85 %D1%82%D0%B5%D1%85%D0%BD%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D0%B9 %D1%83 %D0%BF%D1%80%D0%BE%D1%84%D0%B5%D1%81%D1%96%D0%B9](https://www.researchgate.net/publication/347998700)

Друшляк, М. Г. (2020). Технологія SAMR впровадження засобів комп'ютерної візуалізації в освітній процес з метою формування візуально-інформаційної культури майбутніх учителів математики та інформатики. *Open educational e-environment of modern University*, 8, 17–25. Режим доступу:

<https://openedu.kubg.edu.ua/journal/index.php/openedu/article/view/289>

Дячок, С. (2020). *Методи і прийоми дистанційного та змішаного навчання у системі шкільної літературної освіти*. Режим доступу:

<https://lib.iitta.gov.ua/722341/1/%D0%A2%D0%B5%D0%B7%D0%B8%D0%94%D1%8F%D1%87%D0%BE%D0%BA%20%D0%91%D1%96%D0%BB%D1%8F%D1%94%D0%B2%202020.docx.pdf>

Задорожна-Княгницька, Л. В., Ситник, А. В. (2020). *Партнерство школи та сім'ї в умовах дистанційного навчання*. Режим доступу:

<http://91.250.23.215/jspui/bitstream/123456789/2119/1/partnerstvo.pdf>

Зверєва, Ю. В. (2019). *Евристичний урок як провідна форма навчання* (Doctoral dissertation).

Іваненко, С. В., Тищенко, В. О. (2020). *Інтерактивні технології дистанційного навчання в умовах пандемії*. Режим доступу:

<http://dspace.pdpu.edu.ua/handle/123456789/8362>

Калініна, І. (2020). *Індивідуальні домашні завдання як засіб формувального оцінювання*. Режим доступу:

<https://www.researchgate.net/profile/Aleksander-Hejna/publication/347998700> THE MELT FLOWABILITY AND TENSILE PERFORMANCE OF POLY e-CAPROLACTONEBREWERS' SPENT GRAIN COMPOSITES AS A FUNCTION OF FILLER MODIFICATION/links/5fec447e299bf140885a055c/THE-MELT-FLOWABILITY-AND-TENSILE-PERFORMANCE-OF-POLY-e-CAPROLACTONE-BREWERS-SPENT-GRAIN-COMPOSITES-AS-A-FUNCTION-OF-FILLER-MODIFICATION.pdf#page=596

Кепша, Г. (2020). *Зоот-як платформа дистанційного навчання*. Режим доступу:

<https://ojs.ukrlogos.in.ua/index.php/interconf/article/view/6991>

Кізіченко, Л. І. (2020). *Онлайн-сервіси для вчителів в умовах дистанційного навчання*. Режим доступу:

<http://dspace.tnpu.edu.ua/bitstream/123456789/17099/1/Kizichenko.pdf>

Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження та орієнтовна тематика

- Климко, Л. В. (2019). Інноваційне освітнє середовище в умовах реформування освіти. *Управління школою*, 22–24, 80–82.
- Крамаренко, Д., Крамаренко, Н., & Нортенко, А. *Фізичне виховання особистості в умовах дистанційного навчання. Психолого-педагогічний супровід фахового зростання особистості в системі неперервної професійної освіти.* Режим доступу: https://bdpu.org.ua/wp-content/uploads/2020/12/Materialy_konferentsii_2020.pdf#page=244
- Краснова, О. О. Використання технології доповненої реальності в освітньому процесі. *Збірник наукових матеріалів Іх міжнародної науково-практичної інтернет-конференції.* Режим доступу: https://el-conf.com.ua/wp-content/uploads/2021/02/%D0%9A%D0%B8%D1%97%D0%B2_%D1%81%D0%B0%D0%B9%D1%82-1.pdf#page=101
- Куропятник, О. В. *Використання технологій дистанційного навчання. Традиції та нові наукові стратегії у центральній та східній Європі.* Режим доступу: https://novaosvita.com/wp-content/uploads/2020/10/ScStrCEEur-Kyiv-June2020_v2.pdf#page=26
- Литвинова, С. Г., & Соколюк, О. М. (2020). *Використання системи комп'ютерного моделювання в умовах дистанційного навчання.* Режим доступу: <https://lib.iitta.gov.ua/721636/1/!!!%D0%97%D0%91%D0%86%D0%A0%D0%9D%D0%98%D0%9A-%D0%9B%D0%B8%D1%82%D0%B2%D0%B8%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%B0%20%D0%A1.pdf>
- Лов'янова, І. В., Железняк, Н. П., & Окунєв, Б. Й. (2017). *Особливості побудови індивідуальних освітніх траєкторій учнів профільної школи.* Режим доступу: http://elibrary.kdpu.edu.ua/bitstream/0564/2365/1/2017_8.pdf
- Лотоцька, А., & Пасічник, О. (2020). *Організація дистанційного навчання в школі: методичні рекомендації.* Режим доступу: http://repository.ldufk.edu.ua/bitstream/34606048/25852/1/%D0%94%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%B0%D0%BD%D1%86%D1%96%D0%B9%D0%BD%D0%B0%20%D0%BE%D1%81%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%B0_dustanciyna%20osvita-2020.pdf
- Маренич, Т. Г. (2020). *Дистанційне та змішане навчання в умовах карантинних обмежень.* Режим доступу: <http://dspace.khntusg.com.ua/bitstream/123456789/13728/1/3.pdf>
- Марченко, Т. М. (2020). *Методика використання QR-кодів у процесі навчання хімії учнів 8 класу.* Режим доступу: <https://repository.sspu.edu.ua/handle/123456789/9643>
- Михайловська, Н. С., Стецюк, І. О., Лісова, О. О. (2019). *Сучасні тренди дистанційної освіти: переваги, проблеми та перспективи розвитку он-*

Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження та орієнтовна тематика

- лайн курсів. Режим доступу: <http://dspace.zsmu.edu.ua/handle/123456789/10752>
- Мотало, Г. М., Гоменюк, Г. В. (2020). *Електронний посібник, як один з засобів дистанційного навчання.* Режим доступу: http://dspace.tnpu.edu.ua/bitstream/123456789/15360/1/20_Motalo_Homeniuk.pdf
- Мужановська, М. М. (2020). *Деякі аспекти впровадження мобільного навчання у закладах загальної середньої освіти.* Режим доступу: <http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/32492>
- Муквич, С. І. (2020). Інтерактивні технології як новітній підхід до організації навчального процесу в школі. *Традиційні та інноваційні підходи у сфері сучасних педагогічних досліджень: матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Київ, Україна, 16 березня 2020 року).* Київ: Центр прогресивної освіти «Генезум», с. 151. <http://dspace.pnpu.edu.ua/handle/123456789/15366>
- Олійник, Т. О., Борисов, В. А., Губа, А. В., Денисенко, І. Д., Соколова, А. В., Олейник, Т. А., Денисенко, І. Д. (2019). *Особливості розбудови цифрового освітнього середовища на засадах гуманістичної педагогіки.* Режим доступу: <http://dspace.hnpu.edu.ua/handle/123456789/3035>
- Організація освітнього процесу із застосуванням технологій дистанційного навчання у 2020/2021 навчальному році (2020).* В. І. Шуляра (ред.). Миколаїв: ОІППО. Режим доступу: <https://moippo.mk.ua/wp-content/uploads/2020/08/%D0%9C%D0%90%D0%9A%D0%95%D0%A2%D1%82%D0%B8%D1%82%D1%83%D0%BB.pdf>
- Павлюк, А. В. (2021). Педагогічні умови ефективної організації дистанційного навчання з природничих дисциплін. *Сучасні тенденції та концептуальні шляхи розвитку освіти і педагогіки.* Режим доступу: <https://openscilab.org/wp-content/uploads/2021/02/suchasni-tendencii-ta-konceptualni-shljahi-rozvitku-osviti-i-pedagogiki-2021-01-27.pdf#page=192>
- Пінчук, О. П., Соколюк, О. М. (2018). *Навчально-пізнавальна діяльність учнів в умовах використання інтернет орієнтованих освітніх технологій.* <https://lib.iitta.gov.ua/710768/>
- Пінчук, О. П., Соколюк, О. М. (2020). *Цифрові засоби підтримки міжпредметної навчальної діяльності школярів і розвитку професійних компетентностей учителів.*
- Пінчук, О., Соколюк, О., Буров, О., Шишкіна, М. (2019). *Цифрова трансформація навчального середовища: аспект пізнавальної активності студентів.* *Освітній вимір*, 52, 22-38. Режим доступу: <https://journal.kdpu.edu.ua/ped/article/view/3774>
- Пінчук, О. П., Соколюк, О. М. (2020). Використання веб-ресурсів для методичного забезпечення викладання дисциплін природничо-математичного циклу. В *Інформаційно-ресурсне забезпечення*

Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження та орієнтовна тематика

- Соколюк, О. М. (2017). Проблема оцінювання результатів освітнього процесу у відкритому інформаційно-освітньому середовищі навчання учнів. *Інформаційні технології і засоби навчання*, 57, 1, 25-37. <https://core.ac.uk/reader/84273850>
- Соя, О., Соя, Е. (2020). *Дистанційне навчання як одна з технологій сучасної системи освіти.* (2020). Режим доступу: <http://dspace.vspu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/6145/%D0%B7%D0%B1%D1%80%D0%BD%D0%B8%D0%BA%20%D0%BD%D0%B0%D1%83%D0%BA%D0%BF%D1%80%D0%B0%D1%86%D1%8C%20%D0%A4%D0%9C%D0%A4%D0%9A%D0%9D%D0%A2%202020-101-104.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
- Стечкевич, Л., Стечкевич, О. (2020). Налаштування сервісу quizlet для організації самостійної роботи учнів. *Збірник наукових праць Л'ОГОС*, 79-83. Режим доступу: <https://ojs.ukrlogos.in.ua/index.php/logos/article/view/2204>
- Теорія та практика змішаного навчання* (2016). В. М. Кухаренко (ред.). Харків: «Міськдрук», НТУ «ХПІ». Режим доступу: [http://repository.kpi.kharkov.ua/bitstream/KhPI-Press/23536/3/Kukharenko Теоріа та практыка 2016.pdf](http://repository.kpi.kharkov.ua/bitstream/KhPI-Press/23536/3/Kukharenko%20Teoriia%20ta%20praktyka%202016.pdf)
- Тернавська, Т. А., Журат, Ю. В. (2020). *Дистанційне навчання у період карантину: переваги та недоліки.* Режим доступу: <http://lib.ndu.edu.ua:8080/dspace/bitstream/123456789/1869/1/11.pdf>
- Ткач, О. В. *Використання надійних безкоштовних онлайн-сервісів для організації дистанційного навчання.* Режим доступу: http://bytenku.ucoz.ua/Foto/2019-2020/Metodi4ku/metodichka_dlja_atestaciji-08.02.2019.pdf
- Фіданян, О. Г. (2020). Моделі реалізації дистанційного навчання у закладах загальної середньої освіти. *Вчені записки Університету «КРОК», 3 (59)*, 191-198.
- Філатов, Б. Використання сервісів google в освітній діяльності в школі. *Innovations in education: philosophy, psychology, pedagogy*, 180. Режим доступу: https://www.researchgate.net/profile/Zarina-Abduazimova/publication/348182393_OSNOVY_OBRAZOVATELNYH_INNOVACIJ_I_PODHODA_K_FORMIROVANIU_EKOLOGICESKOJ_ETIKI_V_GLOBALIZIROVANNOM_OBSESTVE/links/5ff2cad5a6fdccdc82ae1a4/OSNOVY-OBRAZOVATELNYH-INNOVACIJ-I-PODHODA-K-FORMIROVANIU-EKOLOGICESKOJ-ETIKI-V-GLOBALIZIROVANNOM-OBSESTVE.pdf#page=180
- Франчук, Н. П. (2019). Сучасне освітнє середовище. *Новітні комп'ютерні технології*, XVII, 7-11. Режим доступу: <http://elibrary.kdpu.edu.ua/xmlui/handle/123456789/3153>
- Цифрова трансформація відкритих освітніх середовищ* (2019). Бикова, В. Ю., Пінчук, О. П. К.: ФОП Ямчинський О. В. Режим доступу: <https://lib.iitta.gov.ua/720740/2/%D0%9A%D0%BE%D0%BB%D0%B5>

[%D0%BA%D1%82%D0%B8%D0%B2%D0%BD%D0%B0%20%D0%BC%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%B0%D1%84%D1%96%D1%8F%2020%D1%80%D0%BE%D0%BA%D1%96%D0%B2%20%D0%86%D0%86%D0%A2%D0%97%D0%9D.pdf](#)

2.10. Педагогіка партнерства як ключовий принцип реалізації освітнього процесу в новій українській школі

Тема 2.10.1. Сутність поняття педагогіки партнерства в сучасній школі

Тема 2.10.2. Гуманізація освітнього простору дитини : педагогіка партнерства

Тема 2.10.3. Педагогічні основи дидактики В. О. Сухомлинського.

Тема 2.10.4. Гуманістичні основи педагогіки Ш. А. Амонашвілі.

Тема 2.10.5. Ігрова педагогічна ситуація як умова створення оптимістичного клімату в учнівському колективі.

Тема 2.10.6. Параметри та індикатори реалізації педагогіки партнерства в освітньому процесі

Тема 2.10.7. Шляхи гуманізації і демократизації процесу навчання з досвіду роботи вчителів-новаторів.

Тема 2.10.8. Динаміка засобів і форм взаємодії педагогів і учнів в педагогіці співробітництва.

Тема 2.10.9. Педагогіка співробітництва М .П. Щетініна.

Тема 2.10.10. Демократичний стиль спілкування як засіб створення морально-психологічного клімату у класному колективі.

Тема 2.10.11. Концептуальні основи дидактичної системи С. М. Лисенкової.

Тема 2.10.12. Педагогіка співробітництва В. Ф. Шаталова.

Тема 2.10.13. «Педагогіка партнерства» як один із факторів ефективної взаємодії учасників освітнього процесу

Тема 2.10.14. Формування інклюзивного середовища на принципах педагогіки партнерства

Тема 2.10.15. Педагогіка партнерства як ефективна форма взаємодії учасників освітнього процесу

Тема 2.10.16. Особливості успішної організації партнерства закладу освіти та сім'ї

Тема 2.10.17. Реалізація ідей педагогіки співробітництва в освітньому процесі.

Орієнтовний список рекомендованої літератури

- Амонашвили, Ш. А. (1991). *Психологические основы педагогики сотрудничества*. К.: Освіта.
- Білецька, І. О., Коберник, О. М. (2018). Педагогіка партнерства та її реалізація в творчій спадщині В. Сухомлинського. *Наукові записки Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка. Сер.: Педагогічні науки*, 171, 34-39.
- Бондаренко, Н. (2019). Непроминуще значення доробку Василя Сухомлинського для розбудови Нової української школи. *Нова педагогічна думка*, 3, 6-9.
- Гладун, М. А., Сабліна, М. А. (2018). Сучасні онлайн інструменти інтерактивного навчання як технологія співробітництва. *Відкрите освітнє е-середовище сучасного університету*, 4, 33-43.
- Довбенко, С., Москаленко Ю. (2017). Реалізація педагогіки партнерства в Карпатському освітньому просторі. *Гірська школа Українських Карпат*, 16, 34-39.
- Іванов, І. П. (1982). *Воспитывать коллективистов*. М.: Педагогіка.
- Лавренчук, В., лавренчук, М. (2019). Ціннісні концепти Василя Сухомлинського в контексті Нової української школи. *Нова педагогічна думка*, 4, 158-161.
- Луцюк, А. М. (2019). Уявне інтерв'ю з Василем Сухомлинським про Нову українську школу. *Педагогічний пошук*, 2, 31-33.
- Лысенкова, С. Н. (1988). *Методом опережающего обучения*. М.: Просвещение.
- Малецька, Т., Фурман, В. (2019). Мейнстрім "педагогіки серця" в контексті ідей гуманізму В. Сухомлинського в діалозі з актуальними проблемами Нової української школи. *Нова педагогічна думка*, 3, 160-163.
- Новицька, Є. О., Новицька, С. М. Педагогіка партнерства в умовах нуш. *Нова українська школа: початок реформ: зб. тез доповідей*, 172. Режим доступу:
http://91.250.23.215:8080/jspui/bitstream/123456789/1734/1/nush_2020.pdf#page=170
- Пастовенський, О. (2020). Системний підхід у реалізації ідей педагогіки партнерства. *New pedagogical thought*, 103 (3), 29-32. Режим доступу:
<http://npd.roippo.org.ua/index.php/NPD/article/view/205>
- Педагогіка сотрудничества (1986). *Учительская газета*, 18 октября.
- Плотніков, П. В. (2012). *Народний учитель Віктор Федорович Шаталов*. Київ; Донецьк: ДонНУ.
- Соколовська, О. (2019). Нова українська школа – «школа радості» на засадах педагогічних ідей Василя Сухомлинського. *Нова педагогічна думка*, 3, 136-140.
- Сухомлинський, В. О. (1976). *Вибрані твори*. Київ: Радянська школа.
- Ткачук, Л. В. *Школа радості й успіху» у педагогічній спадщині*

Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження та орієнтовна тематика

В. Сухомлинського та С. Френе. Режим доступу: <http://dspace.udpu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/12100/1/%C2%ABShKOLA%20RADOSTI%20Y%20USPIKhU%C2%BB%20U%20PEDANOHICHNI%20SPADShchYNI%20V.%20SUKhOMLYNSKOHO%20TA%20S.%20FRENE.pdf>

- Унгурян, І. К. (2017). Формування гуманних взаємовідносин педагога та учня як складова педагогіки партнерства нової української школи. *Духовність особистості: методологія, теорія і практика*, 4, 330-335.
- Федірчик, Т., Дідух, В. (2019). Педагогіка партнерства як чинник формування ефективної взаємодії учасників освітнього процесу в умовах нової української школи. *Гірська школа Українських Карпат*, 21, 50-54.
- Шапран, О. (2018). Сучасні аспекти впровадження педагогіки партнерства В. Сухомлинського в практику роботи Нової української школи. *Humanitarium*, 41, 2, 143-150.
- Шаталов, В. Ф. (1989). *Експеримент продолжается*. М.: Просвещение.
- Шаталов, В. Ф. (2009). *Город в облаках: повесть, эссе, раздумья*. Донецк.
- Шаталов, В. Ф. (2010). *Сужение сознания: педагогические раздумья*. Донецк.
- Щетинин, М. П. (1986). *Объять необъятное*. М.: Просвещение.
- Юрченко, В. І., Гриценко, Л. І. (2020). Вплив конкурсу-квесту на ставлення учасників освітнього процесу до реформи "Нова українська школа". *Наукові студії із соціальної та політичної психології*, 45, 110-120.
- Якимчикас, Є. (2020). Сутність поняття педагогіки партнерства в сучасній школі. *Збірник наукових праць Л'ОГОС*, 24-27. Режим доступу: <https://ojs.ukrlogos.in.ua/index.php/logos/article/view/1339>
- Яров, Т. К. (2018). Партнерство школи і сім'ї як проблема педагогічної науки. *Науковий вісник Мукачівського державного університету. Серія: Педагогіка та психологія*, 2, 49-52.

2.11. Компетентнісна модель сучасного вчителя

Тема 2.11.1. Професійна компетентність сучасного вчителя.

Тема 2.11.2. Шляхи формування педагогічної майстерності вчителя.

Тема 2.11.3. Видатний майстер педагогічної справи

В. О. Сухомлинський.

Тема 2.11.4. Шляхи попередження та розв'язання конфліктів у системі вчитель-учень.

Тема 2.11.5. Педагогічна майстерність учителя-новатора (за вибором студента).

Тема 2.11.6. Авторитет вчителя та його роль у професійній діяльності.

Тема 2.11.7. Особливості професійної діяльності сучасного вчителя.

Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження та орієнтовна тематика

Тема 2.11.8. Культура педагогічного спілкування як фактор гуманізації навчального процесу.

Тема 2.11.9. Умови успіху професійної діяльності вчителя.

Тема 2.11.10. Особистісні якості вчителя і їх роль в професійній діяльності.

Тема 2.11.11. Педагогічна творчість учителя-предметника.

Тема 2.11.12. Особливості педагогічного спілкування в індивідуальній роботі зі школярами.

Тема 2.11.13. Педагогічна культура як складова фахової культури вчителя.

Тема 2.11.14. Наукова організація педагогічної діяльності вчителя.

Тема 2.11.15. Демократичний стиль спілкування як умова гуманізації педагогічного процесу.

Тема 2.11.16. Компетентність вчителя як умова успіху його професійної діяльності.

Тема 2.11.17. Шляхи та засоби підвищення професійної компетентності учителя.

Тема 2.11.18. Психолого-педагогічні умови творчої самореалізації вчителів.

Тема 2.11.19. Сучасні рольові позиції вчителя в контексті Нової української школи.

Тема 2.11.20. Професійна компетентність учителя Нової української школи.

Тема 2.11.21. Тьюторство як професія та інструмент індивідуального супроводу в освіті.

Тема 2.11.22. Сучасний вчитель в ролі фасилітатора.

Тема 2.11.23. Дослідницька компетентність вчителя Нової української школи.

Тема 2.11.24. Професійна компетентність вчителя як об'єкт сучасних наукових досліджень.

Тема 2.11.25. Соціально значущі якості сучасного вчителя.

Тема 2.11.26. Самоосвіта вчителя як чинник якості професійної діяльності.

Тема 2.11.27. Нові професійні ролі вчителя як чинник інноваційного розвитку демократичної освіти

Тема 2.11.28. Інформаційно-цифрова професійна компетентність вчителя як вимога сучасності

Тема 2.11.29. Розвиток професійної компетентності вчителів в умовах освітніх трансформацій.

Тема 2.11.30. Предметно-методична компетентність сучасного вчителя.

Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження та орієнтовна тематика

Тема 2.11.31. Емоційно-етична компетентність сучасного вчителя

Тема 2.11.32. Компетентність педагогічного партнерства як необхідна складова професіоналізму сучасного вчителя

Тема 2.11.33. Інклюзивна компетентність вчителя як здатність створювати інклюзивне освітнє середовище

Тема 2.11.34. Здоров'язбережувальна компетентність сучасного вчителя як здатність організувати безпечне освітнє середовище

Тема 2.11.35. Інноваційна компетентність учасного вчителя

Тема 2.11.36. Здатність до навчання впродовж життя як необхідна риса сучасного педагога

Тема 2.11.37. Сутність рефлексивної компетентності сучасного вчителя

Орієнтовний список рекомендованої літератури

Fedyuk, G. (2018). Формування педагогічної майстерності вчителя в контексті особистісно орієнтованого підходу. *Витоки педагогічної майстерності, (21)*, 209-214.

Smagina, T., Shunevych, O. (2020). Параметри та індикатори реалізації принципів педагогіки партнерства в освітньому процесі. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: «Педагогіка. Соціальна робота», 1 (46)*, 201-206.

Viktorenko, I., Horobets, L. (2019). Нові професійні ролі та функції сучасного вчителя в контексті концепції нової української школи. *Професіоналізм педагога: теоретичні й методичні аспекти, 11*, 93-106.

Андрущенко, В. (2012). Педагогічна конституція Європи як соціальна потреба, можливість і реальність європейського простору освіти. *Україна дипломатична, 13*, 674-686.

Барчі, Б. В., Барчій, М. С. (2019). Психологічні аспекти підготовки творчого вчителя нової української школи. *Науковий вісник Мукачівського державного університету. Серія: Педагогіка та психологія, 1*, 250-252.

Вишківська, В. Б., Кушнірук, С. А. (2018). До проблеми формування професійної компетентності вчителя нової української школи. Режим доступу: <http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/23930>

Вітюк, В. Професійний розвиток педагогів Нової української школи. *Реалізація Концепції «Нова українська школа» в умовах інноваційного освітнього середовища, 11*. Режим доступу: <http://vippo.org.ua/files/silskashkola/fest2019-1568964942.pdf#page=11>

Вознюк, О. В., Жуковський, В. М. (2019). Проектування особистості сучасного вчителя. Режим доступу: <http://eprints.zu.edu.ua/31339/>

Галюка, О. (2019). Функціонально-рольові позиції вчителя в контексті Нової української школи. *Збірник наукових праць*

Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження та орієнтовна тематика

Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини, 4, 16-21.

- Дем'яненко, Н. М. (2018). Посада педагог-тьютор: доцільність упровадження до класифікатора професій України. *Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. Серія: Педагогічні науки*, 151 (1), 47-51.
- Дем'яненко, Н. М. (2018). *Тьюторство як професія та інструмент індивідуального супроводу в освіті*. Режим доступу: <http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/29087>
- Довженко, Т. Р. (2019). Готуємо вчителя для нової української школи. *Новий Колегіум*, 1, 4-6.
- Дороніна, Т. О. (2018). Розгалуження педагогічних спеціалізацій як відображення соціального спрямування педагогічної освіти. *Науковий вісник Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка. Серія: Педагогіка*, 10, 41-47.
- Жорова, І. (2019). Професійна компетентність учителя Нової української школи у вимірі концептів педагогічної спадщини В. О. Сухомлинського. *Нова педагогічна думка*, 3, 119-122.
- Завалевський, Ю. (2020). Місія вчителя в реалізації ціннісних пріоритетів Нової української школи. *Нова педагогічна думка*, 2, 33-37.
- Закладна, А. О. (2020). *Самоосвіта вчителя як чинник якості професійної діяльності: сучасний контекст і структура*. Режим доступу: <http://dspace.pnpu.edu.ua/bitstream/123456789/13751/1/31.pdf>
- Кан-Калик, В. А. (1987). *Учителю о педагогическом общении*: Кн. для учителя. М.: Просвещение.
- Кан-Калик, В. А., Никандров, Н. Д. (1990). *Педагогическое творчество*. М.: Просвещение.
- Карпова, Л. (2019). Дослідницька компетентність вчителя Нової української школи. *Молодь і ринок*, 1 (168). Режим доступу: <http://mir.dspu.edu.ua/article/view/158531>
- Кічук, Н. (2020). *Здатність до різновекторної і багаторівневої інтеграції як інтегральна компетентність успішного вчителя нової української школи*. Режим доступу: http://dspace.idgu.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/1259/20%20%20%20%20%20_%20_%20%20%20%20_%20%20%20%20%20%20%20_0_%20_%20_03.11.2020.pdf?sequence=1
- Коцюба, Г. О., Лигоміна, Т. А. (2020). Дослідження ефективності нової моделі підвищення кваліфікації для педагогів, що працюють за програмою "Нової української школи". *Вісник Кременчуцького національного університету імені Михайла Остроградського*, 1, 28-33.
- Куземко, Л. (2020). Навички ХХІ століття в контексті забезпечення якості професійної підготовки педагога. *Педагогічна освіта: Теорія і практика. Психологія. Педагогіка*, 34 (2), 28-33.

Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження та орієнтовна тематика

- Лимар, Ю. М., Чекан, Ю. М. (2019). *Нові професійні ролі вчителя в умовах Нової української школи*. Режим доступу: <http://erpub.chnpu.edu.ua:8080/jspui/handle/123456789/780>
- Марусинець, М. Я. М., Заяць, О. Т. (2020). *Професійний саморозвиток особистості педагога в умовах інформатизації*. Режим доступу: http://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/123456789/32512/1/Marusynets%CA%B9_Zayats%CA%B9.pdf
- Марценюк, Т. І., Щербань, М. М. (2019). *Професійні компетентності вчителя природничих дисциплін у сучасній школі*. Режим доступу: <http://dspace.pnpu.edu.ua/handle/123456789/13743>
- Махновець, Ю. (2018). Тренінг у неформальній освіті вчителів Нової української школи. *Естетика і етика педагогічної дії*, 18, 172-182.
- Михайленко, Л. (2020). *Розвиток методичної компетентності вчителя математики як педагогічна проблема*. Режим доступу: <http://old.bdpu.org:8080/handle/123456789/3108>
- Мірошніченко, О. А. (2019). *Соціально значущі якості в структурі професіограми сучасного вчителя*. Режим доступу: http://eprints.zu.edu.ua/31011/1/%D0%9A%D0%BE%D0%BB%20%D0%BC%D0%BE%D0%BD%D0%BE%20%D0%BF%D1%80%D0%BE%D1%84%D0%B5%D1%81_%D0%BF%D0%BE%D0%B4%D1%85%D0%BE%D0%B4_2019_05_08.pdf#page=149
- Мотуз, Т., Косовська, А., Беклемешева, К. (2020). Дистанційне навчання у контексті інформаційно-цифрової професійної компетентності вчителя. *Збірник наукових праць Л'ОГОС*, 26-28. Режим доступу: <https://ojs.ukrlogos.in.ua/index.php/logos/article/view/6011>
- Нестор, Г., Пометун, О. (2019). Нові професійні ролі вчителя як чинник інноваційного розвитку демократичної освіти. *Матеріали II Всеукраїнської науковопрактичної конференції з он-лайн трансляцією «Формування громадянської культури в новій»*. Режим доступу: <https://core.ac.uk/reader/223353900>
- Пакулін, С. Л., Самініна, О. В. (2020). *Підвищення кваліфікації вчителів в умовах нової соціальної реальності*. К.
- Петренко, О. (2018). Педагогічний коучинг у діяльності вчителя в контексті реалізації Концепції "Нова українська школа". *Нова педагогічна думка*, 1, 62-66.
- Побережець, О. С. (2019). Генерація базових компетентностей педагогів в умовах реалізації нової української школи. *Розвиток професійної компетентності педагогічних працівників*, 26. Режим доступу: <http://koippo.in.ua/arhiv/mvisnuk/mv55.pdf#page=26>
- Пріма, Р. М., Остапйовська, І. І., Пріма, Д. А. (2020). *Феномен інформаційної діяльності сучасного вчителя початкової школи*. Режим доступу: http://dspace.tnpu.edu.ua/bitstream/123456789/15901/1/35_Lytvyn.pdf

Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження та орієнтовна тематика

- Прядко, К. М., Чайченко, В. Ф. Діагностична діяльність учителя в умовах нової української школи. *Розвиток особистості молодшого школяра: сучасні реалії та перспективи*, 323. Режим доступу: <https://pi.kubg.edu.ua/images/%D0%97%D0%B1%D1%96%D1%80%D0%BD%D0%B8%D0%BA.pdf#page=326>
- Пшенична, Л. (2019). Новий учитель Нової української школи. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*, 1, 61-83.
- Сергеєва, І., Циганок, Р. (2019). Новій українській школі – нового сучасного вчителя! *Гуманізація навчально-виховного процесу*, 4, 306-317.
- Скворцова, С. О. (2020). *Нова українська школа: методична компетентність учителя*. Режим доступу: <http://repository.sspu.sumy.ua/handle/123456789/9387>
- Смагін, І. І. (2019). *Нормативний образ сучасного ідеального вчителя*. Режим доступу: https://www.narodnaosvita.kiev.ua/?page_id=5531
- Смагін, І. І. (2019). *Проблеми гармонізації професійних вимог у стандартах педагогічної діяльності*. Режим доступу: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/24920>
- Тарасова, В. А. (2019). Розвиток професійної компетентності вчителів в умовах освітніх трансформацій. *Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. Педагогічні науки*, (3), 363-369.
- Фесенко, Г. А. (2018). Методичний коворкінг як інноваційна форма підготовки майбутніх учителів математики до підвищення фінансової грамотності учнів нової української школи. *Наукові записки Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка. Сер.: Педагогічні науки*, 168, 270-274.
- Цюняк, О. П., Копчук-Кашецька, М. С. (2018). Світоглядні ідеї Івана Андрійовича Зязюна у професійному становленні вчителя нової української школи. *Імідж сучасного педагога*, 2, 8-10.
- Чередніченко, Н. (2014). Інтеграційні педагогічні функції вчителів профільних класів в країнах ЄС. *Наукові записки*, 131, 211. Режим доступу: <https://www.cuspu.edu.ua/images/download-files/naukovi-zapysky/v131.pdf#page=211>
- Чупрун, О. С. Професійна компетентність вчителя як об'єкт сучасних наукових досліджень. *Психолого-педагогічний науковий збірник*, 89. Режим доступу: http://pedagogyviv.org.ua/zhurnaly/december_2020.pdf#page=89
- Яковишина, Т. (2019). *Модель формування креативної компетентності майбутнього вчителя початкової школи*. Режим доступу: <https://repository.sspu.edu.ua/handle/123456789/7484>

РОЗДІЛ III. ОРІЄНТОВНА ТЕМАТИКА КУРСОВИХ РОБІТ З ПРОБЛЕМ ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ ВИХОВАННЯ

3.1. Національне виховання школярів

Тема 3.1.1. Виховний ідеал українського народу і його роль у національному вихованні дітей.

Тема 3.1.2. Українські народні казки та легенди, їх роль у вихованні дітей.

Тема 3.1.3. Ідея громадянського виховання в українській національній педагогіці.

Тема 3.1.4. Засоби громадянського виховання учнів загальноосвітньої національної школи.

Тема 3.1.5. Народні трудові традиції як фактор виховання підростаючої особистості.

Тема 3.1.6. Виховання національної свідомості української молоді.

Тема 3.1.7. Концептуальні основи національного виховання та їх реалізація в навчально-виховному процесі Нової української школи.

Тема 3.1.8. Шляхи гуманізації навчально-виховного процесу в національній системі освіти школярів.

Тема 3.1.9. Реалізація етичних принципів українського народу в моральному вихованні дітей.

Тема 3.1.10. Українські виховні ідеали і традиції родинного, лицарського і козацького виховання.

Тема 3.1.11. Природні та історичні чинники формування української душі, характеру, світогляду.

Тема 3.1.12. Українське народознавство й виховання особистості.

Тема 3.1.13. Сутність козацької педагогіки, її завдання, основні компоненти.

Тема 3.1.14. Козацькі кодекси лицарської честі й лицарські звичаї, їх характеристика.

Тема 3.1.15. Шляхи впровадження козацької педагогіки та формування козацької духовності у Новій українській школі.

Тема 3.1.16. Національне виховання, його особливості й головна мета.

Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження та орієнтовна тематика

Тема 3.1.17. Принципи національного виховання, їх характеристика у Новій українській школі.

Тема 3.1.18. Передовий досвід національного виховання школярів.

Тема 3.1.19. Цілісність і національна спрямованість виховання.

Тема 3.1.20. Національне виховання як фактор цілісного формування особистості у Новій українській школі.

Тема 3.1.21. Основні напрями національного виховання в освітніх закладах.

Тема 3.1.22. Система безперервного національного виховання.

Орієнтовний список рекомендованої літератури

- Бійчук, Г. (2005). Проблеми формування українського національного характеру особистості в педагогічній науці. *Історія в школі*, 9, 8–11.
- Бондаренко, Ю. (2005). Історична свідомість: проблема дефініції. *Рідна школа*, 2, 8–9.
- Борисова, З. (2006). Подвижниця національного дошкільного виховання: до 150-річчя від дня народження С. Русової. *Дошкільне виховання*, 3, 3–4.
- Бур'ян, Л. (2010). Виховна робота: формування творчої особистості засобами етнопедagogіки. *Все для вчителя*, 15, 18–23.
- Вишневецький, О. (2005). Педагогіка в пошуках духовності. *Рідна школа*, 7, 3–6.
- Волкова, Н. П. (2007). *Педагогіка*. Київ.
- Волошина, Г. (2006). Формуємо національно-мовну особистість. *Освіта*, 6, 2–3.
- Гнатюк, В. (2006). Козацька доба в системі національного виховання учнів. *Світ виховання*, 2, 33–36.
- Гнатюк, В. М. (2006). Пріоритети козацьких звичаїв і традицій у системі національного виховання. *Освіта*, 31, 6–7.
- Голуб, Н. (2008). Формування моральних цінностей у процесі роботи над соціокультурною темою «Козацькі ватажки». *Українська мова і література в школі*, 1, 8–10.
- Гура, О. М. (2007). Народні традиції здорового способу життя : [виховна година]. *Виховна робота в школі*, 4, 31–33.
- Гурова, О. (2006). Українська козацька педагогіка. *Директор школи. Україна*, 11, 59–64.
- Дяченко, Н. П. (2008). Козацька педагогіка : сценарій за книгою Д. Яворницького «Історія запорозьких козаків». *Всесвітня література та культура в навчальних закладах України*, 1, 36–37.
- Єлагіна, Т. (2005). Форми і методи формування громадянських якостей особистості. *Рідна школа*, 6, 34–36.
- Завалевський, Ю. (2006). Основи формування громадянськості. *Відкритий урок*, 11–12, 46–54.

Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження та орієнтовна тематика

- Зайченко, І. В. (2016). *Педагогіка*. Київ.
- Івашковський, В. (2005). Виховні засади розвитку особистості патріота України. *Рідна школа*, 4, 25–27.
- Кардонська, А. (2009). Патріотичне виховання засобами народознавства. *Вивчаємо українську мову та літературу*, 14, 19–21.
- Кваша, О. (2009). Виховання учнів. Елементи козацької педагогіки. *Директор школи*, 47, 14–18.
- Кириченко, О. В. (2007). Національно-патріотичне виховання дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківської опіки, на традиціях українського козацтва у процесі підготовки до захисту Вітчизни. *Управління школою*, 27, 17–21.
- Кічігін, В. (2007). Концепція патріотичного та спортивного виховання молоді. *Директор школи, ліцею, гімназії*, 5, 45–47.
- Климович, О. Ю. (2008). Позакласний захід «Виховання патріотизму на прикладі життя та творчості Т. Г. Шевченка». *Історія та правознавство*, 5, 29–31.
- Коновалова, М. В. (2010). Національно-патріотичне виховання в сучасній школі. *Класному керівнику. Усе для роботи*, 7, 2–3.
- Кононенко, П. (2008). Програма виховання дітей дошкільного віку «Українотворець». *Освіта і управління*, 2/3, 131–148.
- Концепція громадянського виховання в умовах розвитку української державності (2000). *Шлях освіти*, 3, 7–13.
- Концепція національного виховання студентської молоді. (2009). Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/vr2_4290-09#Text
- Коркішко, О. (2005). Використання педагогічної технології патріотичного виховання в позаурочній роботі сучасної школи. *Рідна школа*, 6, 48–50.
- Кострюков, С. (2008). Загальнолюдські та національні культурні цінності: проблема єдності. *Вища освіта України*, 3, 75–83.
- Котляр, Л. М. (2007). Виховний потенціал народної педагогіки. *Початкове навчання та виховання*, 29, 32–36.
- Крижко, В. (2006). Народно-педагогічні традиції осіннього календарного циклу. *Рідна школа*, 9, 59–62.
- Кузьмінський, А. І., Омеляненко, В. Л. (2008). *Педагогіка*. К.: Знання-Прес.
- Кулігіна, Н. Ф. (2010). Проект «Патріотичне виховання як складник загального виховного процесу». *Вивчаємо українську мову та літературу*, 13, 8–10.
- Лебідь, І. (2006). Методологічні засади побудови моделі виховного процесу на основі національних цінностей. *Рідна школа*, 7, 26–29.
- Литвин, О. (2005). Формування національної свідомості – пріоритетне виховне завдання. *Вища освіта України*, 3, 92–98.
- Максимюк, С. П. (2005). *Педагогіка*. К.: Кондор.
- Мартиненко, С. М., Хоружа, Л. Л. (2002). *Загальна педагогіка*. К.: МАУП.

Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження та орієнтовна тематика

- Матяшук, В. (2009). Сучасне патріотичне виховання: стан, проблеми та перспективи розвитку. *Педагогічна думка*, 3, 48–54.
- Мосіяшенко, В. А. (2008). *Українська етнопедагогіка*. Суми: Університетська книга.
- Набока, Л. В. (2007). Національно-патріотичне виховання учнівської молоді. *Виховна робота в школі*, 9, 27–29.
- Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи* (2016). Режим доступу: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>
- Олійник, О. (2004). Шляхи формування національної свідомості майбутніх вчителів. *Рідна школа*, 7-8, 29–32.
- Орлова, Н. (2006). Формування патріотичних та громадських почуттів учнів: на матеріалі педагогічної спадщини О. Захаренка. *Рідна школа*, 3, 39–40.
- Петронговський, Р. Р. (2006). Діагностика та особливості прояву патріотизму старшокласників. *Історія в середніх і вищих навчальних закладах України*, 4, 2–7.
- Ращенко, А. (2003). Особливості формування національної самосвідомості підлітків у позашкільних закладах. *Рідна школа*, 7, 18–20.
- Руденко, Ю. Д. (2007). *Українська козацька педагогіка : витоки, духовні цінності, сучасність*. К.: МАУП.
- Сележан, Й. Ю. (2005). *Основи національного виховання. Українознавство: історичний, філософсько-релігієзнавчий аспекти*. Чернівці: Книги-XXI.
- Сележан, Й. Ю. (2005). *Основи національного виховання: українознавство: ритуально-міфологічна культура українців*. Чернівці: Книги-XXI.
- Супрун, М. О. (2018). *Педагогіка*. К.: КДА.
- Фіцула, М. М. (2009). *Педагогіка*. Київ.
- Шиприкевич, О. (2010). Патріотичне виховання школярів на традиціях українського народу: проблеми і досвід. *Народна творчість та етнографія*, 4, 58-63.

3.2. Моральне виховання школярів

Тема 3.2.1. Взаємозв'язок морального виховання й розвитку вольових якостей особистості.

Тема 3.2.2. Виховання ввічливості й делікатності школярів у системі роботи класного керівника.

Тема 3.2.3. Виховання культури спілкування школярів.

Тема 3.2.4. Виховання моральних почуттів і потреб у школярів.

Тема 3.2.5. Виховання моральної поведінки підлітків.

Тема 3.2.6. Дискусії на морально-етичну тему та їх роль у моральному вихованні старшокласників.

Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження та орієнтовна тематика

Тема 3.2.7. Етичні бесіди та їх роль у моральному вихованні підлітків.

Тема 3.2.8. Моральна самооцінка школярів і засоби її формування.

Тема 3.2.9. Компоненти моральної компетентності школярів і засоби її розвитку.

Тема 3.2.10. Моральне виховання й самовиховання учнів.

Тема 3.2.11. Моральне виховання молодших школярів.

Тема 3.2.12. Моральне виховання школярів у навчальному процесі (на прикладі вивчення предмету спеціалізації).

Тема 3.2.13. Моральний ідеал і його роль у вихованні школярів.

Тема 3.2.14. Народні свята та їх роль у морально-етичному вихованні дітей.

Тема 3.2.15. Вплив ЗМІ на формування моральної культури школярів.

Тема 3.2.16. Спільна робота школи та сім'ї в моральному вихованні дітей.

Тема 3.2.17. Шляхи підвищення ефективності морального виховання учнів.

Тема 3.2.18. Моральна вихованість школярів та методи її діагностики.

Тема 3.2.19. Формування моральних понять учнів у процесі вивчення предметів (за профілем факультету).

Тема 3.2.20. Формування основ гуманістичної моралі у новій українській школі.

Тема 3.2.21. Розвиток толерантності у школярів.

Тема 3.2.22. Проблема полікультурного виховання в новій українській школі.

Орієнтовний список рекомендованої літератури

- Бабенко, С. Л. (2009). Добро починається з тебе: виховання милосердя та доброзичливості. *Класному керівнику. Усе для роботи*, 4, 11–13.
- Бех, І. (2007). Духовна безпечність у вихованні та розвитку особистості. *Рідна школа*, 5, 29–32.
- Бех, І. (2008). Естетика духовності В. О. Сухомлинського. *Рідна школа*, 9, 3–4.
- Бех, І. (2009). Виховання особистості: сходження до духовності. *Позакласний час*, 19/20, 51–89.
- Бех, І. Д. (2007). Духовний розвиток особистості: поступ у незвідане. *Педагогіка і психологія*, 1, 6–27.

Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження та орієнтовна тематика

- Бех, І. Д. (2009). Гідність як духовний геном особистості. *Педагогіка і психологія*, 1, 77.
- Відмиш, Л. І. (2010). Моральне виховання в загальноосвітньому навчальному закладі : семінар педагогів-організаторів. *Виховна робота в школі*, 10, 24–26.
- Волкова, Н. П. (2007). *Педагогіка*. Київ.
- Гонтаровська, Н. (2005). Створення освітнього середовища як необхідна умова морального духовного розвитку особистості. *Директор школи, ліцею, гімназії*, 5/6, 144–146.
- Дьюї, Дж. (2002). Моральні принципи в освіті: Актуальні проблеми морального виховання у школі і суспільстві. *Управління освітою*, 3, 4–5.
- Дьяур, Г. (2006). Духовні цінності як характерні індикатори особистості. *Рідна школа*, 10, 24–26.
- Загарницька, І. (2008). Духовний світ особистості як уособлення «людського» в людині. *Вища освіта України*, 4, 98–104.
- Зайченко, І. В. (2016). *Педагогіка*. Київ.
- Закон України «Про освіту» (2017). Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
- Закон України «Про охорону дитинства» (2001). Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2402-14#Text>
- Коберник, О. (2006). Психолого-педагогічна діагностика духовного розвитку вихованців. *Школа*, 12, 64–71.
- Кузьміна, Н. (2006). Формування національної гідності як складової морального виховання молодших школярів. *Рідна школа*, 1, 30–31.
- Кузьмінський, А. І., Омеляненко, В. Л. (2008). *Педагогіка*. К.: Знання-Прес.
- Лебеденко, Т. А. (2010). Загальнолюдські цінності в духовному розвитку особистості: засідання методичного об'єднання класних керівників. *Виховна робота в школі*, 10, жовтень, 44–47.
- Максимюк, С. П. (2005). *Педагогіка*. К.: Кондор.
- Малихіна, Т. (2006). Моральне становлення особистості підлітка на сучасному етапі. *Рідна школа*, 6, 24–25.
- Мартиненко, С. М., Хоружа, Л. Л. (2002). *Загальна педагогіка*. К.: МАУП.
- Навозняк, Л. Л. (2008). Соціологічні віхи процесу формування духовності в школах України: від часів Київської Русі до початку ХХІ століття. *Соціальна педагогіка: теорія та практика*, 2, 88–94.
- Національна програма патріотичного виховання громадян, формування здорового способу життя, розвитку духовності та зміцнення моральних засад суспільства (2002). *Інформаційний вісник. Вища школа*, 7, 10–20.
- Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи (2016). Режим доступу: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>

Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження та орієнтовна тематика

Супрун, М. О. (2018). *Педагогіка*. К.: КДА.

Ткачук, І. (2008). Основні чинники формування духовно-морального потенціалу молоді та студентів. *Вища освіта України*, 4, 105–111.

Фіцула, М. М. (2009). *Педагогіка*. Київ.

3.3. Розумове виховання школярів

Тема 3.3.1. Проблема розумового виховання школяра в системі виховної роботи класного керівника.

Тема 3.3.2. Розумове виховання обдарованої дитини.

Тема 3.3.3. Нестандартні форми та методи розумового виховання в сучасній школі.

Тема 3.3.4. Шляхи підвищення ефективності розумового виховання учнів.

Тема 3.3.4. Шляхи, форми, засоби формування пізнавального інтересу в процесі розумового виховання школяра.

Тема 3.3.5. Індивідуальний підхід у розумовому вихованні.

Тема 3.3.6. Формування інтелектуальних умінь учнів на різних етапах їх розвитку.

Тема 3.3.7. Формування культури розумової праці школярів.

Тема 3.3.8. Роль самостійної пізнавальної діяльності в процесі інтелектуального розвитку особистості.

Тема 3.3.9. Організація самоосвітньої роботи підлітків у системі роботи класного керівника.

Тема 3.3.10. Розвиток критичного мислення у виховній роботі нової української школи.

Тема 3.3.11. Розвиток ініціативності школяра в новій українській школі.

Тема 3.3.12. Формування комунікативної компетентності школяра.

Тема 3.3.13. Формування міжпредметних компетентностей школярів.

Тема 3.3.14. Організація розумового виховання в умовах дистанційного навчання.

Орієнтовний список рекомендованої літератури

Богоявленская, Д. Б. (2002). *Психология творческих способностей*. М.: Академія.

Бугрій, О. (2005). Формування в учнів прийомів розумової діяльності. *Рідна школа*, 8, 25–27.

Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження та орієнтовна тематика

- Вербицький, В. В. (2007). *Методологічні основи розвитку практичного розуму школяра*. К.: СМП «Аверс».
- Вишневецький, О. (2006). Педагогіка розвитку: навчання та виховання учнів. *Педагогічна думка*, 1, 78–86.
- Волкова, Н. П. (2007). *Педагогіка*. Київ.
- Гаврилук, В. Ю. (2005). Творча активність старшокласників. *Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді*, 8, 95–100.
- Дмитренко, Г. (2006). Розвиток творчого потенціалу : практикум з розвитку творчого потенціалу дитини. *Психолог*, 14, 20–23.
- Достав, Л. (2007). Рольові ігри – в дію: рольові ігри як можливість формування навичок соціально-активної поведінки школярів. *Завуч*, 6, 13–14.
- Зайченко, І. В. (2016). *Педагогіка*. Київ.
- Закон України «Про освіту» (2017). Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
- Кадемська, С. К. (2007). Вчимося дискутувати і доводити, або Мистецтво суперечки : урок риторики. *Розкажіть онуку*, 4, 106–107.
- Калошин, В. Ф. (2010). Як виховувати успішних дітей. *Виховна робота в школі*, 11, 29–38.
- Кизім, Л. (2009). Увага – запорука успішності дітей : ділова гра для батьків. *Початкова освіта*, 12, 23–26.
- Кузьмінський, А. І., Омеляненко, В. Л. (2008). *Педагогіка*. К.: Знання-Прес.
- Лозова, В. І., Троцько, Г. В. (2002). *Теоретичні основи виховання і навчання*. Харків: ОВС.
- Максимюк, С. П. (2005). *Педагогіка*. К.: Кондор.
- Мартиненко, С. М., Хоружа, Л. Л. (2002). *Загальна педагогіка*. К.: МАУП.
- Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи* (2016). Режим доступу: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>
- Овдій, В. (2006). Активізація розумової діяльності учнів. *Відкритий урок*, 1-2, 23–26.
- Паламарчук, В. (2005). Методичний супровід програми інтелектуального розвитку учнів. *Завуч*, 31, 2–4.
- Паламарчук, В. (2005). Програма інтелектуального розвитку учнів у процесі навчання. *Завуч*, 28, 2–9.
- Супрун, М. О. (2018). *Педагогіка*. К.: КДА.
- Фіцула, М. М. (2009). *Педагогіка*. Київ.
- Хуторской, А. В. (2005). *Методика личностно-ориентированного обучения. Как обучать всех по-разному?* М.: Изд-во ВЛАДОС-ПРЕС.
- Ягоднікова, В. (2009). Інтерактивні форми і методи навчання та виховання учнів. *Завучу. Усе для роботи*, 22, 2–28.

3.4. Правове виховання школярів

Тема 3.4.1. Формування правової компетентності школярів.

Тема 3.4.2. Вивчення прав людини в системі правової освіти.

Тема 3.4.3. Формування правової свідомості школярів у новій українській школі.

Тема 3.4.4. Виховання правової культури підлітків.

Тема 3.4.5. Методика вивчення мотивів дій (вчинків) неповнолітніх правопорушників.

Тема 3.4.6. Морально-правове виховання підлітків.

Тема 3.4.7. Правове виховання старшокласників.

Тема 3.4.8. Правове виховання учнів у системі роботи класного керівника.

Тема 3.4.9. Правове виховання школярів у навчальному процесі.

Тема 3.4.10. Роль гри в правовому вихованні молодших школярів.

Тема 3.4.11. Форми правового виховання учнів.

Тема 3.4.12. Урахування вікових особливостей учнів у процесі здійснення правового виховання.

Тема 3.4.13. Вікова обумовленість протиправної поведінки учнів.

Тема 3.4.14. Формування відповідальності школярів у новій українській школі.

Орієнтовний список рекомендованої літератури

- Баконіс, Е. (2007). Антикорупційне виховання у школі. *Відкритий урок: розробки, технології, досвід*, 2, 40–49.
- Богомолова, Ю. (2007). Діти: злочин і кара: правове виховання. *Позакласний час*, 4, 84–85.
- Бугера, О. (2005). Роль засобів масової інформації як одного з чинників профілактики протиправної поведінки неповнолітніх. *Право України*, 4, 92–95.
- Веремій, Л. (2002). До проблем профілактики протиправної діяльності учнів. *Рідна школа*, 4, 13–15.
- Виноградова, Т. (2009). Правове виховання учнів у позаурочній роботі. *Виховна робота в школі*, 12, 2–31.
- Волкова, Н. П. (2007). *Педагогіка*. Київ.
- Головченко, В. (2006). Правові механізми формування правосвідомості студентів. *Право України*, 4, 100–103.
- Гриза, Л. (2005). Участь сім'ї у правовому вихованні молоді. *Педагогічна думка*, 3, 73–75.

Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження та орієнтовна тематика

- Зайченко, І. В. (2016). *Педагогіка*. Київ.
- Закон України «Про освіту» (2017). Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
- Івашина, Ю. О. (2005). Форми і методи правово-виховної роботи. *Виховна робота в школі, 11*, 11–27.
- Іова, В. Ю. (2005). Про формування правомірної поведінки в контексті правової соціалізації. *Виховна робота в школі, 11*, 2–4
- Ковальчук, М. (2007). Право на захист від жорсткого поводження та всіх форм насильства щодо неповнолітніх. *Рідна школа, 2*, 15–18.
- Конвенція ООН о правах ребенка (1993). *Народное образование, 5*, 24–40.
- Кузьмінський, А. І., Омеляненко, В. Л. (2008). *Педагогіка*. К.: Знання-Прес.
- Кутиркін, А. (2009). Правове виховання дітей дошкільного віку. *Право України, 4*, 164–169.
- Кучеренко, Т. А. (2005). Система правової освіти та виховання. *Виховна робота в школі, 11*, 8–11.
- Максимюк, С. П. (2005). *Педагогіка*. К.: Кондор.
- Мартиненко, С. М., Хоружа, Л. Л. (2002). *Загальна педагогіка*. К.: МАУП.
- Ніколаєв, О. Є. (2010). Формування правової культури та активної громадянської позиції учнів у системі правової освіти в школах України. *Історія та правознавство, 4*, 8–10.
- Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи (2016). Режим доступу: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>
- Пилипенко, С. (2005). Неповнолітні: їхні права й обов'язки. *Суми і сумчани, 23*, 1.
- Савченко, М. (2005). Методичні поради до організації навчання правам дитини. *Відкритий урок, 9-10*, 28–35.
- Сидоренко, С. (2009). Правове виховання та правова освіта у навчальних закладах: напрями розвитку на сучасному етапі. *Історія України. Правознавство та інші суспільні дисципліни, 6*, 1–8.
- Супрун, М. О. (2018). *Педагогіка*. К.: КДА.
- Сухініна, І. А. (2010). Розробка уроків за темою «Правила і закони у суспільстві й твоєму житті». *Історія та правознавство, 28*, 26–27.
- Фіцула, М. М. (2009). *Педагогіка*. Київ.
- Фур'яка А. (2005). Концепція правової освіти та правового виховання. *Відкритий урок: розробки, технології, досвід, 9/10*, 23–27.
- Харківська, Н. І. (2005). Правова освіта має бути безперервною. *Виховна робота в школі, 11*, 5–7.
- Хвалибога, Н. М. (2006). Правовий простір родинно-шкільного виховання. *Позакласний час, 5*, 75–80.
- Шиян, О. (2006). Формування правових навичок на стадії надання загальної освіти. *Директор школи, ліцею, гімназії, 3*, 75–76.

3.5. Статеве виховання школярів

Тема 3.5.1. Статеве виховання як складова свідомого суспільства.

Тема 3.5.2. Морально-статеве виховання дітей у системі роботи класного керівника.

Тема 3.5.3. Актуальні проблеми статевого виховання школярів.

Тема 3.5.4. Особливості підготовки дітей до сімейного життя.

Тема 3.5.5. Статеве виховання та підготовка до сімейного життя.

Тема 3.5.6. Психолого-педагогічні аспекти підготовки молоді до сімейного життя.

Тема 3.5.7. Сексуальний розвиток дитини та проблеми гіперсексуальності.

Тема 3.5.8. Спільна робота школи та сім'ї зі статевого виховання дітей.

Тема 3.5.9. Культура кохання та її роль у морально-статевому вихованні учнів.

Тема 3.5.10. Статеве виховання в новій українській школі.

Тема 3.5.11. Методи, форми та засоби статевого виховання учнів.

Тема 3.5.12. Шляхи та засоби підготовки старшокласників до сімейного життя.

Тема 3.5.13. Виховна робота щодо формування репродуктивної культури молоді.

Тема 3.5.14. Роль сім'ї у формуванні сексуальної культури старшокласників.

Орієнтовний список рекомендованої літератури

Арапов, М. (2007). Сексуальне виховання школярів. *Директор школи. Україна, 1*, 62–64.

Арапов, М. (2009). Статеве виховання школярів: ті самі граблі? *Шкільний світ, 16*, 1–3.

Бондар, Г. П. (2007). Основи статевого виховання. *Виховна робота в школі, 1*, 49–52.

Василенко, О. (2005). Від теорії до практики статевого виховання школярів. *Рідна школа, 4*, 32–36.

Волкова, Н. П. (2007). *Педагогіка*. Київ.

Гаубаса, С. М. (2006). Особливості статевого виховання дітей різного віку в сучасних умовах. *Все для вчителя, 1/2*, 22–25.

Зайченко, І. В. (2016). *Педагогіка*. Київ.

Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження та орієнтовна тематика

- Закон України «Про освіту» (2017). Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
- Коновалова, М. (2010). Делікатна розмова про статеві стосунки. Статеве виховання підлітків. Чи потрібне воно в школі? *Біологія*, 10, 44–45.
- Корчова, Г. Л. (2007). Роль сім'ї у формуванні сексуальної культури старшокласників. *Практична психологія та соціальна робота*, 2, 63–65.
- Кузьмінський, А. І., Омеляненко, В. Л. (2008). *Педагогіка*. К.: Знання-Прес.
- Максимюк, С. П. (2005). *Педагогіка*. К.: Кондор.
- Мартиненко, С. М., Хоружа, Л. Л. (2002). *Загальна педагогіка*. К.: МАУП.
- Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи (2016). Режим доступу: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>
- Павлюк, Н. В. (2010). Сімейна роль як чинник статево-рольового розвитку особистості : соціально-педагогічна робота з сім'єю. *Соціальна педагогіка: теорія та практика*, 1, 26–29.
- Рибалка, О. (2005). Виховання в підлітків культури міжстатевих стосунків. *Шлях освіти*, 4, 38–42.
- Розенова, М. (2008). Психологічні аспекти статевого виховання. *Підручник для директора*, 2, 24–35.
- Супрун, М. О. (2018). *Педагогіка*. К.: КДА.
- Фіцула, М. М. (2009). *Педагогіка*. Київ.
- Юрченко, О. (2007). Статеве виховання підлітків : заняття для учнів 7-9 класів. *Біологія*, 4, 19–23.

3.6. Екологічне виховання школярів

Тема 3.6.1. Взаємозв'язок екологічного й морального виховання школярів у новій українській школі.

Тема 3.6.2. Екологічне виховання дітей в літніх оздоровчих таборах.

Тема 3.6.3. Екологічне виховання учнів в навчальному процесі (на прикладі предмету спеціалізації).

Тема 3.6.4. Форми й засоби екологічного виховання.

Тема 3.6.5. Шкільні свята та їх роль у екологічному вихованні учнів.

Тема 3.6.6. Естетична цінність природи та її роль у системі екологічного виховання.

Тема 3.6.7. Формування в школярів екологічної компетентності в системі роботи вчителя-предметника (класного керівника).

Тема 3.6.8. Роль екологічного виховання в процесі становлення та розвитку особистості.

Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження та орієнтовна тематика

Тема 3.6.9. Шляхи формування у школярів екологічної компетентності в умовах дистанційного навчання.

Тема 3.6.10. Актуальні проблеми реалізації екологічного виховання.

Тема 3.6.11. Народні свята та традиції як засоби екологічного виховання школярів.

Тема 3.6.12. Взаємодія сім'ї і школи у формуванні екологічної компетентності школярів.

Орієнтовний список рекомендованої літератури

- Агейкіна, Р. В. (2005). Екологічне виховання: досвід організації. *Виховна робота в школі*, 4, 3–13.
- Вашак, О. О. (2004). *Підготовка майбутніх вихователів до екологічного виховання дошкільників на засадах етнопедагогіки* (автореф. дис. ... канд. пед. наук). К.
- Вельчева, Л. (2006). Методика створення навчальної екологічної стежки. *Рідна школа*, 1, 72–74.
- Вербицька, О. (2006). Екологічне виховання з урахуванням проблем енергозбереження. *Рідна школа*, 8, 21–22.
- Волкова, Н. П. (2007). *Педагогіка*. Київ.
- Вороніна, Л. (2005). Взаємодія школи і сім'ї в екологічному вихованні. *Шкільний світ*, 18-19, 3–5.
- Грищенко, І. В. (2008). Формування екологічної культури особистості на основі узгодження емоційного і дієвопрактичного засобів впливу на особистість учня. *Біологія*, 9, 2–7.
- Данілович І. Є. Збірник програм з екологічного виховання та освіти школярів. *Біологія*, 12, 8–11.
- Діордієва, Г. (2005). Підготовка учнівського активу до екологічної просвітницької діяльності. *Біологія та хімія в школі*, 3, 42–44.
- Драгомирецька, О. (2010). Виховання екологічної культури молоді: пошук науково-методичних підходів. *Рідна школа*, 10, 78–80.
- Зайченко, І. В. (2016). *Педагогіка*. Київ.
- Закон України «Про освіту» (2017). Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
- Іванова, О. (2007). Досвід роботи школи з екологічного виховання учнів. *Директор школи. Україна*, 1, 55–60.
- Ковальчук, І. (2005). Актуальні проблеми екологічної освіти та виховання. *Педагогічна думка*, 4, 80–85.
- Козинець, А. (2010). Виховати почуття особистої відповідальності за стан довкілля. *Рідна школа*, 10, 58–60.

Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження та орієнтовна тематика

- Колонкова, О. (2007). Екологія і побут. Формування природо відповідної поведінки. *Шкільний світ*, 35, 17–18.
- Кузнецова, О. (2007). Природоохороне виховання учнів під час ботанічних екскурсій. *Біологія і хімія в школі*, 4, 28–31.
- Кузьмінський, А. І., Омеляненко, В. Л. (2008). *Педагогіка*. К.: Знання-Прес.
- Левко, Л. (2009). Формування екологічної культури молодших школярів. *Розкажіть онуку*, 7/8, 4–16.
- Максимюк, С. П. (2005). *Педагогіка*. К.: Кондор.
- Мартиненко, С. М., Хоружа, Л. Л. (2002). *Загальна педагогіка*. К.: МАУП.
- Мілованова, Н. (2007). Стежини природи. Виховання екологічної культури. *Шкільний світ*, 14, 7–8.
- Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи (2016). Режим доступу: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>
- Пономаренко, Л. В. (2009). *Екологічне виховання молодших школярів у процесі навчання*. Х.: Видавнича група «Основа».
- Пустовіт, Н. (Ed.). (2008). *Формування екологічної компетентності школярів*. К.: Педагогічна думка.
- Руденко, Л. (2005). Екологічне виховання: шкільні об'єднання за інтересами. *Шкільний світ*, 14, 3–5.
- Руденко, Л. Д. (2008). *Взаємодія сім'ї і школи у формуванні екологічної компетентності школярів*. К.: Педагогічна думка.
- Рябчук, Т. (2006). Виховання екологічно свідомої особистості. *Директор школи*, 9, 17–19.
- Совгіра, С. (2006). Нетрадиційні форми екологічної освіти учнів. *Рідна школа*, 3, 51–54.
- Степанюк, А. В. (2005). Біоетичне виховання як складова навчально-виховного процесу сучасної школи. *Безпека життєдіяльності*, 12, 36–41.
- Супрун, М. О. (2018). *Педагогіка*. К.: КДА.
- Удовиченко, І. В. (2006). *Наступність екологічного виховання учнів початкової та основної школи в курсах природничого циклу* (автореф. дис. ... канд. пед. наук). К.
- Фіцула, М. М. (2009). *Педагогіка*. Київ.
- Фоменко, Т. (2006). Екологічна культура учнів у конкретній діяльності. *Директор школи. Україна*, 5, 44–47.
- Черевко, Л. А. (2010). Екологічне виховання учнів у навчально-виховному процесі. *Обдарована дитина*, 3, 19–25.
- Шамлян, К. (2007). Проблема екологічного виховання у вищій школі. *Педагогічна думка*, 1, 45–48.

3.7. Естетичне виховання школярів

Тема 3.7.1. Взаємозв'язок морального й естетичного виховання учнів у новій українській школі.

Тема 3.7.2. Виховання естетичних інтересів, почуттів і потреб підлітків.

Тема 3.7.3. Естетична культура старших школярів і шляхи її формування.

Тема 3.7.4 Естетичне виховання дітей у досвіді А. С. Макаренка.

Тема 3.7.5. Естетичне виховання дітей у досвіді В. О. Сухомлинського.

Тема 3.7.6. Формування естетичної компетентності учнів у навчальному процесі (на прикладі предмету спеціалізації).

Тема 3.7.7. Естетичне виховання учнів засобами мистецтва (вид мистецтва обирає студент).

Тема 3.7.8. Комплексний вплив мистецтва в процесі художньої освіти учнів.

Тема 3.7.9. Національні традиції та їх роль в естетичному вихованні.

Тема 3.7.10. Реалізація виховного потенціалу народного мистецтва в естетичному вихованні школярів.

Тема 3.7.11. Роль дитячої творчості в естетичному вихованні школярів.

Тема 3.7.12. Роль краси природи рідного краю в естетичному вихованні учнів.

Тема 3.7.13. Стимулювання естетичного самовиховання учнів у системі роботи класного керівника.

Тема 3.7.14. Формування естетичного ідеалу школярів.

Тема 3.7.15. Формування естетичної активності школярів.

Тема 3.7.16. Використання дистанційних засобів у процесі естетичного виховання.

Тема 3.7.17. Формування морально-естетичного ідеалу підлітків засобами мистецтва.

Тема 3.7.18. Формування в старшокласників естетичних смаків.

Тема 3.7.19. Розвиток дитячої творчості засобами мистецтва.

Орієнтовний список рекомендованої літератури

- Андрущенко, І. (2005). Творча діяльність як основа формування ефективності естетичної культури особистості. *Рідна школа*, 9, 43–45.
- Бабаніна, І. В. (2008). Естетичне виховання молодших школярів. *Початкове навчання та виховання*, 27, 2–15.
- Баранока, Д. (2006). Формування творчого потенціалу як основний фактор естетичного розвитку школяра, 1, 31–33.
- Богданова, Н. (2008). Виховання як засіб управління естетичною свідомістю. *Вища освіта України*, 4, 91–98.
- Волкова, Н. П. (2007). *Педагогіка*. Київ.
- Зайченко, І. В. (2016). *Педагогіка*. Київ.
- Закон України «Про освіту» (2017). Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
- Зязюн, І. Я., Семашко, О. М. (1995). Національна державна комплексна програма естетичного виховання. *Рідна школа*, 12, 29–53.
- Калініна, Л. (2006). Естетичне виховання молодших школярів як соціально-педагогічна проблема. *Рідна школа*, 3, 24–26.
- Козяр, К. (2005). Формування естетичних потреб в учнів 5-11 класів. *Рідна школа*, 3, 29–31.
- Кузьмінський, А. І., Омеляненко, В. Л. (2008). *Педагогіка*. К.: Знання-Прес.
- Локарева, Г. (2006). Художньо-естетична інформація як засіб виховання учнівської молоді. *Мистецтво та освіта*, 1, 7–11.
- Максимюк, С. П. (2005). *Педагогіка*. К.: Кондор.
- Мартиненко, С. М., Хоружа, Л. Л. (2002). *Загальна педагогіка*. К.: МАУП.
- Миропольська, Н. (2005). Естетичне виховання старшокласників: індивідуальний підхід. *Педагогіка і психологія*, 3, 18–24.
- Нафанець, О. (2005). Естетичний розвиток ліцеїстів засобами мистецтва слова. *Рідна школа*, 5, 72–74.
- Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи (2016). Режим доступу: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>
- Полянська, К. (2009). Естетичне виховання у підготовці педагогічних кадрів. *Вища освіта України*, 1, 92–99.
- Савченко, Л. (2005). Вивчення ціннісних орієнтацій сучасної студентської молоді. *Рідна школа*, 9, 39–41.
- Середа, О. (2007). Розвиток естетично-творчої діяльності молодших школярів засобами різних видів мистецтв. *Початкова школа*, 4, 49–52.
- Супрун, М. О. (2018). *Педагогіка*. К.: КДА.
- Тарасенко, Г. (2006). Естетико-виховна робота з молодшими учнями засобами природи в групах продовженого дня. *Світ виховання*, 6, 16–19.

Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження та орієнтовна тематика

Фіцула, М. М. (2009). *Педагогіка*. Київ.

Художньо-естетичне виховання школярів: розробки уроків з музики й образотворчого мистецтва (2005). *Шкільний світ*, 13, 1–23.

Чужа, Н. (2005). Естетичне виховання молодших школярів засобами українських народних паремій. *Рідна школа*, 3, 35–39.

Шипова, Н. О. (2009). Інтелектуальний, моральний і естетичний розвиток молодшого школяра як творчої особистості засобами театрального мистецтва. *Початкове навчання та виховання*, 13, 19–22.

3.8. Трудове виховання та профорієнтація школярів

Тема 3.8.1. Значення праці в житті людини.

Тема 3.8.2. Система трудового виховання в новій українській школі.

Тема 3.8.3. Виховання працелюбності та бережливості в процесі трудового навчання школярів.

Тема 3.8.4. Єдність виховання та самовиховання в процесі трудового навчання.

Тема 3.8.5. Індивідуальний підхід у трудовому вихованні та профорієнтації учнів.

Тема 3.8.6. Морально-естетичні аспекти трудового виховання учнів.

Тема 3.8.7. Професійна діагностика та її роль у правильному виборі професії.

Тема 3.8.8. Професійна орієнтація школярів у системі роботи класного керівника та шляхи підвищення її ефективності.

Тема 3.8.9. Міжпредметні аспекти профорієнтації молоді.

Тема 3.8.10. Професійна освіта учнів у навчально-виховному процесі.

Тема 3.8.11. Принципи трудового виховання.

Тема 3.8.12. Соціально-економічні та психологічні передумови професійного самовизначення школярів.

Тема 3.8.13. Спільна робота школи та сім'ї з професійного самовизначення учнів.

Тема 3.8.14. Розвиток у школярів здатності співпрацювати з іншими людьми.

Тема 3.8.15. Форми й методи профорієнтаційної роботи в школі.

Тема 3.8.16. В. О. Сухомлинський про роль праці у вихованні всебічно розвиненої особистості.

Тема 3.8.17. А. С. Макаренко про місце та роль праці в соціальному становленні особистості.

Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження та орієнтовна тематика

Тема 3.8.18. Забезпечення права вибору учнів в новій українській школі.

Тема 3.8.19. Формування лідерських якостей учнів в новій українській школі.

Орієнтовний список рекомендованої літератури

- Баришполь, С. В. (2010). Професійний вибір за типом особистості. *Шкільному психологу. Усе для роботи*, 8, 8–9.
- Білоус, Р. М. (2010). Мій професійний вибір: тренінг старшокласників. *Практична психологія та соціальна робота*, 11, 29–39.
- Волкова, Н. П. (2007). *Педагогіка*. Київ.
- Доротюк, В. (2006). Професійні консультації: місце профконсультації в системі професійної орієнтації старшокласників. *Завуч*, 32, 7–10.
- Єфремова, Г. (2006). Особливості професійної спрямованості особистості. *Педагогічні науки*, 2, 22–29.
- Зайченко, І. В. (2016). *Педагогіка*. Київ.
- Закатнов, Д. (2008). Професійна орієнтація: психолого-педагогічне забезпечення підготовки учнівської молоді до вибору кар'єри у процесі професійно-технічної освіти. *Все для вчителя*, 11.
- Закон України «Про освіту»* (2017). Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
- Коберник, О. М., Михайліченко, М. В., Пащенко, Д. І. (2006). *Технологія професійного відбору майбутніх педагогів*. К.: Міленіум.
- Котелянець, Н. В. (2010). Система трудового виховання. *Трудове навчання в школі*, 1, 5–10.
- Коць, М. О. (2007). Мотивація професійного самовизначення першокурсників-майбутніх психологів. *Практична психологія та соціальна робота*, 9, 57–60.
- Кривошаєва, Г. (2006). Обери своє майбутнє! : тренінг професійного самовизначення. *Психолог*, 11, 25–27.
- Кузьмінський, А. І., Омеляненко, В. Л. (2008). *Педагогіка*. К.: Знання-Прес.
- Лернер, П. (2005). Одинадцять кроків у професійне майбуття. *Завуч*, 17/18, 55–58.
- Листопад, М. П. (2009). Професійне самовизначення старшокласників. *Практична психологія та соціальна робота*, 5, 25–37.
- Литвинова, Н. (2009). Психотехнологія розвитку мотивації до творчості у майбутніх педагогів. *Післядипломна освіта в Україні*, 2, 92–95.
- Максимюк, С. П. (2005). *Педагогіка*. К.: Кондор.
- Мартиненко, С. М., Хоружа, Л. Л. (2002). *Загальна педагогіка*. К.: МАУП.
- Мартинець, Л. А. (2010). Проективна діяльність у професійному становленні старшокласників. *Виховна робота в школі*, 3, 2–21.

Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження та орієнтовна тематика

- Мартинюк, О. (2008). Розвиток професійних ціннісних орієнтацій майбутніх вчителів. *Психологія і суспільство*, 3, 28–40.
- Матяш, Н. (2006). Профорієнтаційні можливості рольової гри на уроках біології. *Рідна школа*, 11, 18–21.
- Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи* (2016). Режим доступу: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>
- Пилипенко, Н. (2009). Мотиваційні механізми професійної адаптації. *Психологія і суспільство*, 2, 78–83.
- Романовська, Д. (2005). Формування життєвої та професійної стратегії особистості: фрагмент майстер-класу, проведеного на конгресі психологів. *Психолог*, 45, 3–5.
- Ставицький, С. (2006). Професійна орієнтація учнів у контексті громадянського виховання. *Директор школи*, 43, 22–25.
- Супрун, М. О. (2018). *Педагогіка*. К.: КДА.
- Сухолейстер, Г. (2009). Трудове виховання. *Директор школи*, 13, 11–21.
- Тименко, М. (2001). *Педагогічне управління професійним самовизначенням учнівської молоді*. К.
- Фіцула, М. М. (2009). *Педагогіка*. Київ.

3.9. Економічне виховання школярів

Тема 3.9.1. Виховання економічної культури в дітей у сім'ї.

Тема 3.9.2. Економічна компетентність школярів і шляхи її формування.

Тема 3.9.3. Економічна освіта учнів у новій українській школі.

Тема 3.9.4. Економічна освіта школярів і її роль у виборі професії.

Тема 3.9.5. Економічне виховання учнів у процесі трудового навчання та профорієнтації.

Тема 3.9.6. Економічне виховання учнів у системі роботи класного керівника.

Тема 3.9.7. Потенційні можливості економічного виховання школярів у сільській школі.

Тема 3.9.8. Формування економічних знань у процесі вивчення дисциплін (за профілем факультету).

Тема 3.9.9. Формування економічних знань у школярів у навчальній і позакласній роботі.

Тема 3.9.10. Розвиток ініціативності школярів.

Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження та орієнтовна тематика

Тема 3.9.11. Шляхи та засоби підготовки майбутніх учителів до економічного виховання школярів.

Тема 3.9.12. Формування підприємливості та фінансової грамотності в новій українській школі.

Тема 3.9.13. Роль міжпредметних компетентностей у процесі економічного виховання.

Орієнтовний список рекомендованої літератури

Алфімов, Д. (2005). Індивідуалізація підготовки старшокласників до підприємницької діяльності. *Рідна школа*, 5, 20–21.

Варецька, О. (2007). Духовно-економічне виховання як особистісно орієнтована технологія. *Географія та основи економіки в школі*, 5, 38–41.

Варецька, О. В. (2005). Взаємозв'язок духовного та економічного виховання учнів початкової школи. *Економіка в школах України*, 11, 34–39.

Волкова, Н. П. (2007). *Педагогіка*. Київ.

Зайченко, І. В. (2016). *Педагогіка*. Київ.

Закон України «Про освіту» (2017). Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>

Концепція розвитку економічної освіти в Україні. (2004). *Освіта України*, 23 січня, 4–5.

Кузьмінський, А. І., Омеляненко, В. Л. (2008). *Педагогіка*. К.: Знання-Прес.

Максимюк, С. П. (2005). *Педагогіка*. К.: Кондор.

Мартиненко, С. М., Хоружа, Л. Л. (2002). *Загальна педагогіка*. К.: МАУП.

Навчальні матеріали «Фінансова грамотність. Фінанси. Що? Чому? Як?» для учнів 10-11 класів. Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi-pidruchniki-ta-navchalno-metodichni-posibniki-rekomendovani-mon/navchalni-materiali-finansova-gramotnist-finansi-sho-chomu-yak-dlya-uchniv-10-11-klasivv>

Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи (2016). Режим доступу: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>

Сова, Г. В. (2008). Виховання економічної культури у дітей дошкільного віку. *Економіка в школах України*, 4, 4–8.

Супрун, М. О. (2018). *Педагогіка*. К.: КДА.

Фаловська, І. Д., Заєць, Н. О., Чміль, Т. В. *Економічна освіта школярів у сучасній Україні*. Режим доступу: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2018/12.1/18.pdf>

Фінансова грамотність для школярів. Відкритий онлайн курс. Режим доступу: <https://uabs.sumdu.edu.ua/finansova-gramotnist-dlya-shkolyariv>

Фінансова грамотність. Фінанси. Що? Чому? Як? (2019). К.

Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження та орієнтовна тематика

Фіцула, М. М. (2009). *Педагогіка*. Київ.

Хоменко І. (2006). Кишенькові гроші: принципи формування взаємин з дитиною. *Психолог*, 19, 24–27.

Шашолко, С. І. (2010). Герої казки вчать економіки та математики: [міжпредметні зв'язки]. *Економіка в школах України*, 4, 41–44.

3.10. Фізичне виховання школярів

Тема 3.10.1. Виховні аспекти уроку фізичної культури.

Тема 3.10.2. Індивідуальний підхід у фізичному вихованні дітей.

Тема 3.10.3. Національні спортивні свята та їх роль у фізичному вихованні молоді.

Тема 3.10.4. Моральне становлення учнів у процесі фізичного виховання.

Тема 3.10.5. Фізичне самовиховання учнів.

Тема 3.10.6. Фізичне виховання дітей в умовах дитячих оздоровчих центрів.

Тема 3.10.7. Система фізичного виховання дітей у сучасній українській родині.

Тема 3.10.8. Роль фізичного виховання у всебічному розвитку учнів.

Тема 3.10.9. Формування мотивації до фізичного самовиховання.

Тема 3.10.10. Фізичне виховання школярів у новій українській школі.

Тема 3.10.11. Фізичне виховання школярів в умовах дистанційного навчання.

Тема 3.10.12. Формування самостійкості учнів в процесі фізичного виховання.

Орієнтовний список рекомендованої літератури

Адеєва, О. В. (2009). *Підготовка майбутніх учителів до валеологічного виховання учнів загальноосвітніх навчальних закладів* (автореф. дис. ... канд. пед. наук). Одеса.

Балл, Г. О. (2010). Засади запровадження здорового способу життя української молоді: психогігієнічний аспект. *Практична психологія та соціальна робота*, 12, 70–74.

Болтівець, С. І. (2010). Ефективне застосування заходів пропагування серед молоді психогігієнічного виховання в навчальних закладах. *Практична психологія та соціальна робота*, 12, 67–70.

Бурлакова, І. А. (2007). Формування ідеології здоров'я у студентів вищих навчальних закладів. *Основи здоров'я та фізична культура*, 2, 10–11.

Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження та орієнтовна тематика

- Васьков, Ю. (2005). Концепція розвитку фізичного виховання в загальноосвітніх школах. *Здоров'я та фізична культура*, 6, 3–5.
- Вашченко, О. (2005). Організація здоров'язберігаючої діяльності початкової школи: оздоровчі технології та виховання культури здоров'я. *Початкова освіта*. 46, 2–4.
- Волкова, Н. П. (2007). *Педагогіка*. Київ.
- Гладощук, О. (2007). Здоровий спосіб життя: виховання та контроль. *Вища освіта України*, 1, 99–105.
- Гнатюк, В. О. (2000). *Основи безпеки життєдіяльності*. Х.
- Гнатюк, В. О. (2003). *Основи здоров'я і фізична культура*. Х.
- Гура, О. М. (2007). Народні традиції здорового способу життя: виховна година. *Виховна робота в школі*, 4, 31–33.
- Зайченко, І. В. (2016). *Педагогіка*. Київ.
- Закон України «Про освіту» (2017). Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
- Івашина, Ю. Ю. (2007). Чинники формування здорової особистості. *Виховна робота в школі*, 4, 19–28.
- Кійло, О. (2008). Здоров'язберігаючі технології як умова формування культури здоров'я школярів. *Директор школи, ліцею, гімназії*, 5, 66–74.
- Кожина, О. (2007). Нові можливості охорони здоров'я школярів. *Педагогіка*, 7, 115–119.
- Кондратюк, С. (2006). Принципи виховання у молодших школярів здорового способу життя. *Педагогічні науки*, 2, 155–160.
- Кравченко, А. І. (2002). *Загартування як засіб оздоровлення*. Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка.
- Кузьмінський, А. І., Омеляненко, В. Л. (2008). *Педагогіка*. К.: Знання-Прес.
- Максимюк, С. П. (2005). *Педагогіка*. К.: Кондор.
- Мартиненко, С. М., Хоружа, Л. Л. (2002). *Загальна педагогіка*. К.: МАУП.
- Мельник, О. (2005). Системний підхід до формування культури здоров'я учасників навчально-виховного процесу. *Директор школи*, 13, 20–21.
- Мельник, С. (2006). Моделювання діяльності інноваційного навчального закладу – школи сприяння здоров'я. *Рідна школа*, 4, 25–29.
- Міхеєнко, О. І. (2005). *Валеологія: Основи індивідуального здоров'я людини: Курс лекцій*. Суми: СумДПУ ім. А. С. Макаренка.
- Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи (2016). Режим доступу: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>
- Омельченко, С. (2009). Принципи моделювання педагогічної системи взаємодії соціальних інститутів суспільства у формуванні здорового способу життя учнів загальноосвітньої школи. *Соціальна педагогіка: теорія та практика*, 3, 77–85.

Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження та орієнтовна тематика

- Оржеховська, В. М. (2006). Стратегія педагогіки здорового способу життя. *Педагогіка і психологія*, 4, 19–28.
- Супрун, М. О. (2018). *Педагогіка*. К.: КДА.
- Федорець, М. О. (2009). Зниження здоров'явитратності й валеологічне виховання в школі. *Управління школою*, 26, 10–27.
- Фіцула, М. М. (2009). *Педагогіка*. Київ.
- Шевченко, В. (2005). Виховання здорового школяра. *Директор школи, ліцею, гімназії*, 5/6, 101–103.
- Шульга, С. І. (2006). Модель формування здорового способу життя як соціально-педагогічні умови становлення особистості підлітків. *Управління школою*, 31, 3–18.

3.11. Класний керівник у сучасній школі

Тема 3.11.1. Діяльність класного керівника в новій українській школі.

Тема 3.11.2. Індивідуальний підхід у роботі класного керівника.

Тема 3.11.3. Актуальні тенденції розвитку інституту класного керівництва в новій українській школі.

Тема 3.11.4. Педагогічне керівництво процесом розвитку учнівського колективу в системі роботи класного керівника нової української школи.

Тема 3.11.5. Форми організації спільної діяльності та спілкування членів класного співтовариства.

Тема 3.11.6. Організація педагогічної діагностики в системі роботи класного керівника.

Тема 3.11.7. Технології виховної діяльності в системі роботи сучасного класного керівника.

Тема 3.11.8. Планування та прогнозування виховної діяльності класного керівника.

Тема 3.11.9. Взаємодія класного керівника з батьками учнів.

Тема 3.11.10. Партнерство як принцип взаємодії у новій українській школі.

Тема 3.11.11. Шляхи впровадження педагогіки партнерства у новій українській школі.

Тема 3.11.12. Шляхи залучення батьків до виховного процесу школярів.

Тема 3.11.13. Специфічні риси виховної роботи класного керівника в умовах дистанційного навчання.

Орієнтовний список рекомендованої літератури

- Баранюк, С. (2009). Соціометричні методи у вивченні класного колективу. *Директор школи*, 41, 27–28.
- Бачинська, Є. (2006). Модель психолого-педагогічної компетентності класного керівника як основа підготовки до виховної роботи в системі підвищення кваліфікації. *Рідна школа*, 7, 51–54.
- Безкоровайна, О. (2005). Роль активних форм соціально-ціннісної діяльності у вихованні особистості сучасного підлітка. *Рідна школа*, 12, 38–41.
- Волкова, Н. П. (2007). *Педагогіка*. Київ.
- Делінгевич, Л. (2005). Система організації позаурочної виховної роботи у навчальних закладах I-II рівнів акредитації. *Рідна школа*, 9-10, 26–29.
- Діагностика та корекційна діяльність класного керівника (2002). *Завуч*, 17-18, 37–51.
- Дяченко, Н., Корнійчук, І. (2010). На допомогу класному керівнику у роботі з учнівським колективом. *Соціальний педагог*, 3, 56-58.
- Зайченко, І. В. (2016). *Педагогіка*. Київ.
- Закон України «Про освіту» (2017). Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
- Кузьмінський, А. І., Омеляненко, В. Л. (2008). *Педагогіка*. К.: Знання-Прес.
- Максимюк, С. П. (2005). *Педагогіка*. К.: Кондор.
- Мартиненко, С. М., Хоружа, Л. Л. (2002). *Загальна педагогіка*. К.: МАУП.
- Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи (2016). Режим доступу: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>
- Омельченко, Л. П. (2009). Орієнтовна схема психолого-педагогічного аналізу особистості учня. *Класному керівнику. Усе для роботи*, 1, 6–10.
- Про затвердження Змін до Положення про класного керівника навчального закладу системи загальної середньої освіти: Наказ від 29. 06. 06 р., № 489. (2006). *Директор школи*, 36, 23.
- Про класного керівника навчального закладу системи загальної середньої освіти. Положення. (2000). *Інф. зб. МОНУ*, 22, 37.
- Река, А. (2006). Організація виховної роботи у школі: поради методиста. *Відкритий урок*, 11-12, 10–29.
- Робочий зошит класного керівника. (2001). *Завуч*, 35, 2–3.
- Соловйова, В. В. (2007). Година спілкування для дівчат-підлітків «Сучасне рабство». *Виховна робота в школі*, 4, 50–52.
- Сорока, Г. І. (2005). *Організація виховної роботи: Планування, аналіз, методичне забезпечення*. Х.: Основа.
- Степанов, Є. (2009). Форми та методи планування виховної роботи. Ч 1. *Підручник для директора*, 1, 16–30.

Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження та орієнтовна тематика

Степанов, Є. Н. (2001). Метод моделювання в роботі класного керівника. *Завуч*, 31, 8–9.

Супрун, М. О. (2018). *Педагогіка*. К.: КДА.

Фіцула, М. М. (2009). *Педагогіка*. Київ.

3.12. Особистість і учнівський колектив

Тема 3.12.1. Проблема колективу й особистості в зарубіжній і вітчизняній педагогіці.

Тема 3.12.2. Ціннісні орієнтації школярів та їх формування в колективі.

Тема 3.12.3. Особливості організації діяльності та спілкування в дитячому колективі.

Тема 3.12.4. Вплив взаєностосунків учителів і учнів на психологічний клімат у колективі.

Тема 3.12.5. Взаємодія особистості й колективу в позашкільних закладах.

Тема 3.12.6. Вплив оцінюючої діяльності вчителя на психологічний клімат у колективі.

Тема 3.12.7. Формування учнівського колективу в новій українській школі.

Тема 3.12.8. Розвиток виховного потенціалу колективу в системі роботи класного керівника.

Тема 3.12.9. Розвиток самоврядування в класному колективі.

Тема 3.12.10. Формування психологічного клімату в учнівському колективі.

Тема 3.12.11. Шляхи підвищення статусу особистості в колективі.

Тема 3.12.12. Формування навичок ефективного спілкування в учнівському колективі.

Тема 3.12.13. Розвиток умінь конструктивного вирішення конфліктів в учнівському колективі.

Тема 3.12.14. Формування толерантності як принципу взаємодії в учнівському колективі.

Тема 3.12.15. Формування емпатії як принципу взаємодії в учнівському колективі.

Тема 3.12.16. Soft-skills як складова соціальної компетентності учнів.

Орієнтовний список рекомендованої літератури

- Башкирцева, Г. К. (2005). Виховання особистості. *Виховна робота в школі*, 6, 45–55.
- Бех, І. Д. (2003). *Виховання особистості. У двох книгах. Кн. І.: Особистісно-орієнтований підхід. Теоретико-технологічні засади*. К.: «Либідь».
- Бітянова, М. (2005). Я і моя роль в класі. *Шкільний світ*, 1, 4–5.
- Весновська, Н. (2005). Літопис класної сім'ї. *Шкільний світ*, 38, 9–16.
- Волкова, Н. П. (2007). *Педагогіка*. Київ.
- Головка, І. (2006). Основні принципи, функції і завдання організації учнівського самоуправління в загальноосвітніх школах-інтернатах. *Рідна школа*, 5, 30-33.
- Дербеньова, А. Г. (2009). Створення доброзичливого психологічного клімату в класі. *Класному керівнику. Усе для роботи*, 1, 11–13.
- Досяк, І. М. (2005). *Шкільні свята від вересня до травня*. Х.: Основа.
- Зайченко, І. В. (2016). *Педагогіка*. Київ.
- Закон України «Про освіту» (2017). Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
- Іванюк, Г. (2006). Специфічні чинники впливу на розвиток особистості учня в освітньому середовищі сільської школи. *Рідна школа*, 5, 28–31.
- Кириленко, С. (2002). Учніське самоврядування: досвід і проблеми. *Освіта*, 6 листопада, 4.
- Коносавська, О. (2005). Як навчити дітей співпрацювати. *Рідна школа*, 3, 33–35.
- Кузьмінський, А. І., Омеляненко, В. Л. (2008). *Педагогіка*. К.: Знання-Прес.
- Макаренко, А. С. (1972). *Коллектив и воспитание личности*. М.
- Макаренко, А. С. (1980). *Педагогічна поема*. К.
- Максимюк, С. П. (2005). *Педагогіка*. К.: Кондор.
- Мартиненко, С. М., Хоружа, Л. Л. (2002). *Загальна педагогіка*. К.: МАУП.
- Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи* (2016). Режим доступу: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>
- Погоріла, І. (2002). Проблема особистості і колективу в системі виховної роботи школи. *Рідна школа*, 6, 29–32.
- Склярєнко, О. (2005). Закони товаришування. *Шкільний світ*, 17, 14–15.
- Сметанський, М. (2002). Проблеми виховання особистості у колективі в теоретичній спадщині А. С. Макаренка та В. О. Сухомлинського. *Рідна школа*, 8-9, 16–18.
- Супрун, М. О. (2018). *Педагогіка*. К.: КДА.
- Сухомлинський, В. О. (1971). *Методика виховання колективу*. К.: Радянська школа.

Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження та орієнтовна тематика

- Трухін, І. О. (2004). *Основи шкільного виховання*. Київ: «Центр навчальної літератури».
- Федієнко, О. (2005). Погода в класі. *Шкільний світ*, 38, 5–8.
- Фіцула, М. М. (2009). *Педагогіка*. Київ.
- Цвірова, Т. (2002). Роль позашкільних закладів у процесі виховання дітей і підлітків. *Рідна школа*, 10, 52–54.
- Чумак, Л. (2004). Роль дитячого самоврядування у соціальній адаптації вихованців шкіл та інтернатів. *Рідна школа*, 1, 49–52.
- Ягупов, В. В. (2002). *Педагогіка*. К.: Либідь.

3.13. Розвиток і виховання обдарованої дитини

Тема 3.13.1. Дитяча обдарованість як соціально-педагогічна проблема.

Тема 3.13.2. Дитяча обдарованість у контексті розвитку й формування особистості.

Тема 3.13.3. Сучасні наукові концепції природи дитячої обдарованості та їх використання в практиці сучасної школи.

Тема 3.13.4. Організація навчання обдарованих дітей у новій українській школі.

Тема 3.13.5. Індивідуальний підхід до обдарованих дітей у процесі навчання.

Тема 3.13.6. Види обдарованості дітей шкільного віку та їх урахування в навчально-виховному процесі.

Тема 3.13.7. Характерні особливості обдарованих дітей та їх прояви в різних видах діяльності.

Тема 3.13.8. Проблеми взаємовідносин обдарованих дітей у класному колективі та засоби їх подолання.

Тема 3.13.9. Педагогічна підтримка батьків обдарованих дітей.

Тема 3.13.10. Позашкільна та позакласна робота з обдарованими дітьми.

Тема 3.13.11. Державні програми підтримки дитячої обдарованості та їх використання в професійній діяльності сучасного вчителя.

Орієнтовний список рекомендованої літератури

- Бажутіна, С. (2005). Деякі особливості обдарованих школярів. *Директор школи, ліцею, гімназії*. 1, 67–71.
- Бевз, О. (2006). Питання дитячої обдарованості в американській системі шкільної освіти. *Рідна школа*, 7, 79–81.

Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження та орієнтовна тематика

- Види обдарованості. *Обдарована дитина*, 3, 2–5.
- Волкова, Н. П. (2007). *Педагогіка*. Київ.
- Волощук, І. (2004). Педагогічні суперечності розвитку творчих здібностей школярів. *Рідна школа*, 10, 7–10.
- Волощук, І. (2006). Фактологічна підготовка педагогів до роботи з обдарованими й талановитими школярами. *Рідна школа*, 9, 73–75.
- Жук, Л. (2009). Джерело багатства держави: робота з обдарованою молоддю в умовах сучасної освітньої системи. *Управління школою*, 10, 21–22.
- Жук, Л. (2009). Обдарована дитина в умовах сучасної освітньої системи. *Обдарована дитина*, 1, 3–7.
- Зайченко, І. В. (2016). *Педагогіка*. Київ.
- Закон України «Про освіту» (2017). Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
- Кламчук, С. (2003). З досвіду роботи з обдарованими дітьми. *Директор школи*, 42, 8–10.
- Красна, Т. (2005). Робота з обдарованими учнями. *Відкритий урок*, 9/10, 60–62.
- Кривошеєва, Г. (2005). Педагогіка здоров'я в контексті виховання обдарованої особистості. *Рідна школа*, 5, 43–45.
- Кузьмінський, А. І., Омеляненко, В. Л. (2008). *Педагогіка*. К.: Знання-Прес.
- Кульчицька, О. І. (2007). Обдарованість: природа і суть. *Обдарована дитина*, III, 17–24.
- Кушнір, В. (2009). Пошуки науково-практичних підходів у дослідженні феномену дитячої обдарованості. *Рідна школа*, 4, 66–69.
- Леві, В. (1991). *Нестандартна дитина*. К.
- Липова, Л. (2003). Діагностика дитячої обдарованості та психолого-педагогічні особливості обдарованих дітей. *Рідна школа*, 5, 27–29.
- Липова, Л. (2003). Концепція обдарованості та її види. *Рідна школа*, 4, 10–11.
- Липова, Л. (2003). Специфіка навчання обдарованих дітей. *Рідна школа*, 7, 8–11.
- Максимюк, С. П. (2005). *Педагогіка*. К.: Кондор.
- Мар'яненко, Л. (2005). Розумова обдарованість молодших школярів: психологічні особливості. *Директор школи, ліцею, гімназії*, 3, 27–29.
- Мартиненко, С. М., Хоружа, Л. Л. (2002). *Загальна педагогіка*. К.: МАУП.
- Михайлик, Л. (2010). Формування освітнього середовища для розвитку обдарованої дитини. *Обдарована дитина*, 4, 7–11.
- Никитин, Б. П. (1989). *Ступеньки творчества или развивающие игры*. М.: Просвещение.
- Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи (2016). Режим доступу: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>
- Пасіка, Ю. (2002). Обдаровані діти – наше майбутнє. *Рідна школа*, 2, 37–41.
- Програма «Обдарованість» (2996). *Рідна школа*, 7.

Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження та орієнтовна тематика

- Руденко, Л. (2003). Інноваційний підхід до формування творчих здібностей учнів у позаурочній виховній діяльності. *Рідна школа*, 9, 19–23.
- Рудіна, О. (2003). Талановиті учні: підходи до навчання і виховання. *Директор школи*, 42, 6–7.
- Савусін, М. (2007). Напруженість у відносинах «Педагог-обдарований учень». *Директор школи*, 2, 47–58.
- Супрун, М. О. (2018). *Педагогіка*. К.: КДА.
- Теличко, Н. (2005). Організація навчання обдарованих і талановитих молодших школярів у США. *Рідна школа*, 6, 78.
- Трофімчук, С. (2005). Юні обдарування. *Завуч*, 28, 15–20.
- Уфімцева, С. (2006). Особливості творчого розвитку дошкільника і молодшого школяра. *Рідна школа*, 2, 65–68.
- Фіцула, М. М. (2009). *Педагогіка*. Київ.
- Чернавський, В. (2003). Організація роботи з обдарованими дітьми. *Завуч*, 17, 21–22.
- Шепотько, В. П. (2006). Організація навчання обдарованих і талановитих школярів : навчально-методичний посібник. *Рідна школа*, 2, 27–54.

3.14. Виховання та самовиховання школярів

Тема 3.14.1. Роль самовиховання в процесі становлення й розвитку особистості.

Тема 3.14.2. Організація самовиховання учнів у системі роботи класного керівника.

Тема 3.14.3. Шляхи реалізації самовиховання школярів у новій українській школі.

Тема 3.14.4. Самооцінка та її роль у вихованні й самовихованні учнів.

Тема 3.14.5. Виховання волі й характеру в школярів.

Тема 3.14.6. Приклад учителя (батьків) і його роль в активізації самовдосконалення старшокласників.

Тема 3.14.7. Міжпредметні компетенції та їх роль у процесі самовиховання учнів.

Тема 3.14.8. Роль самоосвіти в підготовці майбутнього педагога.

Тема 3.14.9. Стимулювання самовиховання підлітків у системі роботи сучасного вчителя.

Тема 3.14.10. Самовиховання й самореалізація особистості.

Тема 3.14.11. Програма самовиховання особистості та її використання в роботі сучасного вчителя.

Тема 3.14.12. Вітчизняні й зарубіжні теорії самовиховання особистості.

Орієнтовний список рекомендованої літератури

- Внукова, І. (2003). Організація самовиховання у студентів педвузу. *Рідна школа*, 4, 40–43.
- Волкова, Н. П. (2007). *Педагогіка*. Київ.
- Зайченко, І. В. (2016). *Педагогіка*. Київ.
- Закон України «Про освіту» (2017). Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
- Комісаренко, Н. (2003). Самореалізація як прояв соціального становлення особистості. *Рідна школа*, 1, 23–25.
- Кузьмінський, А. І., Омеляненко, В. Л. (2008). *Педагогіка*. К.: Знання-Прес.
- Максимюк, С. П. (2005). *Педагогіка*. К.: Кондор.
- Мартиненко, С. М., Хоружа, Л. Л. (2002). *Загальна педагогіка*. К.: МАУП.
- Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи (2016). Режим доступу: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>
- Оржеховська, В. М. (1996). *Посібник з самовиховання*. К.
- Синельниклова, В. М. (2005). Самовиховання як діяльність і його психологічні особливості. *Педагогіка і психологія*, 3, 34–41.
- Супрун, М. О. (2018). *Педагогіка*. К.: КДА.
- Фіцула, М. М. (2009). *Педагогіка*. Київ.
- Щекатунова, А. (2006). Проблема самореалізації в психолого-педагогічній літературі. *Рідна школа*, 8, 7–12.
- Ягупов, В. В. (2002). *Педагогіка*. К.: Либідь.

3.15. Виховання та перевиховання школярів

Тема 3.15.1. Перевиховання як об'єкт діяльності сучасного педагога.

Тема 3.15.2. Організація перевиховання в системі роботи сучасного вчителя. Діагностика та кореляція поведінки «важких» підлітків.

Тема 3.15.3. Важковиховуваність як педагогічна проблема.

Тема 3.15.4. Загальнопедагогічні умови перевиховання педагогічно занедбаних дітей.

Тема 3.15.5. Індивідуальна робота з «важкими» дітьми в системі роботи класного керівника.

Тема 3.15.6. Особливості перевиховання педагогічно занедбаних дівчат-підлітків.

Тема 3.15.7. Особистість учителя та її роль у роботі з педагогічно занедбанними дітьми.

Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження та орієнтовна тематика

Тема 3.15.8. Методи перевиховання учнів (за творами А. С. Макаренка).

Тема 3.15.9. Спільна робота школи й позашкільних закладів з «важкими» й педагогічно занедбаними дітьми.

Тема 3.15.10. Формування мотиваційної сфери важковиховуваних підлітків у навчальній роботі.

Тема 3.15.11. Шляхи підвищення статусу «важкого» підлітка в учнівському колективі.

Тема 3.15.12. Взаємодія школи, сім'ї та неформальних об'єднань з попередження правопорушень учнів.

Тема 3.15.13. Прийоми прихованої допомоги в системі роботи класного керівника з педагогічно занедбаними підлітками.

Тема 3.15.14. Діагностика та кореляція поведінки «важких» підлітків.

Тема 3.15.15. Психічна напруженість підлітка та її прояв.

Тема 3.15.16. Система роботи з педагогічно занедбаними учнями в новій українській школі.

Орієнтовний список рекомендованої літератури

- Ахсахалян, С. (2003). Здоровий глузд і гідність у школі: проблеми соціально-психологічної адаптації учнів. *Шкільний світ*, 42, 6–8.
- Безруких, М. (2002). Джерело стресу учнів. *Шкільний світ*, 40, 7–8.
- Бех, І. (2001). Наукові засади проведення експерименту (експеримент у сфері виховання). *Рідна школа*, 10, 36–40.
- Бех, І. Д. (2001). Закономірності сучасного виховного процесу. *Педагогіка і психологія*, 1, 33–41; 2, 3–5.
- Волкова, Н. П. (2007). *Педагогіка*. Київ.
- Гольдштейн, А. П. (2003). Тренінг контролю гніву. *Практична психологія і соціальна робота*, 4, 61–76.
- Зайченко, І. В. (2016). *Педагогіка*. Київ.
- Закон України «Про освіту» (2017). Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
- Канівська, Т. (2003). Девіантна поведінка: сутність, причини, профілактика. Рекомендаційний список літератури. *Шкільний світ*, 7, 12–13.
- Карелова, Г. (2003). Діти, відчужені від культури. *Шкільний світ*, 38/39, 10–11.
- Карпенко, О. (2000). Взаємодія підсистем у роботі з педагогічно занедбаними дітьми. *Директор школи*, 34, 6.
- Кравцова, С. (2003). Учитель і проблеми дисципліни, або як реагувати на неадекватну поведінку учнів. *Шкільний світ*, 5, 14–15.

Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження та орієнтовна тематика

- Кузьмінський, А. І., Омеляненко, В. Л. (2008). *Педагогіка*. К.: Знання-Прес.
- Кучерява, Г. (2001). Важкі діти. *Шкільний світ*, 39.
- Леонова, І. (2000). Звідки беруться «важкі» діти. *Завуч*, 17/18, 5–6.
- Максимюк, С. П. (2005). *Педагогіка*. К.: Кондор.
- Мартиненко, С. М., Хоружа, Л. Л. (2002). *Загальна педагогіка*. К.: МАУП.
- Мізерна, О. О. (2003). Корекційно-тренінгова програма «самовдосконалення» для подолання агресивних проявів серед підлітків. *Практична психологія та соціальна робота*, 4, 54–61.
- Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи (2016). Режим доступу: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>
- Охрімчук, О. (2003). Багатолика агресія: як навчитись їй запобігати. *Шкільний світ*, 7, 7–8.
- Охрімчук, Р. (2003). Підліток у ситуації соціальної кризи. *Шкільний світ*, 4, 6–7.
- Охрімчук, Р. (2003). Попередження протиправної поведінки учнів. *Шкільний світ*, 43, 4–5.
- Охрімчук, Р. (2003). Як влаштовані «важковиховувані» діти. *Шкільний світ*, 38/39, 3–6.
- Полякова, О. М. (2007). *Важковиховуваність: сутність, причини, реабілітація*. Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка.
- Попов, М. (2003). Проблема відхилень у поведінці неповнолітніх у педагогічній науці. *Рідна школа*, 4.
- Рева, Ю. (2001). «Важкі діти»: досвід педагогічної корекції. *Завуч*, 13, 8–9.
- Супрун, М. О. (2018). *Педагогіка*. К.: КДА.
- Турищева, Л. В. (2005). Виховання «важких» школярів. *Виховна робота в школі*, 4, 37–41.
- Фіцула, М. М. (2009). *Педагогіка*. Київ.
- Хромова, О. (2003). Дорослі і підлітки: як досягти гармонії взаємин. *Шкільний світ*, 1, 7–9.
- Чабан, О. (2003). У пошуках вирішення проблеми «важких» дітей. *Рідна школа*, 4, 19–21.
- Шульга, В. (2002). Діти вулиці: від усвідомлення проблеми до її вирішення. *Практ. псих-а робота*, 8.

3.16. Виховання дітей у сім'ї

Тема 3.16.1. Сімейне виховання та його роль у формуванні особистості.

Тема 3.16.2. Методи виховання в сучасній українській родині.

Тема 3.16.3. Проблеми сучасної сім'ї та шляхи їх подолання.

Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження та орієнтовна тематика

Тема 3.16.4. Авторитет батьків і його роль у вихованні дітей.

Тема 3.16.5. Виховання гуманності в дітей у сім'ї.

Тема 3.16.6. Основи морального виховання дітей у сім'ї.

Тема 3.16.7. Методика підготовки та проведення класних батьківських зборів.

Тема 3.16.8. Національні свята та їх роль у морально-естетичному вихованні дітей у сім'ї.

Тема 3.16.9. Особливості виховання дітей у неповній сім'ї.

Тема 3.16.10. Підготовка дітей до вибору професії в сім'ї.

Тема 3.16.11. Проблеми покарання дітей у сім'ї.

Тема 3.16.12. Робота сім'ї з попередження та подолання шкільної неуспішності дітей.

Тема 3.16.13. Сімейні свята та їх роль у національному вихованні дітей.

Тема 3.16.14. Хлопчик, підліток, юнак: особливості виховання в сім'ї.

Тема 3.16.15. Шляхи та засоби національного виховання дітей у сім'ї.

Тема 3.16.17. Вплив сім'ї на розвиток у школярів позитивного ставлення до навчання.

Тема 3.16.18. Форми підвищення педагогічної освіти батьків учнів.

Тема 3.16.19. Формування поваги до батьків як основа сімейного виховання.

Тема 3.16.20. Педагогічна культура батьків та шляхи її підвищення.

Орієнтовний список рекомендованої літератури

Алексеєнко, Т. (2001). У чому сутність гуманних взаємин дітей і батьків? *Рідна школа*, 3, 33.

Безкоровайна, О. (2005). Роль активних форм соціально-ціннісної діяльності у вихованні особистості сучасного підлітка. *Рідна школа*, 12, 38–41.

Боюніс, Л. (2000). Співпраця школи та сім'ї. *Директор школи*, 4, 11.

Бурдун, В. (2003). Взаємодія сім'ї і школи. *Рідна школа*, 12, 35–37.

Волкова, Н. П. (2007). *Педагогіка*. Київ.

Вороніна, Л. (2004). Екологічне просвітництво батьків. *Шкільний світ*, 2, 3-5; 3, 4–6.

Дем'яненко, Н. (2000). Про виховання в українській сім'ї. *Рідна школа*, 11, 64.

Журба, К. (2003). Виховання духовності підлітків у сім'ї. Методична розробка для вчителів і класних керівників 7-9 кл. у роботі з батьками. *Шкільний світ*, 37.

Зайченко, І. В. (2016). *Педагогіка*. Київ.

Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження та орієнтовна тематика

- Закон України «Про освіту» (2017). Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
- Кононенко, Н. (2005). Сім'я як осередок формування культури поведінки. *Рідна школа*, 6, 32–34.
- Кравченко, Т. (2002). Сучасна сім'я у вимірі її вартостей. *Рідна школа*, 1, 43–45.
- Кравченко, Т. (2003). Особливості виховання та соціалізації дитини в сім'ї. *Шкільний світ*, 12, 14–15.
- Кравченко, Т. (2005). Взаємодія сім'ї – проблема сучасності. *Рідна школа*, 9/10, 24–26.
- Красномовець Л. В., Іова В.Ю. (2000). *Педагогічні основи організації сімейно-родинного виховання. Порадник батькам і педагогам*. Кам'янець-Подільський: Абетка.
- Кузьмінський, А. І., Омеляненко, В. Л. (2008). *Педагогіка*. К.: Знання-Прес.
- Макаренко, А. С. (1986). *Книга для родителів*. М.
- Максимова, М. (2004). Вплив школи на виховання дітей у сім'ї. *Рідна школа*, 5, 39–42.
- Максимюк, С. П. (2005). *Педагогіка*. К.: Кондор.
- Мартиненко, С. М., Хоружа, Л. Л. (2002). *Загальна педагогіка*. К.: МАУП.
- Марушкевич, А. А., Постовий, В. Г., Алексеєнко, Т. Ф. (2002). *Родинна педагогіка*. К.: ПАРАПАН.
- Невгодівський, А. (2004). Дитина, родина, нація, Україна в контексті українознавства. *Рідна школа*, 5, 45–47.
- Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи* (2016). Режим доступу: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>
- Новгородський, Р. (2004). Сім'я та школа як соціально-виховні інститути в педагогіці України (20-ті роки ХХ ст.). *Рідна школа*, 4, 48–50.
- Новохатська, А. О. (2006). Батьківські збори як форма консолідації педагогічного та батьківського колективів. *Психологічна газета*, 3, 3–5.
- Павлик, Н. (2003). Соціальне сирітство як науково-теоретична категорія. *Шкільний світ*, 19, 14–15.
- Повалій, Л. (2003). Батьки і діти: як досягти взаєморозуміння. *Шкільний світ*, 3, 22–23.
- Романовська, Д. (2005). Профілактична робота і просвіта батьків. *Психолог*, 44, 27–30.
- Романовська, Д. Д. (2005). Робота з батьками: Психологічний супровід. *Психологічна газета*, 6, 1–31.
- Скутіна, В. (2002). Традиції формування гуманних якостей дітей у практиці родинного виховання. *Рідна школа*, 7, 33–35.

Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження та орієнтовна тематика

- Супрун, М. О. (2018). *Педагогіка*. К.: КДА.
- Сухомлинський, В. О. (1978). *Батьківська педагогіка*. К.
- Трухін, І. О. (2004). *Основи шкільного виховання*. Київ: «Центр навчальної літератури».
- Фіцула, М. М. (2009). *Педагогіка*. Київ.
- Хромова, О. (2003). Дорослі і підлітки: як досягти гармонії взаємин. *Шкільний світ*, 1, 12–14.
- Ягупов, В. В. (2002). *Педагогіка*. К.: Либідь.

3.17. Дитячий і молодіжний рух

Тема 3.17.1. Український дитячий і молодіжний рух: реалії та перспективи.

Тема 3.17.2. Типи дитячих об'єднань і їх основні завдання.

Тема 3.17.3. Дитячі й молодіжні об'єднання в системі роботи сучасного вихователя.

Тема 3.17.4. Краєзнавчо-туристична робота дитячих організацій.

Тема 3.17.5. Роль об'єднань для дітей і молоді в подоланні девіантної поведінки підлітків.

Тема 3.17.6. Різновікові об'єднання молоді: особливості їх діяльності.

Тема 3.17.7. Скаутизм як виховна система.

Тема 3.17.8. Роль дитячих організацій у життєвому самовизначенні школярів.

Тема 3.17.9. Українська організація «Пласт»: зміст та напрями її діяльності.

Тема 3.17.10. Зміст і особливості діяльності скаутського лідера.

Орієнтовний список рекомендованої літератури

- Букет, Є. (2003). Українські скаути ХХІ століття. *Слово Просвіти*, 22–28 січня, 23–24.
- Вильчинський, А. (2000). Пластуни – українские скауты. *День*, 3, 8.
- Волкова, Н. П. (2007). *Педагогіка*. Київ.
- Всемирная Организация Скаутского движения Скаутинг (книга для скаута)*. (1993). Женева, Швейцария.
- Всемирное скаутское Движение*. Режим доступу: <http://www.rabatmalik.freenet>.
- Голубовська, С. (2002). «Будь СПОК!»: (Спілка дитячих та юнацьких організацій). *Іменем закону*, 31 травня, 6.
- Диба, С. (2005). Основні тенденції розвитку скаутського руху в сучасному світі. *Педагогіка і психологія*, 2, 138–149.

Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження та орієнтовна тематика

- Диба, С. Г. (2001). Скаутський рух в Україні та світі: історія і сучасність. *Педагогіка і психологія*, 2, 142–150.
- Диба, С. Г. (2003). Ціннісно-нормативна основа соціалізуючої діяльності у скаутській організації. *Рідна школа*, 1, 25–27.
- Диба, С. Г. (2005). Основні тенденції розвитку скаутського руху в сучасному світі. *Педагогіка і психологія*, 2, 138–148.
- Зайченко, І. В. (2016). *Педагогіка*. Київ.
- Закон України «Про загальну середню освіту» (2020). Режим доступу: <http://osvita.ua/legislation/law/2232/>
- Закон України «Про молодіжні та дитячі громадські організації» (1999). Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/281-14#Text>
- Закон України «Про освіту» (2017). Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
- Закон України «Про позашкільну освіту» (2020). Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1841-14#Text>
- Кузьмінський, А. І., Омеляненко, В. Л. (2008). *Педагогіка*. К.: Знання-Прес.
- Максимюк, С. П. (2005). *Педагогіка*. К.: Кондор.
- Мартиненко, С. М., Хоружа, Л. Л. (2002). *Загальна педагогіка*. К.: МАУП.
- Молодіжний і дитячий рух на Україні: громадська структура. Режим доступу: <https://ru.osvita.ua/vnz/reports/sociology/29812/>
- Молодіжний та дитячий рух в Україні: теоретичні основи. Режим доступу: <https://ru.osvita.ua/vnz/reports/sociology/29796/>
- Молодіжний та дитячий рух в Україні: формування та особливості. Режим доступу: <https://ru.osvita.ua/vnz/reports/sociology/29808/>
- Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи (2016). Режим доступу: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>
- Супрун, М. О. (2018). *Педагогіка*. К.: КДА.
- Фіцула, М. М. (2009). *Педагогіка*. Київ.

РОЗДІЛ IV. ОРІЄНТОВНА ТЕМАТИКА КУРСОВИХ РОБІТ З ІСТОРІЇ ПЕДАГОГІКИ

4.1. Проблеми освіти та виховання в зарубіжній школі й педагогіці

Тема 4.1.1. Розвиток освіти в Давній Греції в епоху полісної демократії та еллінізму.

Тема 4.1.2. Порівняльна характеристика спартанської та афінської систем освіти й виховання.

Тема 4.1.3. Ідея гармонійного виховання в афінській виховній системі.

Тема 4.1.4. Педагогічні погляди та діяльність М. Ф. Квінтіліана.

Тема 4.1.5. Порівняльна характеристика педагогічних ідей Сократа, Платона, Аристотеля й Демокрита.

Тема 4.1.6. Порівняльна характеристика організації шкільного навчання в державах Месопотамії.

Тема 4.1.7. Особливості організація навчання й виховання в Давньому Єгипті.

Тема 4.1.8. Освіта та виховання в Давній Індії: вплив буддизму на розвиток освіти.

Тема 4.1.9. Освіта та виховання в Давньому Китаї. Педагогічні погляди Конфуція.

Тема 4.1.10. Педагогічні погляди Сократа. Евристичний метод навчання.

Тема 4.1.11. Педагогічні погляди Платона щодо створення системи державної освіти як піклування про майбутніх громадян.

Тема 4.1.12. Педагогічні погляди Аристотеля щодо навчання й виховання молоді.

Тема 4.1.13. Педагогічна думка Риму в поглядах Цицерона й Сенеки.

Тема 4.1.14. Провідні риси виховання й навчання в Західній Європі епохи Середньовіччя.

Тема 4.1.15. Характеристика особливостей системи церковної освіти. Роль схоластики в розвитку освіти.

Тема 4.1.16. Характеристика системи лицарського виховання в Західній Європі епохи Середньовіччя.

Тема 4.1.17. Становлення системи муніципальної освіти в містах Європи.

Тема 4.1.18. Характеристика основних педагогічних ідей епохи Відродження.

Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження та орієнтовна тематика

Тема 4.1.19. Ідеї відродження в Італії: педагогічна теорія та практика Вітторіно да Фельтре, Х. Вівеса.

Тема 4.1.20. Ідеї відродження у Франції: педагогічні погляди Ф. Рабле, М. Монтень.

Тема 4.1.21. Педагогічні ідеї членів «оксфордського гуртка»: Е. Роттердамський, Т. Мор.

Орієнтовний список рекомендованої літератури

- Артемова, Л. В. (2006). *Історія педагогіки України*: підручник. К.: Либідь.
- Білецька, С. (2008). Особливості античної концепції дитинства. *Шлях освіти*, 1, 42–47.
- Ваховський, Л., Харченко, Т., Баско Л. (2010). Ідеї гуманізму у французькій філософії освіти: історико-педагогічний аспект. *Шлях освіти*, 3, 39-44.
- Год, Б. (2007). Ідеї громадянського гуманізму в педагогічній думці Італії другої половини XIV-XVI століть. *Збірник наукових праць Полтавського державного педагогічного університету ім. В.Г. Короленка*. Полтава: Техсервіс, 2 (54), сс. 3-15.
- Год, Б. В., Год, Н. В. (2012). *Еразм Роттердамський – «наставник Європи»: історичні та педагогічні нариси*. Полтава: ПП Шевченко Р. В.
- Європейське Відродження та українська література XIV–XVIII ст.* (1993). К.
- Зарубіжна школа і педагогіка.* (2006). Суми: СумДПУ ім. А.С. Макаренка, сс. 9–24.
- Історія педагогіки.* (1999). Житомир: ЖДПУ.
- Квас, О. В. (2011). Світ дитинства епохи середньовіччя. *Шлях освіти*, 4., 38-41.
- Кравець, В. (1996). *Історія класичної та зарубіжної педагогіки та шкільництва*. Тернопіль.
- Мармураш, Л. П. (2009). *Розвиток гуманістичної спрямованості пед. думки в епоху віхових культур стародавнього світу і Середньовіччя*. (автореф. дис. ... канд. пед. наук : спец. 13.00.01). Тернопіль.
- Мішель, Монтень. (2006). Досліди. *Хрестоматія з історії педагогіки. Частина II: Зарубіжна школа і педагогіка*. Суми: СумДПУ ім. А.С. Макаренка, сс. 80 – 87.
- Сбруєва, А. А. (2015). *Історія педагогіки у схемах, картах, діаграмах*. Суми: ВВП «Мрія».
- Харченко, С. Я. (2012). Основні ідеї родинного виховання педагогічній спадщині Конфуція: історія соціальної педагогіки. *Соціальна педагогіка: теорія та практика*, 1, 104-107.
- Зарубіжна школа і педагогіка* (2006). Суми: СумДПУ ім. А. С. Макаренка.
- Шпарик, О. (2011). Розвиток освіти у стародавньому Китаї: доконфуціанська доба. *Шлях освіти*, 1, 38-43.

4.2. Провідні ідеї в історії зарубіжної педагогіки XVII – XIX століть

Тема 4.2.1. Я. А. Коменський як засновник наукової дидактики.

Тема 4.2.2. Філософські та суспільно-політичні засади педагогічної системи Я. А. Коменського.

Тема 4.2.3. Характеристика системи дидактичних принципів Я. А. Коменського.

Тема 4.2.4. Педагогічні погляди Я. А. Коменського про роль та вимоги до учителя у вихованні.

Тема 4.2.5. Розвиток дидактичних принципів Я. А. Коменського в навчальному процесі сучасної української школи.

Тема 4.2.6. Проблеми морального виховання в педагогічних поглядах Дж. Локка.

Тема 4.2.7. Проблема факторів розвитку особистості в педагогічних концепціях Дж. Локка та Ж.Ж. Руссо.

Тема 4.2.8. Педагогічні ідеї Ж.- Ж. Руссо з проблем морального виховання.

Тема 4.2.9. Педагогічні ідеї Й. Г. Песталоцці щодо сімейного виховання.

Тема 4.2.10. Розвиток категорії «природовідповідність» у зарубіжній педагогіці XVII–XIX ст. (Я. А. Коменський, Ж.-Ж. Руссо, І. Песталоцці, А. Дістервег).

Тема 4.2.11. Проблеми розвиваючого навчання в європейській педагогічній думці першої половини XIX ст. (Й. Песталоцці, Й. Герbart, А. Дістерверг).

Тема 4.2.12. Порівняльна характеристика теорії та практики вільного виховання в педагогічній спадщині Ж.-Ж. Руссо та Л. М. Толстого.

Тема 4.2.13. Педагогічна думка в Європі періоду Нового часу (Р. Оуен, Ф. Фребель, А. Дістерверг, Й. Герbart).

Орієнтовний список рекомендованої літератури

- Арцишевський, Р. А., Арцишевська, М. Р. (2012). Мислитель, педагог, гуманіст: до 420-річчя від дня народження Яна Амоса Коменського. *Шлях освіти*, 2, 44-47.
- Білецька, С. (2008). Особливості античної концепції дитинства. *Шлях освіти*, 1, 42-47.
- Білецька, С. (2010). Еволюція образу дитини: Ж.-Ж. Руссо як основоположник теорії педоцентризму. *Шлях освіти*, 3, 31-34.

Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження та орієнтовна тематика

- Бойко, В. (2017). Педагогічна система Яна Амоса Коменського: до 425 річчя від дня народження чеського мислителя письменника і педагога. *Всесвітня література в сучасній школі*, 4, 10–16.
- Ваховський, Л., Харченко, Т., Баско, Л. (2010). Ідеї гуманізму у французькій філософії освіти: історико-педагогічний аспект. *Шлях освіти*, 3, 39-44.
- Гоштанар, Ірина. (2010). Життя та педагогічна діяльність Й. Ф. Гербарта. *Шлях освіти*, 3, 43-46.
- Гоштанар, І. В. (2011). Й. Ф. Гербарт про виховання як естетичне зображення світу: видатний представник німецької класичної педагогіки. *Педагогіка і психологія*, 2, 115-125.
- Кравець, В. (1996). *Історія класичної та зарубіжної педагогіки та шкільництва*. Тернопіль.
- Левківський, М. В. (2008). *Історія педагогіки*. К.: Центр навчальної літератури.
- Мислиця, М. (2007). День в стародавній єгипетській школі. *Валеологія*, 11–12, 20–21.
- Максимов, О. (2020). Концепти Я. А. Коменського про здоровий спосіб життя дітей: з історії науки. *Біологія і хімія в рідній школі*, 3, 30–35.
- Мітюров, Б. Н. (1971). *Педагогічні ідеї Яна Амоса Коменського на Україні*. Київ.
- Педагогічна спадщина Йогана Песталоцці та його заповіді з сімейного виховання (2003). *Освіта*, 16 липня, 5.
- Педагогічні ідеї Жан Жака Руссо з проблем сімейного виховання, (2003). *Освіта*, 16 липня, 3.
- Проскура, О. (2010). Друге століття освітнього закладу в Берліні – Будинку Песталоцці – Фребеля. *Шлях освіти*, 4, 17-21.
- Сбруєва, А. А. (2015). *Історія педагогіки у схемах, картах, діаграмах*. Суми: ВВП «Мрія».
- Супрун, Д. М., Супрун, М. О. (2012). Вплив гуманістичних ідей XVIII-XIX ст. на розвиток загальної і спеціальної педагогіки. *Освіта з особливими потребами: шляхи розбудови*. К.: Педагогічна думка, сс. 149-155.
- Улюкаєва, І. (2012). Він випередив свій час: до ювілею Яна Амоса Коменського – видатного чеського педагога (1592–1670). *Дошкільне виховання*, 3, 47.
- Зарубіжна школа і педагогіка* (2006). Суми: СумДПУ ім. А. С. Макаренка.
- Шевченко, В. (2010). Педагог і географ Ян Амос Коменський. *Географія та основи економіки в школі*, 3, 46–47.
- Ян Амос Коменський (1592-1670): [Антологія педагогічної думки]. *Початкова освіта*, 2007, 4. (Вкладка).

4.3. Українська народна педагогіка: проблеми морального, розумового, трудового та естетичного виховання

Тема 4.3.1. Світоглядні основи української народної педагогіки.

Тема 4.3.2. Дохристиянські свята та обряди як засоби морального виховання в українській народній педагогіці докняжої доби.

Тема 4.3.3. Християнські моральні цінності в українській народній педагогіці.

Тема 4.3.4. Виховний ідеал в українській народній педагогіці.

Тема 4.3.5. Завдання, зміст та засоби розумового виховання в українській народній педагогіці на різних історичних етапах розвитку суспільства.

Тема 4.3.6. Використання усної народної творчості в розвитку пізнавальних здібностей дитини.

Тема 4.3.7. Природовідповідні основи трудового виховання в українській народній педагогіці.

Тема 4.3.8. Сутність педагогіки народного календаря.

Тема 4.3.9. Усна народна творчість як засіб формування сумлінного ставлення до праці в українській народній педагогіці.

Тема 4.3.10. Свята та обряди українців: педагогічний аналіз.

Тема 4.3.11. Сутність естетичного аспекту народно-педагогічного ідеалу: історико-педагогічний аналіз.

Тема 4.3.12. Традиційні народні обряди як засіб естетичного виховання в українській етнопедагогіці.

Тема 4.3.13. Українська народна пісня як засіб естетичного виховання.

Тема 4.3.14. Традиційні стосунки в українській сім'ї як основа морально-статевого виховання дітей.

Тема 4.3.15. Духовні основи козацької педагогіки.

Тема 4.3.16. Розвиток освіти на Запорозькій Січі.

Тема 4.3.17. Система тіловиховання в козацькій педагогіці.

Тема 4.3.18. Зміст, напрями і методи виховної роботи на засадах народної педагогіки в сучасній українській школі.

Тема 4.3.19. Українська національна система виховання: відродження народних педагогічних традицій

Тема 4.3.20. Роль української народної педагогіки у процесі формування особистості школяра нової школи ХХІ сторіччя.

Тема 4.3.20. Особливості застосування надбань козацької педагогіки в сучасних закладах середньої освіти.

Орієнтовний список рекомендованої літератури

- Булашев, Г. (1993). *Український народ у своїх легендах, релігійних поглядах та віруваннях*. Київ
- Вашченко, Г. (1994). *Виховний ідеал*. Полтава.
- Гончаренко, С. (1997). *Український педагогічний словник*. Київ.
- Дроб'язко, П. І. (1997). *Українська національна школа: витоки і сучасність*. К.: Академія.
- Живодьор, В. Ф. (2017). Козацька педагогіка: історія розвитку. *Інноваційні підходи до виховання учнів козацьких класів і хортингістів у навчальних закладах: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, (27-28 квітня 2017 р., м. Суми)*. Суми: ФОП Цьома С. П.
- Любар, О. О. (2005). *Історія української школи і педагогіки: Хрестоматія*. К.: Знання.
- Килимник, С. (1994). *Український рік у народних звичаях в історичному висвітленні: в 4-х т.* Київ.
- Книга вчить, як на світі жити. (1996). *Книга для читання з народознавства*. Суми.
- Концепція козацької педагогіки. Режим доступу: https://studopedia.com.ua/1_396129_lektsiya--upravlenie-obrazovatelnim-protsessom-kak-pedagogicheskaya-problema.html
- Кирпач, А. (1993). *З історії народної освіти Запорозьких козаків*. Київ.
- Козацька педагогіка – лицарське виховання. (2005). *Освіта, 33 (10–17 серпня)*.
- Левківський, М. В. (2003). *Історія педагогіки*. Київ.
- Любар, О. О. (2003). *Історія української школи і педагогіки*. К.: Т-во «Знання».
- Маслійчук, В. (2009). Ставлення до дітей і підлітків у другій половині XVIII ст.: Лівобережна та Слобідська Україна. *Київська старовина, 1/2, 64–73*.
- Медвідь, Л. А. (2003). *Історія національної освіти і педагогічної думки в Україні: навчальний посібник*. К.: Вікар.
- Мельничук, О. С. (2001). *Історія педагогіки України*. Кіровоград.
- Радул, О. (2009). Ігри дітей давніх східних слов'ян: педагогічний ретроспективний досвід. *Рідна школа, 12, 48-51*.
- Радул, О. (2007). Шляхи залучення дитини в суспільні відносини у давніх слов'ян [VI – XII ст.]. *Рідна школа, 1, 76 – 78*.
- Руденко, Ю. Д., Губко, О. Т. (2007). *Українська козацька педагогіка: витоки, духовні цінності, сучасність*. Київ: МАУП.
- Сбруєва, А. А. (2015). *Історія педагогіки у схемах, картах, діаграмах*. Суми: ВВП «Мрія».
- Сейко, Н. А. (2009). *Доброчинність у сфері освіти України (XIX – початок XX століття)* (автореф. дис. ... доктора пед. наук: спец. 13.00.04. «Теорія та методика професійної освіти»). Луганськ.
- Стельмахович, М. Г. (1985). *Народна педагогіка*. Київ.

Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження та орієнтовна тематика

- Стрипко, Т. (2006). Екоосвіта українців з найдавніших часів. *Краєзнавство. Географія. Туризм*, 38, 5 – 10.
- Сявавко, Є. І. (1974). *Українська етнопедагогіка в її історичному розвитку*. Київ.
- Тимофєєв, В. Я. (2018). *Час виховувати лицарів. Січ – школа національно-патріотичного виховання на засадах козацького лицарства: з досвіду роботи директора школи козацько-лицарського виховання*. Дніпро: Середняк.
- Тверезовський, В. Г. (2010). *Фізичне виховання у контексті козацької педагогіки*. Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка.
- Ярмаченко, М. Д. (1991). *Розвиток народної освіти і педагогічної думки на Україні. Нариси. (X – поч. XX ст.)*. Київ.

4.4. Виховання, освіта та педагогічна думка в Київській Русі

- Тема 4.4.1. Особливості становлення та зміст освіти в Київській Русі.
- Тема 4.4.2. Спадкоємність провідних ідей української народної педагогіки та педагогічної думки Київської Русі.
- Тема 4.4.3. Особливості розвитку освіти у Галицько-Волинському князівстві у XII–XIII ст.
- Тема 4.4.4. Проблеми виховання в педагогічних пам'ятках часів Київської Русі.
- Тема 4.4.5. Дидактичні проблеми в педагогічних пам'ятках часів Київської Русі.
- Тема 4.4.6. Жіноча освіта за часів Київської Русі.
- Тема 4.4.7. Виховання, освіта та педагогічна думка в Україні часів Київської Русі.
- Тема 4.4.8. Особливості монастирського аскетичного виховання в педагогічних пам'ятках часів Київської Русі.

Орієнтовний список рекомендованої літератури

- Іларіон Київський. Слово про Закон і Благодать. (2003). *Хрестоматія з історії педагогіки. Частина 1. Вітчизняна школа і педагогіка*. Суми: СумДПУ.
- Левіта, Ф. (2009). Шляхи і завдання українського шкільництва: до 1020-річчя шкільництва Русі-України. *Історія в школі*, 4, 1 – 4.
- Левківський, М. В. (2008). *Історія педагогіки*. Київ: Центр навчальної літератури.
- Любар, О. О. (2003). *Історія української школи і педагогіки*. К.: Т-во «Знання».
- Любар, О. О. (2005). *Історія української школи і педагогіки: Хрестоматія*. К.: Знання.

Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження та орієнтовна тематика

- Мономах, В. (2003). Повчання. *Вітчизняна школа і педагогіка*, (сс. 10 – 13). М. Ю. Рисіна, А. А. Сбруєва (упоряд.). Суми: СумДПУ ім. А. С. Макаренка.
- Мицько, І. З. (1990). *Острозька слов'яно-греко-латинська академія*. Київ.
- Повість врем'яних літ. *Вітчизняна школа і педагогіка*, (сс. 13 – 14). М. Ю. Рисіна, А. А. Сбруєва (упоряд.). Суми: СумДПУ ім. А. С. Макаренка.
- Сбруєва, А. А. (2015). *Історія педагогіки у схемах, картах, діаграмах*. Суми: ВВП «Мрія».
- Стельмахович, М. Г. (1985). *Народна педагогіка*. Київ.
- Тригубенко, В. (2009). Формування гуманістичних цінностей особистості: від Київської Русі до сучасності. *Рідна школа*, 12.
- Українська педагогіка в персоналіях*. (2005). Київ.
- Шкільна благопристойність. *Вітчизняна школа і педагогіка*, (сс. 20 – 24). М. Ю. Рисіна, А. А. Сбруєва (упоряд.). Суми: СумДПУ ім. А. С. Макаренка.
- Ярмаченко, М. Д. (1991). *Розвиток народної освіти і педагогічної думки на Україні. Нариси. (X – поч. XX ст.)*. Київ.

4.5. Становлення й розвиток української національної школи

Тема 4.5.1. Особливості становлення та розвиток братських шкіл в Україні.

Тема 4.5.2. Роль братських шкіл у поширенні освіченості серед українського населення, формуванні рис освіченості українців.

Тема 4.5.3. Діяльність братських шкіл як фактор розвитку української духовності

Тема 4.5.4. Роль Острозької академії у формуванні національних традицій освіти й виховання.

Тема 4.5.5. Становлення та розвиток Києво-Могилянської Академії.

Тема 4.5.6. Діяльність просвітителів українського походження на ниві європейської та вітчизняної освіти в XV–XVI століттях: Павло Русин, Юрій Дрогобич, Іван Вишенський.

Тема 4.5.7. Порівняльний аналіз змісту освіти й організації навчально-виховного процесу в Києво-Могилянській Академії та університетах Західної Європи.

Тема 4.5.8. Проблеми виховання особистості в українській педагогіці XVII ст.

Тема 4.5.9. Педагогічна думка викладачів і випускників Києво-Могилянської Академії (Л. Баранович, Ф. Прокопович, С. Полоцький, Г. Сковорода, К. Ставровецький).

Тема 4.5.10. Охарактеризуйте європейські ознаки українського шкільництва XVI –XVIII ст.

Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження та орієнтовна тематика

Тема 4.5.11. Педагогічна думка вітчизняних просвітителів XVIII століття (Григорій Сковорода, Феофан Прокопович).

Тема 4.5.12. Порівняльна характеристика розвитку освіти на Правобережній та Лівобережній Україні в другій половині XVII-XVIII століття.

Тема 4.5.13. Відродження освітніх традицій Києво-Могилянської Академії за часів незалежності України.

Тема 4.5.14. характеристика культурно-просвітницької діяльності Петра Могили.

Орієнтовний список рекомендованої літератури

- Алексієвець, Л. (1997). *Києво-Могилянська академія у суспільному житті України (XVII-XVIII ст.)*. Тернопіль.
- Андрущенко, Т. (2007). Естетичний ідеал Просвітництва та особливості концептуальних підходів до виховання. *Вища освіта України*, 2, 84 – 89.
- Артемова, Л. В. (2006). *Історія педагогіки України*. К.: Либідь.
- Багалій, Д. (1990). *Історія Слобідської України*. Харків.
- Дроб'язко, П. І. (1997). *Українська національна школа: витоки і сучасність*. К.: Академія.
- Ісаєвич, Я. (1999). Концепція тримовної школи в Європі ХУІ ст.: [Острозька школа (1576 р.)]. *Урок української*, 1, 53 – 56.
- Кашуба, М. (1993). Гуманістичні та реформаційні ідеї в Україні другої половини 17 ст. (І. Гізель). *Європейське Відродження та українська література XIV- XVIII ст.* Київ.
- Квас, О. В. (2011). Світ дитинства епохи середньовіччя. *Шлях освіти*, 4, 38-41.
- Кислашко, О. М. (2011). Козачинський і Г. Кониський про духовно-моральне виховання. *Українська література в загальноосвітній школі*, 4, 41-43.
- Корж-Усенко, Л. В., Мартиненко, Д. В. (2012). Пріоритети політики «освіченого гетьманату» К. Розумовського. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*, 3 (21), 12-20.
- Кравець, В. (2011). Парадокси педагогічної освіти в епоху цивілізаційних змін. *Шлях освіти*, 1, 4-11.
- Кузь, В. Г. (1993). *Основи національного виховання*. Умань.
- Левітас, Ф. (2009). Шляхи і завдання українського шкільництва: до 1020-річчя Русі-України. *Історія в школі*, 4, 1-4.
- Левківський, М. В. (2008). *Історія педагогіки*. Київ: Центр навчальної літератури.
- Любар, О. О. (2003). *Історія української школи і педагогіки*. К.: Т-во «Знання».
- Любар, О. О. (2005). *Історія української школи і педагогіки: Хрестоматія*. К.: Знання.
- Мартиненко, Д. В. (2013). *Національне шкільництво на Лівобережній та Слобідській Україні (XVIII століття)*. Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка.

Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження та орієнтовна тематика

- Мицько, І. З. (1990). *Острозька слов'яно-греко-латинська академія*. Київ.
- Огієнко, І. (1992). *Українська культура. Коротка історія культурного життя українського народу*. Київ: «Довіра».
- Полоцький, С. (2003). «Обід душевний», «Вечеря душевна». *Вітчизняна школа і педагогіка*, (сс. 38 – 44). М. Ю. Рисіна, А. А. Сбруєва (упоряд.). Суми: СумДПУ ім. А. С. Макаренка.
- Прокопович, Ф. (2003). Духовний регламент *Вітчизняна школа і педагогіка*, (сс. 47 – 56). М. Ю. Рисіна, А. А. Сбруєва (упоряд.). Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка.
- Сбруєва, А. А. (1999). Вимоги до вчителя та його діяльності у вітчизняних шкільних документах: ХУІ-ХУП ст. В кн.: *Творча особистість вчителя: проблеми теорії і практики*. Київ, сс. 133 – 137.
- Сбруєва, А. А. (2015). *Історія педагогіки у схемах, картах, діаграмах*. Суми: ВВП «Мрія».
- Сейко, Н. А. (2009). *Доброчинність у сфері освіти України (XIX – початок ХХ століття)* (автореф. дис. ... доктора пед. наук: спец. 13.00.04. «Теорія та методика професійної освіти»). Луганськ.
- Славинецький, Є. (1961). Громадянство звичаїв дитячих. *Хрестоматія з історії вітчизняної педагогіки*, (сс. 43-46). Київ.
- Сухомлинська, О. (2005). *Українська педагогіка в персоналіях: у 2-х кн. Кн. 1: Х-ХІХ століття*. Київ.
- Сухомлинська, О. (2008). Розвиток особистості і освіта: історичний вимір. *Освіта України*, 42, 6 червня, 6.
- Українські гуманісти епохи Відродження (1995). *Антологія: у 2 частинах. Частина 1*. Київ.
- Українські гуманісти епохи Відродження (1995). *Антологія: у 2 частинах. Частина 2*. Київ.
- Хижняк, З. І. (1988). *Києво-Могилянська Академія*. Київ.
- Хижняк, З. І. (2001). *Києво-Могилянська Академія в іменах ХVІІ-ХVІІІ ст. Енциклопедичне видання*. К.: Вид. дім «К.М Академія».
- Ярема, Г., Ухач, О. (2010). Боротьба за національне навчання і виховання є боротьбою за державність. *Директор школи, ліцею, гімназії*, 45-47.
- Яременко, М. (2011). Характерні риси латинського шкільництва Гетьманщини: на прикладі Переяславського колегіуму. *Київська старовина*, 2, 13-33.
- Ярмаченко, М. Д. (1991). *Розвиток народної освіти і педагогічної думки на Україні. Нариси. (X – поч. ХХ ст.)*. Київ.

4.6. Педагогічні погляди українських просвітителів ХVІІ – першої половини ХІХ століття

Тема 4.6.1. Просвітницька діяльність викладачів українських братських шкіл.

Тема 4.6.2. Розвиток принципу природовідповідності С. Полоцьким.

Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження та орієнтовна тематика

Тема 4.6.3. Просвітницькі погляди І. Борецького, М. Смотрицького, С. Полоцького.

Тема 4.6.4. Система батьківського виховання в поглядах С. Полоцького.

Тема 4.6.5. Народознавчі засади козацької педагогіки.

Тема 4.6.6. Освітня діяльність визначних випускників Києво-Могилянської Академії.

Тема 4.6.7. Народно-педагогічні основи творчої спадщини Г. Сковороди.

Тема 4.6.8. Ідея сродності у творчій спадщині Г. Сковороди.

Тема 4.6.9. Дидактичні погляди Г. Сковороди.

Тема 4.6.10. Педагогічна діяльність та погляди Ф. Прокоповича.

Тема 4.6.11. Концепція національної освіти М. П. Драгоманова.

Тема 4.6.12. Педагогічні погляди Т. Г. Шевченка, І. П. Котляревського, М. І. Костомарова.

Тема 4.6.13. Європейські ознаки українського шкільництва XVI – XVIII ст.

Тема 4.6.14. Дидактична система К. Д. Ушинського.

Тема 4.6.15. К. Д. Ушинський про рідну мову як засіб виховання.

Тема 4.6.16. К. Д. Ушинський про роль праці в житті людини з позиції антропологічного підходу.

Тема 4.6.17. К. Д. Ушинський про національні та загальнолюдські основи виховання.

Тема 4.6.18. Педагогічна антропология видатного вітчизняного педагога К. Д. Ушинського.

Орієнтовний список рекомендованої літератури

Антологія просвітницької думки членів Попівської академії (кінець XVIII – початок XIX ст.). (2006). Суми: СумДПУ ім. А. С. Макаренка.

Брюховецький, В. С. (2001). *Києво-Могилянська Академія в іменах XVII–XVIII ст.* Київ: Вид. дім «К.М Академія».

Другий статут Луцької братської школи (2003). *В Вітчизняна школа і педагогіка*, (сс. 15 – 20). М. Ю. Рисіна, А. А. Сбруєва (упоряд.). Суми: СумДПУ ім. А. С. Макаренка.

Живодьор, В. Ф. (2017). *Козацька педагогіка: історія розвитку. Інноваційні підходи до виховання учнів козацьких класів і хортингістів у навчальних закладах: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції.* Суми: ФОП Цьома С. П., сс. 27–29

Іларіон, Київський (2003). *Слово про Закон і Благодать. В Вітчизняна школа і педагогіка*, (сс. 6 – 9). М. Ю. Рисіна, А. А. Сбруєва (упоряд.). Суми: СумДПУ ім. А. С. Макаренка.

Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження та орієнтовна тематика

- Калініченко, Л. (2016). Внесок М. Богдановича у розвиток ідей формування творчого мислення в учнів початкової школи: середина 1960-х - 1990-ті рр. *Початкова школа*, 11, 1–4.
- Кирпач, А. (1993). *З історії народної освіти Запорізьких козаків*. Київ.
- Корж-Усенко, Л. В. (2012). Пріоритети політики «освіченого гетьманату» К. Розумовського. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*, 3 (21), 12–20.
- Марчук, С. С. (2015). *Ідеї фізичного виховання школярів у педагогічній спадщині К. Д. Ушинського* (авторeref. дис. ... канд. пед. наук). Луцьк.
- Мартиненко, Д. В. (2013). *Національне шкільництво на Лівобережній та Слобідській Україні (XVIII століття)*. Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка.
- Медвідь, Л. А. (2003). *Історія національної освіти і педагогічної думки в Україні*. Київ: Вікар.
- Мельничук, О. С. (2001). *Історія педагогіки України*. Кіровоград.
- Микитась, В. (1994). *Давньоукраїнські студенти і професори*. Київ: Абрис.
- Мицько, І. З. (1990). *Острозька слов'яно-греко-латинська академія*. Київ.
- Нагорна, О. (2016). Формування екологічної свідомості молодших школярів на літературній спадщині В. О. Сухомлинського. *Початкова школа*, 9, 32–36.
- Про виховання чад, (2003). *В Вітчизняна школа і педагогіка*, (сс. 14 – 15). М. Ю. Рисіна, А. А. Сбруєва (упоряд.). Суми: СумДПУ ім. А. С. Макаренка.
- Полоцький, С. (2003). Обід душевний і Вечеря душевна. *В Вітчизняна школа і педагогіка*, (сс. 38 – 44). М. Ю. Рисіна, А. А. Сбруєва (упоряд.). Суми: СумДПУ ім. А. С. Макаренка.
- Прокопович, Ф. (2003). Духовний регламент. *В Вітчизняна школа і педагогіка*, (сс. 47– 56). М. Ю. Рисіна, А. А. Сбруєва (упоряд.). Суми: СумДПУ ім. А. С. Макаренка.
- Руденко, Ю. Д., Губко, О. Т. (2007). *Українська козацька педагогіка: витоки, духовні цінності, сучасність*. Київ: МАУП.
- Сбруєва, А. А. (2015). *Історія педагогіки у схемах, картах, діаграмах*. Суми: ВВП «Мрія».
- Сковорода, Г. С. (2003). Вдячний Єродій. *В Вітчизняна школа і педагогіка*, (сс. 56– 64). М. Ю. Рисіна, А. А. Сбруєва (упоряд.). Суми: СумДПУ ім. А. С. Макаренка.
- Сковорода, Григорій *Вибрані афоризми* (2020). Харків: Фоліо.
- Сковорода. *Найкраще* (2017). Львів: Terra Incognita.
- Сковорода, Г. С. (2020). *Байки*. Харків: Vivat.
- Славинецький, Є. (2003). Громадянство звичаїв дитячих. *В Вітчизняна школа і педагогіка*, (сс. 34– 38). М. Ю. Рисіна, А. А. Сбруєва (упоряд.). Суми: СумДПУ ім. А. С. Макаренка.
- Терлецький, В. В. (1998). *Костянтин Ушинський і Сумщина*. Суми: Собор.
- Терлецький, В. В. (2001). *Роде наш красний: Ушинський крізь призму століть*. Суми: Собор.

Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження та орієнтовна тематика

- Українські гуманісти епохи Відродження. (1995). *Антологія: у 2 частинах*. Част. 1. Київ: Наукова думка, Основи.
- Українські гуманісти епохи Відродження. (1995). *Антологія: Част. 2*. Київ: Наукова думка, Основи.
- Сухомлинська, О. В. (2005). *Українська педагогіка в персоналіях*. Кн. 1: X – XIX століття. Київ: Либідь.
- Ушинський, К. Д. (2003). Людина як предмет виховання. Передмова. *В Вітчизняна школа і педагогіка*, (сс. 104– 123). М. Ю. Рисіна, А. А. Сбруєва (упоряд.). Суми: СумДПУ ім. А. С. Макаренка.
- Ушинський, К. Д. (2003). Про народність у громадському вихованні. *У Вітчизняна школа і педагогіка*, (сс. 123– 133). М. Ю. Рисіна, А. А. Сбруєва (упоряд.). Суми: СумДПУ ім. А. С. Макаренка.
- Ушинський, К. Д. (2003). Рідне слово. *У Вітчизняна школа і педагогіка*, (сс. 133– 135). М. Ю. Рисіна, А. А. Сбруєва (упоряд.). Суми: СумДПУ ім. А. С. Макаренка.
- Д. Ушинський - національна гордість України. *Віртуальне педагогічне досє до 195-річчя від дня народження*. (2019). Вебсторінка. Я.В. Пугач (укл.). Суми: НБ СумДПУ імені А. С. Макаренка.
- Шкільна благопристойність, (2003). *У Вітчизняна школа і педагогіка*, (сс. 20– 24). М. Ю. Рисіна, А. А. Сбруєва (упоряд.). Суми: СумДПУ ім. А. С. Макаренка.
- Ярмаченко, М.Д. (1991). *Розвиток народної освіти і педагогічної думки на Україні (X – початок XX ст.)*. Київ.

4.7. Вітчизняна освіта та педагогічна думка у другій половині XIX – на початку XX століття

Тема 4.7.1. Просвітницька діяльність В. Н. Каразіна.

Тема 4.7.2. Історія становлення закладів вищої освіти на українських землях: Харківський університет, Київський університет, Новоросійський університет.

Тема 4.7.3. Розвиток земських шкіл в Україні у II половині XIX – поч. XX ст.

Тема 4.7.4. Розвиток недільних шкіл на території України кін. XIX – поч. XX ст.

Тема 4.7.5. Просвітня діяльність М.І. Пирогова в Україні.

Тема 4.7.6. Концепція національної освіти М. П. Драгоманова.

Тема 4.7.7. Педагогічні ідеї Б. Д. Грінченка.

Тема 4.7.4. Х. Д. Алчевська – засновниця недільної школи.

Тема 4.7.8. Розвиток української національної школи та вітчизняної педагогічної думки у 1917-1919 рр.

Тема 4.7.9. І. Огієнко про національне виховання.

Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження та орієнтовна тематика

Тема 4.7.10. Формування національної свідомості юнацтва у світлі ідей С. Русової.

Тема 4.7.11. Концепція дошкільного виховання С. Русової.

Тема 4.7.9.12 Педагогічні погляди Т. Г. Лубенця.

Тема 4.7.13. Принцип народності в педагогічних поглядах М. С. Грушевського.

Тема 4.7.14. Концепція освіти та виховання М. С. Грушевського.

Орієнтовний список рекомендованої літератури

- Антонець, Н. В. (2005). Борис Дмитрович Грінченко. О. В. Сухомлинська (Ред.), *Українська педагогіка в персоналіях*, (сс. 437–449). Київ : Либідь.
- Бойко, А. (2018). Освітні і наукові позиції полтавських педагогів Григорія Ващенко та Антона Макаренка. *Рідна школа*, 1/2, 21–28.
- Васькович, Г. (1996). *Шкільництво в Україні (1905–1920 рр.)*. Київ: Мандрівець.
- Ващенко, Г. (1994). *Виховний ідеал*. Полтава: Полтавський вісник.
- Вовк, Л. П. (1998). *Громадсько-педагогічне сподвижництво в Україні (етапи і особливості)*. Київ: Просвіта.
- Грінченко, Б. Д. (2003). Народні вчителі і українська школа. *У Вітчизняна школа і педагогіка*, (сс. 143– 146). М. Ю. Рисіна, А. А. Сбруєва (упоряд.). Суми: СумДПУ ім. А. С. Макаренка.
- Грушевський, М. С. (2003). Про українську мову і українську школу. *У Вітчизняна школа і педагогіка*, (сс. 172– 179). М. Ю. Рисіна, А. А. Сбруєва (упоряд.). Суми: СумДПУ ім. А. С. Макаренка.
- Драгоманов, М. П. (2003). Чудацькі думки про українську національну справу. *У Вітчизняна школа і педагогіка*, (сс. 135– 140). М. Ю. Рисіна, А. А. Сбруєва (упоряд.). Суми: СумДПУ ім. А. С. Макаренка.
- Іванюк, Г. (2016). Діяльність Софії Русової в царині педагогіки: служіння народу й Україні. *Рідна школа*, 5/6, 46–50.
- Качкан, В. А. (1994). Просвітницький вогонь Софії Русової. *Українське народознавство в іменах: у 2-х ч. Ч. 1*, (сс. 151–160). Київ: Либідь.
- Качкан, В. А. (1994). Сотворений на духовного провідника великої нації (праця Михайла Драгоманова на українському полі). *Українське народознавство в іменах: у 2-х ч. Ч.1*, (сс. 98–107). Київ: Либідь.
- Корж, Л. В. (1996). Вплив розширення суспільних та освітніх повноважень земств на розвиток народної освіти. *Розвиток освіти і педагогічної думки на Сумщині у XVIII – XX ст.: матеріали вузівської студентсько-аспірантської науково-практичної конференції*. Суми: СумДПУ ім. А. С. Макаренка, сс. 3–9.
- Корж, Л. В. (1999). Земська народна школа на Харківщині. *Шлях освіти*, 1, 53–55.
- Корж, Л. В. (1999). *Освітня діяльність земств Харківської губернії (в кінці XIX – на початку XX століття)* (автореферат дис. ... канд. пед. наук). Київ.

Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження та орієнтовна тематика

- Корогод, Г. І. (2005). Земські недільні школи Сумського повіту. *Матеріали шостої Сумської наукової історико-краєзнавчої конференції*. Суми: СумДПУ ім. А. С. Макаренка, сс. 36–40.
- Машталер, О. В. (1996). *Педагогічна і освітня діяльність О. В. Духновича*. Київ: Дніпро.
- Маловідомі першоджерела української педагогіки (друга половина XIX – XX ст.): хрестоматія* (2003). Березівська Л. Д. (упоряд.). Київ: Науковий світ.
- Марчук, С. С. (2015). *Ідеї фізичного виховання школярів у педагогічній спадщині К. Д. Ушинського* (автореф. дис. ... канд. пед. наук). Луцьк: Східноєвропейський нац. ун-т ім. Л. Українки.
- Мельничук, О. С. (2001). *Історія педагогіки України*. Кіровоград: Поліграфічно-видавничий центр ТОВ «Імекс ЛТД»
- Непіт, Л. Є. (2015). Аналіз основних дидактичних концепцій Г. Ващенко. *Інноваційний розвиток вищої освіти: глобальний та національний виміри змін: матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції*. Т. 2. Суми: Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, сс. 134–136.
- Нерубайський, В. А. (2018). Григорій Ващенко: людина, педагог, державник. *Педагогічна майстерня*, 4, 2–4.
- Петренко, І. М. (2008). *Церковнопарафіяльні школи Лівобережної України в системі освітньої політики уряду Російської імперії (1884-1917 рр.)*. Полтава: РВВПУСКУ.
- Петренко, Н. В. (2009). *Проблема змісту освіти в педагогічній спадщині вчених-істориків Слобожанщини др. половини XIX – початку XX століття* (автореф. дис. ... канд. наук). Харків.
- Огієнко, І. І. (2003). Наука про рідномовні обов'язки: Рідномовний катехізис. *У Вітчизняна школа і педагогіка*, (сс. 253 – 258). М. Ю. Рисіна, А. А. Сбруєва (упоряд.). Суми: СумДПУ ім. А. С. Макаренка.
- Перетяцько, О. В. (1999). «Нова школа» В. В. Бирченко на Харківщині. *Третя Сумська обласна наукова історико-краєзнавча конференція*. Суми: редакційно-видавничий відділ СДПУ ім. А. С. Макаренка, сс. 112–114.
- Рисіна, М. Ю. (2003). Жіноча освіта на Сумщині: до історії розвитку (XIX – початок XX ст.). *У Вітчизняна школа і педагогіка*, (сс. 285–288). Рисіна М. Ю., Сбруєва А. А. (упоряд.). Суми: СумДПУ ім. А. С. Макаренка.
- Рисіна, М. Ю. (2007). Педагогічний доробок Т. Г. Лубенця. *Матеріали сьомої Сумської наукової історико-краєзнавчої конференції*. Суми: Вид-во СумДПУ ім. А. С. Макаренка, сс. 327–330.
- Русова, С. Ф. Націоналізація школи. *У Вітчизняна школа і педагогіка*, (сс. 154–158). Рисіна М. Ю., Сбруєва А. А. (упоряд.). Суми: СумДПУ ім. А. С. Макаренка.
- Русова, С. Ф. (2003). Нова школа. *У Вітчизняна школа і педагогіка*, (сс. 158–172). Рисіна М. Ю., Сбруєва А. А. (упоряд.). Суми: СумДПУ ім. А. С. Макаренка.

Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження та орієнтовна тематика

- Русова, С. (2004). *Мемуари. Щоденник*. Київ: Поліграфкнига.
- Сбруєва, А. А. (2003). До історії розвитку освіти на Сумщині у XVIII – XIX століттях. У *Вітчизняна школа і педагогіка*, (сс. 271–281). М. Ю. Рисіна, А. А. Сбруєва (упоряд.). Суми: СумДПУ ім. А. С. Макаренка.
- Сбруєва, А. А. (2015). *Історія педагогіки у схемах, картах, діаграмах*. Суми: ВВП «Мрія».
- Сірополко, С. (2001). *Історія освіти в Україні*. Київ: Наукова думка.
- Січкара, А. (2016). Діяльнісний підхід до навчання і виховання дітей дошкільного віку в теоретико-практичній спадщині Софії Русової. *Рідна школа*, 5/6, 56–60.
- Стародубцева, И. В. (2005). Формирование педагогической интеллигенции в Харьковской губернии во второй половине XIX – начале XX в. (на примере учителей средних учебных заведений). *Матеріали шостої Сумської наукової історико-краєзнавчої конференції*. Суми: СумДПУ ім. А. С. Макаренка, сс. 229–233.
- Таран, О. М. (2005). *Проблеми дидактики в педагогічній спадщині С. Русової* (автореф. дис. ... д-ра пед. наук). Київ.
- Теслик, Н. М. (2009). Роль почесних наглядців у розвитку навчальних закладів XIX століття (на прикладі повітових училищ Сумщини). *Матеріали восьмої Сумської наукової історико-краєзнавчої конференції*. Суми: Вид-во СумДПУ ім. А. С. Макаренка, сс. 263–268.
- Сухомлинська, О.В. (2005). *Українська педагогіка в персоналіях: у 2-х книгах. Кн. 1: X-XIX століття*. Київ: Либідь.
- Сухомлинська, О.В. (2005). *Українська педагогіка в персоналіях: у 2-х книгах. Кн. 2: XX століття*. Київ: Либідь.
- Чумак, М. (2019). Формування соціокультурного образу вітчизняної педагогічної інтелігенції під впливом світоглядної парадигмальності другої половини XIX - початку XX століття. *Український педагогічний журнал*, 2, 141–147.
- Дем'яненко, Н. (2016). «Громадівський соціалізм» М. П. Драгоманова: еволюція поглядів, концептуалізація ідей. *Рідна школа*, 1, 52–56.
- Янченко, С. М. (2005). Розвиток мережі закладів початкової школи Міністерства народної освіти на Сумщині у II половині XIX – початку XX століть. *Матеріали шостої Сумської наукової історико-краєзнавчої конференції*. Суми: Вид-во СумДПУ ім. А. С. Макаренка, сс. 58–61.

4.8. Українська педагогічна думка радянських часів

Тема 4.8.1. Діяльність наркомів освіти: Г. Ф. Гринька, О. Я. Шумського, М. О. Скрипника по розвитку національного шкільництва.

Тема 4.8.2. Становлення української системи освіти за часів радянської українізації українського суспільства.

Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження та орієнтовна тематика

Тема 4.8.3. Розвиток шкільництва національних меншин в Україні в 20-30-х роках ХХ ст.

Тема 4.8.4. Становлення системи профтехосвіти радянської України.

Тема 4.8.5. Розвиток української реформаторської педагогіки 20-30-х років ХХ ст. : педологія й рефлексологія (С. Ананьїн, Я. Чепіга, І. Соколянський, В. Протопопов, О. Залужний), експериментальна педагогіка (І. Соколянський, В. Протопопов), трудова школа (Я. Чепіга, Б. Манжос, С. Ананьїн, О. Музиченко), педагогіка колективу (О. Залужний, С. Лозинський, А. Макаренко).

Тема 4.8.6. Організаційні та змістово-методичні інновації українського шкільництва 20–30-х рр. ХХ ст.: студійна система, метод проектів, Дальтон-план, бригадно-лабораторний метод, комплекси.

Тема 4.8.7. Етапи становлення та практична реалізація ідей системи соціального виховання 20–30-х рр. ХХст.

Тема 4.8.8. Концепція національного виховання Г.Г. Ващенко

Тема 4.8.9. Г. Ващенко про виховний ідеал українського народу.

Тема 4.8.10. Теорія колективу А. С. Макаренка як створення виховуючого середовища для перевиховання дітей.

Тема 4.8.11. Трудове виховання в педагогічній системі А. С. Макаренка.

Тема 4.8.12. Самоврядування як принцип життєдіяльності дітей і молоді: досвід А.С. Макаренка.

Тема 4.8.13. Мудрість батьківської педагогіки (основи сімейного виховання в педагогічній практиці В. О. Сухомлинського).

Тема 4.8.14. Розумове виховання: цілі, завдання, сутнісні характеристики процесу розумового виховання (за В. Сухомлинським).

Тема 4.8.15. Гуманістичні основи педагогічної системи В. О. Сухомлинського.

Тема 4.8.16. «Школа радості» В. О. Сухомлинського.

Тема 4.8.17. Народознавчі основи творчої спадщини В. О. Сухомлинського.

Тема 4.8.18. Проблеми національного виховання в роботах В. О. Сухомлинського.

Тема 4.8.19. Загальнолюдські цінності в педагогічній спадщині В. О. Сухомлинського.

Орієнтовний список рекомендованої літератури

Анохін Є.В., Чайка В.В. (2013). Особливості різновікового спілкування дітей і підлітків у позаформальному середовищі. Сбруєва А.А. (Ред.), *Творча спадщина А.С. Макаренка: осмислення історичного досвіду та*

Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження та орієнтовна тематика

- інноваційного потенціалу.* (сс. 183–204). Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка.
- Баранова, В. Є. (2017). Впровадження комплексної системи навчання загальноосвітні навчальні заклади Роменщини в 20-х рр. ХХ ст. *Історико-краєзнавчі дослідження: традиції та інновації: матеріали III Міжнародної наукової конференції.* Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, сс. 13-15.
- Баранова, В. Є. (2017). Особливості використання форм навчальної діяльності у загальній освіті Роменщини у 20–30-х рр. ХХ ст. *Європейський університет: імідж, мобільність та соціальні перспективи: матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції для студентів та молодих учених.* Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, сс. 79-82.
- Березівська, Л. Д. (2008). *Реформування шкільної освіти в Україні у ХХ столітті.* Київ: Богданова А.М.
- Бойко, А. (2018). Освітні і наукові позиції полтавських педагогів Григорія Ващенко та Антона Макаренка. *Рідна школа, 1/2, 21–28.*
- Бугрій, В. С. (2005). Краєзнавство в навчальному процесі трудових шкіл на території сучасної Сумщини. *Матеріали шостої Сумської наукової історико-краєзнавчої конференції.* Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, сс. 157–161.
- Ващенко, Г. Г. (1994). *Виховний ідеал.* Полтава.
- Васькович, Г. (1996). *Шкільництво в Україні (1905–1920 рр.).* Київ: Мандрівець.
- Волікова, М. М. (2016). Проблема статевого виховання в педагогічній спадщині А. С. Макаренка (автореф. дис. ... канд. пед. наук). Полтава: Полтавський національний педагогічний ун-т ім. В. Г. Короленка.
- Гавриленко, І.І. (2013). Чинники становлення управлінської діяльності А. С. Макаренка – завідувача трудової колонії ім. М. Горького. Сбруєва А. А. (Ред.), *Творча спадщина А.С. Макаренка: осмислення історичного досвіду та інноваційного потенціалу,* (сс. 183-204). Суми: СумДПУ імені А.С. Макаренка.
- Головко, Г. О. (1994). Педагогічна спадщина Я. Мамонтова і її роль у розвитку української педагогіки. *Педагогіка і психологія, 2, 150–157.*
- Голубченко, В. Ю. (2012). *Освіта Сумщини в іменах: науково-педагогічний довідник.* Суми: Університетська книга.
- Гринько, Г. Ф. (1921). *Соціальне виховання дітей: poradnik по соціальному вихованню дітей.* Харків : Всеукр. Держ. вид-во.
- Дічек, Н. (2013). Педагогічне новаторство А. С. Макаренка (полтавський період) і проблема «морально дефективного дитинства». Сбруєва А. А. (Ред.), *Творча спадщина А.С. Макаренка: осмислення історичного досвіду та інноваційного потенціалу,* (сс. 30-55). Суми: СумДПУ імені А.С. Макаренка.

Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження та орієнтовна тематика

- Козлова, О. Г., Гавриленко, І. І., Козлов, Д. О. (2013). Становлення підприємницької діяльності А. Макаренка в Полтавській трудовій колонії ім. М. Горького. Сбруєва А. А. (Ред.), *Творча спадщина А. С. Макаренка: осмислення історичного досвіду та інноваційного потенціалу*. (сс. 98-121). Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка.
- Корж, Л. В. (2003). Реалізація ідеї опіки безпритульних дітей на Сумщині в 20-30-ті рр. ХХ ст. А. С. Макаренко і соціальна педагогіка: *Тези доповідей педагогічних читань до 115-річниці з дня народження А. С. Макаренка*. Суми: СумДПУ, сс. 20-23.
- Корж-Усенко, Л. В. (2018). Розвиток учнівського і студентського самоврядування: досвід А. Макаренка і попередників. *Творча спадщина А. С. Макаренка в контексті інноваційного розвитку освіти ХХІ століття: матеріали ІІ Міжнародної науково-практичної конференції*. Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, сс. 217-221.
- Коляда, І. (2018). Хто Ви, Антоне Макаренко: «Дон-Кіхот педагогіки», «яничар педагогіки», «великий педагог ГУЛАГу», «інженер дитячих душ», «педагог-експериментатор світового значення», «великий український педагог ХХ століття»?!: до 130-річчя від дня народження. *Історія в рідній школі*, 7/8, 42-48.
- Макаренко, А. С. (2003). Взаємини. Стиль, тон у колективі. *У Хрестоматія з історії педагогіки. Част. 1. Вітчизняна школа і педагогіка*, (сс. 215 - 224). Рисіна М. Ю., Сбруєва А. А. (упоряд.). Суми: СумДПУ ім. А. С. Макаренка.
- Макаренко, А. С. (2003). Дисципліна – режим покарання та заохочення. *У Хрестоматія з історії педагогіки. Част. 1. Вітчизняна школа і педагогіка*, (сс. 197 -214). Рисіна М. Ю., Сбруєва А. А. (упоряд.). Суми: СумДПУ ім. А. С. Макаренка.
- Нагорна, О. (2016). Формування екологічної свідомості молодших школярів на літературній спадщині В. О. Сухомлинського. *Початкова школа*, 9, 32-36.
- Осьмук, Н. Г. (2013). Виховна система А. С. Макаренка в контексті світового реформаторського руху першої третини ХХ століття: порівняльний аналіз. Сбруєва А. А. (Ред.), *Творча спадщина А. С. Макаренка: осмислення історичного досвіду та інноваційного потенціалу*. (сс. 74-98). Суми: Вид-во СумДПУ ім. А. С. Макаренка.
- Осьмук, Н. Г. (2007). Завдання педагогіки нового часу в поглядах Г. Гринька. *Матеріали сьомої Сумської наукової історико-краєзнавчої конференції*. Суми: СумДПУ ім. А. С. Макаренка, сс. 319-324.
- Осьмук, Н. Г. Яків Мамонтов – видатний діяч культурно-освітнього руху України. *Збірник статей третьої Сумської обласної наукової історико-краєзнавчої конференції*. Суми: Видавництво СДПУ ім. А. С. Макаренка, сс. 116-118.

Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження та орієнтовна тематика

- Осьмук, Н. (2014). Теоретико-практичні засади реформаторської діяльності Григорія Гринька на посаді наркома освіти УСРР. *Історико-педагогічний альманах, 1*, 55-58.
- Полянничко, А. О. (1999). Г. Ф. Гринько : єдина система соціального виховання в Україні у 1920-1922 рр. *III Сумська обласна наукова історико-краєзнавча конференція*. Суми: ред.-видавничий відділ СДПУ ім. А. С. Макаренка, сс. 112–114.
- Прядко, Л. (2019). Використання досвіду А. Макаренка в попередженні порушень поведінки дітей з особливими потребами. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології, 5 (89)*, 280–290.
- Реформатор народної освіти: до 140-річчя від дня народження Я. П. Ряппо (1880-1958): про українського вченого-педагога, історика освіти, громадського та політичного діяча. (2020). *Календар знаменних і пам'ятних дат, 2*, 32–40.
- Самоплавська, Т. О. (2005). Гринько Григорій Федорович. *Українська педагогіка в персоналіях*. Кн. 2. О. В. Сухомлинська (ред.). (сс. 31–36). Київ: Либідь.
- Старовойтова, О. (2015). Особливості виникнення порівняльної педагогіки в Західній Європі та її вплив на вітчизняну педагогіку XIX століття. *Педагогічна компаративістика - 2015: трансформації в освіті зарубіжжя та український контекст: матеріали Всеукраїнського науково-практичного семінару*. Київ: Педагогічна думка. сс. 25–27.
- Сухомлинська, О. В., Дічек, Н. П., Березівська, Л. Д., Гупан, Н. М., Бондар, Л. С., Антонець, ... Шевченко, С. М. (2013). *Диференційований підхід в історії української школи (кінець XIX – перша третина XX ст.)*. Київ: Педагогічна думка.
- Сухомлинський, В. О. (2003). Як виховати справжню людину. *В Хрестоматія з історії педагогіки. Част. 1. Вітчизняна школа і педагогіка*, (сс. 225 –228). Рисіна М. Ю., Сбруєва А. А. (упоряд.). Суми : СумДПУ ім. А. С. Макаренка.
- Сухомлинський, В. О. (2003). Серце віддаю дітям. *У Хрестоматія з історії педагогіки. Част. 1. Вітчизняна школа і педагогіка*, (сс. 228 –232). Рисіна М. Ю., Сбруєва А. А. (упоряд.). Суми: СумДПУ ім. А. С. Макаренка.
- Сухомлинський, В. О. (2003). Сто порад учителеві. *В Хрестоматія з історії педагогіки. Част. 1. Вітчизняна школа і педагогіка*, (сс. 232 –253). Рисіна М. Ю., Сбруєва А. А. (упоряд.). Суми: СумДПУ ім. А. С. Макаренка.
- Сухомлинський, В. О. (2016). *Я розповім Вам казку*. Київ: Видавничий дім «Школа».

4.9. Провідні ідеї реформаторської педагогіки (кінець XIX – початок XX століття)

Тема 4.9.1. Педагогічні ідеї та педагогічна практика Дж. Дьюї.

Тема 4.9.2. Ідеї вільного виховання в теорії та практиці М. Монтессорі.

Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження та орієнтовна тематика

Тема 4.9.3. Експериментальна педагогіка Е. Меймана, А. Біне, Е. Торндайка.

Тема 4.9.4. Теоретичні основи та методичні особливості діяльності вальдорфських шкіл.

Тема 4.9.5. Теорія трудової школи Г. Кершенштейнера.

Тема 4.9.6. Педагогічні ідеї Г. Кершенштейнера та А. Лая.

Тема 4.9.7. Теоретичні основи та методичні особливості діяльності школи М. Монтесорі.

Тема 4.9.8. Теоретичні основи та методичні особливості техніки С. Френе.

Тема 4.9.9. Реформаторський рух у педагогіці стран Європи та США в кінці XIX на початку XX ст.

Тема 4.9.10. Характеристика основних педагогічних течій у Європі й США в кінці XIX на початку XX ст.

Орієнтовний список рекомендованої літератури

Бойченко, М. А. (2012). *Моделі і технології виховання в зарубіжних країнах*. Суми: Мрія.

Васюк, Ю. А. (2015). Особистість у духовно-науковій антропософській концепції Рудольфа Штайнера. *Імідж сучасного педагога*, 10, 47–50.

Войтко, Т. О. (2019). Музичний розвиток дітей у системі М. Монтесорі. *Мистецтво та освіта*, 1, 15–18.

Гончаренко, С. (1997). *Український педагогічний словник*. Київ : Либідь.

Глушич, В. В. (2015). Внесок Дж. Дьюї у становлення ідей гуманістичного виховання дітей у сім'ях США. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*, 1 (45), 78–83.

Глянцева, Н. (2019). Навчання математики дітей дошкільного віку за системою М. Монтесорі. *Дошкільна і початкова освіта: реалії та перспективи: матеріали III Всеукраїнської науково-практичної конференції для студентів, магістрантів та молодих науковців. Ч. 1*. Суми: СумДПУ ім. А. С. Макаренка. сс.18–21.

Даценко, Н. (2017). Вальдорфський дитсадок - простір дитинства. *Дошкільне виховання*, 11, 14–17.

Дичківська, І. М. (2009). *М. Монтесорі: теорія і технологія*. Київ: Видавничий Дім «Слово».

Дьюї, Дж. (2006). Моє педагогічне кредо. В *Хрестоматія з історії педагогіки. Част. 2: Зарубіжна школа і педагогіка*, (сс. 326 – 335). Рисіна М. Ю., Сбруєва А. А. (упоряд.). Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка.

Дьюї, Дж. (2006). Школа і суспільство. В *Хрестоматія з історії педагогіки. Част. 2. Зарубіжна школа і педагогіка*, (сс. 315 – 326). Рисіна М. Ю., Сбруєва А. А. (упоряд.). Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка.

Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження та орієнтовна тематика

- Зарубіжна реформаторська педагогіка. (2006). В *Хрестоматія з історії педагогіки. Част. 2. Зарубіжна школа і педагогіка*, (сс. 312 – 314). Рисіна М. Ю., Сбруєва А. А. (упоряд.). Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка.
- Кей, Е. (2006). Про виховання. В *Хрестоматія з історії педагогіки. Част. 2. Зарубіжна школа і педагогіка*, (сс. 386 – 388). Рисіна М. Ю., Сбруєва А. А. (упоряд.). Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка.
- Кершенштейнер, Г. (2006). Завдання держави. В *Хрестоматія з історії педагогіки. Част. 2. Зарубіжна школа і педагогіка*, (сс. 348 – 349). Рисіна М. Ю., Сбруєва А. А. (упоряд.). Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка.
- Кершенштейнер, Г. (2006). Завдання народної школи. В *Хрестоматія з історії педагогіки. Част. 2. Зарубіжна школа і педагогіка*, (сс. 349 – 351). Рисіна М. Ю., Сбруєва А. А. (упоряд.). Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка.
- Кершенштейнер, Г. (2006). Індивідуальність як об'єкт педагогічного процесу. В *Хрестоматія з історії педагогіки. Част. 2. Зарубіжна школа і педагогіка*, (сс. 353 – 355). Рисіна М. Ю., Сбруєва А. А. (упоряд.). Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка.
- Кершенштейнер, Г. (2006). Мета громадянського виховання. В *Хрестоматія з історії педагогіки. Част. 2. Зарубіжна школа і педагогіка*, (сс. 347 – 348). Рисіна М. Ю., Сбруєва А. А. (упоряд.). Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка.
- Кершенштейнер, Г. (2006). Про додаткову школу. В *Хрестоматія з історії педагогіки. Част. 2. Зарубіжна школа і педагогіка*, (сс. 351 – 353). Рисіна М. Ю., Сбруєва А. А. (упоряд.). Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка.
- Кершенштейнер, Г. (2006). Сутність трудової школи. В *Хрестоматія з історії педагогіки. Част. 2. Зарубіжна школа і педагогіка*, (сс. 335 – 346). Рисіна М. Ю., Сбруєва А. А. (упоряд.). Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка.
- Кравець, В. (1996). *Зарубіжна школа і педагогіка ХХ століття*. Тернопіль: Тернопіль.
- Крутій, К. (2020). Педагогіка Марії Монтессорі: руйнуємо міфи: до 150-річчя від дня народження видатного педагога. *Дошкільне виховання, 10*, 16–20.
- Лай, А. (2006). Школа дії. В *Хрестоматія з історії педагогіки. Част. 2. Зарубіжна школа і педагогіка*, (сс. 361 – 365). Рисіна М. Ю., Сбруєва А. А. (упоряд.). Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка.
- Мейман, Е. (2006). Лекції з експериментальної педагогіки. В *Хрестоматія з історії педагогіки. Част. 2. Зарубіжна школа і педагогіка*, (сс. 356 – 360). Рисіна М. Ю., Сбруєва А. А. (упоряд.). Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка.
- Монтесоррі, М. (2006). Метод наукової педагогіки, застосований до дитячого виховання в «Будинках дитини». В *Хрестоматія з історії педагогіки. Част. 2. Зарубіжна школа і педагогіка*, (сс. 366 – 381). Рисіна М. Ю., Сбруєва А. А. (упоряд.). Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка.
- Наторп, П. (2006). Уривки з «Соціальної педагогіки». В *Хрестоматія з історії педагогіки. Част. 2. Зарубіжна школа і педагогіка*, (сс. 389 – 392). Рисіна М. Ю., Сбруєва А. А. (упоряд.). Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка.

Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження та орієнтовна тематика

- Осьмук, Н.Г. (2000). Вплив ідей зарубіжної та вітчизняної соціальної педагогіки на становлення системи «соцвиху» в Україні у 20-30-ті рр. ХХ ст. *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка*, 6, 78-81.
- Осьмук, Н.Г. (2011). *Ідеї реформаторської педагогіки в дослідженнях українських освітніх діячів 20-х-початку 30-х років ХХ століття* (автореф. дис. ... канд. пед. наук). Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка, Суми.
- Передерій, О. (2016). Використання ідей вальдорфської педагогіки для реформування початкової освіти України. *Початкова школа*, 11, 42-43.
- Сбруєва, А. А. (2015). *Історія педагогіки у схемах, картах, діаграмах*. Суми: ВВП «Мрія».
- Сисоєва, С. (2003). *Нариси з історії розвитку педагогічної думки*. Київ: Центр навчальної літератури.
- Старовойтова, О. (2015). Особливості виникнення порівняльної педагогіки в Західній Європі та її вплив на вітчизняну педагогіку ХІХ століття. *Педагогічна компаративістика - 2015: трансформації в освіті зарубіжжя та український контекст: матеріали Всеукраїнського науково-практичного семінару*. Київ: Педагогічна думка, сс. 25-27.
- Сорока, В. (2019, Лютий 7-8). Відчувати, думати, діяти як громадянин : про німецького педагога Георга Кершенштейнера. *Освіта України*, сс. 14-15.
- Ушанова, М. (2016). Принципи виховання дітей дошкільного віку за Марією Монтессорі. *Дошкільна освіта: від традицій до інновацій: матеріали ІІ Всеукраїнської науково-практичної конференції для студентів, магістрантів та молодих науковців*. Суми: ФОП Цьома С. П., сс. 69-73.
- Химинець, В. В. (2009). *Інноваційна освітня діяльність*. Тернопіль: Мандрівець.
- Чала, Н. (2020). Педагогічна діяльність Дж. Дьюї в електронному інформаційно-бібліографічному ресурсі «Видатні педагоги України та світу». *Вісник Книжкової палати*, 11, 23-28.
- Шаррельман, Г. (2006). Основні настанови. В *Хрестоматія з історії педагогіки. Част. 2. Зарубіжна школа і педагогіка*, (сс. 381 - 385). Рисіна М. Ю., Сбруєва А. А. (упоряд.). Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка.
- Шинко, О. О. (2015). Система М. Монтессорі в Україні. *Корекційна та інклюзивна освіта очима молодих науковців. Матеріали ІІ Міжнародної науково-практичної конференції студентів та молодих учених*. Суми: Вид-во СумДПУ ім. А. С. Макаренка, сс. 258-260.
- Mezentseva, O. (2019). Centenary of Waldorf Education: the Phases of School Movement Development. *Український педагогічний журнал*, 3, 31-37.

РОЗДІЛ V. ОРІЄНТОВНА ТЕМАТИКА КУРСОВИХ РОБІТ З АКТУАЛЬНИХ ПРОБЛЕМ ЗАРУБІЖНОЇ ШКОЛИ

5.1. Особливості структурної побудови та реформування сучасної зарубіжної школи

Тема 5.1.1. Основні стратегії реформування школи в розвинених країнах в сучасних умовах.

Тема 5.1.2. Основні аспекти стандартизації середньої освіти в розвинених країнах.

Тема 5.1.3. Шляхи реформування управління школою в розвинених країнах.

Тема 5.1.4. Структурна перебудова освітніх систем провідних розвинених країн світу (країна за вибором студента).

Тема 5.1.5. Порівняльна характеристика структур освітніх систем країн Європейського Союзу.

Тема 5.1.6. Порівняльна характеристика структур освітніх систем США та Великої Британії

Тема 5.1.7. Розвиток приватних шкіл у розвинених країнах у сучасних умовах: зміни у змісті освіти, організації навчально-виховного процесу.

Тема 5.1.8. Європейська інтеграція у сфері освіти: цілі та шляхи здійснення.

Тема 5.1.9. Освітня політика міжнародних організацій (Європейський Союз, Організація економічного співробітництва та розвитку, ЮНЕСКО).

Тема 5.1.10. Тенденції глобалізації освіти в сучасному світі.

Тема 5.1.11. Сучасні реформи в галузі вищої освіти: досвід європейських країн.

Тема 5.1.12. Характеристики автономного шкільного менеджменту в країнах Західної Європи (на вибір студента).

Тема 5.1.13. Розвиток жіночої освіти у світі.

Орієнтовний список рекомендованої літератури

Авшенюк, Н. М. (2013) Прогностичні сценарії розвитку транснаціональної вищої освіти у XXI столітті. У В. Кремень (Гол. ред. кол.). *Інноваційність у науці і освіті: наукове видання до ювілею професора, доктора*

Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження та орієнтовна тематика

- хабілітованого Франтішека Шльосека. (сс. 343-352). Київ: Богданова А. М., 343-352.
- Авшенюк, Н. М. (2016). *Тенденції розвитку транснаціональної вищої освіти у розвинених англomовних країнах (друга половина XX – початок XXI століття)* (дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.01). Київ.
- Антонюк, Т. (2013). Міжнародне співробітництво та інтеграція у галузі освіти як важливий фактор конкурентоспроможності української освітньої системи. *Наукові записки. Серія: Історичні науки*, 149–150.
- Бєсєдіна, А. А. (2015). *Організаційно-педагогічні засади діяльності європейської мережі шкіл сприяння здоров'ю у країнах Східної Європи* (дис. ... канд. пед. наук: 13.00.01). Суми.
- Бідюк, Н. (2015). Розвиток системи освіти дорослих в США (друга половина XX – початок XXI століття). *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*, 1 (45), 3–9.
- Бідюк, Н. М. (2010). *Теорія і практика професійного навчання безробітних у США* (авторєф. дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.04). К.
- Білокопитов, В. І. (2012). *Діяльність європейських організацій із забезпечення якості вищої освіти в контексті Болонського процесу* (дис. ... канд. пед. наук: 13.00.01). Суми.
- Богів, Е. І. (2012). Теоретичні підходи до освіти дорослих у системі неперервної освіти Німеччини. *Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи*, 5, 216–221.
- Богів, Е. І. (2015). *Становлення і розвиток народних університетів у Німеччині (друга половина XX - початок XXI ст.)* (авторєф. дис. ... канд. пед. наук: спец. 13.00.01 «Загальна педагогіка та історія педагогіки»). Хмельницький.
- Бойченко, М. (2011). Вплив інтернаціоналізації на розвиток інноваційних процесів в управлінні європейською вищою освітою. *Порівняльно-педагогічні студії*, 2. Режим доступу: <http://pps.udpu.org.ua/article/view/18608/16351>
- Бойченко, М. (2011). Особливості інтернаціоналізації навчальних програм у канадських університетах. *Науковий вісник Чернівецького університету. Педагогіка та психологія*, 567, 23–29.
- Бойченко, М. А. (2010). *Тенденції реформування управління сучасною загальною середньою освітою США* (авторєф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.01). Полтава.
- Бойченко, М. А. (2010). *Тенденції управління сучасною загальною середньою освітою США* (дис. ... канд. пед. наук). Суми.
- Бойченко, М. А. (2016). Зарубіжні психолого-педагогічні концепції обдарованості: сучасний стан. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*, 4 (58), 33–42.
- Васильєва, М. О. (2011). *Зарубіжна допомога в системі пріоритетів зовнішньої політики США*. (дис. ... канд. політ. наук). Київ.

Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження та орієнтовна тематика

- Верхогляд, О., Романовська, О., Романовський, О. (2010). Розвиток американського законодавства у сфері вищої освіти в ХХ-ХХІ. *Вища школа*, 5/6, 68–78.
- Вільчиська, Н. Ю. (2012). *Освітня політика Європейського Союзу: особливості формування та реалізації* (автореф. дис. ... канд. політ. наук: спец. 23.00.02 «Політичні інститути та процеси»). К.
- Гарашук, К. В. (2011). *Структурні реформи в системі загальної середньої освіти сучасно Великої Британії* (дис. ... канд. пед. наук: 13.00.01). Суми.
- Гладка, Т. (2010). Стратегічні цілі освітньої політики США. *Актуальні проблеми державного управління*, 2, 33-36.
- Гончарук, А. (2012). Неформальна освіта дорослих у країнах ЄС. *Педагогічні науки*, 1 (54), 31–36.
- Горбунова, Л. С. (2015). Інструменти інтернаціоналізації вищої освіти в європейській освітній політиці. У І. В. Степаненко (Ред.). *Аналіз провідного вітчизняного та зарубіжного досвіду інтернаціоналізації вищої освіти на основі культурно-гуманітарних стратегій. Аналітичний огляд*. (сс. 219-235). Київ: ІВО НАПН України.
- Горук, Н. М. (2011). *Проблеми неформальної освіти жінок у США* (автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.01). Дрогобич.
- Дебич, М. (2016). Інтернаціоналізація вищої освіти в глобалізованому світі: тенденції та виклики. *Вища освіта*, 6, 31-40.
- Дебич, М. А. (2015). Механізми інтернаціоналізації: програми спільних/подвійних ступенів у європейському просторі вищої освіти. У І. В. Степаненко (Ред.). *Аналіз провідного вітчизняного та зарубіжного досвіду інтернаціоналізації вищої освіти на основі культурно-гуманітарних стратегій. Аналітичний огляд*. (сс. 252-267). Київ: ІВО НАПН України.
- Довгополова, Г. Г. (2014). *Культура американської школи в контексті реформи середньої освіти США 80-х років ХХ – початку ХХІ століття* (автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.01). Суми.
- Долгова, Н. О. (2014). *Модернізація фізичного виховання та спорту в університетській освіті Польщі (1991-2011 рр.)* (дис. ... канд. пед. наук: 13.00.01). Суми.
- Донченко В. М. (2015). Механізми державного врегулювання міжнародної діяльності університетів США. *Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: Педагогіка і психологія*, 43, 138–146.
- Донченко, В. (2013). Пріоритетні завдання управління міжнародною діяльністю в університетах США в умовах глобалізації. *Наукові записки. Психолого-педагогічні науки*, 5, 243–248.
- Донченко, В. М. (2014). Зарубіжні моделі інтернаціоналізації вищої освіти. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*, 6, 10–19.

Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження та орієнтовна тематика

- Донченко, В. М. (2018). *Організаційно-педагогічні засади міжнародної діяльності державних університетів США* (Дис. канд. пед. наук: 13.00.01). Суми.
- Єременко, І. В., Сбруєва, А. А. (2017). Етапи розвитку європейського виміру забезпечення якості вищої освіти. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*, 8 (72), 70-85.
- Єременко, І. В., Сбруєва, А. А. (2017). Забезпечення якості підготовки докторів філософії в контексті розбудови Європейського простору вищої освіти. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*, 10 (74), 86-103.
- Заболотна, О. А. (2013). *Теорія і практика альтернативної шкільної освіти у країнах Європейського Союзу*. Умань: ФОП Жовтий.
- Заболотна, О. А. (2014). *Альтернативна освіта дітей та молоді шкільного віку у країнах Європейського союзу* (дис. ... докт. пед. наук: 13.00.01). Тернопіль.
- Закаулова, Ю. В. (2011). *Розвиток університетської освіти Бельгії в умовах євроінтеграційних процесів*. Львів: Видавництво Львівської політехніки.
- Закревська, С. В. (2011). Неформальна освіта дорослих в Україні та в країнах Європейського союзу – феномен, історія, значення. *Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи*, 3 (1), 294-305.
- Запорожченко, Ю. Г. (2011). *Система забезпечення якості вищої освіти в Ірландії* (дис. ... канд. пед. наук: 13.00.01). Київ.
- Заярна, В. С. (2015). Детермінанти розвитку міжнародного співробітництва у сфері неформальної освіти у Європейському Союзі. *Гуманітарний вісник ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди»*. Тематичний випуск «Вища освіта України у контексті інтеграції до європейського освітнього простору», сс. 159-169.
- Заярна, В. С. (2015). Етапи розвитку міжнародного співробітництва у сфері неформальної освіти в Європейському Союзі. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*, 45 (98), 94-103.
- Заярна, В. С. (2015). Проблема неформальної освіти дітей і молоді в ЄС у контексті дослідницьких тенденцій української педагогічної науки. *Science and Education a New Dimension. Pedagogy and Psychology*, III(34), Issue: 69, 49-32.
- Заярна, В. С. (2015). Сфера неформальної освіти як засіб самореалізації особистості впродовж життя: європейський вимір. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*, 9 (53), 231-241.
- Заярна, В. С. (2016). Змістові засади розбудови міжнародного співробітництва ЄС у сфері неформальної освіти дітей та учнівської молоді. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*, 5 (59), 435-442.
- Заярна, В. С. (2016). Особливості розбудови міжнародного співробітництва ЄС у сфері неформальної освіти дітей та учнівської молоді:

Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження та орієнтовна тематика

- організаційно-процесуальний аспект. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*, 6 (60), 175–187.
- Клочкова, Т. І. (2015). *Тенденції розвитку менеджменту ризиків в університетах Великої Британії* (дис. ... канд. пед. наук: 13.00.01). Суми.
- Кнодель, Л. (2011). Структура вищої освіти США на сучасному етапі розвитку суспільства. *Освіта регіону. Політологія. Психологія. Комунікації: український науковий журнал*, 1, 239–246.
- Козубовська, І. В., Стойка, О. Я. (2015). Трансформаційні процеси в сучасній вищій школі США. *Науковий вісник Мукачівського державного університету, Серія «Педагогіка та психологія»*, 2 (2), 111–116.
- Кокоріна, Л. В. (2013). *Педагогічна підтримка обдарованих дітей в загальноосвітніх школах Іспанії* (автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: 13.00.01). Луганськ.
- Костецька, М. В. (2017). *Розвиток вищої освіти в Україні та країнах Європейського Союзу (кінець ХХ – початок ХХІ ст.): порівняльний аналіз* (дис. ... канд. пед. наук: 13.00.01). Київ.
- Красуля, А. В. (2015). *Організаційно-педагогічні засади фандрайзингової діяльності в державних університетах США* (дис. ... канд. пед. наук). Суми.
- Кряжев, П. В. (2008). *Тенденції реформування вищої освіти в країнах Західної Європи* (дис. ... канд. пед. наук: спец. 13.00.01 «Загальна педагогіка та історія педагогіки»). Київ.
- Кучеренко, Д. Г., Мартинюк О. В. (2011). *Стратегії розвитку освітніх систем країн світу*. Київ: ІПК ДЗСУ.
- Листопад, О. В. (2011). Освіта в стратегічних завданнях інноваційного розвитку Канади. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології: науковий журнал*, 8 (18), 70–81.
- Литовченко, І. (2016). Генеза корпоративного університету у США. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*, 4(58), 42–48.
- Литовченко, І. (2017). *Корпоративна освіта у Сполучених Штатах Америки: теорія і практика*. Київ: Сладкевич Б. А.
- Локшина О. І. *Етапи розвитку стратегії Європейського Союзу у галузі освіти*. Режим доступу: journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/viewFile/272/258.
- Локшина, О. І. (2007). Стратегія Європейського Союзу у галузі освіти: етапи розвитку. *Педагогічна і психологічна науки в Україні*, сс. 209–219.
- Локшина, О. І. (2015). Професіоналізація порівняльної педагогіки в Україні: здобутки і виклики у вимірі педагогічної компаративістики у зарубіжжі. *Порівняльна педагогіка: методологічні орієнтири українських компаративістів*, (сс. 30–38). К.: Педагогічна думка.
- Лунячек, В. Е. (2011). Публічне управління освітою США: проблеми підготовки фахівців. *Теорія та практика державного управління*, 4 (35).
- Лунячек, С. В. (2009). Розвиток системи вищої освіти США в умовах децентралізації влади. *Проблеми сучасної педагогічної освіти. Сер.: Педагогіка і психологія*, 21(5), 34–46.

Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження та орієнтовна тематика

- Огієнко, О. І. (2008). *Тенденції розвитку освіти дорослих у скандинавських країнах*. Суми: Еллада-S.
- Огієнко, О. І. (2015). Міжнародна діяльність як фактор інноваційного розвитку університетів США. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*, 8 (52), 218-225.
- Огієнко, О. І. (2015). Порівняльно-педагогічні дослідження у галузі освіти дорослих як перспективний напрямок розвитку педагогічної компаративістики. *Порівняльна педагогіка: методологічні орієнтири українських компаративістів*, (сс. 115–122). К.: Педагогічна думка.
- Огієнко, О.І. (2012). Тенденції та особливості глобалізації та інтернаціоналізації вищої освіти: досвід німецькомовних країн. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*, 8 (26), 97–105.
- Огієнко, О. І. (2014). Полікультурні засади вищої освіти Великої Британії, США, Канади і Австралії. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*, 10, 173–184.
- Огієнко, О.І. (2015). Міжнародна діяльність як фактор інноваційного розвитку університетів США. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*, 8, 218–224.
- Огієнко, О., Чугай, О. (2017). *Професійна підготовка фахівців у галузі освіти дорослих: американський досвід*. Київ: Центр учбової літератури.
- Отрощенко, Л. С. (2011). Інтернаціоналізація та глобалізація вищої освіти Німеччини. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*, 4/5, 181–187.
- Павловський, К. (2005). *Трансформація вищої освіти в 21 столітті: польський погляд*. Київ.
- Панченко, Є. (2011). Дослідницький університет: гарвардські принципи. *Університетська освіта*, 1, 38-47.
- Романовський, О. О. (2014). Державне управління інноваційним розвитком сфери вищої освіти і науки. Досвід США. *Державне управління: удосконалення та розвиток*, 4. Режим доступу: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=704>.
- Романовський, О. О., Романовська, Ю. О. (2018). Особливості державної підтримки вищої освіти та інноваційної діяльності ЗВО і наукових установ у США. *Вісник КНУТД. Серія «Економічні науки»*, 52-67.
- Самойлова, Ю. І. (2016). Мережування середніх навчальних закладів США в контексті реформування системи освіти: нормативний аспект. *Науковий вісник Миколаївського національного університету ім. В. О. Сухомлинського. Педагогічні науки*, 4 (55), 380–384.
- Сбруєва, А. (2013). Інтернаціоналізація вищої освіти: пріоритети комплексної стратегії Європейського союзу. *Вища освіта України*, 3, 89–95.
- Сбруєва, А. (2015). Розвиток вищої освіти в умовах глобальної фінансово-економічної кризи: європейський та американський контекст. А. А. Сбруєва (ред). *Теорії та технології інноваційного розвитку вищої*

Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження та орієнтовна тематика

- освіти: глобальних і регіональних контексти (сс. 10–30). Суми: Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка.
- Сбруєва, А. А. (2004). *Тенденції реформування середньої освіти розвинених англomовних країн в контексті глобалізації (90-ті роки ХХ – початку ХХІ ст.)*. Суми: ВАТ «Сумська обласна друкарня». Видавництво «Козацький вал».
- Сбруєва, А. А. (2013). Інтернаціоналізація вищої освіти: пріоритети комплексної стратегії Європейського Союзу. *Вища освіта України*, 3, 89-95.
- Сбруєва, А. А. (2015). Розвиток європейської вищої освіти в умовах глобальної фінансово-економічної кризи. *Український педагогічний журнал*, 4, 228–241.
- Сбруєва, А. (2013). Інтернаціоналізація вищої освіти: пріоритети комплексної стратегії Європейського союзу. *Вища освіта України*, 3, 89–95.
- Сбруєва, А. А. (2010). Управління науковою роботою в державних університетах США: структурно-функціональні аспекти. *Порівняльно-педагогічні студії*, 1–2, 68–75.
- Сисоєва, С. О., Кристопчук, Т. Є. (2012). *Освітні системи країн Європейського Союзу: загальна характеристика*. Рівне: Овід.
- Солощенко, В. М. (2011). *Інтернаціоналізація університетської освіти в німецькомовних країнах (кінець ХХ – початок ХХІ століть)* (дис. ... канд. пед. наук). Суми.
- Улановська А. С. Основні детермінанти інтеграційних процесів у Європейській вищій освіті другої половини ХХ ст.: порівняльний аналіз. *Вісник Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка*, 25, 14–25.
- Улановська, А. С. (2017). *Організаційно-педагогічні засади діяльності Європейського студентського союзу як суб'єкта Болонського процесу* (дис. ... канд. пед. наук: 13.00.01). Суми.
- Фольварочний, І. В. *Європейські тенденції в розвитку освіти дорослих*. Режим доступу: http://narodnaosvita.kiev.ua/Narodna_osvita/vupysku/9/statti/folvarochniy.htm
- Чепурна, М. В. (2015). *Основні тенденції гуманітаризації професійної освіти в країнах Західної Європи (Німеччина, Велика Британія, Франція)* (дис. ... канд. пед. наук: 13.00.01). Переяслав-Хмельницький.
- Чернякова, Ж. Ю. (2012). *Інтернаціоналізація освітнього простору старшої школи Великої Британії* (автореф. дис. ... канд. пед. наук: спец. 13.00.01 «Загальна педагогіка та історія педагогіки»). Суми.
- Чернякова, Ж. Ю. (2013). *Інтернаціоналізація освітнього простору старшої школи Великої Британії*. Суми: видавничо-виробниче підприємство «Мрія» ТОВ.
- Чернякова, Ж. Ю. (2013). Моніторинг якості інтернаціоналізованої освіти: досвід Великої Британії. *Наукові записки НДУ ім. М. Гоголя: Психолого-педагогічні науки*, 3, 196-201.

Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження та орієнтовна тематика

- Чирва, А. (2013). Інтернаціоналізація вищої освіти Канади на національному рівні. *Педагогічні науки*, 1 (57), 55–60.
- Чистякова, І. А. (2011). Коопероване лідерство як управлінська технологія: досвід Великої Британії. *Витоки педагогічної майстерності*, 8, Частина 1, 306–312.
- Чорна, О. В. (2015). *Розвиток системи моніторингу якості вищої освіти в Німеччині* (дис. ... канд. пед. наук: 13.00.01). Кривий Ріг.
- Чумак, О. В. (2015). *Інноваційна діяльність як чинник розвитку суспільства в умовах глобалізації* (дис. ... канд. філософ. наук: 09.00.03). Запоріжжя.
- Шапран, О. І. (2018). США (Сполучені Штати Америки). *Реформування і модернізація освітніх систем країн світу XXI століття*. Переяслав-Хмельницький, (Київ. обл.): Домбровська Я. М., 55-68.
- Швидун, В. М. (2013). Зарубіжний досвід державного управління впровадженням інновацій у діяльність закладів післядипломної педагогічної освіти. *Публічне адміністрування: теорія та практика*, 1. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Patp_2013_1_8.
- Шихненко, К. І. (2015). *Розвиток теорії освітніх змін у педагогічній думці США (кінець ХХ - початок ХХІ століття)* (дис. ... канд. пед. наук: 13.00.01). Суми.
- Шовкопляс, О. І. (2012). *Інтеграційні процеси в розвитку вищої освіти країн Європейського Союзу (90-і рр. ХХ – початок ХХІ ст.)* (дис... канд. пед. наук: 13.00.01). Луганськ.

5.2. Особливості організації освітнього процесу та позанавчальної діяльності в школах розвинених країн

Тема 5.2.1. Методи активізації пізнавальної діяльності школярів в сучасній зарубіжній школі.

Тема 5.2.2. Проблема навчання обдарованих дітей у сучасній зарубіжній школі й педагогіці.

Тема 5.2.3. Проблеми громадянського виховання в сучасній зарубіжній школі й педагогіці.

Тема 5.2.4. Розв'язання проблеми неперервної освіти в розвинених країнах.

Тема 5.2.5. Шляхи диференціації освіти в сучасній зарубіжній школі.

Тема 5.2.6. Міжнародні виміри якості знань учнів: цілі, методи, результати.

Тема 5.2.7. Педагогічна освіта в розвинених країнах.

Тема 5.2.8. Використання інформаційно-комунікаційних технологій у навчальному процесі школи розвинених країн.

Тема 5.2.9. Участь батьків у діяльності школи в розвинених країнах.

Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження та орієнтовна тематика

Тема 5.2.10. Особливості соціалізації учнівської молоді в європейських країнах.

Тема 5.2.11. Характеристика культурно-освітнього середовища в умовах формування суспільства знань.

Тема 5.2.12. Тенденції розвитку проєктної технології в зарубіжній педагогіці ХХ століття.

Тема 5.2.13. Особливості екологічної освіти в закладах вищої освіти зарубіжних країн (на вибір студента).

Тема 5.2.14. Тенденції розвитку мистецької освіти в початковій школі Євросоюзу.

Тема 5.2.15. Менеджмент якості в шкільній освіті: зарубіжний досвід.

Тема 5.2.16. Розвиток концепції ефективного лідерства в теорії управління західноєвропейською школою.

Орієнтовний список рекомендованої літератури

- Авчіннікова, Г. Д., Білецька, І. О. (2015). *Профільна диференціація навчання учнів старшої школи США*. Умань: ФОП Жовтий О. О.
- Алфімов, В. М. (2015). Феномен обдарованості особистості у наукових дослідженнях зарубіжжя. *Духовність особистості: методологія, теорія і практика*, 3 (66), 13–19.
- Бабенко, І. Є. (2011). *Соціально-педагогічна підтримка обдарованих дітей у школах США* (автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.01). Луганськ.
- Барилко, Є. О. (2011). *Виховання патріотизму в учнів середніх шкіл США* (автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.07). Луганськ.
- Бевз, О. П. (2011). *Педагогічна підтримка особистісного саморозвитку обдарованих підлітків у школах США* (дис. ... канд. пед. наук: 13.00.01). Суми.
- Безух, Ю. С. (2013). *Полікультурна освіта учнів початкової школи у США* (автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.07). Умань.
- Біда (Чичук), А. П. (2011). Розвиток системи навчання обдарованих дітей в школах США в працях українських учених. *Вісник Черкаського університету. Серія: Педагогічні науки*, 199, 85–88.
- Біда (Чичук), А. П. (2013). Особливості форм організації навчання обдарованих дітей у США. *Витоки педагогічної майстерності*, 11, 62–65.
- Біда (Чичук), А. П. (2014). *Розвиток системи навчання обдарованих дітей у США* (автореф. дис. ... канд. пед. наук). Черкаси.
- Білецька, І. О. (2013). *Іншомовна освіта у середніх навчальних закладах США: полікультурний контекст*. Умань: Жовтий О.О.
- Білецька, І. О. (2014). *Полікультурні засади іншомовної освіти у середніх навчальних закладах США* (дис. ... д-ра пед. наук). Умань.

Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження та орієнтовна тематика

- Бойченко, М. (2016). Особливості ідентифікації обдарованих школярів у загальноосвітніх навчальних закладах: американський досвід. *Людинознавчі студії. Серія «Педагогіка», 2/34*, 14–19.
- Бойченко, М. (2017). Особливості надання педагогічної підтримки двічі винятковим учням у США, Канаді та Великій Британії. *Освіта та розвиток обдарованої особистості, 11 (66)*, 54–60.
- Бойченко, М. (2017). Передумови становлення та розвитку освіти обдарованих школярів у США, Канаді та Великій Британії. *Людинознавчі студії. Серія «Педагогіка», 4/36*, 23–32. DOI: 10.24919/2313-2049.4/36.98539.
- Бойченко, М. А. (2014). Організація навчання обдарованих учнів у розширених школах Великобританії. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології, 10 (44)*, 166–173.
- Бойченко, М. А. (2014). Організація навчання обдарованих учнів у розширених школах Великобританії. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології, 10 (44)*, 166–173.
- Бойченко, М. А. (2015). Діяльність міжнародних організацій у сфері освіти обдарованих і талановитих школярів. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології, 5 (49)*, 33–40.
- Бойченко, М. А. (2015). Організація програм телементорства для обдарованих і талановитих у розвинених англомовних країнах. *Людинознавчі студії. Серія «Педагогіка», 31*, 48–57.
- Бойченко, М. А. (2018). *Теоретичні та методичні засади освіти обдарованих школярів у США, Канаді та Великій Британії*. Суми: Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка.
- Бойченко, М. А., Чистякова, І. А. (2019). Педагогічна підтримка артистично обдарованої учнівської молоді: досвід європейських країн. *Актуальні питання мистецької освіти та виховання, 1–2 (13–14)*, 212–223.
- Бойченко, М. А. (2014). Менторство як форма підтримки обдарованих і талановитих у країнах ЄС та США. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології, 7 (41)*, 3–9.
- Бойченко, М. А. (2015). Зарубіжний досвід управління талантами у вищому навчальному закладі: витоки й сучасність. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології, 7 (51)*, 433–443.
- Бойченко, М. А. (2015). Розвиток мотивації до навчання обдарованих учнів у США, Канаді та Великій Британії: теоретичний та практичний аспекти. *Навчання і виховання обдарованої дитини: теорія та практика, 15*, 35–41.
- Бойченко, М. А. (2016). Літні навчальні програми як форма педагогічної підтримки обдарованих школярів у США, Канаді та Великій Британії. *Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського. Педагогічні науки, 1 (52)*, 312–316.

Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження та орієнтовна тематика

- Бойченко, М. А. (2016). Розвиток лідерських якостей обдарованих школярів у США, Канаді та Великій Британії: теоретичний та практичний аспекти. *Педагогічний альманах*, 29, 28–34.
- Бойченко, М. А. (2016). Розвиток лінгвістично обдарованих школярів у США, Канаді та Великій Британії: організаційно-педагогічний аспект. *Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини*, 2, 24–31.
- Бойченко, М. А. (2016). Розвиток обдарованих учнів засобами STEM-освіти у США. *Вісник Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка. Серія: Педагогічні науки*, 31, 151–159.
- Борін, К. А. (2012). *Формування екологічної свідомості учнів у школах Німеччини в другій половині ХХ – на початку ХХІ століття* (автореф. дис. ... канд. пед. наук: спец. 13.00.01 «Загальна педагогіка та історія педагогіки»). Луганськ.
- Бочарова, О. (2010). Стан підтримки та розвитку обдарованих дітей у Польщі. *Гуманізація навчально-виховного процесу*, Вип. 1. Слов'янськ, Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Gnvp/2010_51/23.pdf.
- Бочарова, О. А. (2013). Система роботи з обдарованими учнями у Великій Британії. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*, 33 (86), 452–458.
- Бочарова, О. А. (2013). *Соціально-педагогічна підтримка обдарованих школярів у Польщі* (автореф. дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.01). Луганськ.
- Волик, В. В. (2011). *Досвід підтримки та розвитку обдарованих дітей у Федеративній Республіці Німеччина*. К.: Інститут обдарованої дитини.
- Волик, В. В. (2015). Проектна технологія навчання у Німеччині. *Освіта та розвиток обдарованої особистості*, 12, 65–69.
- Волик, В. В., Панкевич, О. В. (2015). Досвід підтримки та розвитку обдарованих дітей в Австрійській Республіці. *Освіта та розвиток обдарованої особистості*, 2, 61–66.
- Гальченко, М. С. (2012). Досвід підтримки та розвитку обдарованих дітей в Сполучених Штатах Америки. К.: Ін-т обдар. дитини НАПН України.
- Гоцуляк, Ю. В. (2013). Законодавча підтримка освіти обдарованих дітей у провінції Нова Шотландія (Канада). *Освіта та розвиток обдарованої особистості*, 10 (17), 22–25.
- Гоцуляк, Ю. В. (2014). Загальні засади законодавства провінції Британська Колумбія (Канада) з питань освіти обдарованих дітей. *Освіта та розвиток обдарованої особистості*, 4 (23), 87–91.
- Гоцуляк, Ю. В. (2015). Правове регулювання діяльності навчального закладу та спеціалістів у сфері освіти обдарованих дітей у США та Канаді. *Освіта та розвиток обдарованої особистості*, 6 (37), 9–13.
- Гулецька, Я. Г. (2008). *Полікультурна освіта студентської молоді в університетах США* (автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.01). К.

Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження та орієнтовна тематика

- Дмитрієва, О., Фомовська, О. (2015). Особливості реалізації державних програм залучення батьків до формування здорового способу життя у школах США. *Порівняльно-педагогічні студії*, 1, 21-26.
- Заболотна, О., Скальські, Д. (2014). Концепції фізкультурної освіти в Європі: проблеми класифікації. *Гуманітарний вісник ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди»*, IV (12), 76–82.
- Заболотна, О., Скальські, Д. (2016). Фізична культура як інтегрована частина освіти у німецьких школах у XVIII ст. У В.Г. Кузь (ред.), *Вісник науково-дослідної лабораторії «В. О. Сухомлинський і школа XXI століття»*, (сс. 62–67). Умань: ФОП Жовтий О.О.
- Загоруйко, Л. О. (2014). Навчання іноземних мов у контексті освіти впродовж життя у країнах Європейського Союзу. *Вісник Черкаського університету. Серія: Педагогічні науки*, 3 (296), 41–45.
- Загребнюк, Ю. В. (2016). *Професійне самовизначення учнівської молоді в середніх навчальних закладах США* (дис. ... канд. пед. наук). Умань.
- Закаулова, Ю. В. (2011). *Розвиток університетської освіти Бельгії в умовах євроінтеграційних процесів*. Львів: Видавництво Львівської політехніки.
- Золотарьова, О. В. (2017). *Педагогічна підтримка обдарованих дітей в загальноосвітніх школах Ізраїлю* (дис. ... канд. пед. наук: 13.00.01). Київ.
- Кабанець, М. М. (2012). Соціально-педагогічна підтримка обдарованої молоді: досвід Великої Британії. *Наукові праці Донецького національного технічного університету. Серія: Педагогіка, психологія і соціологія*, 2 (12), 8–12.
- Кириченко, С. В. (2016). *Організаційно-педагогічні засади роботи з обдарованими дітьми в системі освіти Австралії* (дис. ... к-та пед. наук: 13.00.01). Київ.
- Кондратюк, С. М., Мордвінова, І. В. (2015). Генеза здоров'язбережувального виховання в польських школах. *Теорія і методика навчання й виховання дітей дошкільного та молодшого шкільного віку: від історії до інновацій* (с. 288–305). Суми: ВВП «Мрія».
- Кульчицька, Я. М. (2013). Особливості виявлення інтелектуально обдарованих дітей у Канаді. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*, 28 (81), 213–216.
- Лавриченко, Н. М. (2006). *Педагогічні основи соціалізації учнівської молоді в країнах Західної Європи* (дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.01). Київ.
- Лавриченко, Н. М. (2006). *Педагогічні основи соціалізації учнівської молоді в країнах Західної Європи* (автореф. дис. ... доктора пед. наук: 13.00.01 «Загальна педагогіка та історія педагогіки»). Київ.
- Левчик, Н. С. (2011). *Підготовка учнівської молоді до виконання батьківських обов'язків у США та Великій Британії* (автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.07). Т.

Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження та орієнтовна тематика

- Ліхневська, Т. А. (2009). *Громадянське виховання учнівської молоді в середній школі США* (автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.01). Т.
- Локшина, О. І. (2009). *Зміст шкільної освіти в країнах Європейського Союзу: теорія і практика (друга половина XX – початок XXI ст.)*. К.: Богданова А.М.
- Локшина, О. І. (2009). *Зміст шкільної освіти в країнах Європейського Союзу: теорія і практика (друга половина XX – початок XXI ст.)*. К.: Богданова А.М.
- Лянной, Ю. О. (2014). Зміст професійної підготовки магістрів з фізичної реабілітації в університетах Канади. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*, 2, 463–470.
- Максименко, О. (2013). Особливості професійно-орієнтованого навчання іноземних мов дорослих у країнах Європейського Союзу. *Порівняльно-педагогічні студії*, 1 (15), 28–36.
- Матвієнко, О. В. (2005). *Розвиток систем середньої освіти в країнах Європейського Союзу: порівняльний аналіз* (дис. ... доктора пед. наук: спец. 13.00.01 «Загальна педагогіка та історія педагогіки»). К.
- Мельник, Н. І. (2011). *Розвиток дошкільної освіти у США* (автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.08). К.
- Міленіна, М. (2012). *Досвід підтримки та розвитку обдарованих дітей у Великій Британії*. К.: Інститут обдарованої дитини.
- Мурашкевич, О. А. (2013). *Технології соціальної роботи в зарубіжних країнах*. Луганськ: Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка».
- Науменко, Р. А. (2012). Позашкільна освіта в Україні та в країнах Європи: порівняльний аспект. *Директор школи, ліцею, гімназії*, 2, 50–56.
- Ніколаї, Г. (2015). Система вищої технічної освіти в Республіці Польща. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*, 6, 433–441.
- Овчарук, О. (2004). Дистанційна освіта у європейських країнах та США у контексті розвитку інноваційних технологій. *Засоби і технології єдиного інформаційного освітнього простору*, сс. 170–175.
- Олендр, Т. М. (2011). *Моніторинг якості природничо-наукової освіти в університетах США* (дис. ... канд. пед. наук: 13.00.01). Тернопіль.
- Панченко, Є. (2014). Професійно-зорієнтовані програми як засіб формування лідерів у сфері бізнесу, державної безпеки, політики, журналістики, кінематографу та медіа в США. *Гуманітарний вісник ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний університет імені Григорія Сковороди», Додаток 1 до Вип. 5, Том 1 (52)*, 300–308.
- Панченко, Є. (2014). Професійно-зорієнтовані програми як засіб формування лідерів у сфері інженерії, медицини та права у США. *Порівняльно-педагогічні студії*, 4, 91–96.
- Панченко, Є. (2015). Американський скаутський освітньо-виховний ідеал і демократичний лідер: дві сторони однієї медалі? *Порівняльно-педагогічні студії*, 1, 27–33.

Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження та орієнтовна тематика

- Панченко, Є. (2015). Історія плекання лідерів: початки скаутського руху у США (початок XX ст. – 20-і рр. XX ст.). *Історико-педагогічний альманах*, 1, 36–42.
- Панченко, Є. (2015). Формування якостей інноваційного лідера в США в системі «старша школа – університет». *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*, 3 (47), 123–128.
- Панченко, Є. (2018). *Використання американського досвіду розвитку лідерських якостей старшокласників засобами громадських організацій і програм неформальної освіти в Україні*. Київ–Дрогобич: ТзОВ «Трек-ЛТД».
- Плахотнюк, О. Л. (2011). *Концепції виховання в системі шкільної освіти США* (авторeref. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.07). Умань.
- Романовська, О. О., Романовська, Ю. О., Романовський, О. О. (2018). *Досвід Сполучених штатів Америки ХХ–ХХІ ст. Книга 3. Особливості інноваційного розвитку сфери вищої освіти США другої половини ХХ – початку ХХІ ст.* К.: Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова.
- Романовський, О. О. (2012). *Інноваційна діяльність дослідницьких підприємницьких університетів США*. Київ: НПУ імені М. П. Драгоманова.
- Савченко, Н. С. (2011). Генеза закладів позашкільної освіти у Польщі. *Витоки педагогічної майстерності*, сс. 230–234.
- Сагалакова, А. (2012). *Досвід підтримки та розвитку обдарованих дітей в Іспанії*. К.: Інститут обдарованої дитини.
- Сагалакова, А. (2013). *Досвід підтримки та розвитку обдарованих дітей в Італії*. К.: Інститут обдарованої дитини.
- Сагалакова, А. (2013). *Досвід підтримки та розвитку обдарованих дітей у Португалії*. К.: Інститут обдарованої дитини.
- Самойлова, Ю. І. (2013). Організаційні засади функціонування інноваційних шкільних мереж у США. *Наука і освіта у глобалізованому світі: традиції, сьогодення, перспективи: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції*. Умань, 166–169.
- Самойлова, Ю. І. (2014). Особливості впровадження досвіду діяльності інноваційних шкільних мереж США в контексті реформування системи освіти України. *Science and Education a New Dimension. Pedagogy and Psychology*, II (17), Issue 35, 83–87.
- Самойлова, Ю. І. (2016). Інноваційні шкільні мережі США: пріоритетні напрями діяльності. *Теоретичні питання культури, освіти та виховання*, 54, 54–58.
- Самойлова, Ю. І. (2018). Концептуальні підходи до теорії та практики мережування шкіл у США: історичний контекст. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*, 5 (79), 66–78.
- Сбруєва, А. А., Чистякова, І. А., Самойлова, Ю. В. (2019). *Організаційно-педагогічні засади діяльності інноваційних шкільних мереж Великої Британії та США*. Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка.

Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження та орієнтовна тематика

- Скальські, Д. (2015б). Історико-культурні передумови становлення й розвитку концепцій фізкультурної освіти в Європі в домодерну добу. *Науковий вісник Чернівецького університету. Педагогіка та психологія*, 766, 177–184.
- Скальські, Д. (2018). Інклюзія у фізкультурній освіті країн-членів ЄС. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки*, 173, 173–177.
- Скальські, Д. (2018). *Концепції фізкультурної освіти у країнах Європейського Союзу: історія та сучасність*. Дрогобич: Трек ЛТД.
- Скальські, Д. (2018). Методологія порівняльно-педагогічного дослідження розвитку фізкультурної освіти у країнах ЄС. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*, 6 (80), 46–56.
- Скальські, Д. (2018). Передумови введення фізкультурної освіти у шкільний куррикулум у Німеччині (XVIII ст. – перша половина ХХ ст.). *Молодь і ринок*, 11 (166), 43–47.
- Скальські, Д. (2018). Популяризація Тернерівської гімнастики в Німеччині: масове захоплення фізичною культурою чи політична необхідність? *Історико-педагогічний альманах*, 2, 41–45.
- Скальські, Д. (2018). Реформування фізичного виховання в польських школах в контексті критично-конструктивістського підходу, *Інноваційна педагогіка*, 7, 118–122.
- Скальські, Д. (2015). Історико-культурні передумови становлення і розвитку фізкультурної освіти в Європі у середньовічну добу. *Порівняльно-педагогічні студії*, 4, 19–27.
- Скиба, К. М. (2014). Система вищої освіти США: перспективний досвід для України. *Вісник Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка*, 25, 5-13.
- Словакія, «Зелені школи». Режим доступу: <http://www.zelenaskola.sk/>
- Словенія, «Шкільні дома» для класних виїздів. Режим доступу: <http://www.csod.si/index.php?language=en>
- Солощенко, В. М. (2011). *Інтернаціоналізація університетської освіти в німецькомовних країнах (кінець ХХ – початок ХХІ століть)* (дис. ... канд. пед. наук). Суми.
- Стрижалковська, В. В. (2012). *Розвиток обдарованих дітей у неформальній освіті Чеської Республіки* (дис. ... к-та пед. наук: 13.00.01). Київ.
- Тадеев, П. О. (2011). *Теорія і практика організації навчання обдарованих школярів у США (20-ті роки ХХ – початок ХХІ століття)* (дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.01). Київ.
- Теличко, Н. В. (2006). *Організація навчання обдарованих молодших школярів у США* (автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.01). Івано-Франківськ.
- Технології соціальної роботи в зарубіжних країнах* (2013). Луганськ: Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка».
- Товканець, Г. В. (2014). *Розвиток економічної освіти у вищій школі Чехії і Словаччини у ХХ столітті* (дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.01). Київ.

Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження та орієнтовна тематика

- Улановська, А. (2016). Організаційні та змістово-процесуальні засади діяльності Європейського студентського союзу в контексті модернізації вищої освіти. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*, 6 (60), 252–268.
- Устименко-Косорич, О. А. (2014). Становлення та розвиток сербської баянно-акордеонної школи (друга половина ХХ – початок ХХІ століття) (дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.01). Луганськ.
- Устименко-Косорич, О. А. (2014). Порівняльний аналіз змісту підготовки баяністів-акордеоністів у вищих мистецьких закладах Сербії й України. *Освіта та педагогічна наука*, 1, 57–65
- Чернякова, А. В. (2011). *Організаційно-педагогічні засади запобігання та подолання насильства в загальноосвітніх школах США* (автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.01). Суми.
- Чистякова, І. А. (2011). Інноваційні мережеві технології в системі середньої освіти Великої Британії: історична ретроспектива. *Порівняльно-педагогічні студії*, 2 (8), 85–92.
- Чистякова, І. А. (2011). Розвиток інноваційних шкільних мереж: досвід Великої Британії. *Інновації у професійно-педагогічній підготовці майбутнього вчителя: методологічні, змістові та методичні засади* (сс. 248-262). А. А. Сбруєва (ред.). Суми: Вид-во «МакДен».
- Чистякова, І. А. (2012). Змістові та процесуальні засади діяльності інноваційних шкільних мереж Великої Британії та України. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*, 6 (24), 196–205.
- Чистякова, І. А. (2012). Мережеві технології управління вищою освітою: європейський контекст. *Управління інноваційним розвитком освіти в суспільстві ризику* (сс. 282-312). А. А. Сбруєва (ред.). Суми: Вид-во СумДПУ ім. А. С. Макаренка.
- Чистякова, І. А. (2012). *Організаційно-педагогічні засади діяльності інноваційних шкільних мереж Великої Британії* (дис. ... канд. пед. наук: 13.00.01). Суми.
- Чистякова, І. А. (2013). Змістові особливості діяльності Європейської Асоціації університетів. *Порівняльно-педагогічні студії*, 4 (18), 139-144.
- Чистякова, І. А. (2013). *Організаційно-педагогічні засади діяльності інноваційних шкільних мереж Великої Британії*. Суми: ВВП «Мрія» ТОВ.
- Чистякова, І. А. (2013). Особливості діяльності університетських мереж: європейський контекст. *Порівняльна професійна педагогіка*, 1 (5), 127–135.
- Чистякова, І. А. (2013). Особливості діяльності університетських мереж: європейський контекст. *Порівняльна професійна педагогіка*, 1 (5), 127–135.
- Чистякова, І. А. (2014). Особливості управління європейськими академічними університетськими мережами. *Порівняльно-педагогічні студії*, 1 (19), 56-60.

Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження та орієнтовна тематика

- Чистякова, І. А. (2014). Педагогічний процес в установах відбування покарань: зарубіжний досвід. *Проблеми сучасної педагогічної освіти*. Сер.: Педагогіка і психологія, 43, Ч. 3, 274-280.
- Чорна, О. В. (2015). *Розвиток системи моніторингу якості вищої освіти в Німеччині* (дис. ... канд. пед. наук: 13.00.01). Кривий Ріг.
- Шандрук, С. І. (2012). *Тенденції професійної підготовки вчителів у США*. Кіровоград: Імекс-ЛТД.
- Шихненко, К. І. (2015). *Розвиток теорії освітніх змін у педагогічній думці США (кінець ХХ - початок ХХІ століття)* (дис. ... канд. пед. наук: 13.00.01). Суми.
- Шуцько, О. (2012). *Досвід підтримки та розвитку обдарованих дітей в Угорщині*. К.: Інститут обдарованої дитини. (Серія : «ПРОСвіт»).
- Щука, Г. П. (2013). *Теорія та практика підготовки фахівців сфери туризму в Україні, Росії та Білорусі (порівняльний аналіз)* (дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.01). Луганськ.
- Янісів, Ю. О. (2018). *Розвиток інноваційних процесів у вищій педагогічній освіті Польщі (кінець ХХ – початок ХХІ століття)* (автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.01). К.

5.3. Особливості організації педагогічної освіти в розвинених країнах

Тема 5.3.1. Особливості використання інформаційних технологій у професійній підготовці педагога: зарубіжний досвід.

Тема 5.3.2. Форми й засоби неперервного професійного розвитку вчителів у розвинених країнах світу (на вибір студента).

Тема 5.3.3. Підготовка педагогічних кадрів для дошкільної освіти в зарубіжних країнах (на вибір студента).

Тема 5.3.4. Місце та роль педагогічної практики в підготовці майбутніх учителів у розвинених країнах світу (на вибір студента).

Тема 5.3.5. Тенденції розвитку педагогічної освіти в країнах Європи (на вибір студента).

Тема 5.3.6. Особливості професійної педагогічної освіти розвинених країн світу (на вибір студента).

Тема 5.3.7. Підготовка майбутніх учителів: досвід педагогічної освіти зарубіжних країн (на вибір студента).

Тема 5.3.8. Професійний розвиток учителів загальноосвітніх шкіл у системі неперервної педагогічної освіти зарубіжних країн (на вибір студента).

Тема 5.3.9. Основні форми педагогічної підтримки професійного розвитку майбутніх учителів у зарубіжних країнах (на вибір студента).

Тема 5.3.10. Європейські моделі підготовки вчителів.

Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження та орієнтовна тематика

Тема 5.3.11. Професійна підготовка менеджерів освіти в розвинених країнах світу (на вибір студента).

Тема 5.3.12. Підготовка докторів філософії у зарубіжних країнах (на вибір студента).

Тема 5.3.13. Інтеграція педагогічної освіти України в загальноєвропейський простір.

Тема 5.3.14. Модернізація управління професійною освітою у зарубіжних країнах (на вибір студента).

Орієнтовний список рекомендованої літератури

- Авшенюк, Н. (2017). Механізми фінансування підвищення кваліфікації педагогічного персоналу у розвинених англomовних країнах. *Порівняльна професійна педагогіка*, 1, 112–114.
- Бойченко, М. А. (2015). Вимоги до вчителів, які працюють із обдарованими учнями у загальноосвітніх школах США, Канади та Великої Британії. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*, 45 (98), 313–321.
- Бойченко, М. А. (2015). Програми професійної підготовки майбутніх учителів до роботи з обдарованими і талановитими школярами в університетах США, Канади та Великобританії. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*, 1 (45), 10–17.
- Бойченко, М. А. (2016). Підготовка майбутніх учителів до роботи з обдарованими учнями у вищих навчальних закладах США, Канади та Великої Британії. *Вісник Черкаського університету. Серія Педагогічні науки*, 2, 18–23.
- Бойченко, М. А. (2016). Професійний розвиток учителів, які працюють із обдарованими учнями у школах США, Канади та Великої Британії. *Вісник Чернігівського національного педагогічного університету імені Т. Г. Шевченка*, 137, 302–306.
- Бочарова, О. (2014). Підготовка вчителя до роботи з обдарованими учнями в Болгарії. *Порівняльно-педагогічні студії*, 1 (19), 106–111.
- Вітвицька, С. С. (2008). Моделі ступеневої педагогічної освіти західноєвропейських країн, США та України: порівняльний аналіз. В О. А. Дубасенюк (ред.), *Професійно-педагогічна освіта: сучасні концептуальні моделі та тенденції розвитку*, (сс. 71–103). Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка.
- Данилишена, Т. М. (2011). *Підготовка магістрів педагогічної освіти в університетах США (кінець ХХ - початок ХХІ століття)* (автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.01). Хмельницький.
- Золотарьова, Г. М. (2017). *Інноваційні педагогічні технології при підготовці вчителів у Німеччині* (автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.01). Дрогобич.

Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження та орієнтовна тематика

- Кошманова, Т. С. (2002). *Розвиток педагогічної освіти у США (1960 - 2000 рр.)*: (дис. ... д-ра пед. наук). Київ.
- Махinya, Н. В. (2009). *Реформування системи педагогічної освіти Німеччини (друга половина ХХ – початок ХХІ ст.)* (дис. ... канд. пед. наук: 13.00.01). Кіровоград.
- Муқан, Н. В. (2011). *Професійний розвиток учителів загальноосвітніх шкіл у системах неперервної педагогічної освіти Великої Британії, Канади, США* (автореф. дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.04). Київ.
- Нагач, М. (2013). Підготовка майбутніх учителів: досвід педагогічної освіти США. *Порівняльно-педагогічні студії, 2–3 (16–17)*, 126–132.
- Нелін, Є. В. (2017). *Тенденції розвитку вищої педагогічної освіти Італії (кінець ХХ – початок ХХІ століття)* (дис. ... канд. пед. наук: 13.00.01). Умань.
- Нестеренко, І. Б. (2014). *Модернізація змісту вищої педагогічної освіти в Польщі за умов європейської інтеграції* (дис. ... канд. пед. наук: 13.00.01). Суми.
- Ніколаї, Г. Ю. (2008). *Розвиток музично-педагогічної освіти в Польщі (ХХ століття)* (дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.01). Київ.
- Орловська, О. В. (2011). *Підготовка майбутнього вчителя до виховання толерантності в учнів старшої школи США* (автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04). К.
- Погребняк, В. А. (2010). *Підготовка майбутнього вчителя до професійної діяльності у полікультурному середовищі загальноосвітньої школи Канади* (автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04). Полтава.
- Самойлова, Ю. І. (2013). Особливості професійного розвитку вчителів в умовах діяльності інноваційних шкільних мереж США. *Порівняльна професійна педагогіка, 1*, 232–239.
- Шапockіна, О. В. (2012). *Сучасні тенденції розвитку неформальної освіти майбутніх учителів у Німеччині* (автореф. дис. ... канд. пед. наук: спец. 13.00.04 «Теорія та методика професійної освіти»). К.
- Янісiв, Ю. О. (2018). *Розвиток інноваційних процесів у вищій педагогічній освіті Польщі (кінець ХХ – початок ХХІ століття)* (автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.01). К.

5.4. Особливості організації інклюзивної освіти в розвинених країнах

Тема 5.4.1. Досвід реалізації інклюзивної освіти в країнах Європи (на вибір студента).

Тема 5.4.2. Інклюзивна освіта в зарубіжних країнах (на вибір студента).

Тема 5.4.3. Особливості моделей інклюзивної освіти в країнах Європи.

Тема 5.4.4. Провідні напрями розвитку інклюзивної освіти на сучасному етапі: досвід зарубіжних країн (на вибір студента).

Орієнтовний список рекомендованої літератури

- Бойченко, М. (2017). Особливості надання педагогічної підтримки двічі винятковим учням у США, Канаді та Великій Британії. *Освіта та розвиток обдарованої особистості*, 11 (66), 54–60.
- Бойченко, М., Іонова, І., Чистякова, І. (2019). Виховна робота з обдарованою учнівською молоддю з особливими освітніми потребами в закладах загальної середньої освіти США. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*, 6 (90), 3–12.
- Продіус, О. І. (2019). Особливості моделей інклюзивної освіти в країнах Європи відповідно до вимог сучасного суспільства. *Економіка та управління підприємствами випуск*, 4 (72), 86–93.
- Садова, І. І. (2020). Інклюзивна освіта в країнах Європи. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*, 69 (1), 188–192.
- Скальські, Д. (2018). Інклюзія у фізкультурній освіті країн-членів ЄС. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки*, 173, 173–177.
- Чистякова, І. А. (2018). Механізми розвитку інклюзивної освіти в зарубіжних країнах. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*, 8 (82), 28-42.
- Чистякова, І. А. (2018). Провідні напрями розвитку інклюзивної освіти на сучасному етапі: досвід зарубіжних країн. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*, 7 (81), 206-223.

РОЗДІЛ VI. ОРІЄНТОВНА ТЕМАТИКА КУРСОВИХ РОБІТ З ПЕДАГОГІЧНОГО КРАЄЗНАВСТВА

Тема 6.1. Розвиток народної освіти на Сумщині у XVIII – на початку XIX століть.

Тема 6.2. П. І. Калнишевський – просвітитель українського народу.

Тема 6.3. «Колумб київських старожитностей» – діяльність історика й археолога М. Ф. Берлинського.

Тема 6.4. Історія розвитку спеціальної освіти у краї: Глухівська співацька школа.

Тема 6.5. Творчий доробок видатних вихованців Глухівської співацької школи: М. С. Березовський і Д. С. Бортнянський.

Тема 6.6. Педагогічні погляди та просвітницька діяльність членів Попівської академії (І. Ф. Богданович, В. Н. Каразін, О. О. Паліцин).

Тема 6.7. Педагогічні погляди І. Ф. Богдановича за твором «О воспитании юношества».

Тема 6.8. Розвиток педагогічних поглядів і просвітницька діяльність К. Д. Ушинського на Сумщині.

Тема 6.9. Стан початкової освіти на Сумщині наприкінці XIX – на початку XX століття (на прикладі повітових і парафіяльних училищ).

Тема 6.10. Розвиток земської школи у краї наприкінці XIX – на початку XX століття.

Тема 6.11. Розвиток середньої жіночої освіти на Сумщині в II половині XIX – на початку XX століття (міністерські та приватні прогімназії, гімназії, пансіони).

Тема 6.12. Розвиток мистецької освіти у краї II половині XIX – на початку XX століття (на прикладі викладання естетичних дисциплін у жіночих гімназіях).

Тема 6.13. Історія середньої чоловічої освіти на Сумщині в II половині XIX – на початку XX століття (чоловічі державні й приватні гімназії, кадетський корпус тощо).

Тема 6.14. Характеристика закладів середньої освіти Сумщині в II половині XIX – на початку XX століття (гімназії, прогімназії, реальні училища).

Тема 6.15. Внесок родини Алчевських у культурно-освітній та економічний розвиток українських земель кінця XIX – I пол. XX ст.

Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження та орієнтовна тематика

Тема 6.16. Розвиток педагогічної освіти у краї в II половині XIX – на початку XX століття: Глухівський учительський інститут, педагогічні класи жіночих гімназій, земські вчительські школи та земські курси.

Тема 6.17. Ідеї реформаторської педагогіки в освітніх закладах краю наприкінці XIX – на початку XX століть (на прикладі приватних і земських шкіл).

Тема 6.18. Діяльність меценатів і благодійників у розвитку освіти на Сумщині в XIX – на початку XX століть (Харитоненки, Терещенки та ін.).

Тема 6.19. Педагогічні погляди та діяльність уродженця Сумщини – народного вчителя Б. Д. Грінченка.

Тема 6.20. Загально-педагогічні та методичні погляди видатного уродженця Кролевця –Т. Г. Лубенця.

Тема 6.21. Розвиток ідей трудового виховання в культурно-просвітницькій діяльності Христовоздвиженського братства М. М. Неплюєва.

Тема 6.22. Вплив ідей реформаторської педагогіки на становлення радянської школи у 20-х – 30-х роках XX століття (на прикладі середніх і вищих закладів Сумщині).

Тема 6.23. Педагогічні погляди та провідні напрями освітньої політики наркома УСРР Г. Ф. Гринька.

Тема 6.24. Життя та діяльність громадсько-політичного діяча, історика М. П. Василенка.

Тема 6.25. Розвиток педагогічної освіти на Сумщині у 20-х – 30-х роках XX століття: вищі трирічні педагогічні курси, педагогічні технікуми.

Тема 6.26. Внесок Я. А. Мамонтова в розвиток української педагогічної науки 20-х–30-х років XX століття.

Тема 6.27. Діяльність сподвижників А. С. Макаренка у 20-х–30-х роках XX століття на Сумщині: А. Й. Добровольський (Сумський дитячий будинок), М. Л. Довгополюк (Охтирське дитяче містечко).

Тема 6.28. Історія вищої освіти Сумщини.

Тема 6.29. Внесок уродженців Сумщини в розвиток освіти та педагогічної науки незалежної України: науково-педагогічна діяльність В. Кременя, В. Андрущенко та інших.

Тема 6.30. Досвід роботи визнаних учителів Сумщині: Заслужених учителів України, призерів і переможців конкурсу «Учитель року» (за фаховим спрямуванням).

Тема 6.31. Історія та сучасність дитячого руху Сумщини: діяльність ДСПЦ «Сигнал» (керівник Є. В. Анохін).

Орієнтовний список рекомендованої літератури

- Авшенюк, Н. М. (2018). Дослідження спадщини А. С. Макаренка у Великій Британії у другій половині ХХ ст. *Творча спадщина А. С. Макаренка в контексті інноваційного розвитку освіти ХХІ століття: матеріали ІІ Міжнародної науково-практичної конференції*. Суми: СумДПУ імені А.С. Макаренка, сс. 236–238.
- Анохін, Є. В., Чайка, В. В. (2013). Особливості різновікового спілкування дітей і підлітків у позаформальному середовищі. Сбруєва А.А. (Ред.), *Творча спадщина А.С. Макаренка: осмислення історичного досвіду та інноваційного потенціалу*. (сс. 183–204). Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка.
- Антологія просвітницької думки членів Попівської академії (кінець ХVІІІ – початок ХІХ ст.)*. (2006). Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка.
- Антонець, Н. В. (2005). Борис Дмитрович Грінченко. О. В. Сухомлинська (Ред.), *Українська педагогіка в персоналіях*, (сс. 437–449). К.: Либідь.
- Баранова, В. Є. (2017). Впровадження комплексної системи навчання загальноосвітні навчальні заклади Роменщини в 20-х рр. ХХ ст. *Історико-краєзнавчі дослідження: традиції та інновації : матеріали ІІІ Міжнародної наукової конференції*. Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, сс.13-15.
- Баранова, В. Є. (2017). Особливості використання форм навчальної діяльності у загальній освіті Роменщини у 20 - 30-х рр. ХХ ст. *Європейський університет: імідж, мобільність та соціальні перспективи: матеріали ІІ Міжнародної науково-практичної конференції для студентів та молодих учених*. Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, сс. 79-82.
- Батраченко, Б. А. (2016). Шпилівський Мікеланджело – Михайло Григорович Лисенко. *Мистецтво в школі*, 5, 26–32.
- Бережна, С. В. (1999). З розвитку народної освіти в Путивльському повіті Курської губернії в кінці ХІХ ст. *ІІІ Сумська обл. наук. історико-краєзнавча конференція*. Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, сс. 107–108.
- Бойко, А. (2018). Освітні і наукові позиції полтавських педагогів Григорія Ващенко та Антона Макаренка. *Рідна школа*, 1/2, 21–28.
- Бугрій, В. С. (2005). Краєзнавство в навчальному процесі трудових шкіл на території сучасної Сумщини. *Матеріали шостої Сумської наукової історико-краєзнавчої конференції*. Суми: СумДПУ імені А.С. Макаренка, сс. 157–161.
- Бугрій, В. С. (2006). *Становлення та розвиток системи краєзнавчої роботи в школах північно-східної України (20–30 рр. ХХ століття)* (дис. ... канд. пед. наук: 13.00.01). Житомир.

Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження та орієнтовна тематика

- Будянський, Д. В. (2018). Використання здобутків А. С. Макаренка в діяльності студентського театрального колективу. *Творча спадщина А. С. Макаренка в контексті інноваційного розвитку освіти XXI століття: матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції*. Суми: СумДПУ імені А.С. Макаренка, сс.156–158.
- Василь Григорович Кремень – філософ, учений, освітянин, державний діяч: бібліогр. покажч. (2008). К.: Т-во «Знання України».
- Видатні особи, що народилися на Сумщині : Письменники, композитори, скульптори, педагоги, громадські та державні діячі, науковці, герої Сумщини. (2008). *Краєзнавство. Географія. Туризм*, 6–8, 68.
- Воробйова, Г. П. (1999). Шляхами створення Глухівської жіночої гімназії. *Матеріали науково-практичної конференції на тему «Розвиток освіти і культури України в XVII – XIX століттях»*. Глухів: ГДПІ, сс. 25–26.
- Гавриленко, І.І. (2013). Чинники становлення управлінської діяльності А. С. Макаренка – завідувача трудової колонії ім. М. Горького. Сбруєва А.А. (Ред.), *Творча спадщина А.С. Макаренка: осмислення історичного досвіду та інноваційного потенціалу*. (сс. 183-204). Суми: СумДПУ імені А.С. Макаренка.
- Гайденко, О.(2018). Відомий учень забутого вихователя: про П. М. Воронька та М. Л. Довгополюка. *Творча спадщина А. С. Макаренка в контексті інноваційного розвитку освіти XXI століття: матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції*. Суми: СумДПУ імені А.С. Макаренка, сс. 163–167.
- Гайденко, О. (2018) .Професійна аграрна освіта в педагогічній системі М. Л. Довгополюка. *Університет А. С. Макаренка: імідж, мобільність та європейські перспективи: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції для студентів та молодих учених*. Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, сс. 146–149.
- Гайденко, О. (2017). Національне виховання як складова педагогічної системи М. Л. Довгополюка (1893-1944): [М. Л. Довгополюк - керівник дитячого містечка для безпритульних дітей в м. Охтирка, автор власної педагогічної системи]. *Європейський університет: імідж, мобільність та соціальні перспективи : матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції для студентів та молодих учених*. Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, сс. 93–96.
- Гербера, Н. П. (2016). Методичні рекомендації з організації у школі-інтернаті дитячого самоврядування за системою А. С. Макаренка. *Виховна робота в школі*, 11, 51–54.
- Годлевська, К. В. Педагогічні ідеї А. С. Макаренка і угорська педагогіка. *Творча спадщина А. С. Макаренка в контексті інноваційного розвитку освіти XXI століття: матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції*. Суми: СумДПУ імені А.С. Макаренка, сс. 249–251.
- Гончар, О. (2018). Світоч вітчизняної педагогіки : (до 130-річчя від дня народження Антона Семеновича Макаренка). *Історія в школі*, 2/3, 1–6.

Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження та орієнтовна тематика

- Головко, Г. О. (1994). Педагогічна спадщина Я. Мамонтова і її роль у розвитку української педагогіки. *Педагогіка і психологія*, 2, 150–157.
- Голубченко, В. Ю. (2000). Життя та діяльність Т. Г. Лубенця. *Матеріали 4-ої Сумської обласної історико-краєзнавчої конференції*. Суми: СумДПУ ім. А. С. Макаренка, сс. 7–13.
- Голубченко, В. Ю. (2012). *Освіта Сумщини в іменах: науково-педагогічний довідник*. Суми: Університетська книга.
- Голубченко В. Ю. (1999). Педагогічна діяльність Г. П. Самброса. *Третя Сумська обласна наукова історико-краєзнавча конференція*. Суми: СумДПУ ім. А. С. Макаренка, сс.119–121.
- Грабовський, П. А. (2003). Про розвиток шкільної освіти в Охтирському повіті Харківської губернії. В *Хрестоматія з історії педагогіки. Част. 1. Вітчизняна школа і педагогіка*, (сс. 264-270). М. Ю. Рисіна, А. А. Сбруєва (упоряд.). Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка.
- Грінченко, Б. Д. (2003). Народні вчителі і вкраїнська школа. В *Хрестоматія з історії педагогіки. Част. 1. Вітчизняна школа і педагогіка*, (сс. 143-150). М. Ю. Рисіна, А. А. Сбруєва (упоряд.). Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка.
- Гринько, Г. Ф. (1921). *Соціяльне виховання дітей : poradnik po соціальному вихованню дітей*. Харків: Всеукр. Держ. вид-во.
- Гунько, Л. О. (2018). Дослідження педагогічного досвіду А. Макаренка китайськими вченими. *Творча спадщина А. С. Макаренка в контексті інноваційного розвитку освіти XXI століття: матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції*. Суми: СумДПУ імені А.С. Макаренка, сс. 252–254.
- Дічек, Н. П. (2018). Англomовна макаренкіана у XXI столітті: стан і методи інтерпретації. *Педагогіка і психологія*, 2, 72–82.
- Дічек, Н. П. (2018). Два сучасні погляди із закордону на спадщину А. С. Макаренка. *Творча спадщина А. С. Макаренка в контексті інноваційного розвитку освіти XXI століття: матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції*. Суми: СумДПУ імені А.С. Макаренка, сс. 254–259.
- Дічек, Н. П. (2018). Зіставно-порівняльний підхід у сучасній англomовній макаренкіані: Дж. Дьюї та А. Макаренко. *Український педагогічний журнал*, 2, 5–15.
- Дічек, Н. (2018). Нове-старе в сучасній зарубіжній макаренкіані. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*, 2 (76), 221–235.
- Дічек, Н. (2013). Педагогічне новаторство А.С. Макаренка (полтавський період) і проблема «морально дефективного дитинства». Сбруєва А. А. (Ред.), *Творча спадщина А.С. Макаренко: осмислення історичного досвіду та інноваційного потенціалу*. (с. 30-55). Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка.
- Дубасенюк, О. А. (2018). Макаренко - видатний педагог-новатор ХХ століття. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*, 2 (76), 235–242.

Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження та орієнтовна тематика

- Козлова, О. Г., Гавриленко, І. І., Козлов, Д. О. (2013). Становлення підприємницької діяльності А. Макаренка в Полтавській трудовій колонії ім. М. Горького. Сбруєва А. А. (Ред.), *Творча спадщина А. С. Макаренка: осмислення історичного досвіду та інноваційного потенціалу*. (сс. 98-121). Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка.
- Козлова, О. Г. (2018). Творча діяльність уродженця Сумщини А. С. Макаренка: результати нового дослідження. *Творча спадщина А. С. Макаренка в контексті інноваційного розвитку освіти XXI століття: матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції*. Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, сс. 176–180.
- Клименко В. А. Розвиток шкільної освіти на Сумщині (кінець XVIII – початок XIX століть). *Матеріали четвертої Сумської обласної наукової історико-краєзнавчої конференції*. Суми: СумДПУ ім. А. С. Макаренка, сс. 22–23.
- Книга вчить, як на світі жити*. (1996). Суми: СумДПУ ім. А. С. Макаренка.
- Коляда, І. (2018). «Донжуанський список Антона Макаренка»: кохання у житті Антона Макаренка: (до 130-річчя з дня народження видатного українського педагога-експериментатора XX ст.). *Історія в школі*, 8/9, 12–24.
- Коляда, І. (2018). Кохання у житті Антона Макаренка: (до 130-річчя з дня народження видатного українського педагога-експериментатора XX ст.). *Історія в школі*, 6/7, 11–27.
- Коляда, І. (2018). Хто Ви, Антоне Макаренко: «Дон-Кіхот педагогіки», «яничар педагогіки», «великий педагог ГУЛАГу», «інженер дитячих душ», «педагог-експериментатор світового значення», «великий український педагог XX століття»?!: до 130-річчя від дня народження. *Історія в рідній школі*, 7/8, 42–48.
- Коляда, І. (2020). «...Я не маю дару винайти закон мого кохання...» Антон Макаренко. Кохання. Жінки: до 130-річчя з дня народження видатного українського педагога-експериментатора XX ст. *Історія в рідній школі*, 6, 24–43.
- Корж, Л. В. (1996). Вплив розширення суспільних та освітніх повноважень земств на розвиток народної освіти. *Розвиток освіти і педагогічної думки на Сумщині у XVIII – XX ст.: матеріали вузівської студентсько-аспірантської науково-практичної конференції*. Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, сс. 3–9.
- Корж, Л. В. (2001). Династії меценатів у долі українського освіти. *Шлях освіти*, 4, 36–39.
- Корж, Л. В. (1999). Земська народна школа на Харківщині. *Шлях освіти*, 1, 53–55.
- Корж, Л. В. (1999). *Історія становлення та розвитку Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка*. Суми: Редакційно-видавничий відділ СДПУ.

Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження та орієнтовна тематика

- Корж, Л. В. (2003). Педагогічна освіта на Сумщині : історичний нарис. В *Хрестоматія з історії педагогіки. Част. 1. Вітчизняна школа і педагогіка*, (сс. 281-284). М. Ю. Рисіна, А. А. Сбруєва (упоряд.). Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка.
- Корж-Усенко, Л. В. (2012). Пріоритети політики «освіченого гетьманату» К. Розумовського. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*, 3 (21), 12–20.
- Корж, Л. В. (2003). Реалізація ідеї опіки безпритульних дітей на Сумщині в 20-30-ті рр. ХХ ст. *А.С. Макаренко і соціальна педагогіка: Тези доповідей педагогічних читань до 115-річниці з дня народження А. С. Макаренка*. Суми: СумДПУ, сс. 20–23.
- Корж, Л. В. (2000). Розвиток педагогічної освіти на Сумщині (XIX – початок ХХ ст.). *Педагогічні науки*, 89–94.
- Корж-Усенко, Л. В. (2018). Розвиток учнівського і студентського самоврядування: досвід А. Макаренка і попередників. *Творча спадщина А. С. Макаренка в контексті інноваційного розвитку освіти ХХІ століття: матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції*. Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, сс. 217–221.
- Корж-Усенко, Л. В. (2016). Сумський народний університет імені Т. Шевченка в контексті руху за національну вищу школу. *Історико-краєзнавчі дослідження: традиції та інновації: матеріали II Міжнародної наукової конференції*. Суми: ФОП Цьома С. П., сс. 93–97.
- Корогод, Г. І. (2005). Земські недільні школи Сумського повіту. *Матеріали шостої Сумської наукової історико-краєзнавчої конференції*. Суми: СумДПУ ім. А. С. Макаренка, сс. 36–40.
- Король, В. (2016). Роменська школа ФЗН № 5: історія одного навчального закладу системи трудових резервів (1944-1953 рр.). В *Сумський краєзнавчий збірник*, (сс. 108–123). О. М. Корнієнко, В. О. Артюх (упоряд.). Суми: ВВП «Мрія».
- Кравченко, А. Заселення Слобідської України і розвиток народної освіти в Сумському повіті та Старому Селі (1638-1917). *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*, 7 (91), 355–366.
- Лазарєв, М. О. (2018). Новаторська педагогічна система А. С. Макаренка і евристична освіта ХХІ століття. *Творча спадщина А. С. Макаренка в контексті інноваційного розвитку освіти ХХІ століття: матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції*. Суми: СумДПУ імені А.С. Макаренка, сс. 9–17.
- Лазарєв, М. О. (2018). Людиноцентрована система виховання: від А. С. Макаренка до сьогодні. Сбруєва А.А. (Ред.), *Творча спадщина А. С. Макаренка: осмислення історичного досвіду та інноваційного потенціалу*. (сс. 156-183). Суми: СумДПУ імені А.С. Макаренка.
- Ленський, О. В. (2011). *Перша Сумська жіноча гімназія*. Суми: Власне видавництво Ленського О. В.

Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження та орієнтовна тематика

- Ленський, О. (2016). Про початки товариства «Просвіта» на Сумщині: виникнення товариства в 1917 році. В *Сумський краєзнавчий збірник*, (сс. 205–211). О. М. Корнієнко, В. О. Артюх (упоряд). Суми: ВВП «Мрія».
- Лікарчук, І. Л. (2012). Василенко Микола Прокопович. В *Міністри освіти України. У 2 т.* К.
- Лисенко Михайло : скульптор : уродженець Сумщини (2019). Сумщина. Велика спадщина. Поезія, (сс. 76–79). О. Корнієнко (ред.). Суми: Університетська книга.
- Лубенець, Т. Г. (2003). Пояснювальне читання В *Хрестоматія з історії педагогіки. Частина 1. Вітчизняна школа і педагогіка*, (сс. 151–154). М. Ю. Рисіна, А. А. Сбруєва (упоряд.). Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка.
- Луценко, В. П. (2003). Из истории среднего женского образования на Сумщине в начале XX века. *Матеріали п'ятої Сумської наукової історико-краєзнавчої конференції*. Суми: СумДПУ ім. А. С. Макаренка, сс. 52–57.
- Макарова, В. А. (2000). Феномен Глухівської співочої школи – першого вітчизняного музичного учбового закладу. *Педагогічні науки*, 101–108.
- Мамонтов, Я. А. (1922). *Сучасні проблеми педагогічної творчості Ч. I: Педагог як митець*. Харків: Держвидав України.
- Манько, М. О. (2003). Початкова освіта та населення в Сумському полку за переписом 1732 року. *Матеріали п'ятої Сумської наукової історико-краєзнавчої конференції*. Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, сс. 57–61.
- Мартиненко, Д. В. (2016). Жіноцтво родини Харитоненків біля витоків педагогічної освіти у м. Суми. *Історико-краєзнавчі дослідження: традиції та інновації: матеріали II Міжнародної наукової конференції*. Суми: ФОП Цьома С. П., сс. 114–117
- Мартиненко, Д. В. (2013). *Національне шкільництво на Лівобережній та Слобідській Україні (XVIII століття)*. Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка.
- Меттини, Э. (2016). Философские основы воспитательной методики Антона Семеновича Макаренко. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*, 4 (58), 21–26.
- Михайличенко, О.В., Товчигречка, Л.В. (2013). Літературно-публіцистичний аспект педагогічної спадщини А.С. Макаренка. Сбруєва А.А. (Ред.), *Творча спадщина А.С. Макаренко: осмислення історичного досвіду та інноваційного потенціалу*. (сс. 140-257). Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка.
- Никифоров, А. М. (2016). Методи краєзнавчої роботи Никанора Онацького на Сумщині в 20-их - 30-их роках XX століття. *Теорія та методика навчання суспільних дисциплін*, 3, 115–120.
- Никифоров, А. М. (2016). *Педагогічна діяльність Никанора Онацького (1875-1937) на Слобожанщині*. Суми: ФОП Цьома С. П.
- Никифоров, А. М. (2016). *Педагогічна та культурно-просвітницька діяльність Никанора Онацького (1875-1937 рр.) на Слобожанщині* (дис. ... канд. пед. наук). Суми.

Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження та орієнтовна тематика

- Олексенко, Р. (2018). Інноваційний досвід у дидактиці А. С. Макаренка. *Вища освіта України*, 2, 57–62.
- Онацький Никанор Харитонович: музейник, краєзнавець, поет, живописець (2019). *Сумщина. Велика спадщина. Краєзнавство*, (с. 126). О. Корнієнко (ред.). Суми: Університетська книга.
- Онацький Никанор: поет, живописець, педагог, мистецтвознавець, громадський діяч (2019). *Сумщина. Велика спадщина. Поезія*, (сс. 74–75). О. Корнієнко (ред.). Суми: Університетська книга.
- Осташевський, М. Л. (2019). *Макаренківська alma mater*. Суми: Університетська книга.
- Осьмук, Н. Г. (2013). Виховна система А.С. Макаренка в контексті світового реформаторського руху першої третини ХХ століття: порівняльний аналіз. Сбруєва А.А. (Ред.), *Творча спадщина А. С. Макаренка: осмислення історичного досвіду та інноваційного потенціалу*, (сс. 74–98). Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка.
- Осьмук, Н. Г. (2007). Завдання педагогіки нового часу в поглядах Г. Гринька. *Матеріали сьомої Сумської наукової історико-краєзнавчої конференції*. Суми: СумДПУ ім. А. С. Макаренка, сс. 319–324.
- Осьмук, Н. Г. (2006). Інноваційні пошуки визначних освітян Сумщини (20-ті – початок 30-х рр. ХХ ст.). *Вісник Луганського національного педагогічного університету ім. Тараса Шевченка. Серія «Педагогічні науки», гширорпим и ти иммсч* 78–83.
- Осьмук, Н. Г. (2009). Педагогічні інновації в доробку сумських освітян 20-х років ХХ століття : метод тестів. *Матеріали восьмої Сумської наукової історико-краєзнавчої конференції*. Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, сс. 242–246.
- Осьмук, Н. Г. (2018). Педагогічно організоване виховне середовище як невідмінна умова перевиховання в системах А. Макаренка та Г. Лейна. *Творча спадщина А. С. Макаренка в контексті інноваційного розвитку освіти ХХІ століття: матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції*. Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, сс. 186–190.
- Осьмук Н. Г. Яків Мамонтов – видатний діяч культурно-освітнього руху України. *Збірник статей третьої Сумської обласної наукової історико-краєзнавчої конференції*. Суми : Видавництво СДПУ ім. А. С. Макаренка, сс. 116–118.
- Осьмук, Н. (2014). Теоретико-практичні засади реформаторської діяльності Григорія Гринька на посаді наркома освіти УСРР. *Історико-педагогічний альманах*, 1, 55-58.
- Перетятко, О. В. (1999). «Нова школа» В. В. Бирченко на Харківщині. *Третя Сумська обласна наукова історико-краєзнавча конференція*. Суми: редакційно-видавничий відділ СДПУ ім. А. С. Макаренка, сс. 112–114.
- Перетятко, О. В. (2007). Проблема шкільного підручника у вітчизняній школі початку ХХ століття. *Матеріали сьомої Сумської наукової*

Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження та орієнтовна тематика

- історико-краєзнавчої конференції*. Суми : Вид-во СумДПУ ім. А. С. Макаренка, сс. 324–327.
- Перетятко, О. В. (2000). Розвиток мережі навчальних закладів Сумщини як прояв громадсько-педагогічного сподвижництва кінця XIX – початку XX ст. *Матеріали 4-ої Сумської обласної історико-краєзнавчої конференції*. Суми: Вид-во СумДПУ ім. А. С. Макаренка, сс. 44–47.
- Побожій, С. (2018). «Спасибі за те, що пишете»: мистецтвознавчі традиції на Слобожанщині : мистецтвознавці Сумщини. *Сумщина. Велика спадщина. Образотворче мистецтво*, (сс. 252 –268). В. І. Кочубей (ред.). Суми: Університетська книга.
- Полянничко, А. О. (1999). Г. Ф. Гринько: єдина система соціального виховання в Україні у 1920-1922 рр. *III Сумська обласна наукова історико-краєзнавча конференція*. Суми: ред.-видавничий відділ СДПУ ім. А. С. Макаренка, сс. 112–114.
- Близнюк, А., Десятниченко, О. (Ред.). (2018). *«Попівська академія Олександра Паліцина»: краєзнавчі маршрути*. Суми: ФОП Щербина І. В.
- Пшенична, Л. (2018). Управлінський аспект сьогодення через призму макаренківської спадщини. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*, 2 (76), 254–269.
- Прядко, Л. (2019). Використання досвіду А. Макаренка в попередженні порушень поведінки дітей з особливими потребами. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*, 5 (89), 280–290.
- Рисіна, М. Ю. (2003). Жіноча освіта на Сумщині: до історії розвитку (XIX – початок XX ст.). В *Хрестоматія з історії педагогіки. Част. 1. Вітчизняна школа і педагогіка*, (сс. 285–288). Рисіна М. Ю., Сбруєва А. А. (упоряд.). Суми: СумДПУ ім. А. С. Макаренка.
- Рисіна, М. Ю. (2007). Педагогічний доробок Т. Г. Лубенця. *Матеріали сьомої Сумської наукової історико-краєзнавчої конференції*. Суми: Вид-во СумДПУ ім. А. С. Макаренка, сс. 327–330.
- Самоплавська, Т. О. (2005). Гринько Григорій Федорович. *Українська педагогіка в персоналіях. Кн. 2*. О. В. Сухомлинська (Ред.). (сс. 31–36). К.: Либідь.
- Самотуга, І. С. (2018). Естетичне виховання у педагогічній системі А. С. Макаренка. *Наукові пошуки*, 15, 26–32.
- Самотуга, Ю. С. (2018). Патріотичне виховання у педагогічній системі А. С. Макаренка. *Наукові пошуки*, 15, 33–39.
- Сапухіна, Л. П. (2000). *Навчальні заклади дореволюційних Сум*. Суми.
- Сбруєва, А. А. (2003). До історії розвитку освіти на Сумщині у XVIII – XIX століттях. В *Хрестоматія з іст. педагогіки. Ч. 1. Вітчизняна школа і педагогіка*, (сс. 271–281). М.Ю. Рисіна, А.А. Сбруєва (упоряд.). Суми: СумДПУ ім. А. С. Макаренка.
- Сбруєва, А. А. (2015). *Історія педагогіки у схемах, картах, діаграмах*. Суми: ВВП «Мрія».
- Сбруєва, А. А., Рисіна, М. Ю. (2013). Макаренкознавчий вимір історії Сумського педагогічного університету: визначні події, наукові

Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження та орієнтовна тематика

- пошуки, персоналії. Сбруєва А.А. (Ред.), *Творча спадщина А. С. Макаренка: осмислення історичного досвіду та інноваційного потенціалу*, (с. 3-30). Суми: СумДПУ імені А.С. Макаренка.
- Сбруєва, А. А. (2018). Макаренкознавство в університеті імені Макаренка: витоки та сьогодення. *Творча спадщина А. С. Макаренка в контексті інноваційного розвитку освіти XXI століття: матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції*. Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, сс. 41–44.
- Сбруєва, А. А. (2007). Постать О. О. Паліцина в історії українського просвітництва. *Матеріали сьомої Сумської наукової історико-краєзнавчої конференції*. Суми: Вид-во СумДПУ ім. А. С. Макаренка, сс. 330–335.
- Сидоренко, О. Л. (2016). Добročинність у розвитку освіти на Сумщині: історична ретроспектива. *Історико-краєзнавчі дослідження: традиції та інновації: матеріали II Міжнародної наукової конференції*. Суми: ФОП Цьома С. П., сс. 131–135.
- Скоробагатська, О. І. (2006). *Виховні цінності у просвітницькій спадщині членів Попівської академії (кінець XVIII – початок XIX ст.)* (автореф. дис. ... канд. пед. наук). Житомир.
- Стародубцева, И. В. (2005). Формирование педагогической интеллигенции в Харьковской губернии во второй половине XIX – начале XX в. (на примере учителей средних учебных заведений). *Матеріали шостої Сумської наукової історико-краєзнавчої конференції*. Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, сс. 229–233.
- Сумщина в іменах : енциклопедичний довідник* (2003). Суми: Рекламно-видавниче об'єднання «АС-Медіа».
- Сумщина в історії України*. (2005). Суми: Видавництво «МакДен».
- Теслик, Н. М. (2007). Олександр Андрійович Іваненко в історії Сумщини. *Матеріали сьомої Сумської наукової історико-краєзнавчої конференції*. Суми: Вид-во СумДПУ ім. А. С. Макаренка, сс. 342–345.
- Теслик, Н. М. (2007). Меценатська діяльність в освітній сфері у XIX – на початку XX століття (на прикладі Лебединського повітового училища). *Матеріали сьомої Сумської наукової історико-краєзнавчої конференції*. Суми: Вид-во СумДПУ ім. А. С. Макаренка, сс.110–114.
- Теслик, Н. М. (2009). Роль почесних наглядців у розвитку навчальних закладів XIX століття (на прикладі повітових училищ Сумщини). *Матеріали восьмої Сумської наукової історико-краєзнавчої конференції*. Суми: Вид-во СумДПУ ім. А. С. Макаренка, сс. 263–268.
- Тесля, М. П. (2010). *О. О. Паліцин і «Паліцинська академія»*. Суми: Видавництво «МакДен».
- Тесля, М. П. (2010). *Паліцин і його послідовники*. Суми: Видавництво «МакДен».
- Терлецький, В. В. (2001). *Роде наш красний. Ушинський крізь призму століть: науково-популярне видання*. Суми: «Собор».

Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження та орієнтовна тематика

- Топ - 8 найвпливовіших книг із педагогіки : Ж.-Ж. Руссо, Й. Г. Песталоцці, Г. Спенсер, Д. Дьюї, М. Монтесоррі, Д. Брунер, В. Сухомлинський, А. С. Макаренк. (2020). *Історія України*, 6, 18–20.
- Тронько, Т. В. (2003). Жіночі навчальні заклади Сумщині в другій половині XIX століття. *Матеріали п'ятої Сумської наукової історико-краєзнавчої конференції*. Суми: СумДПУ ім. А. С. Макаренка, сс. 97–100.
- Усенко, О. (2016). Никанор Онацький: натхненний пером і пензлем Кобзаря. Сумський краєзнавчий збірник, сс. 329–334. О. М. Корнієнко, В. О. Артюх (упоряд). Суми: ВВП «Мрія».
- Червоний, П. (2018). Шкільний музей А. С. Макаренка. *Творча спадщина А. С. Макаренка в контексті інноваційного розвитку освіти XXI століття: матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції*. Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, сс. 58–63.
- Штань, О. О. (2018). Феномен самоврядування в педагогічній практиці А. С. Макаренка та М. Л. Довгополюка. *Творча спадщина А. С. Макаренка в контексті інноваційного розвитку освіти XXI століття: матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції*. Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, сс. 232–235.
- Янченко, С. М. (2005). Розвиток мережі закладів початкової школи Міністерства народної освіти на Сумщині у II половині XIX – початку XX століть. *Матеріали шостої Сумської наукової історико-краєзнавчої конференції*. Суми: Вид-во СумДПУ ім. А. С. Макаренка, сс. 58–61.

РОЗДІЛ VII. ОРІЄНТОВНА ТЕМАТИКА КУРСОВИХ РОБІТ З ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

7.1. Менеджмент позашкільної освіти

Тема 7.1.1. Формування іміджу закладу позашкільної освіти.

Тема 7.1.2. Сутність управлінської діяльності керівника закладу позашкільної освіти.

Тема 7.1.3. Управління інноваційним розвитком закладу позашкільної освіти

Тема 7.1.4. Маркетингова діяльність керівника закладу позашкільної освіти.

Тема 7.1.5. Організація моніторингових досліджень у системі позашкільної освіти.

Тема 7.1.6. Система управління закладом позашкільної освіти.

Тема 7.1.7. Програмно-цільове управління в системі позашкільної освіти.

Тема 7.1.8. Наукові засади управління освітнім процесом у закладі позашкільної освіти.

Тема 7.1.9. Особливості організації дитячого самоврядування в закладі позашкільної освіти.

Тема 7.1.10. Методи управління закладом позашкільної освіти.

Тема 7.1.11. Формування загальнокультурної компетентності керівника закладу позашкільної освіти.

Тема 7.1.12. Управління професійним самовдосконаленням керівника позашкільного навчального закладу

Орієнтовний список рекомендованої літератури

Биковська, О. (2017). Сучасна концепція позашкільної освіти в умовах децентралізації. *Рідна школа*, 12.

Биковська, О. В. (2007). Підвищення якості освіти в позашкільних навчальних закладах. *Науковий часопис НПУ ім. М. П. Драгоманова*, 7, 23–30.

Биковська, О. В. (2016). Правове забезпечення позашкільної освіти. *Правове забезпечення реформи освіти в Україні: матер. парлам. слухань у Верховній Раді України 9 груд. 2015 р.* К.: Парлам. Вид-во, 2016, сс. 66–68.

Биковська, О. В. (2017). Фінансове забезпечення позашкільної освіти. *Про стан та проблеми фінансування освіти і науки в Україні: матеріали парлам. слухань у Верховній Раді України 16 лист. 2016 р.*, сс. 93–96. К.: Парлам. Вид-во.

**Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження
та орієнтовна тематика**

- Биковська, О. В. (2018). *Стратегія розвитку позашкільної освіти*. К.: ІВЦ АЛКОН.
- Келембет, Л. (2010). Моделювання інноваційного розвитку позашкільного навчального закладу. *Обрії*, 2, 93–95.
- Кепша, Я. (2008). Педагогічне управління пізнавальною діяльністю гуртків в позашкільних навчальних закладах при формуванні конструктивно-технічної компетентності. *Молодь і ринок*, 9, 83–89.
- Кириченко, В., Ковганич, Г., Савенко, Н. (2011). *Планування роботи позашкільного навчального закладу*. К.: Шкіл. світ.
- Козіна, Т. М., Нікітенко, Р. І. (2009). До питання соціально-психологічної компетентності керівника позашкільного навчального закладу. *Наша шк.*, 4, 44–48.
- Кузнецов, А. М. (2011). Науково-спрямовуюча діяльність керівника позашкільного закладу. *Пед. вісн.*, 1, 118–120.
- Ланевська, В. Є., Сидорович, Е. Г. (2011). Моніторинг у позашкільному закладі як провідна форма контролю якості освіти. *Позашкіль. освіта та виховання*, 3, 6–8.
- Литовченко, О. В. (2009). Якість позашкільної освіти: категорії і підходи. *Науковий часопис НПУ ім. М. П. Драгоманова. Сер. 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи*, 16, 120–125.
- Навчальні програми практичного спрямування для керівників гуртків позашкільних навчальних закладів міста* (2011). Запоріжжя: ЛІПС.
- Науменко, Р. А. (2012). Державне регулювання розвитку позашкільної освіти в Україні: стан та проблеми фінансового забезпечення. *Аналітика і влада*, 6, 154–162
- Первушевська, І. (2007). Складові управлінської культури: інноваційна модель позашкільного закладу. *Позашкілля, Верес. (№ 9)*, 7–9.
- Пурдя, Л. (2009). Моніторинг в управлінні позашкільним закладом освіти. *Директор шк., Січ. (№ 1)*, 3–7.
- Сич, Т. В. (2012). *Управління якістю освітньої діяльності шкіл мистецтв в сучасних умовах* (автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.06). Луганськ.
- Сущенко, Т. І. (2009). Концептуальні підходи до управління позашкільним педагогічним процесом як дозвіллевою сферою життєдіяльності дитини. *Науковий часопис НПУ ім. М. П. Драгоманова. Сер. 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи*, 16, 214–219.
- Сущенко, Т. І. (2010). Системно-цільове планування педагогічного процесу в позашкільних закладах освіти. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*, 10, 171–178.
- Трещов, О., Поленов, О. (2010). Ефективність функціонування позашкільних навчальних закладів. *Управління освітою, Верес. (чис. 18)*, 12–23.
- Чорна, В. Г. (2009). *Адміністративно-правове регулювання позашкільної освіти України* (дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07). К.

7.2. Теоретичні та методичні засади організації позашкільної освіти

Тема 7.2.1. Заклад позашкільної освіти як інститут соціалізації дітей та підлітків.

Тема 7.2.2. Метод проектів у освітній системі закладу позашкільної освіти.

Тема 7.2.3. Методика колективних творчих справ в освітньому процесі закладу позашкільної освіти.

Тема 7.2.4. Сучасні аспекти методології позашкільної освіти.

Тема 7.2.5. Програмно-методичне забезпечення освітнього процесу в закладі позашкільної освіти.

Тема 7.2.6. Наукові засади методичної діяльності в закладі позашкільної освіти.

Тема 7.2.7. Інноваційні підходи до організації науково-методичної роботи в закладі позашкільної освіти.

Тема 7.2.8. Сучасні підходи до вивчення, узагальнення й поширення перспективного педагогічного досвіду з позашкільної освіти.

Тема 7.2.9. Організація профільного навчання та професійної підготовки дітей та учнівської молоді в закладі позашкільної освіти.

Тема 7.2.10. Психолого-педагогічні засади організації освітнього процесу в закладі позашкільної освіти.

Тема 7.2.11. Організація освітнього процесу закладу позашкільної освіти на засадах педагогіки життєтворчості.

Тема 7.2.12. Психолого-педагогічне проектування освітнього процесу в закладі позашкільної освіти.

Тема 7.2.13. Упровадження актуальних педагогічних концепцій в організацію позашкільної освіти.

Тема 7.2.14. Упровадження актуальних педагогічних інноваційних технологій в організацію позашкільної освіти.

Тема 7.2.15. Упровадження актуальних педагогічних моделей в організацію позашкільної освіти.

Тема 7.2.16. Упровадження актуальних педагогічних оптимальних форм і методів в організацію позашкільної освіти.

Тема 7.2.17. Інтерактивні форми, методи навчання й виховання в діяльності педагога закладу позашкільної освіти.

Тема 7.2.18. Ігрові технології в освітньому процесі закладу позашкільної освіти.

Тема 7.2.19. Застосування ІКТ в освітньому процесі закладу позашкільної освіти.

Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження та орієнтовна тематика

Тема 7.2.20. Інноваційні технології в організації освітнього процесу закладу позашкільної освіти.

Тема 7.2.21. Допрофесійна підготовка дітей та учнівської молоді в закладі позашкільної освіти.

Тема 7.2.22. Організація пошукової та науково-дослідницької діяльності вихованців закладів позашкільної освіти.

Тема 7.2.23. Теоретико-методологічні засади діяльності закладу позашкільної освіти.

Тема 7.2.24. Професійне самовизначення вихованців в умовах гурткової роботи.

Тема 7.2.25. Інтерактивні технології в роботі педагога закладу позашкільної освіти.

Тема 7.2.26. Проектні методики в системі діяльності керівника гуртка.

Тема 7.2.27. Новітні підходи до організації освітнього процесу в закладі позашкільної освіти.

Тема 7.2.28. Модернізація змісту, методів і форм проведення гурткових занять.

Тема 7.2.29. Шляхи співпраці гуртківців, батьківської громадськості та керівника гуртка в освітньому процесі закладу позашкільної освіти.

Тема 7.2.30. Особистісно орієнтоване навчання й виховання в системі позашкільної освіти.

Тема 7.2.31. Організаційно-педагогічна діяльність керівника гуртка.

Тема 7.2.32. Методика пошуково-дослідницької діяльності гуртківців.

Тема 7.2.33. Інноваційна діяльність керівника гуртка.

Тема 7.2.34. Інтерактивні технології в роботі педагога закладу позашкільної освіти.

Тема 7.2.35. Позашкільна освіта: сучасний стан та стратегії розвитку.

Тема 7.2.36. Застосування квест-технологій у закладах позашкільної освіти.

Тема 7.2.37. Дистанційні технології як засіб активації творчого самовираження учня закладу позашкільної освіти.

Тема 7.2.38. Застосування проектних технологій для реалізації концепції навчання протягом життя.

Тема 7.2.39. Зміст профорієнтаційної роботи сучасного закладу позашкільної освіти.

Тема 7.2.40. Методика організації педагогічної діагностики в закладах позашкільної освіти

Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження та орієнтовна тематика

Тема 7.2.41. Методика формування ефективного освітнього середовища в умовах закладу позашкільної освіти.

Тема 7.2.42. Особливості навчання й виховання дітей з особливими потребами в закладі позашкільної освіти.

Орієнтовний список рекомендованої літератури

- Абжалілова, Л. (2008). Розкладемо по полицям : підготовка та проведення занять у гуртку: [про навч.-вихов. процес у позашкільн. навч. закл.]. *Позашкільня, Берез.* (№ 3), 12–17.
- Берека, В. Є. (2004). *Соціально-педагогічні основи розвитку позашкільної освіти в Україні (1957–2000 рр.)* (автореф. дис. ... канд. пед. наук: спец. 13.00.01 «Загальна педагогіка та історія педагогіки»). К.
- Биковська, О. (2007). Реалізація компетентнісного підходу в позашкільній освіті. *Позашкільна освіта та виховання*, 2, 7–15.
- Биковська, О. (2009). Розвиток позашкільної освіти в Україні: теоретико-методичні аспекти. *Вісник Ін-ту розвитку дитини*, 5, 57–60.
- Биковська, О. (2011). Позашкільна освіта в Україні: стратегія розвитку: [розмова з д-ром пед. наук Оленою Биковською / записала Олена Колонькова]. *Позашкільня, Лют.* (№ 2), 4–5; *Берез.* (№ 3), 5–6.
- Биковська, О. (2015). Створюємо дитині можливість набувати особистісний досвід організації своєї самостійної діяльності. *Тижневик «Освіта»*, 40–41, 2–3.
- Биковська, О. (2016). Педагогіка позашкільної освіти як субдисципліна педагогіки. *Рідна школа*, 11–12, 48–53.
- Биковська, О. (2016). Позашкільна освіта: сучасні теоретико-методичні основи. *Тижневик «Освіта»*, 34–35, 4–5.
- Биковська, О. (2017). *Позашкільна освіта: навчальні програми закладів вищої освіти*. К.: НПУ.
- Биковська, О. В. (2003). Виховна діяльність в позашкільних навчальних закладах. *Наук. записки НПУ ім. М. П. Драгоманова, ЛІІ (52)*, 17–22.
- Биковська, О. В. (2006). Практика позашкільної освіти в розвинутих зарубіжних країнах. *Педагогіка і психологія формування творчої особистості: проблеми і пошуки*, 39, 49–57.
- Биковська, О. В. (2007). Дидактичні основи змісту позашкільної освіти на основі компетентнісного підходу. *Педагогіка і психологія формування творчої особистості: проблеми і пошуки*, 46, 11–19.
- Биковська, О. В. (2007). Історико-теоретичні основи позашкільної освіти. *Педагогіка і психологія формування творчої особистості: проблеми і пошуки*, 42, 39–47.
- Биковська, О. В. (2007). Методологічна сутність компетентнісного підходу в позашкільній освіті. *Педагогіка і психологія формування творчої особистості: проблеми і пошуки*, 44, 77–85.

Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження та орієнтовна тематика

- Биковська, О. В. (2007). Порівняльний аналіз системи позашкільної освіти в Україні та Польщі. *Педагогічний вісник*, 3, 16–21.
- Биковська, О. В. (2007). Сучасні дослідження проблем позашкільної освіти. *Педагогіка і психологія формування творчої особистості: проблеми і пошуки*, 41, 27–34.
- Биковська, О. В. (2007). Теорія систем і системний аналіз позашкільної освіти. *Наукові записки. Сер.: Педагогічні та історичні науки*, 70, 3–12.
- Биковська, О. В. (2008). *Позашкільна освіта: теоретико-методичні основи*. К.: ІВЦ АЛКОН.
- Биковська, О. В. (2008). Сучасні форми й методи роботи в позашкільних навчальних закладах. *Педагогіка і психологія формування творчої особистості: проблеми і пошуки*, 51, 52–57.
- Биковська, О. В. (2008). *Теоретико-методичні основи позашкільної освіти в Україні* (дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.01). К.
- Биковська, О. В. (2008). *Теоретико-методичні основи позашкільної освіти в Україні* (автореф. дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.01). К.
- Биковська, О. В. (2010). Пізнавальний та практичний етапи реалізації компетентнісного підходу в позашкільній освіті. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*, 9, 48–51.
- Биковська, О. В. (2010). Сучасні положення теорії та методики позашкільної освіти. *Міжнародний науковий форум: соціологія, психологія, педагогіка, менеджмент*, 2, 171–180.
- Биковська, О. В. (2010). Творчий етап реалізації компетентнісного підходу в позашкільній освіті. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*, 10, 41–48.
- Биковська, О. В. (2012). Теоретико-методичні основи позашкільної освіти. *Директор школи, ліцею, гімназії*, 2, 24–30.
- Биковська, О. В. (2017). Нові алгоритми творчості: кафедра позашкільної освіти. *Тижневик «Освіта»*, 48–49, 2.
- Биковський, Я. Т. (2017). Студенти-Драгоманівці пізнають секрети майбутньої професії педагога-позашкільника. *Рідна школа*, 5–6(1049–1050), 77.
- Биковський, Я. Т. (2018). Позашкільна освіта починається в дитинстві і ніколи не закінчується. *Освіта і суспільство*, 7, 5.
- Биковський, Я. Т. (2018). Презентація Стратегії розвитку позашкільної освіти. *Рідна школа*, 5–8(1059), 76.
- Биковський, Я. Т. (2018). Усім миром – за розвиток позашкільної освіти. *Освіта і суспільство*, 3, 5.
- Биковський, Я. Т. (2020). *Педагогічні умови діяльності гуртків закладів позашкільної освіти*. Київ: ІВЦ АЛКОН.
- Бібліотечка позашкільника* (2011). О. В. Геревич (ред.). Ужгород: Вид-во Олександри Гаркуші.

Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження та орієнтовна тематика

- Вейсенхоф, А. (2011). Сучасна система позашкільної освіти і виховання Польщі. *Позашкілля, Січ. (№ 1)*, 31–33.
- Вербицький, В. В. (2008). Блоково-модульна система навчання у позашкільній педагогіці. *Педагогічний процес: теорія і практика, 2*, 27–32.
- Вербицький, В. В. (2009). Активізація творчої і пізнавальної діяльності вихованців позашкільних закладів через використання сучасних педагогічних технологій. *Освіта, 22–29 лип. (№ 31/32)*, 3.
- Виховний потенціал позашкільних навчальних закладів* (2011). О. В. Литовченко (ред.). К.: ОТ Ростунов.
- Віртуальні класи. Використання в навчальному процесі позашкільних навчальних закладів*. К.: Інформ. системи.
- Вороніна, Г. Л. (2011). Програмне забезпечення освітнього простору позаурочної та позашкільної роботи. *Джерело педагогічної майстерності, 1*, 65–70.
- Громовий, О. (2011). Нові можливості інформаційних технологій: для закладів позашкільної освіти. *Позашкілля, Верес. (№ 9), Вкладка*, 18–20.
- Гуцол, А. В. (2008). Позашкільні заклади освіти України: характеристика та взаємозв'язок теоретичних понять. *Вища освіта України*, 276–282.
- Закон України «Про освіту»*. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
- Закон України «Про позашкільну освіту»*. Режим доступу: <http://https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1841-14>
- Заяць, М. (2008). Організація науково-дослідницької роботи з учнівською молоддю в системі позашкільної освіти. *Рідна школа, 7/8*, 69–70.
- Зотова, О. (2011). Інформаційні технології в позашкільному закладі. *Позашкілля, Листоп. (№ 11)*, 24–25.
- Інновації у вихованні та позашкільній освіті: анот. кат. персп. пед. досвіду* (2007). Рівне.
- Калюжна, О. І. (2007). Формування самодостатньої особистості засобами позашкільної освіти. *Таврійський вісник освіти, 1*, 74–80.
- Каменяка, Л. А. (2011). Особливості методів проектів в умовах позашкільного навчального закладу. *Джерело педагогічної майстерності, 1*, 90–94.
- Карпова, Г. О., Павлова, С. О. (2007). Веселі нотки: Досвід планування гурткової роботи. *Позакласний час, 2*, 107–119.
- Кларийс, Р. (2011). Нідерланди: особлива система неформальної освіти: [позашкіл. освіта в Європі]. *Позашкілля, Верес. (№ 9)*, 42–45.
- Клочкова, А. В. (2009). Виховання лідерських якостей у юних науковців шляхом залучення їх до науково-дослідницької роботи в територіальному відділенні Малої Академії наук. *Обдарована дитина, 7*, 33–42.
- Ковбасенко, Л. (2008). Виховання інтересу школярів до науково-дослідницької роботи в Малій академії наук України. *Позашкільна освіта та виховання, 2*, 40–46.

Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження та орієнтовна тематика

- Ковбасенко, Л. (2009). Сторінками історії позашкільної освіти в Україні. *Позашкілля, Верес. (№ 9)*, 6–10.
- Ковбасенко, Л. (2009). Теоретико-методичні основи виховної діяльності Малої Академії наук України як підґрунтя для розвитку обдарованої особистості. *Навчання і виховання обдарованої дитини: теорія і практика, 2*, 208–216.
- Ковбасенко, Л. І. (2008). *Методика виховної діяльності в Малій академії наук України*. К.
- Ковбасенко, Л. І. (2009). Визначні сторінки історії позашкільної освіти. *Позашкілля, Верес. (№ 9)*, 3–5.
- Ковбасенко, Л. І. (2009). *Методика виховної діяльності в Малій Академії наук України*. К.
- Ковбасенко, Л. І. (2009). Формування ціннісних орієнтацій старшокласників у процесі дослідницької діяльності засобами позашкільної освіти. *Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді, 13, кн. 1*, 441–450.
- Ковбасенко, Л. І. (2010). Роль позашкільної освіти в оптимізації процесу формування у старшокласників потреби у навчанні впродовж життя. *Рідна школа, 10*, 28–33.
- Ковганич, Г., Кириченко, В. (2009). Портфоліо в позашкільному навчальному закладі: семінар-тренінг. *Позашкілля, Серп. (№ 8)*, 38–45.
- Ковганич, Г., Кириченко, В., Габор, Л. (2009). Науково-методична рада в позашкільному навчальному закладі. *Позашкілля, Листоп. (№ 11)*, 14–17.
- Компетентнісний підхід у навчально-виховному процесі позашкільного навчального закладу (2015)*. В. В. Мачуський (ред.). Харків: Друкарня Мадрид.
- Короденко, М. (2011). Я в позашкільники пішов би, хай мене навчать... : у НПУ ім. М. П. Драгоманова презентували результати наук. дослідж. „Розроблення змісту підготовки педагогічних працівників для позашкільної освіти в Україні”, виконаного за грантом Президента України. *Освіта України, 5 груд. (№ 93/94)*, 4.
- Корольчук, О. С. (2007). Творчий розвиток особистості крізь призму позашкільної освіти. *Позашкільна освіта та виховання, 2*, 17–20.
- Корольчук, О. С., Долгополова, С. В. (2009). Соціально-педагогічна підтримка розвитку особистості у позашкільному освітньо-виховному середовищі. *Науковий часопис НПУ ім. М. П. Драгоманова. Сер. 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи, 16*, 106–109.
- Короткова, Н. (2010). Позашкільна педагогіка та її місце в системі неперервної освіти: дебати. *Позашкілля, Верес. (№ 9), Вкладка*, 12–14.
- Костецька, Н. М. (2008). „Виховне навчання” як складова освітнього процесу в контексті всебічного розвитку особистості гуртківців (теоретичні засади). *Педагогіка і психологія формування творчої особистості: проблеми і пошуки, 52*, 138–146.

Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження та орієнтовна тематика

- Крекотіна, Т. М. (2010). Роль позашкільної освіти у формуванні особистості школяра. *Навчання і виховання обдарованої дитини: теорія і практика*, 3, 257–263.
- Кузнецов, А. М. (2011). Гурток – основа пізнавально-практичної діяльності дитячого центру. *Позашкільна освіта*, 3, 2–5.
- Лебедева, Т., Шаурова, Л. (2009). Науково-дослідницька діяльність: розвиток мотивації учнів: [метод. посіб. з питань позашкіль. освіти]. *Позашкільля, Жовт. (№ 10)*, 11–18.
- Литовченко, О. В. (2010). Виховний потенціал позашкільних навчальних закладів: аспекти дослідження. *Науковий часопис НПУ ім. М. П. Драгоманова. Сер. 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи*, 24, 87–91.
- Литовченко, О. В. (2010). Виховний потенціал позашкільних навчальних закладів: рівні реалізації виховних можливостей. *Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді*, 14 (1), 220–228.
- Литовченко, О. В. (2010). Дослідження у сфері позашкільної освіти. *Позашкільля, Січ. (№ 1)*, 11.
- Литовченко, О. В. (2010). Оптимізація виховного потенціалу позашкільних навчальних закладів. *Позашкільля, Квіт. (№ 4)*, 17–18.
- Мелентьєв, О. Б. (2013). *Теорія і методика позашкільної освіти*. Умань: «АЛМІ», 2013.
- Мкртчян, О. А. (2007). *Організація соціально-педагогічної діяльності в позашкільних закладах України (20–80 рр. ХХ ст.)* (дис. ... канд. пед. наук: 13.00.01). Х.
- Мкртчян, О. А. (2007). *Організація соціально-педагогічної діяльності в позашкільних закладах України (20–80 рр. ХХ ст.)* (автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.01). Х.
- Москаленко, Л. (2009). Школа керівника гуртка. *Позашкільля, Трав. (№ 5)*, 5–6.
- Мосякова, І. (2009). Розвиток освітньо-культурного середовища багатoproфільного позашкільного навчального закладу: в контексті феномену обдарованості. *Директор школи, ліцею, гімназії*, 4, 67–70.
- Мосякова, І., Окушко, Т. (2009). Позашкільна освіта як складова освітньої системи України. *Післядипломна освіта в Україні*, 1, 87–88.
- Немченко, Ю. В. (2010). Проектна діяльність у позашкільному освітньому просторі. *Науковий часопис НПУ ім. М. П. Драгоманова. Сер. 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи*, 24, 118–122.
- Нестерук-Володимирець, О. В. (2010). Рівний доступ до якісної позашкільної освіти – запорука розвитку творчої і соціально активної особистості. *Навчання і виховання обдарованої дитини: теорія і практика*, 3, 307–312.
- Нікітенко, Р. І. (2010). Методичні рекомендації щодо організації роботи гуртка в позашкільному навчальному закладі. *Наша шк.*, 4, 39–49.
- Окушко, Т. К. (2009). Позашкільна освіта як складова освітньої системи України. *Післядипломна освіта в Україні*, 1, 20–24.

Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження та орієнтовна тематика

- Островецька, Н. (2011). Гра у виховній діяльності ПНЗ: виховання компетентної особистості. *Позашкілля, Квіт. (№ 4), Вкладка, 12.*
- Первушевська, І. (2011). Від позашкільної діяльності – до позашкільної освіти. *Позашкілля, Верес. (№ 9), Вкладка, 2–4.*
- Петрова, І. В. (2011). Особливості функціонування сфери дозвілля як соціально-культурного явища у другій половині ХХ ст. *Вісник Державної академії керівних кадрів культури і мистецтва, 2, 51–55.*
- Петрочко, Ж. В. (2010). Забезпечення прав дітей, які опинилися у складних життєвих обставинах, в умовах дитячого об'єднання. *Науковий часопис НПУ ім. М. П. Драгоманова. Сер. 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи, 24, 138–144.*
- Позашкільна освіта в Україні (2006).* О. В. Биковська (ред.). К.: ІВЦ АЛКОН.
- Позашкільна освіта: концептуальні засади в умовах реформування системи освіти України.* Режим доступу: <http://education-ua.org/ua/articles/435-pozashkilna-osvita-kontseptualni-zasadi>
- Полякова, Л. (2009). Методологічні основи навчально-виховного процесу в позашкільному навчальному закладі. *Пед. пошук, 4, 14–17.*
- Програми для творчих об'єднань позашкільних і загальноосвітніх навчальних закладів: Соціально-реабілітаційний напрям (2005).* Суми: Антей.
- Пустовіт, Г. (2006, 2007). Теорія пізнання як методологічна основа побудови змісту позашкільної освіти і виховання. *Рідна школа, 11, 3–6; 12, 27–30; 1, 15–18.*
- Пустовіт, Г. (2007). Діяльнісний підхід у навчанні особистості в позашкільному закладі: психологічний аспект. *Рідна школа, 11/12, 3–6.*
- Пустовіт, Г. (2011). Позашкільні навчальні заклади – погляд у майбутнє. *Нова педагогічна думка, 3, 17–19.*
- Пустовіт, Г. П. (2006). Позашкільна освіта і виховання в контексті трансформаційних процесів у суспільстві. *Позашкільна освіта і виховання, 1, 6–14.*
- Пустовіт, Г. П. (2007). Теоретичні засади формування творчої особистості у позашкільних навчальних закладах. *Педагогічна і психологічна науки в Україні, 1, 307–318.*
- Пустовіт, Г. П. (2009). Компоненти змісту освіти й виховання учнів у позашкільних навчальних закладах. *Педагогіка та психологія, 23 (112), 26–37.*
- Пустовіт, Г. П. (2009). Позашкільна освіта та виховання крізь призму сьогодення. *Рідна школа, 3, 28–33.*
- Пустовіт, Г. П. (2010). Дозвілля має бути розумним і доцільним. *Педагогічна газета, Жовт. (№ 10), 7.*
- Пустовіт, Г. П. (2010). Концептуальні засади модернізації змісту сучасної позашкільної освіти і виховання учнів. *Рідна школа, 10, 19–23.*
- Пустовіт, Г. П. (2010). Позашкільна освіта і виховання в сучасних соціокультурних вимірах. *Науковий вісник Миколаївського державного університету, 29 (1), 6–14.*

Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження та орієнтовна тематика

- Пустовіт, Г. П. (2010). *Позашкільна освіта і виховання: теоретико-дидактичний аспект*. Миколаїв: Вид-во МДУ ім. В. О. Сухомлинського.
- Пустовіт, Г. П. (2010). Психолого-педагогічний контекст усвідомлення старшокласниками категорії „Я” і моя майбутня професія” у позашкільному навчальному закладі. *Освіта Донбасу*, 6, 5–10.
- Пустовіт, Г. П. (2011). Дослідницька діяльність учнів у позашкільному навчальному закладі як дидактичний засіб. *Рідна школа*, 12, 12–16.
- Пустовіт, Г. П. (2011). Позашкільна освіта і виховання в контексті основних напрямів реформування освіти в Україні. *Вимірювальна та обчислювальна техніка в технологічних процесах*, 1, 293–296.
- Пустовіт, Г. П. (2011). Позашкільна освіта: додаткові можливості для розвитку особистості дитини. *Національна доповідь про стан і перспективи розвитку освіти в Україні*, (сс. 55-59). К., 2011.
- Пустовіт, Г. П. (2011). Позашкільна освіта: ще один крок до розвитку. *Педагогічна газета, Січ. (№ 1)*, 6.
- Пустовіт, Г. П. (2013). Позашкільна освіта та виховання в Україні у векторах сучасного розвитку. *Освіта та педагогічна наука*, 3, 5–10.
- Пустовіт, Г. П., Тихенко, Л. В. (2008). *Позашкільна освіта і виховання: дидактичні основи методів навчально-виховної роботи*. Суми: Унів. кн.
- Радченко, І. (2011). Метод проектів у позашкільній освіті. *Позашкілля, Листоп. (№ 11)*, 11–13.
- Розвиток творчих здібностей дітей та учнівської молоді в системі роботи Сумського територіального відділення МАН України (2008)*. Л. В. Тихенко (ред.). Суми: Унів. кн.
- Розумнюк, А. (2011). Проектні технології в позашкільному закладі. *Позашкілля, Квіт. (№ 4)*, 13–16.
- Руснак, І. (2007). Формування системи українських позашкільних освітньо-виховних закладів у Канаді. *Науковий вісник Чернівецького університету*, 345, 134–142.
- Савенко, Н. І. (2009). Науково-методична робота в позашкільному навчальному закладі: організація та управління. *Науковий часопис НПУ ім. М. П. Драгоманова. Сер. 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи*, 16, 210–214.
- Савенко, Н. І. (2010). Розвиток соціального партнерства: модель „університет–позашкільний навчальний заклад”. *Науковий часопис НПУ ім. М. П. Драгоманова. Сер. 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи*, 24, 144–146.
- Савенко, Н., Ковганич, Г., Кириченко, В. (2010). Науково-методична робота в ПНЗ: зміст, форми, технології. *Позашкілля, Серп. (№ 8)*, 3–15.
- Савенко, Н., Ковганич, Г., Кириченко, В. (2010). Методична служба в позашкільному навчальному закладі. *Позашкілля, Серп. (№ 8)*, 16–18.
- Свирська, Т. (2011). Сучасна стратегія розвитку позашкільної освіти як інституту соціального виховання. *Позашкілля, Жовт. (№ 10)*, 6–8.

Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження та орієнтовна тематика

- Сущенко, Т. (2007). Позашкільна педагогіка і становлення особистості. *Позашкільна освіта та виховання, 1*, 14–18.
- Сущенко, Т. (2011). *Позашкільна педагогіка: теорія, історія практика*. К.: МАН.
- Сущенко, Т. І. (2011). *Позашкільна педагогіка: теорія, історія, практика*. К.: Праймдрук.
- Тарасенко, О. М., Карафет, К. К. (2008). Формування життєво необхідних навичок у системі компетентнісно зорієнтованого розвитку учнів в умовах позашкільного навчального закладу. *Педагогічна скарбниця Донеччини, 2*, 23–25.
- Тимошенко, В. (2010). Метод проектів у гуртковій роботі. *Позашкілля, Трав. (№ 5)*, 42–46.
- Тихенко, Л. (2008). Пересувний позашкільний навчальний заклад – інноваційна форма роботи з дітьми та учнівською молоддю сільської місцевості. *Рідна школа, 7/8*, 48–49.
- Ткаченко, Л. (2011). Позашкільна освіта – старт само здійснення. *Педагогічна газета, Груд. (№ 12)*, 3.
- Троїцька, Т., Троїцький, М. (2008). Науково-дослідницька діяльність учнів у позашкільному закладі освіти. *Рідна школа, 7/8*, 79–80.
- Цвірова, Т. Д. (2001). Розвиток системи позашкільної роботи в Україні в 1930-1941 рр. *Педагогіка і психологія формування творчої особистості: проблеми і пошуки, 21*, 259-262.
- Шагай, Н. М. (2007). *Педагогічні умови морального виховання учнів початкових класів у позашкільних навчальних закладах* (дис. ... канд. пед. наук: 13.00.07). Рівне.
- Шапочкіна, О. В. (2008). Тенденції розвитку позашкільної освіти в Україні та Німеччині: порівняльний аспект. *Безперервна освіта в Україні: реалії та перспективи, 4*, 210–212.
- Шаурова, Л. (2011). Розвивальне навчання : організація позашкільної навчально-виховної діяльності. *Позашкілля, Січ. (№ 1)*, 23–27.
- Шмаль, Н. А. (2010). Система методичної роботи в позашкільному закладі. *Науковий часопис НПУ ім. М. П. Драгоманова. Сер. 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи, 24*, 189–194.
- Яковенко, П. Д. (2011). Виховна система загальноосвітнього та позашкільного навчального закладу. *Джерело педагогічної майстерності, 1*, 30–35.
- Яковлева, І. (2011). Позашкільне виховання й навчання Республіки Білорусь. *Позашкілля, Квіт. (№ 4)*, 25–27.
- Яременко, Л. (2014). Позашкільна освіта: проблема визначення. *Вісник Інституту розвитку дитини. Сер.: Філософія, педагогіка, психологія, 33*, 107–113.
- Яременко, Л. А. (2011). *Розвиток креативної особистості у позашкільних навчальних закладах* (дис. ... канд пед. наук: 13.00.01). К.
- Яременко, Л. А. (2011). *Розвиток креативної особистості у позашкільних навчальних закладах* (автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.01). К.

7.3. Професійна підготовка та професійний розвиток педагога закладу позашкільної освіти

Тема 7.3.1. Зміст підготовки майбутніх педагогів до організації органів громадського самоврядування в закладах позашкільної освіти.

Тема 7.3.2. Зміст підготовки майбутніх педагогів позашкільної освіти до впровадження інтерактивних педагогічних технологій.

Тема 7.3.3. Система науково-методичної роботи з працівниками закладів позашкільної освіти.

Тема 7.3.4. Організація самоосвіти педагогів закладів позашкільної освіти.

Орієнтовний список рекомендованої літератури

- Арчибасова, Т. (2010). Інтерактивні форми навчання педагогічних працівників ПНЗ. *Позашкілля, Серп. (№ 8)*, 47–67.
- Богачик, М. (2011). Науково-методичні засади формування готовності педагогів до розвитку соціальної компетенції вихованців позашкільних начальних закладів. *Нова педагогічна думка, 3*, 6–7.
- Давидюк, Н. Ю. (2008). *Розвиток професійної компетентності методистів позашкільних навчальних закладів засобами проектної діяльності: з досвіду роботи Рівнен. обл. ін-ту післядиплом. пед. освіти*. Рівне: Волинські обереги.
- Долгополова, Н. К. (2009). Методичне забезпечення роботи позашкільного навчального закладу над проблемною темою „Педагогіка життєтворчості як шлях до гуманізації навчально-виховного процесу”. *Науковий часопис НПУ ім. М. П. Драгоманова. Сер. 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи, 16*, 65–69.
- Лихоманова, Г. (2010). Удосконалення професійної компетентності педагога [позашкільної освіти]. *Позашкілля, Верес. (№ 9), Вкладка, 5–6*.
- Лихоманова, Г., Зудова, М., Короткова, Н. (2010). Педагог позашкільного закладу в умовах сучасності: проект. *Позашкілля, Верес. (№ 9), Вкладка, 7–9*.
- Панова, Л. (2011). Професійна компетентність педагога-позашкільника. *Позашкілля, Квіт. (№ 4)*, 10–11.
- Тарасюк, С. В. (2009). Інновації в системі роботи керівника гуртка позашкільного навчального закладу. *Науковий часопис НПУ ім. М. П. Драгоманова. Сер. 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи, 16*, 219–226.

7.4. Педагогічна підтримка обдарованих дітей та молоді в закладах позашкільної освіти

Тема 7.4.1. Психолого-педагогічний супровід обдарованих дітей в умовах закладу позашкільної освіти.

Тема 7.4.2. Компетентнісний підхід до розвитку творчих здібностей вихованців гуртків, творчих об'єднань.

Тема 7.4.3. Соціально-педагогічна підтримка обдарованих дітей в умовах закладу позашкільної освіти.

Тема 7.4.4. Зміст, методи й форми роботи з обдарованими дітьми в закладах позашкільної освіти.

Тема 7.4.5. Психолого-педагогічні умови розвитку творчих здібностей учнів початкової школи в позаурочній діяльності.

Тема 7.4.6. Система роботи з обдарованими дітьми в умовах закладу позашкільної освіти.

Тема 7.4.7. Зарубіжний досвід формування творчої особистості дитини в закладах неформальної освіти.

Орієнтовний список рекомендованої літератури

- Биковський, Я. Т. (2019). V Всеукраїнська виставка «Талановиті! Наполегливі! Успішні!» *Освіта і суспільство*, 3, 2.
- Васьківський, В., Петровська, І. (2010). Система роботи з талановитими та обдарованими дітьми в умовах позашкільного закладу. *Дир. шк., ліцею, гімназії*, 5, 80–84.
- Войчук, Л. (2008). Роль Мережі позашкільної освіти в розвитку творчості дітей: [концепція профільного навчання, напрями творчого розвитку особистості, посилення ролі позашкіль. навч. закл.]. *Сучасна школа України*, 1, 92–93.
- Вольська, Т. С. (2008). Розвиток творчої особистості в позашкільній діяльності. *Таврійський вісник освіти*, 2, 91–96. –
- Горшкова, О. Г. (2009). Формування креативного мислення дитини в позашкільному закладі. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*, 5, 37–40.
- Ільченко, А. (2009). Особливості відбору і підготовки обдарованих вихованців у позашкільних навчальних закладах спортивного профілю. *Навчання і виховання обдарованої дитини: теорія і практика*, 2, 202–207.
- Тимошенко, В. (2009). Здібні й обдаровані діти в позашкільному закладі. *Відкритий урок*, 12, 73–75.
- Тихенко, Л. (2010). Методика формування творчих здібностей старшокласників у процесі пошуково-дослідницької діяльності в МАН України. *Рідна школа*, 10, 33–36.

Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження та орієнтовна тематика

- Тихенко, Л. В. (2007). Розвиток творчих здібностей дітей та учнівської молоді засобами пошуково-дослідницької діяльності в умовах позашкільних навчальних закладів. *Вісник Глухівського державного педагогічного університету. Сер.: Педагогічні науки*, 10, 138–143.
- Тихенко, Л. В. (2007). *Розвиток творчих здібностей учнівської молоді в освітньо-виховній системі «Мала академія наук України»*. Суми: Унів. КН.
- Тихенко, Л. В. (2008). *Формування творчих здібностей старшокласників у процесі дослідницької діяльності в Малій академії наук України* (дис. ... канд. пед. наук: 13.00.07). К.
- Тихенко, Л. В. (2008). *Формування творчих здібностей старшокласників у процесі дослідницької діяльності в Малій Академії Наук України* (автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.07). К.
- Шевчук, С. І. (2011). Роль педагога у розвитку інтелектуальної обдарованості старшокласників у позашкільних навчальних закладах екологічного профілю. *Вісн. Житомир. держ. ун-ту ім. І. Франка*, 59, 141–145.

7.5. Здоров'язбережувальне виховання в закладах позашкільної освіти

Тема 7.5.1. Формування навичок здорового життя в дітей і підлітків в умовах закладу позашкільної освіти.

Тема 7.5.2. Роль закладу позашкільної освіти в превентивному вихованні учнівської молоді.

Тема 7.5.3. Особливості реалізації дозвіллевих програм у закладі позашкільної освіти.

Тема 7.5.4. Формування в дітей навичок здорового способу життя засобами туристсько-краєзнавчої діяльності.

Тема 7.5.5. Методика формування навичок здорового способу життя в закладах позашкільної освіти.

Орієнтовний список рекомендованої літератури

- Альманах дитячих оздоровчих закладів України* (2011). Вип. 1. Н. Г. Гороховська (упоряд). К.: Престиж Медіа Інформ.
- Балахтар, В. В. (2010). *Педагогічні засади організації дозвілля дітей та підлітків у системі позашкільної освіти в Україні (1960–1991 рр.)* (автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01). Івано-Франківськ.
- Драган, О. А., Третяк, Т. М. (2010). Психолого-педагогічний супровід підлітків у літніх оздоровчих таборах. *Культура безпеки, екології та здоров'я*, 8, 51–55.
- Калюжна, О. І. (2010). *Формування навичок здорового способу життя підлітків у позашкільному навчальному закладі* (дис. ... канд. пед. наук: 13.00.07). К.

Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження та орієнтовна тематика

- Наказний, М. О. (2008). Створення безпечних умов оздоровлення та відпочинку дітей і підлітків у позашкільному закладі освіти. *Педагогічний процес: теорія і практика*, 3, 107–116.
- Наказний, М. О. (2010). *Проектування діяльності дитячого закладу оздоровлення та відпочинку: теорія і технологія*. К.
- Наказний, М. О. (2011). *Теорія і практика проектування діяльності дитячого закладу оздоровлення та відпочинку* (дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.07). К.
- Наказний, М. О. (2011). *Теорія і практика проектування діяльності дитячого закладу оздоровлення та відпочинку* (автореф. дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.07). К.
- Організаційно-методичні засади виховної роботи в літніх оздоровчих таборах* (2011). Хмельницький: Вид-во ХГПА.
- Старовойтенко, О. А. (2011). Оздоровчий туризм. *Формування ринкових відносин в Україні*, 6, 152–156.
- Стародубцева, І. В. (2010). *Формування у підлітків соціального досвіду в умовах дитячого оздоровчого центру* (автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.07). К.
- Стародубцева, І. В. (2011). Науковий пошук сучасної моделі виховної роботи в дитячому оздоровчому центрі. *Горизонти освіти. Психологія. Педагогіка*, 2, 144–147.
- Тихенко, Л. В. (2007). Здоров'язберігаючі технології як умова творчого розвитку та успішної діяльності вихованців позашкільних навчальних закладів. *Педагогічні науки*, 1, 133–137.
- Тихонова, Н. В., Бондар, А. С. (2014). Удосконалення фізкультурно-спортивної дозвіллевої діяльності дітей та молоді в позашкільних навчальних закладах. *Слобожан. наук.-спорт. вісн.*, 5, 77–81.

7.6. Естетичне виховання в закладах позашкільної освіти

Тема 7.6.1. Естетичне виховання в закладі позашкільної освіти.

Тема 7.6.2. Розвиток творчих здібностей дітей у гуртках музичного профілю.

Тема 7.6.3. Особливості організації роботи творчих об'єднань музичного спрямування.

Тема 7.6.4. Розробка та реалізація мистецьких проєктів вихованцями на заняттях гуртків музичного спрямування.

Тема 7.6.5. Методика роботи керівника гуртка, студії музичного спрямування з дітьми молодшого шкільного віку.

Тема 7.6.6. Професійне самовизначення вихованців в умовах роботи гуртків музичного спрямування.

Тема 7.6.7. Використання ІКТ у роботі керівника гуртка музичного спрямування.

Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження та орієнтовна тематика

Тема 7.6.8. Створення та реалізація мистецьких програм дозвілля гуртківців під час канікул.

Тема 7.6.9. Формування творчої особистості дитини на заняттях гуртків музичного спрямування.

Тема 7.6.10. Методичний супровід діяльності гуртків музичного спрямування.

Тема 7.6.11. Участь вихованців у масових заходах різних рівнів.

Тема 7.6.12. Розвиток творчих здібностей дітей у гуртках художнього профілю.

Тема 7.6.13. Особливості організації роботи творчих об'єднань художнього профілю.

Тема 7.6.14. Розробка й реалізація проєктів вихованцями на заняттях гуртків художнього профілю.

Тема 7.6.15. Методика роботи керівника художнього профілю з дітьми молодшого шкільного віку.

Тема 7.6.16. Професійне самовизначення вихованців в умовах роботи гуртків художнього профілю.

Тема 7.6.17. Використання ІКТ у роботі керівника гуртка художнього профілю.

Тема 7.6.18. Формування творчої особистості дитини на заняттях гуртків художнього профілю.

Тема 7.6.19. Методичний супровід діяльності гуртків художнього профілю.

Тема 7.6.20. Участь вихованців у масових заходах різних рівнів з художнього профілю.

Тема 7.6.21. Зміст і методика навчання учнів театральному мистецтву в закладах позашкільної освіти.

Тема 7.6.22. Управління процесом формування цінностей музичної культури у вихованців закладу позашкільної освіти.

Орієнтовний список рекомендованої літератури

Барановська, І. Г. (2010). *Методичні засади художньо-творчої самореалізації підлітків в умовах діяльності ансамблю народної музики* (автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.02). К.

Благова, Т. (2008). Організація художньо-естетичного виховання у системі позашкільної освіти 1917–1921 рр. *Педагогіка і психологія професійної освіти, 1*, 239–246.

Горбов, А. С. (2010). *Постановка видовищно-театралізованих заходів: [позашкл. діяльність]*. К.: Шкіл. світ.

Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження та орієнтовна тематика

- Гудовсек, О. А. (2011). *Становлення і розвиток естетичного виховання учнів у позашкільних закладах України (1954–1991 рр.)* (дис. ... канд. пед. наук: 13.00.01). Рівне.
- Ковмір, О. М. (2010). *Педагогічні умови формування музичного мислення підлітків у позашкільних навчальних закладах* (дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02). К.
- Корнієнко, А. В. (2011). Майстер-клас у гуртках художньо-естетичного напрямку. *Мистецтво та освіта*, 2, 44–47.
- Литовченко, О. (2007). Виховання творчої особистості учнів у позашкільних початкових закладах художньо-естетичного профілю. *Позашкільна освіта та виховання*, 2, 21–25.
- Литовченко, О. (2010). Виховання творчої особистості учнів у позашкільних навчальних закладах художньо-естетичного профілю. *Позашк. освіта та виховання*, 2, 21–25.
- Литовченко, О. (2011). Анімаційна студія як позашкільна форма медіаосвіти: „Діти професора, або Життя on-line”. *Позашкільня*, Січ, 1, 5–6.
- Литовченко, О. В. (2007). Розвиток художньо-творчих інтересів учнів у контексті виховання творчої особистості у позашкільних навчальних закладах. *Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді*, 10, 539–547.
- Програми гуртків художньо-естетичного напрямку: юні музиканти, фантазери, художники, актори (2007). *Позашкільня*, 7, 3-80.
- Програми для позашкільних і загальноосвітніх навчальних закладів: Художньо-естетичний напрям* (2008). К.: Грамота, Вип. 1.
- Тарасюк, С. (2010). До проблеми вдосконалення професійної діяльності педагога позашкільного навчального закладу художньо-естетичного профілю. *Рідна шк.*, 1/2, 34–38.
- Тарасюк, С. (2010). Оцінювання ефективності професійної діяльності педагога позашкільного навчального закладу художньо-естетичного профілю. *Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи*, 2, 243–251.
- Тарасюк, С. В. (2010). Реалізація організаційно-методичних умов удосконалення професійної діяльності педагога в освітньому процесі позашкільного закладу художньо-естетичного профілю. *Науковий часопис НПУ ім. М. П. Драгоманова. Сер. 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи*, 24, 160–166.
- Тарасюк, С. В. (2011). *Організаційно-методичні умови удосконалення професійної діяльності педагога позашкільного навчального закладу художньо-естетичного профілю* (автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04). К.
- Уварова, С. Г. (2013). *Самореалізація творчої особистості учня у художньо-естетичному напрямі позашкільної освіти* (дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02). К.
- Цвірова, Т. Д. (2001). До проблеми становлення позашкільних закладів в Україні. *Педагогіка і психологія формування творчої особистості: проблеми і пошуки*, 20, 228-231.

7.7. Екологічне виховання в закладах позашкільної освіти

Тема 7.7.1. Розвиток творчих здібностей дітей у гуртках еколого-натуралістичного напрямку.

Тема 7.7.2. Особливості організації роботи творчих об'єднань еколого-натуралістичного напрямку.

Тема 7.7.3. Розробка та реалізація проєктів вихованцями еколого-натуралістичних гуртків.

Тема 7.7.4. Методика роботи керівника гуртка еколого-натуралістичного напрямку з дітьми молодшого шкільного віку.

Тема 7.7.5. Використання ІКТ у роботі керівника гуртка еколого-натуралістичного напрямку.

Тема 7.7.6. Методи наукового дослідження на заняттях гуртків еколого-натуралістичного напрямку.

Тема 7.7.7. Формування творчої особистості дитини на заняттях гуртків еколого-натуралістичного напрямку.

Тема 7.7.8. Формування в учнівській молоді ціннісного ставлення до природи в системі діяльності керівника гуртка.

Тема 7.7.9. Критерії оцінювання дитячих робіт у гуртку еколого-натуралістичного напрямку.

Тема 7.7.10. Методичний супровід діяльності гуртків еколого-натуралістичного напрямку.

Тема 7.7.11. Участь вихованців у масових заходах різних рівнів з еколого-натуралістичного напрямку.

Орієнтовний список рекомендованої літератури

- Андрєєв, О. (2010). Створення умов для вивчення картини мікросвіту та методів управління нею на основі нанотехнологічного підходу в наукових секціях Малої академії наук. *Нова педагогічна думка*, 4, 167–169.
- Вербицька, З. (2007). Квіти - посмішка природи: Заняття гуртка з флористики. *Позашкілля*, 1, 38-39.
- Вербицький, В. (2008). Шляхи формування іміджу сучасного позашкільного навчального закладу еколого-натуралістичного спрямування в контексті стратегічного управління. *Рідна школа*, 5, 26–36.
- Вербицький, В. В. (2004). *Розвиток позашкільної еколого-натуралістичної освіти в Україні (1925–2000 рр.)* (автореф. дис. на здобуття наук. ступеня доктора пед. наук: спец. 13.00.01 «Загальна педагогіка та історія педагогіки»). К.
- Вербицький, В. В. (2009). Прогностичні орієнтири інноваційного розвитку позашкільного закладу еколого-натуралістичного спрямування. *Рідна школа*, 8/9, 28–32.

Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження та орієнтовна тематика

- Вербицький, В. В. (2009). Формування розвиваючого середовища позашкільного навчального закладу еколого-натуралістичного профілю. *Освіта*, 22–29 лип. (№ 31/32), 1–2.
- Вербицький, В. В. (2010). Актуальні проблеми діяльності позашкільних навчальних закладів еколого-натуралістичного профілю. *Позашк. освіта та виховання*, 1, 8–13.
- Вербицький, В. В. (2010). *Технологізація навчально-виховного процесу сучасного позашкільного еколого-натуралістичного навчального закладу*. К.: АБЕРС.
- Вербицький, В., Плахотнік, О. (2007). Тенденції становлення та розвитку позашкільної еколого-натуралістичної освіти в Україні. *Психолого-педагогічні проблеми сільської школи*, 21, 154–161.
- Корзун, С. (2011). Еколого-краєзнавчий гурток: виховання відповідального ставлення до природи. *Позашкілля, Квіт.* (№ 4), Вкладка, 14–15.
- Організація роботи літнього екологічного табору* (2008). Т. В. Тимочко та ін. (упоряд.). Ніжин: Аспект-Поліграф.
- Пустовіт, Г. П. (2004). *Теоретико-методичні основи екологічної освіти і виховання учнів 1–9 класів у позашкільних навчальних закладах*. Київ.
- Пустовіт, Г. П. (2010). Екологічне виховання у позашкільних закладах України. *Педагогічний вісник Хмельницького ІППО*, 2, 8–11.
- Розвиток творчих здібностей дітей та учнівської молоді в процесі пошуково-дослідницької діяльності в позашкільному навчально-виховному просторі: компетентнісний підхід, еколого-натуралістичний аспект* (2010). Л. В. Тихенко (ред.). Суми: УН-т. кн.
- Тихенко, Л. В. (2009). Формування системи біологічної освіти в сучасному позашкільному навчально-виховному просторі. *Науковий часопис НПУ ім. М. П. Драгоманова. Сер. 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи*, 16, 226–229.

7.8. Виховання дітей та учнівської молоді в закладах позашкільної освіти науково-технічного спрямування

Тема 7.8.1. Розвиток творчих здібностей дітей у гуртках науково-технічної творчості.

Тема 7.8.2. Особливості організації роботи творчих об'єднань науково-технічного напрямку.

Тема 7.8.3. Розробка й виконання проєктів вихованцями на заняттях гуртків науково-технічної творчості.

Тема 7.8.4. Методика роботи керівника гуртка науково-технічної творчості з дітьми молодшого шкільного віку.

Тема 7.8.5. Професійне самовизначення вихованців в умовах роботи гуртків технічної творчості.

Тема 7.8.6. Використання ІКТ у роботі керівника гуртка науково-технічної творчості.

Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження та орієнтовна тематика

Тема 7.8.7. Методи наукового дослідження на заняттях гуртків науково-технічної творчості.

Тема 7.8.8. Раціоналізаторсько-винахідницька діяльність гуртківців.

Тема 7.8.9. Критерії оцінювання дитячих робіт у гуртку науково-технічної творчості.

Тема 7.8.10. Методичний супровід діяльності гуртків науково-технічної творчості.

Тема 7.8.11. Участь вихованців у масових заходах різних рівнів з науково-технічної творчості.

Орієнтовний список рекомендованої літератури

- Биковська, О. В. (2005). Концептуальні підходи до підготовки програм науково-технічного напрямку позашкільної освіти. *Програми для позашкільних і загальноосвітніх навчальних закладів: Гуртки науково-технічного напрямку*. К.: Грамота, 3–8.
- Биковський, Т. В. (2011). *Методика навчання інформаційних технологій у позашкільних навчальних закладах* (авторeref. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02). К.
- Биковський, Т. В. (2011). *Методика навчання інформаційних технологій у позашкільних навчальних закладах* (дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02). К.
- Биковський, Я. Т. (2012). До питання навчання учнів у фізико-математичних гуртках закладів позашкільної освіти. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія № 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи*, 36, 298–301.
- Биковський, Я. Т. (2012). Інформаційна система у навчанні фізики. *Наукові записки, СІ (101)*, 17–25.
- Биковський, Я. Т. (2015). *Фізико-математичний гурток: навч. прогр.* К.: НПУ.
- Биковський, Я. Т. (2019). *Педагогічні умови діяльності фізико-математичних гуртків закладів позашкільної освіти* (авторeref. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.01 – загальна педагогіка та історія педагогіки). Київ.
- Биковський, Я. Т. (2019). *Педагогічні умови діяльності фізико-математичних гуртків закладів позашкільної освіти* (дис. ... канд. пед. наук: 13.00.01). К.
- Благосмислов, О. С. (2011). *Підготовка майбутніх учителів технологій до роботи з учнями в позашкільних навчальних закладах науково-технічного профілю* (авторeref. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02). К.
- Вербицький, В. В. (2010). Технологізація навчально-виховного процесу в позашкільному освітньому просторі як принцип виховання особистості. *Рідна школа*, 10, 12–18.
- Льченко, О. І. (2010). Науково-технічна творчість та заняття технічними видами спорту учнівської молоді України як ефективна реалізація навчально-виховної діяльності педагогів позашкільних навчальних

Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження та орієнтовна тематика

закладів. *Науковий часопис НПУ ім. М. П. Драгоманова. Сер. 5. Педагогічні науки : реалії та перспективи*, 24, 66–67.

Кепша, Я. С. (2008). *Теоретико-методичні основи формування конструктивно-технічної компетентності учнів основної школи в умовах позашкільних навчальних закладів*. Брошнів-Осада: ТАЛЯ.

Кепша, Я. С. (2011). *Теоретико-методичні основи формування конструктивно-технічної компетентності учнів основної школи в умовах позашкільних навчальних закладів* (дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.02). К.

Липецький, О. (2011). *Метод проектів як засіб формування соціальної компетентності учнів у технічних гуртках позашкільних навчальних закладів*. *Нова педагогічна думка*, 3, 8–10.

Липецький, О. П. (2011). *Формування соціальної компетентності у учнів у технічних гуртках*. *Позашкілля, Трав.* (№ 5), 11–14.

Липецький, О. П. (2013). *Формування пізнавальної самостійності підлітків у науково-технічних гуртках позашкільних навчальних закладів* (автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.07). К.

Мачуський, В. В. *Педагогічне управління професійним самовизначенням вихованців позашкільних закладів у сфері технічної діяльності. Професійна орієнтація: теорія і практика*, 2, 116–125.

Мачуський, В. В. *Психолого-педагогічні аспекти допрофесійної підготовки учнівської молоді в позашкільних навчальних закладах*. *Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді*, 15, кн. 2, 13–19.

Навчальні програми з позашкільної освіти. Науково-технічний напрям (2018). Шкура Г. А., Ніколайко Н. Ю. (ред.). К.: УДЦПО.

Попова, Г. Д. (2012). *Методика навчання дизайну одягу старшокласників у позашкільних навчальних закладах* (автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02). К.

Програми гуртків технічного напрямку: Радіооператори, математичні таємниці, комп'ютер для користувача, моделювання, паперова пластика, інспектори дорожнього руху, юні рятувальники (2007). *Позашкілля*, 2, 3-79.

Програми з позашкільної освіти: науково-технічний напрям (2007). К.: Грамота.

Програми з позашкільної освіти. Дослідницько-експериментальний напрям (2010). О. В. Лісовий, С. О. Лихота (упоряд). К.: ТОВ «Інформаційні системи».

7.9. Виховання дітей та учнівської молоді в закладах позашкільної освіти туристсько-краєзнавчого спрямування

Тема 7.9.1. Розвиток творчих здібностей дітей в гуртках туристсько-краєзнавчого напрямку.

Тема 7.9.2. Особливості організації роботи творчих об'єднань туристсько-краєзнавчого напрямку.

Тема 7.9.3. Розробка та реалізація краєзнавчих проєктів вихованцями на заняттях гуртків туристсько-краєзнавчого напрямку позашкільної освіти.

Тема 7.9.4. Методика роботи керівника гуртка туристсько-краєзнавчого напрямку з дітьми молодшого шкільного віку.

Тема 7.9.5. Професійне самовизначення вихованців в умовах роботи гуртків туристсько-краєзнавчого напрямку.

Тема 7.9.6. Використання ІКТ у роботі керівника гуртка туристсько-краєзнавчого напрямку.

Тема 7.9.7. Забезпечення основних вимог щодо організації роботи гуртків туристсько-краєзнавчого напрямку.

Тема 7.9.8. Методи наукового дослідження на заняттях гуртків туристсько-краєзнавчого напрямку

Тема 7.9.9. Формування творчої особистості дитини на заняттях гуртків туристсько-краєзнавчого напрямку.

Тема 7.9.10. Формування в учнівської молоді ціннісного ставлення до природи в системі діяльності керівника гуртка туристсько-краєзнавчого напрямку.

Тема 7.9.11. Методичний супровід діяльності гуртка туристсько-краєзнавчого напрямку.

Тема 7.9.12. Участь вихованців у масових заходах різних рівнів із туристсько-краєзнавчого напрямку.

Тема 7.9.13. Зміст і методика освітньої діяльності в гуртках туристсько-краєзнавчого напрямку позашкільної освіти.

Орієнтовний список рекомендованої літератури

Косило, М. Ю. (2010). Передумови становлення туристсько-краєзнавчої роботи в Україні: [у закл. позашкіль. освіти]. *Педагогічний альманах*, 8, 257–260.

Косило, М. Ю. (2017). *Розвиток туристсько-краєзнавчої роботи у позашкільних навчальних закладах України (друга половина XX - початок XXI століття)* (дис. ... канд. пед. наук: 13.00.01). Хмельницький.

Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження та орієнтовна тематика

- Кузьменко, В., Таранова, О. (2010). Екскурсії для вихованців позашкільних закладів: рекомендації щодо підготовки та їх проведення. *Позашкільля, Жовт. (№ 10)*, 23–25.
- Лопатинська, В. (2007). Формування гуманістичних цінностей підлітків у позашкільних навчальних закладах туристсько-краєзнавчого профілю. *Позашкільна освіта та виховання, 1*, 19–26.
- Лопатинська, В. В. (2008). *Формування гуманістичних цінностей підлітків у позашкільних навчальних закладах туристсько-краєзнавчого профілю* (дис. ... канд. пед. наук: 13.00.07). К.
- Позашкільний туризм і краєзнавство в Україні: історія та сьогодення (2010). ІваноФранківськ: Тіповіт.

7.10. Моральне та патріотичне виховання в закладах позашкільної освіти

Тема 7.10.1. Виховання громадянина, патріота, гуманіста в системі діяльності керівника гуртка.

Тема 7.10.2. Система роботи керівника гуртка щодо формування інтересів і духовних потреб підлітків.

Тема 7.10.3. Методика організації гурткової роботи скаутського напрямку позашкільної освіти.

Орієнтовний список рекомендованої літератури

- Биковська, О. (2017). *Позашкільна освіта: міжнародний досвід і кращі практики громадянського виховання дітей і молоді*. Суми: Університетська книга.
- Гавлітіна, Т. (2008). Формування соціальної компетентності вихованців позашкільних навчальних закладів. *Джерела, 3/4*, 65–74.
- Гавлітіна, Т. М. (2007). *Національно-патріотичне виховання підлітків в умовах позашкільного навчального закладу* (дис. ... канд. пед. наук: 13.00.07). Рівне.
- Гасин, М. О. (2011). Формування соціальної компетентності підлітків у гуртках гуманітарного напрямку позашкільних навчальних закладів. *Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді, 15, кн. 2*, 46–53.
- Горлова, С. (2011). Гуманізація навчально-виховного процесу ПНЗ. *Позашкільля, Квіт. (№ 4), Вкладка, 7–9*.
- Єгорова, О. І., Биковська, О. В. (2017). *Позашкільна освіта: міжнародний досвід і кращі практики громадянського виховання дітей і молоді*. Київ: Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова.
- Завражна, І. С. (2010). Виховання лідерів засобами позашкільної освіти. *Науковий часопис НПУ ім. М. П. Драгоманова. Сер. 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи, 24*, 45–52.

Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження та орієнтовна тематика

- Іванова, С. В. (2010). Соціальне партнерство як засіб розвитку учнівського самоврядування в позашкільному навчальному закладі. *Науковий часопис НПУ ім. М. П. Драгоманова*. Сер. 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи, 24, 58–61.
- Квасниця, Л. (2011). Виховна робота – пріоритет освітнього процесу: програма превентивного виховання: [для позашкільн. навч. закл.]. *Позашкілля, Лют. (№ 2)*, 28–30.
- Києнко-Романюк, Л. (2011). Формування соціальних компетентностей задля збереження здоров'я як один з імперативів соціалізації підлітків у ПНЗ. *Нова педагогічна думка*, 3, 23–26.
- Корнієнко, А. В. (2009). Особливості формування соціальної компетентності в учнів підліткового віку у позашкільних навчальних закладах. *Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді*, 13, кн. 1, 433–440.
- Корнієнко, А. В. (2010). Методи формування соціальної компетентності підлітків в гуртках художньо-естетичного напрямку у позашкільних навчальних закладах. *Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді*, 14, кн. 1, 174–182.
- Лисенко, С. А., Пятак, Н. М. (2010). Моральне виховання молоді в діяльності позашкільних закладів освіти. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*, 9, 104–112.
- Литовченко, О. В. (2009). Виховання соціально компетентної особистості в позашкільному навчальному закладі. *Шлях освіти*, 4, 28–31.
- Литовченко, О. В. (2009). Соціалізація учнів у позашкільних навчальних закладах. *Педагогічна газета, Лют. (№ 2)*, 3.
- Литовченко, О. В. (2010). Соціальне становлення особистості у позашкільних навчальних закладах як проблема соціально педагогічної науки. *Народна освіта*, 3. Режим доступу: <http://www.narodnaosvita.kiev.ua/vupysku/12/statti/litovchenko.htm>.
- Литовченко, О. В. (2011). Соціальне становлення особистості у позашкільних навчальних закладах. *Позашкілля, Трав. (№ 5)*, 9–10.
- Литовченко, О. В. (2011). Соціально-виховне середовище позашкільних навчальних закладів як чинник соціального становлення особистості. *Освітологічний дискурс*, 3. Режим доступу: http://innovations.kmpu.edu.ua/ENFV/2011_1/main.html.
- Литовченко, О. В. (2011). Теоретико-методичні засади виховання соціально компетентної особистості у позашкільних навчальних закладах. *Нова педагогічна думка*, 3, 14–16.
- Окушко, Т. К. (2009). Оптимізація процесу формування соціальної компетентності підлітків у позашкільному навчальному закладі: теоретичний аспект. *Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді*, 13, кн. 1, 451–456.
- Окушко, Т. К. (2010). Виховання соціальної компетентності підлітків як сутність результату навчально-виховного процесу у позашкільних

Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження та орієнтовна тематика

навчальних закладах. *Науковий часопис НПУ ім. М. П. Драгоманова. Сер. 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи*, 24, 122–127.

Пустовіт, Г. П. (2010). Категорія „Я” і моя професія як чинник становлення особистості у позашкільному навчальному закладі. *Педагогічний дискурс*, 8, 194–197.

Савенко, О. О. (2010). *Економічна підготовка учнів у позашкільних навчальних закладах* (автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02). К.

Савенко, О. О. (2010). Формування підприємницької компетентності учнівської молоді в позашкільному навчальному закладі. *Науковий часопис НПУ ім. М. П. Драгоманова. Сер. 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи*, 24, 146–148.

Савенко, О. О. (2011). *Економічна підготовка учнів у позашкільних навчальних закладах* (дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02). К.

Салтикова, О. (2008). Виховання громадської відповідальності особистості: можливості позашкільної освіти. *Позашкільна освіта та виховання*, 2, 21–26.

Салтикова, О. (2008). Надати право бути іншим: виховання толерантності у позашкільному закладі. *Позашкілля, Листоп. (№ 11), Вкладка*, 2–16.

Самофалова, Н. (2011). „Знайди себе в Палаці”: система організації дозвілля школярів. *Позашкілля, Квіт. (№ 4), Вкладка*, 13.

Додаток А

Орієнтовний план-графік виконання курсової роботи

Етапи роботи	Види діяльності	Термін виконання	Види контролю
I	1. Вибір теми курсової роботи, її обґрунтування		Співбесіда з питань вибору теми курсового дослідження
	2. Складання плану-графіку курсового дослідження		Затвердження плану-графіку виконання курсового дослідження
	3. Попереднє вивчення проблеми дослідження за навчальними посібниками, довідниковою літературою		Співбесіда за проаналізованими джерелами
	4. Бібліографічні пошуки тв складання робочого плану курсової роботи		Затвердження робочого плану курсового дослідження
II	1. Вивчення літератури, накопичення інформації, її оформлення (тези, конспекти)		Співбесіда з основних питань проблеми, яка вивчається
	2. Конкретизація методики дослідження		Затвердження методики курсового дослідження
	3. Збір фактичного матеріалу, його аналіз		Співбесіда
	4. Проведення експерименту відповідно з завдань і гіпотези		Коректування методики дослідження в процесі експерименту
III	1. Аналіз і узагальнення отриманих результатів		Уточнення плану курсової роботи
	2. Формування висновків і пропозицій.		Обговорення результатів експерименту, висновків і пропозицій автора
	3. Оформлення курсової роботи.		
IV	1. Представлення курсового дослідження на рецензування		Рецензування курсової роботи з попередньою оцінкою
	2. захист курсової роботи		Підсумкова робота після захисту

Додаток Б

**Орієнтовна схема оформлення титульного аркуша
курсвої роботи з педагогіки**

СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені А. С. МАКАРЕНКА
Навчально-науковий інститут педагогіки і психології
Кафедра педагогіки

Курсова робота з педагогіки на тему:
**ФОРМИ І МЕТОДИ ПРОФЕСІЙНОЇ ОРІЄНТАЦІЇ
СТАРШОКЛАСНИКІВ У ШКОЛІ**

Здобувача освіти _____ курсу
навчально-наукового інституту/
факультет, група) _____

_____ (прізвище, ім'я, по-батькові)

науковий керівник _____

_____ (вказати вчений ступінь, звання, прізвище
і ініціали)

Національна шкала _____

Кількість балів _____

Оцінка ECTS _____

Суми 2021

ПРИКЛАДИ ОФОРМЛЕННЯ БІБЛІОГРАФІЧНОГО ОПИСУ
У СПИСКУ ДЖЕРЕЛ

Рекомендації з оформлення посилань в наукових роботах:

Стиль Американської психологічної асоціації (APA style)

Сфера застосування – суспільні науки (соціологія, право, психологія, історія тощо)

Цитування в тексті

APA стиль передбачає використання посилань у тексті роботи щоразу, коли ви цитуєте джерело, будь то парафраз, цитата всередині рядка чи блокова цитата.

Внутрішньотекстове посилання містить інформацію про: автора праці (редактора/укладача/назву цитованого джерела, якщо автор відсутній), що цитується, рік видання та сторінковий інтервал (номери сторінок з яких наводиться цитата). Сторінковий інтервал дозволяється не вказувати, якщо ви не наводите цитату, а висловлюєте якусь ідею чи посилаєтесь на роботу в цілому.

Парафраз. Не береться в лапки. Прізвище(а) автора(ів) може з'явитися:

- 1) в самому реченні, тоді після нього у круглих дужках зазначається рік видання.
- 2) в дужках після парафрази разом із роком видання (через кому).

Наприклад:

У редакційно-видавничому процесі існує кілька етапів редагування (Тимошик, 2004).

За Тимошиком (2004) у редакційно-видавничому процесі існує кілька етапів редагування.

Обидва посилання вказують на те, що інформація, яка міститься в реченні може бути розташована у творі Тимошика, виданого 2004 року.

Більш розгорнута інформація про згадане джерело буде міститися у списку використаних джерел.

Цитата всередині рядка. Береться в лапки. Прізвище(а) автора(ів) може з'явитися:

- 1) в самому реченні, тоді після нього у круглих дужках зазначається рік видання, а після цитати у круглих дужках зазначається сторінковий інтервал.
- 2) в дужках після цитати разом із роком видання та сторінковим інтервалом (через кому).

Наприклад:

Вордсворт (2006) заявив, що романтична поезія була відзначена як "спонтанний перелив сильних почуттів" (с. 263).

Романтична поезія характеризується "спонтанним переливом сильних почуттів" (Вордсворт, 2006, с. 263).

Обидва посилання вказують на те, що інформація, яка міститься в реченні розташована на сторінці 263 твору 2006 року, автором якого є Вордсворт. Більш розгорнуту інформацію про згадане джерело можна дізнатися зі списку використаних джерел.

Блокова цитата (складається з більше, ніж трьох рядків тексту). Подається в тексті з нового рядка з абзацним відступом для всієї цитати, не береться в лапки. Міжрядковий інтервал – подвійний. Після тексту цитати ставиться крапка і вказується вихідне джерело в дужках.

Наприклад:

У галузі видавничої справи поняття «редагування» перш за все використовується для позначення видів роботи, безпосередньо пов'язаних з діяльністю органів друку. Сучасне редагування належить до сфери суспільно-культурної професійної діяльності, що спрямована на аналіз і вдосконалення мовних творів під час їх підготовки до відтворення засобами поліграфії, або до трансляції. (Хоню, 2006, с. 45)

Якщо у внутрішньотекстовому посиланні ви зазначаєте назву джерела, тоді всі слова назви мають починатися з великої літери. Курсивом необхідно виділяти назви довгих творів (книги), **наприклад:** (*Українська Мова*, 2009, с. 6). Назви невеликих робіт (частини книги, статті) беруться в лапки, **наприклад:** ("Правопис слів іншомовного походження", 2009, с. 103).

Посилання на роботу кількох авторів (редакторів/укладачів)

Внутрішньотекстове посилання на роботу кількох авторів залежить від їх кількості:

- 1) **2-5 авторів.** У внутрішньотекстовому посиланні необхідно перерахувати прізвища усіх авторів (через кому). Перед останнім автором пишеться знак «&», якщо автори перераховуються в дужках, або слово «та», якщо автори перераховуються в реченні, а рік видання та сторінковий інтервал в дужках.

Наприклад:

(Kernis, Cornell, Sun, Berry, & Harlow, 1993) або (Kernis, Cornell, Sun, Berry, & Harlow, 1993, p. 199)

(Бойко, Гречка, & Поліщук, 2010) або (Бойко, Гречка, & Поліщук, 2010, с. 5)

Результати дослідження Бойко, Гречки, та Павлюка (2010) підтверджують ... або Бойко, Гречка та Поліщук (2010) стверджують: "Біологія – це система наук..." (с. 5).

2) **6 авторів і більше.** У внутрішньотекстовому посиланні необхідно вказати прізвище першого автора та слово «та ін.».

Наприклад:

(Jones et al., 1998) або (Jones et al., 1998, p. 7)

(Бойко та ін., 2005) або (Бойко та ін., 2005, с. 10)

Результати дослідження Величко та ін. (2014) підтверджують ... або Величко та ін. (2005) стверджують: "Біологія – це система наук..." (с. 10).

Посилання на роботу під назвою

Якщо автора (редактора/укладача) праці великого розміру (наприклад, книги) встановити неможливо, тоді у внутрішньотекстовому посиланні після парафрази або цитати на місці автора необхідно вказати курсивом два слова назви праці.

Наприклад:

Згідно з останніми дослідженнями українська мова займає визначене місце серед сучасних мов світу (*Українська Мова*, 2009).

Елкінс стверджує, що візуальні дослідження, як нова дисципліна, можуть бути "занадто легкими" (*Візуальні дослідження*, 2009, с. 63).

Якщо автора (редактора/укладача) праці невеликого розміру (наприклад, статті, частини книги, веб-сторінки) встановити неможливо, тоді у внутрішньотекстовому посиланні після парафрази або цитати на місці автора необхідно вказати у лапках два слова назви праці.

Наприклад:

В українській мові розрізняють 6 голосних фонем ("Система голосних фонем", 2009)

"Фонетика як система матеріальних засобів мови – це набір звуків, наголосів й інтонацій" ("Система голосних фонем ", 2009, с. 6).

Посилання на кілька робіт різних авторів (одночасно)

Якщо парафраз відноситься до кількох робіт різних авторів, тоді після парафрази необхідно вказати прізвище автора однієї книги і рік видання, та після знаку «;» вказати прізвище автора другої книги і рік видання.

Наприклад:

Чимало дослідників вважають літературне редагування одним з найважливіших етапів обробки тексту (Феллер, 2004; Різун, 2002).

Посилання на кілька робіт різних авторів з однаковими прізвищами

Якщо два або більше авторів мають однакові прізвища, у внутрішньотекстовому посиланні необхідно вказати також перші ініціали (або навіть повне ім'я, якщо різні автори мають однакові ініціали).

Наприклад:

Існують різні думки щодо наслідків клонування (Р. Міллер, 12; А. Міллер, 46).

Хоча деякі медичні фахівці з етики стверджують, що клонування призведе до дизайнерських дітей (Р. Міллер 12), інші відзначають, що переваги медичних досліджень перевершують це міркування (А. Міллер 46).

Упорядкування списку використаних джерел

Список використаних джерел розміщується в кінці роботи на окремій сторінці. Він надає інформацію, необхідну для того, щоб знайти і отримати будь-яке джерело, процитоване в тексті документа. Кожне джерело, процитоване в роботі має з'явитися у списку використаних джерел. Так само, кожен запис у списку використаних джерел має бути згаданим в тексті роботи.

Назва списку використаних джерел – Список посилань. Заголовок розміщується по центру звичайним накресленням, без лапок.

Міжрядковий інтервал протягом списку – подвійний.

Цитований матеріал наводиться в алфавітному порядку за прізвищем автора (редактора/укладача, якщо немає автора). Якщо матеріал не має автора, його необхідно розподілити за першою літерою його назви.

Якщо в бібліографічному описі зазначено кілька робіт одного й того ж автора, редактора або упорядника, тоді записи розташовуються в хронологічному порядку за роками видання в порядку зростання.

Кожен бібліографічний опис джерела починається з нового рядка з вирівнюванням по ширині без відступів.

Якщо бібліографічний опис джерела займає кілька рядків, тоді перший рядок опису вирівнюється по ширині без відступів, а наступні рядки – з відступом у 1,25 см.

Наприклад:

Benjamin, A. C. (1960). The ethics of scholarship: A discussion of problems that arise in its application. *Journal of Higher Education*, 31(9), 471-480.

Правила бібліографічного опису для списку використаних джерел

Якщо в публікації зазначено не більше семи авторів (редакторів/укладачів, якщо книга без автора), то у посиланні необхідно вказати усіх авторів (див. бібліографічні описи книг з авторами).

Якщо в публікації зазначено вісім та більше авторів (редакторів/укладачів), у посиланні необхідно перерахувати імена перших шести авторів, а потім вставити три крапки (...) та додати ім'я останнього автора (див. бібліографічні описи книг з авторами).

Назви книг, журналів зазначаються без скорочень.

	Схема	Приклади
Книга: 1-7 авторів	Прізвище1, Ініціали1, Прізвище2, Ініціали2, Прізвище3, Ініціали3, Прізвище4, Ініціали4, Прізвище5, Ініціали5, Прізвище6, Ініціали6, & Прізвище7, Ініціали7. (Рік). Назва книги: Підназва (номер видання). Місце видання: Видавництво.	Bragg, S. M. (2010). <i>Wiley revenue recognition: Rules and scenarios</i> (2nd ed.). Hoboken, NJ: Wiley. Тимошик, М. В. (2004). <i>Видавнича справа та редагування</i> . Київ: Ін Юре. Hubbard, R. G., Koehn, M. F., Omstein, S. I., Audenrode, M. V., & Royer, J. (2010). <i>The mutual fund industry: Competition and investor welfare</i> . New York, NY: Columbia University Press. Шульгін, В., Слободяник М., & Павленко В. (2014). <i>Хімія</i> . Харків: Фоліо.

**Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження
та орієнтовна тематика**

Книга: 8 і більше авторів	Прізвище1, Ініціали1, Прізвище2, Ініціали2, Прізвище3, Ініціали3, Прізвище4, Ініціали4, Прізвище5, Ініціали5, Прізвище6, Ініціали6 ... Прізвище останнього автора, Ініціали. (Рік). <i>Назва книги: Підназва</i> (номер видання). Місце видання: Видавництво.	Zinn, H., Konopacki, M., Buhle, P., Watkins, J. E., Mills, S., Mullins, J. W. ... Komisar, R. (2008). <i>A people's history of American empire: A graphic adaptation</i> . New York, NY: Metropolitan Books. Прусова, В. Г., Прихач, О. С., Довгань, К. Л., Остапенко, Г. Г., Бойко, С. О., Поліщук, О. О. ... Бондар, Г. Р. (2004). <i>Математика</i> . Київ: Освіта.
Книга за редакцією	Прізвище редактора, Ініціали. (Ред.). (Рік). <i>Назва книги: Підназва</i> (номер видання). Місце видання: Видавництво.	McNamara, R. H. (Ed.). (2008). <i>Homelessness in America</i> . Westport, CT: Praeger Publishers. Ophir, A., Givoni, M., & Hanafi, S. (Eds.). (2009). <i>The power of inclusive exclusion</i> . New York, NY: Zone. Фіголь, Н. (Ред.). (2009). <i>Українська мова</i> . Київ: НТУУ «КПІ». Прусова, В. Г., Прихач, О. С., Довгань, К. Л., Остапенко, Г. Г., Бойко, С. О., Поліщук, О. О. ... Бондар, Г. Р. (Ред.). (2004). <i>Математика</i> . Київ: Освіта.
Книга: організація як автор	Назва організації. (Рік). <i>Назва книги:</i> <i>Підназва</i> (номер видання). (Номер звіту*). Місце видання: Видавництво. <i>*якщо це доречно</i>	Peace Corps. (2006). <i>A life inspired</i> . Washington, DC: Author. Організація ветеранів України. (1995). <i>Звитяжниці: Жінки - Герої Радянського Союзу в боях за Україну в роки Великої Вітчизняної війни</i> . Київ: Україна.

Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження та орієнтовна тематика

Книга без автора	Назва книги: Підназва. (Рік). (номер видання). Місце видання: Видавництво.	<p><i>Twenty-four hours a day.</i> (2010). Miami, FL: BN Publishing.</p> <p><i>Українська мова.</i> (2009). Київ: НТУУ «КПІ».</p>
Частина книги	<p>Прізвище автора глави, Ініціали. (Рік). В Назва глави: Підназва. Ініціали Прізвище редактора ^{або} укладача (відповідальність), Назва книги: Підназва (номер видання). (сторінковий інтервал). Місце видання: Видавництво.</p> <p><i>*скорочено</i></p>	<p>Grosman, D. (2009). Writing in the dark. In T. Morrison (Ed.), <i>Burn this book</i> (pp. 22-32). New York, NY: HarperCollins Publishers.</p> <p>Farrell, S. E. (2009). Art. In D. Simmons (Ed.), <i>New critical essays on Kurt Vonnegut</i> (p. 91). New York, NY: Palgrave Macmillan.</p> <p>Балашова, Є. (2014). В Стратегічні дослідження. А. Сухоруков (Ред.), <i>Пріоритети інвестиційного забезпечення</i> (2-ге вид.). (с. 5-9). Київ: Наукова думка.</p>
Багатотомні видання	Прізвище автора багатотомної праці, Ініціали, & Прізвище редактора, Ініціали (Ред.). (Рік). Назва багатотомної праці: Підназва (номер видання). (Діапазон томів). Місце видання: Видавництво.	<p>Milton, J. (1847). <i>The prose works of John Milton</i> (Vol. 1-2). Philadelphia, PA: John W. Moore.</p> <p>Олійник, Б. , & Шевчук, С. (Ред.). (2006). <i>Вибрані твори</i> (Т. 1-2). Київ: Українська енциклопедія.</p>

**Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження
та орієнтовна тематика**

Багатотомне видання (окремих том)	Прізвище автора тому, Ініціали. (Рік). Назва тому: Підназва. Ініціали Прізвище редактора (Ред.), Назва багатотомної праці: Підназва (номер видання). (Номер тому, сторінковий інтервал). Місце видання: Видавництво.	Niehuis, S. (2008). Dating. In J. T. Sears (Ed.), <i>The Greenwood encyclopedia of love</i> (Vol. 6, pp. 57-60). Westport, CT: Greenwood. Олійник, Б. (2006). <i>Переклади. Публіцистика</i> . Д. Павличко (Ред.), <i>Вибрані твори</i> (Т. 2, с. 60-61). Київ: Українська енциклопедія.
Автореферат або дисертація	Прізвище, Ініціали. (Рік). Назва роботи: Підназва. (Тип роботи з вказівкою наукового ступеня автора). Університет, в якому захищено дисертацію, Місто.	Mylott, E. (2009). <i>To flatten her sphere to a circle, mount it and take to the road: The bicycle</i> . (Master's thesis). University at Albany, State University of New York, Albany. Саленко, О. (2001). <i>Наукові основи вискооефективного гідро різання</i> . (Дис. канд. техн. наук). Національний Технічний Університет України "Київський Політехнічний Інститут", Київ.
Матеріали конференцій	Прізвище, Ініціали. (Рік). Назва виступу, Відомості про конференцію. Місце видання: Видавництво.	Josang, A., Maseng, T., & Knapskog, S. J. (Eds.). (2009). <i>Identity and privacy in the Internet age, 14th Nordic conference on secure IT systems, NordSec 2009</i> . Heidelberg, Germany: Springer Berlin. Поліщук, О. (Ред.). (2008). <i>Інженерія програмного забезпечення</i> , Матеріали конференції молодих вчених. Київ: Наука.
Закони, статuti, накази	Назва закону ^{або} статуту ^{або} наказу. Номер закону § Номер розділу номер статті. (Рік затвердження).	Serve America Act. 42 U.S.C. § 12501et seq. (2009). Про Національну поліцію. № 580-VIII § розд. II ст. 6. (2015).

Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження та орієнтовна тематика

Урядові публікації	Назва офіційного органу. (Рік). Назва урядового документа: Підзаголовок. Місце публікації: Видавець.	U.S. Department of Justice, Federal Bureau of Investigation. (2009). <i>The FBI story</i> . Washington, DC: GPO.
Патент	Прізвище винахідника, Ініціали. (Рік публікації). Номер патенту*. Місце видання: Патентне відомство. *вказати країну	Le Van Meautte, V. (2003). U.S. Patent No. 6,601,955. Washington, DC: U.S. Patent and Trademark Office. Мацко, Г. (1999). Патент України 26933. Київ: Державне патентне відомство України.
Стаття з журналу	Прізвище, Ініціали. (Рік). Назва статті: Підназва. <i>Назва журналу</i> , Номер журналу, Сторінковий інтервал.	Benjamin, A. C. (1960). The ethics of scholarship: A discussion of problems that arise in its application. <i>Journal of Higher Education</i> , 31(9), 471-480. Роїк, М. (2014). Сучасний стан реєстрації представників роду Salix. <i>Біоенергетика</i> , 1(5), 21-23.
Стаття з газети	Прізвище, Ініціали. (Дата випуску). Назва статті: Підназва. <i>Назва газети</i> , сторінковий інтервал.	Itzkoff, D. (2010, March 31). A touch for funny bones and earlobes. <i>New York Times</i> , p. C1. Ali, A. H. (2010, April 27). 'South Park' and the informal Fatwa. <i>Wall Street Journal</i> , p. A17. Лиховид, І. (2016, Січень 15). Медичний прорив. <i>День</i> , с. 2.
Звіт з науково-дослідної роботи	Прізвище, Ініціали. (Рік). <i>Назва роботи: Підназва</i> (номер звіту). Місце видання: Видавець.	Rowe, I.L., & Carson, N.E. (1981). <i>Medical manpower in Victoria</i> (4). East Bentleigh (AU): Monash University, Department of Community Practice. Нелін, Є.Н. (2011). <i>Високовибірні резонансно-тунельні кристалоподібні пристрої обробки сигналів</i> (2332-п). Київ: НТУУ "КПІ".

Курсова робота з педагогіки: методичні основи організації дослідження
та орієнтовна тематика

Електронні ресурси	<p>БО документа*. Відновлено з http: або doi:</p> <p>* за прикладами наведеними вище (книги, журналу, газети і т.д., але без відомостей про місце видання і видавництва)</p>	<p>Ingwersen, P. (1992). <i>Information retrieval interaction</i>. Retrieved from http://www.db.dk/pi/iri</p> <p>Musés, C. A. (Ed.). (1961). <i>Esoteric teachings of the Tibetan Tantra</i>. Retrieved from http://www.sacred-texts.com</p> <p>Дахно, І. (2014). <i>Право інтелектуальної власності</i>. Київ: ЦУЛ. Відновлено з http://culonline.com.ua/full/959-pravo-intelect-vlasn_dahnopdf.html</p> <p>Itzkoff, D. (2010, March 31). A touch for funny bones and earlobes. <i>New York Times</i>, p. C1. Retrieved from www.nytimes.com</p> <p>Лиховид, І. (2016, Січень 15). Медичний прорив. <i>День</i>, с. 2-3. Відновлено з http://www.day.kiev.ua/ru/article/den-ukrainy/medicinskiy-proryv</p> <p>Hsueh, C. (2010). Weblog-based electronic portfolios. <i>Educational Technology Research</i>, 58(2), 11-27. doi:10.1007/s11423-008-9098-1</p>
---------------------------	---	--

Детальніше про АРА стиль за посиланнями:

- Бібліотека університету штата Нью-Йорк в Олбані:
<http://library.albany.edu/cfox>
- Лабораторія університету Пердью:
<https://owl.english.purdue.edu/owl/resource/664/01/>

Приклад оформлення плану курсового дослідження

Курсова робота на тему: «Український дитячий і молодіжний рух:
реалії та перспективи»

План

Вступ.

Розділ I. Дитячий і молодіжний рух як феномен соціального життя.

1.1. Поняття про дитячий й молодіжний рух.

1.2. Сучасні дитячі і молодіжні об'єднання України: завдання, зміст діяльності, специфіка організації.

1.3. Роль дитячих і молодіжних об'єднань у процесі становлення та розвитку особистості.

Розділ II. Тенденції розвитку дитячого та молодіжного руху в Україні.

2.1. Нормативне регулювання діяльності сучасних дитячих і молодіжних організацій.

2.2. Перспективи розвитку скаутських організацій для дітей і молоді.

2.3. Місце неформальних об'єднань у розвитку дитячого й молодіжного руху.

Висновки.

Список використаних джерел.

Додатки.

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ I. МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ КУРСОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ З ПЕДАГОГІКИ	4
РОЗДІЛ II. ОРІЄНТОВНА ТЕМАТИКА КУРСОВИХ РОБІТ З ПРОБЛЕМ ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ НАВЧАННЯ І ОСВІТИ В СУЧАСНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ШКОЛІ	41
РОЗДІЛ III. ОРІЄНТОВНА ТЕМАТИКА КУРСОВИХ РОБІТ З ПРОБЛЕМ ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ ВИХОВАННЯ	94
РОЗДІЛ IV. ОРІЄНТОВНА ТЕМАТИКА КУРСОВИХ РОБІТ З ІСТОРІЇ ПЕДАГОГІКИ	130
РОЗДІЛ V. ОРІЄНТОВНА ТЕМАТИКА КУРСОВИХ РОБІТ З АКТУАЛЬНИХ ПРОБЛЕМ ЗАРУБІЖНОЇ ШКОЛИ	153
РОЗДІЛ VI. ОРІЄНТОВНА ТЕМАТИКА КУРСОВИХ РОБІТ З ПЕДАГОГІЧНОГО КРАЄЗНАВСТВА	173
РОЗДІЛ VII. ОРІЄНТОВНА ТЕМАТИКА КУРСОВИХ РОБІТ З ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ	185
ДОДАТКИ	211

Навчальне видання

**КУРСОВА РОБОТА З ПЕДАГОГІКИ:
МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ ДОСЛІДЖЕННЯ
ТА ОРІЄНТОВНА ТЕМАТИКА**

*Навчально-методичний посібник
за загальною редакцією
доктора педагогічних наук,
професора А. А. Сбруєвої*

Відповідальна за випуск **О. Ю. Кудріна**
Комп'ютерний набір та верстка **І. А. Чистякова**

Здано в набір 04. 01. 2013. Підписано до друку 15. 01. 2013.

Формат 60x84/16. Гарн. Cambria. Друк ризогр.

Умовн. друк. арк. 9,0. Обл.-вид. арк. 10,0.

Тираж 100.

Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка

Адреса редакції та видавця:
вул. Роменська, 87, м. Суми, 40002
СумДПУ імені А. С. Макаренка